

СРПСКА ПРЕЧА

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ ● БРОЈ 44 ● 13. АПРИЛ 1992. ● 200 ДИНАРА



**КО ФИНАНСИРА
ОПОЗИЦИЈУ ?**

**СРБИЈА
ПРЕД
АТЕНТАТИМА**

ОД ЈАЈЦА ДО ЖАБЉАКА

ИТАЛИЈА 2200 ИТЛ, ФРАНЦУСКА 6,30 ГФГ, ШВАЈЦАРСКА 4,8 CHF, АУСТРИЈА 30 ШЛС, СР НЕМАЧКА 5,80 ДЕМ, ШВЕДСКА 25 SEK, БЕЛГИЈА 40 BEF, ХОЛАНДИЈА 4 HFL, ГРЧКА 500 GRD, НОРВЕШКА 25 NOK, ДАНСКА 25 DKK

БУДУЋНОСТ ПРИПАДА ВЛАСНИЦИМА

ПРИДРУЖИТЕ НАМ СЕ



**Марко Лукић (5 год.) и Ива Валента (5 год.)
неки од власника КАРИЋ БАНКЕ**



Prvi i najveći
poslovno-sportski
centar u Srbiji



**RADIVOJ
KORAC**
Zdravka Čelara 12

OBEZBEDITE ZA BUDUĆNOST
PO NAJPOVOLJNIJIM USLOVIMA
U BEOGRADU:

- LOKAL - KANCELARIJU - GARAŽU^v
- MAGACINSKI PROSTOR

.....767-681
011/648-960



InvestExport



Ђорђе ВУКОЈЕ

ОЛАКО ИЗБРИСАНА ИСТИНА

Након акције „Милошевићеве бебе“, која је прошла неславно, јер Председник није хтео да их преузме, Београђани су се бацили на акцију „истина о Србији на плочнику“. Милошевић ни њу није хтео да преузме па је након само десетак сати на „светлу дана“ истина на плочнику премазана СМБ фарбом. Важно је да је у тренду.

ОД ЈАЈЦА ДО ЖАБЉАКА

Усмутним временима онога тамо рата, да би заскочили националним снагама и себи обезбедили међународни легитимитет, комунисти су у Јајцу прогласили АВНОЈ — институцију власти и закона, која је безвлашћем и безакоњем расрбила и поделила Србе с благословом једног шифранта чија је воља требало да представља вољу Срба — ма где они живели. Авнојевски пустилови, лумпенпролетери, сецикесе и лопови, изрекли су пресуду једном народу, тако што су га најпре осакатили, а онда му истерали душу, остављајући га да тумара овим просторима стално у сукобу са самим собом. Под тим датумом српског распећа, комунисти су сачували свој вампирски грб, испод којег доносе лудачке законе, уместо да је у њему давно забоден глогов колац, као метафора симболичног васкрснућа Србије.

Жабљачки устав, којег опет пишу комунисти за само три цела дана, разиграва српске расколе у две преостале српске земље. Оно што није стигао АВНОЈ, докусуриће Жабљак, остављајући на крају мртав труп матице у границама београдског пашалука.

То је цена очувања некакве фантомске Југославије у којој се није тражио дом за развезане Србе, већ се у рушничком времену капарисала окућница такозваној ЈНА и СК — Покрету за Југославију, фосилним силама бившег времена, пред чијим смо погледима у минуло пристали да будемо таоци мржње у срцу Европе.

Већина српског народа није желела ни Трећу ни никакву Југославију. Њени нарикачи су Србо-црногорски комунисти јер им је она једино гарантовала аболуцију за све злочине и деструкцију материјалних добара.

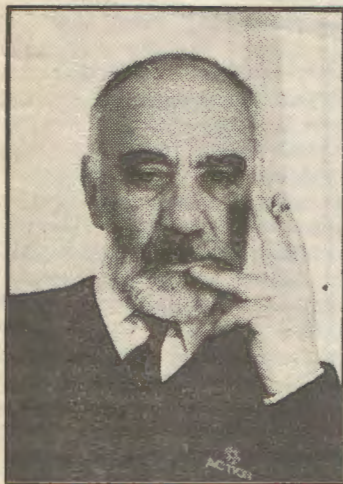
За стварање нове Државе пругом Београд — Бар, изјаснили су се само Црногорци на референдуму са манипулативним питањем, а да се није тражила ни проста већина бирачког тела. Глас за нову Југославију дали су партизански споменичари, укључујући и њихове породице. Као и у случају АВНОЈ-а мишљење Срба никога није занимало. Сто хиљада пунолетних Црногораца обезвредило је вољу осам милиона Срба, трасирајући пут расколима „два ока у глави“. Иако шеснаест пута већа, Србија ће имати иста права као и Црна Гора, са подједнаким бројем министара у федералној Влади и амбасадорима у дипломатском представљању. Маргинализација умног потенцијала центра, фаворизовањем неселективне периферне памети, пут је дефинитивног потреса чију турбуленцију неће преживети ни ова жабљачка творевина.

Ако су први подстрекачи АВНОЈ-а били хрватски комунисти, жабљачка Југославија је, бесумње, производ црногорских комуниста, чији је камен темељац поставила никшићка петорка у саставу Милошевић — Божовић — Костић — Букановић — Булатовић, уз асистенцију Боре Јовића, који се издаје „србијанцем“ из села Никшић код Баточине, иако се поуздано зна да су поменуто село у Шумадији не тако давно колонизирали досељенци из Никшићке жупе. Уставописци уједињене Србо-Горе (Марковић — Култешић) су већ раније доказали да их не дотиче побуна савести, легализујући кроз српски устав деспотско понашање Слободана Милошевића.

Да не би Србијанцима оставили празнину у души што су остали без своје државе, комунистички опсепари су лансирали вест да ће жабљачка Југославија бити сукцесор распаднуте државе и наследник њене целокупне имовине. Ни тумачење Брисела, ни тврдња лорда Карингтона да све бивше републике имају подједнако право на сукцесију, није обесхрабрила живахне пролетере да ће њихова Југославија бити преферирана у међународној заједници, упркос чињеници да је њен легалитет под хипотеком због недефинисаних граница и кршења људских права.

Недефинисане границе нове државе прудукавају конфузију на некадашњем југословенском простору где је главна жртва Херцег Босна, око које се ових дана води прави картографски бој. Радован Караџић, црногорски вођа тамошњих Срба, прописно је заложio велики лонац и спреман је да свим Србима, осим наравно себи, покаже царство небеско, уколико му Милошевићев миг стигне прекасно. Распаменени људи тумарају трговима носећи Брозове слике као мимикрију за прикривање којем народу припадају.

Жабљачки устав није прописао како треба нахранити све гладнији народ. Слоба — слобода то није ни тражио. Његов задатак је био да покаже границе своје државе и то ће народу бити доста. Уосталом, није ли пред гилотином Максимилијан Робеспјер довикнуо гомили: „Дао сам вам слободу, а сад хоћете и хлеб“.



Пише:
БОГОЉУБ ПЕЧИЋ

СВЕШТЕНИЦИ — НЕКАД И САД

Дуго, месецима, одлагао сам писање овог написа, у нади да ће наши духовни оци увидети бесмисленост учуривања Српске православне цркве у искључив духовни живот. Затварање свих чула пред економском бедом и непоседовањем основних личних и политичких слобода, равно је издаји свога народа. Последња одлука Светог архијерејског синода, да свештеници не могу да припадају политичким странкама, потврђује горње наводе.

Ова одлука уништава традицију Српске православне цркве, да буде увек са народом, поготово у тешким тренуцима какви су данас. Захваљујући истакнутим ставовима, данас су у највећем делу свештеници сведени на чиновнике, који су ту да обаве одређени молитвени чин. Њихова делатност се тиме завршава, исто као и чиновницима и радницима на њиховом послу. Разлике нема. Ја још памтим давно преминулог проту Арсенија Бркића, који је увек налазио времена да обиђе своје вернике и пружи им морална охрабрења и улије снагу у цркву и бољу будућност. То време свештеника — пастира, остаје далеко иза нас, мада се Српска православна црква још увек уљуљује да је народ безрезервно са њом. Треба погледати рад и бројно повећање адвентиста, балтиста и других секти, на штету православних.

Радом и одлукама Српске православне цркве, веома сам разочаран. Сваки погрешан корак цркве, имао је у мени одговарајуће опозиционе потезе. Три године сам одвајао месечно 5 одсто од својих примања, за градњу храма „Светог Саве. Једним, по мени погрешним кораком цркве, ја сам та давања прекинуо, јер кад црква има пуну подршку државе, нека јој и она доврши цркву. Низ других потеза, који нису били удворнички, али су занемаривали стање економског и духовног живота српског народа, потпуно ме је одвојило од цркве. Дао сам оставку на чланство у Црквеном одбору, отказао претплату на Православље и Мисионар, и искључио се из чланства Верског добротворног старатељства. Убудуће ћу примати свештеника да свети водица и реже славски колач, и тиме се завршава моја религиозност. То никога у цркви неће заболети, јер је потпуно задовољна пасивним верницима.

Но, вратимо се Цркви и свештеницима. Некада је Црква кроз своје посленике — свештенике водила народ. Данас је на реду догађаја. Она кроз саопштења, пропрати и испрати нека збивања, што је, чини ми се, сасвим задовољно.

Често прелиставам старе књиге, које пишу српску историју. Ненаметљиво ми се, као потка, намећу црквене личности, које су водиле српски народ. Девиза „За крст часни и слободу златну“, дошла је по себи, јер су православни оци са крстом водили у слободу.

Починимо, нека ми буде опроштено, пре Светог Саве. Велики зетски кнез Јован Владимир је простим дрвеним крстом управљао својом земљом. Његов крст се и данас, у

традицији више од 900 година, износи на Румију и окупља и снажи народ.

Свети Сава има неизмерне заслуге за Цркву, али је његова слава у просвети, дипломатији, здравству и другим делатностима, заокружила његову личност и светитељство.

Читав низ српских владара — светаца и чланова династије су управо постигли свој опус кроз свестран, а не само верски рад.

Међутим, то су давно протекла времена, а она се мењају. На овом месту морам подсетити на славу и рад српских свештеника, који су осећали било свог народа и своју делатност проширили из теолошког, у национални рад.

Не могу да не поменем оне и данас познате и велике, као што су Хаџи Ђера и Хаџи Рувим, идеологе Првог српског устанка, Проту Матију и многе друге. Желео бих да подсетим на плејаду српских свештеника и калуђера, који су у тешким данима скидали мантије, са пушком у руци бранили народ, а онда се поново враћали свом духовном животу.

Ово због тога, јер сам слушао Њ.П. Епископа Бачког, господина Иринеја, о разлозима да се свештеници не могу бавити политиком или, далеко било, узму оружје. Историја Српске цркве га демантује.

Епископ Жички, Сава Дечанац, је као Јеромонах манастира Дечани, био један од вођа добровољаца и учествовао у ратовима 1876—1878. Касније, све до 1882. године био је администратор Врањске епархије, а 1890. постао епископ Жички.

Архимандрит Нићифор Дучић учествовао у ратовима 1861—62. У рату 1876. био је постављен за команданта Добровољачког кора Ибарске војске. У рату 1877—78. био је командант Јаворског кора. По ратовима му је понуђен избор за владика.

Оваких примера, у другој половини XIX века, има много. Али, вратимо се великим данима почетком XX века, када почињу завршне борбе за ослобођење и уједињења српства.

Прота Матеја Шуменковић, из Боровца код Струге, био је српски свештеник и учитељ, био је у водећим редовима српске четничке акције у Дримколу, са пушком и својом четом. По ратовима 1912—18. повлачи се у моран свештенички живот.

Свештеник Михајло Роповић, парох Годовички, ступа у четничку организацију „Српска браћа“, 1899. године. Четuje поново 1911. година. Активно учествује у свим ратовима 1912—1918. Године 1915., Некадашњи свештеник Михајло Роповић, сада војвода Мика Чакорски, као добар познавалац терена преводи преко Чакора српске јединице. По реорганизацији на Крфу, ступа са својим четницима у одред Војводе Вука. По рату 1919. године, враћа се на своју свештеничку дужност.

Окружни прота Секула Добричанин. До рата (1912), био је парох под Жяљином, а касније под Јастрепцем. Пред рат, окупља око 300 добровољаца, и са њима учествује у борбама за Приштину и Ђаковицу. У Првом светском рату активан је у првим редовима. Резултат јунаштва је, добијање Карађорђевог звезде са мачевима. Заробљен 1915. године бежи и постаје борац Топличког устанка. По рату је протојереј Кумановског округа.

Парох Јован Поповић, из Кшање — Кума-

ново, рукоположен је за свештеника 1901. године, у 17. години живота, јер су бугарске комите убиле све српске свештенике најближе околине. Од првих дана српске четничке организације, приступа и постаје непосредни борац у крвавој борби за одбрану српског живља. После рата, постаје кумановски парох.

Недостатак простора, онемогућава изношење бројних примера народних свештеника, који су узимали пушку у одбрану свог стада и Српства, да би се, када наступи мир, поново враћали свом свештеничком позиву. Није поп Ђујић изузетак, у овом грађанском рату 1941.—1945. Много је свештеника пало у борби, или недужно убијено.

Вратимо се актуелној теми. Да ли су свештеници људи са пасивним бирачким правом тј. они који могу да бирају, односно гласају, али не да буду и бирани? У том циљу, окренимо се парламентарном животу пре комунизма.

Једна од светлих тачака нашег парламентаризма је прота Милан Ђурић. Цитираћу једну књигу из 1940. године. „Христов посленик, народни свештеник и трибун. Више од тога, народни посланик, национални неимар — прави изразити народни војвода! У присној је вези са народом. У трајној борби, кроз цео живот за народ, са народом и народном подршком. Његово је политичко гесло: „Народ је извор и утока власти!“. То није демагошка крилатица. То је његова политичка догма“. Као посланик Народне радикалне странке, бирао је 21 пут у свом округу, за народног посланика. Дакле, до краја живота.

У Тимочкој буни 1883. године, због припадања Народној радикалној странци, осуђено је на смрт и стрељано 3 свештеника, од којих један народни посланик. На дуге временске казне, осуђена су 74 свештеника, а од њих два народна посланика.

У међуратној Југославији, свештеници — посланици нису били изузетак, јер су то били најугледнији и најпоштованији људи свога краја.

Свештеници — војници и свештеници — политичари, управо су оно што краси Српску православну цркву. Данашњи свештеници су, у највећем делу у трци за накнадом, за обављање свештеничких чиновова. Знамо много свештеника, који обавезни обред скрате на трећину, па трче на следећи обред. Они се код домаћина, по славском обреду, не задрже ни жито да послуже. Посао, трка, шта се може. Такав, велики број свештеника, неће ни ући у политички живот. Народ их заборавља чим изађу из куће, и једино их се сећа у ситним оговарањима уз кафу и ракију. Они немају услова за политички успех. Међутим, оне надпросечне, треба пустити. Не, то није довољно, треба их наговорити и подржати да јавно кажу свој политички став и своја гледишта, и да се за њих боре. Начин рада Српске православне цркве мора управо бити гесло проту Ђурића: „Народ је извор и утока власти“.

А, где ће Црква, него са народом?

Бранко Котлић, Београд

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ
НОВИНАРА

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК: БОГОЉУБ
ПЕЈЧИЋ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИЈСКИ
КОЛЕГИЈУМ

ДИЗАЈН: ДЕЈАН ЂУРОВИЋ

САРАДНИЦИ: Драгослав
Грујић, Славица Лазић,
Александар Цветковић,
Ђорђе
Вукоје, Сандра Петрушић,
Сандра Јанковић,
Благица Стојановић,
Милона Поповић.

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бранкова 13-15, 1 улаз,
11000 Београд

ТЕЛЕФОНИ: 011/620-891
и 628-242 (секретаријат),
625-937 (редакција)

ТЕЛЕФАКС: 624-598

ЖИРО-РАЧУН: динарски
60801-603-27562

девизне уплате слати
чеком на адресу „Српске
речи“

Лист излази сваког
другог понедељка

Рукописи и фотографије
се не враћају

Штампа ДП „Борба“,
Косовска 26, Београд

Мишљењем
Секретаријата за
информације Републике
Србије бр.
413-01-221/91-01 од 15.
фебруара 1991. одобрена
је стопа пореза од 3%.



ТЕМА „СРПСКЕ РЕЧИ“:

КО ФИНАНСИРА ОПОЗИЦИЈУ?

Стр. 11-16

НАГОВЕШТАЈИ

ДА ЛИ ЈЕ СРБИЈА ПРЕД АТЕНТАТИМА

Стр. 17-19

МЕДИЦИНА О ШЕШЕЉУ

ИСТЕРИВАЊЕ ЂАВОЛА

Стр. 26-27

АРМИЈА ПРЕД ДЕОБОМ

КАКО ПОДЕЛИТИ СИЛУ

Стр. 30-31

МАЛА СРБИЈА

Пут у Атину Александра Прље, Аркан и Европа...

Стр. 35-38

ХОЋЕМО ЛИ ДОБИТИ „НЕЗАВИСНОСТ“!

Стр. 55-57

ЗА „СРПСКУ РЕЧ“
ГОВОРЕ

ВЛАДЕТА ЈАНКОВИЋ, ВЛАДИМИР СРЕБРОВ ТВ КОС ИЗВЕШТАВА...

Стр. 60-61



Поштовани читаоци,

овај број „Српске речи“ закључен је у јутро 6. априла, када је Босна прокључала. Немоћни пред могућим расплетом догађаја и најављујући у следећем броју осврт на све оно што ће се наредних дана у Босни догађати, објављујемо Апел, који је грађанима БиХ упутно Вук Драшковић, лидер СПО.

АПЕЛ ГРАЂАНИМА БиХ

У овим одсудним часовима, кад се БиХ клати између рата и мира, између смрти и живота, придружујем се свенародној побуни против шовинистичко-фашистичког безумља. Придружујем се тој побуни као човек коме је Херцег-Босна постојбина, па тек потом као председник Српског покрета обнове.

Последњи је тренутак да грађани БиХ у позадину потисну своја верска, национална или страначка осећања и да сви, пре свега, проговоре и загрме као — људи.

Руководства све три националне странке заглибила су се у мржњи, искључивостима и међусобним уценама. Под паролом одбране националног интереса, легализован је принцип да се своје право и своја срећа могу остварити на неправу и несрећи свог суседа. Из такве политике потекла је крв. Таква политика ће целу Херцег-Босну нашу претворити у гробље, ако грађани своју судбину не узму у своје руке.

Није важно какву ће одлуку европски министри донети у Бриселу. Срби, Муслимани и Хрвати у БиХ живе недељиво измешани по селима, варошима, градовима, по спратовима, у браковима. Ту чињеницу ништа не може да промени. Они морају живети и радити заједно, поштујући једни другима веру, културу, обичаје и, уопште, односећи се у свему према суседу онако како сваки човек жели да се сусед односи према њему.

Човек и чојство су старији и од нације, и од вере, и од државе. И Срби, и Муслимани, и Хрвати Херцег-Босне спасиће свој мир и живот ако, пре свега, протерају све паравојне и приватне наоружане формације из својих насеља и ако из органа власти уклоне екстремисте и сејаче мржње и лудила. Нека сваки ућутка и онемогући своје лудаче и нека кривце за смрт и беду не тражи код суседа.

Молим Србе у мом Гацку, у мом Невесињу, у Билећи, Требињу, Љубињу, у Шипову, Бања Луци, свуда где су већински народ, да се комшијски опходе са својим комшијама Муслиманима и Хрватима и да им загарантује одбрану од екстремизма у српском народу.

Молим Муслимане да исту заштиту пруже Србима и Хрватима у местима где су Муслимани у већини.

Народ и народе у БиХ не може одбранити нико ни из Брисела, ни из Загреба, ни из Београда, нити ма одакле са стране, уколико се они не буду међусобно бранили и помагали.

Вук ДРАШКОВИЋ

У Београду, 6. априла, 1992.

И то је



Србија

ГАСНА КОМОРА ЗА ДЕМОКРАТИЈУ

Пише: Миленко ВУЧЕТИЋ

1.

Пролеће је у Србији у знаку апатије.

Тескобе, незнање, голо преживљавање без икаквих личних и друштвених амбиција — то је тужна и суморна, а на сваком кораку видљива, слика општег стања.

Повремено кресне нада, као у случају побуне запослених на Другом програму Радио Београда против ескадрона мрака, па опет завлада мук.

У апатију се све масовније упада, али се о њој и јавно говори.

Многе личности из политичког, културног и привредног живота изричу опоре речи о умору и жељи да од свега дигну руке и пусте кола низбрдо.

Најболнија је, у овом тихом корачању ка очају, изјава директора МТВ Студио Б Драгана Којадиновића да је песимиста и да готово више и не види било какву перспективу.

Гостујући на екрану сопствене телевизијске станице, јер је на осталим екранима забрањена и истина, и част, и људскост, и достојанство, он је изнео низ детаља о прљавим закулисним радњама владајуће странке да се Студио Б технички и економски онемогући и уништи.

Без ове телевизије, која је стожер слободног мишљења, Србија би брзо постала Албанија из времена Енвер Хоџе, а Београд нешто попут Москве из Стаљиновог времена, и зато су речи њеног директора дочекане са зебњом.

Казамати у Нишу, Лесковцу, Шапцу, Сремској Митровици, већ се, уосталом, с одликама логора, и уз увезене одреде за кажњавање по нашим улицама, увежбавају за масовнија довођења кажњеника.

Нови и стари људи у режимском радио телевизијском штабу за ширење национал-социјалистичке мржње, које чувају страже с машинкама, баш како је Гебелс чувао своје мегафоне, заокружују пројекат опште фашизације јавног живота.

Дах пролећа, у Србији, тој последњој европској гасној комори за демократију, као да гуши чак и наде.

НИКОЛА ШОПАЈА



Гупе јорговани, али мало ко ће наћи цвет са пет латица.

2.

Паметни су одавно схватили шта се догађа и ко је крив за катаклизму, али пошто су паметни увек и свугде у мањини, спаса нам нема док то не схвате и глупи.

3.

Трсијењу које води у апатију допринео је, ваљда, и наставак Мировне конференције о Југославији, нападно и не без разлога минимизиран у режимским медијима.

На скупу у Бриселу, Слободан Милошевић је, први пут јавно, рекао да српски народ у крајинама о свом статусу треба да се договара с Хрватском, чиме је коначно признао да га судбина српског народа у крајинама не занима.

И најтврђе Милошевићеве присталице морале би коначно да схвате да се рат није водио због угроженог српства изван Србије већ због учвршћивања власти национал-социјалиста у Србији, и да је у питању била велика игра.

Испоставља се, наиме, да је Крајина вешто и лукаво препуштена СК-Покрету за Југославију, а да се сада и у Босни, тамошњим Србима, припрема исти трик, јер СК-Покрет за Југославију најављује тријумфалистички да ће у многим босанско-херцеговачким општинама са српским становништвом преузети у своје руке.

На Мировној конференцији о Југославији, Слободана Милошевића је, као да је банкар с Кипра а не председник унесрећеног и униженог народа, занимао искључиво новац.

4.

Победнике у рату, кад се врате кући, дочекују цвеће и почаст.

Момци који су веровали да ратују за Србе и Србију, а можда још верују да су у том рату победили, нису тако дочекани.

Бити на победничкој страни, увек је значило решити по повратку с фронта, бар неки свој животни проблем.

Ни то се овим момцима није десило.

Треба ли јачих доказа да је Србија изгубила?

Уверавања у супротно убрзано бледе...

5.

Понашање једног дела Срба, који, и поред очигледне одговорности режима за можда најдубље посрнуће Србије, још све мирно гледа, ћути, евентуално кришом гуиња, или чак и даље подржава покретаче свеопште трулежи, поприма обележја неизлечиве болести.

Чак и они који властодршцима послуже као половни тоалет-папир за брисање крвавих хемороида на национал-социјалистичкој гузици па буду одбачени, попут **Војислава Мићовића**, настављају да истим тим властодршцима беспоговорно и понизно служе.

У праву је, изгледа, **Александар Илић**, бивши главни уредник „Демократије, и један од најугледнијих чланова Српске либералне странке, када изражава страховање да је једино у Србији створен „нови човек“ за којим се у стаљинистичким системима тежило од првих плотуна са „Ауроре“ до пада Берлинског зида.

Проблем, дакле, није више политички, већ социо-патолошки.

6.

Телеграм **Добрице Ћосића** запосленима на Другом програму Радио-Београда, којим их подржава у штрајку, деловао је мучно.

Писац књига о временима смрти, а творца програма за време зла, човек најодговорнији за појаву и кобни опстанак **Слободана Милошевића**, као и за мрак који је са **Слободаном Милошевићем** притиснуо српски народ, покушао је да се искупи.

Неколико дана пре овог телеграма за фусноте о демократији, с исте дејинске адресе отишао је, у Сарајево, телеграм за дешифровање тек долазећих невоља.

Положај **Добрице Ћосића** је историјски крајње деликатан.

Бесмислица да Срби добијају у рату а губе у миру помогла је да Срби изгубе и у рату.

Политика коју је верник, отпадник и грешник деценијама градио и потурао другима, први стаљинистичком полицију **Александру Ранковићу**, а онда неостаљинистичком пиониру **Слободану Милошевићу**, доживела је крвави и коначан крах.

И његов књижевни опус, можда неправедно, модерни тумачи уметности, у клатну зањиханом делом **Х. Л. Борхеса**, па и нашег **Данила Киша**, ујурбано, и не баш нежно, спуштају у партер популарне књижевности.

Порази су силовити.

Од свега што је **Добрица Ћосић** донео српству — сада помодно трубе о дојучерашњим глорификатори **Ћосићевске** политичке филозофије, упадајући у муљав познате српске неумерености — најтрајнији ће бити непотребни српски гробови.

Метафора о храсту је којешта, јер је хрест, и корењем, и гранама, и одоздо, и с крова, разорио кућу.

Тешка је и неправедна оптужба да је сваки патрљак руке или ноге, свака празна очна дупља, свака шкрипа инвалидских колица, и његов траг, али су у тешким временима све

оптужбе тешке и неправедне.

Мноштво је људи које је телеграм упућен запосленима на Другом програму Радио-Београда превише узбудио.

Ту ПТТ покајницију треба, међутим, гледати и с друге стране.

Нема демократског чина у хаосу национал-популизма артикулисаног у национал-социјализам, који није вредан поштовања, чак и кад долази из иницијалног епицентра тог хаоса.

Пре овог телеграма, **Добрица Ћосић** је, ипак, морао, прво, да затражи оставку **Слободана Милошевића**, и да је, наравно, издејствује, а онда да затражи и опрости за себе.

Велики грешник се не може искупити малим гестом.

7.

Када је улицама Славонског Брода потекла крв и када су људски лешеве и тамо постали део пејзажа, речено је да ће овај град доживети судбину Вуковара и да ће бити разорен.

Исто се поновило и с Бијељиним и њеним удесом.

Тужан је и трагичан, осуђен на вечну казну самоуништења, народ који за свако зло што га снађе, за сваки нови убод ножа у срце, има свеж пример поређења.

8.

Валаји да се постигне пуно јединство о српском националном интересу, праћени често и претњама онима који их не чују, никако да буду услышени.

То није случајно.

Све снажнија и развијенија демократска јавност, с израженом политичком културом и са добрим памћењем, не гута више ништа што личи на шарене лаже.

Има ту, свакако, и претераног, али и оправданог, страха од нових подвала.

Кога змија уједе, и гуштера се плаши.

Много је, наиме, знакова да је апсолутизација и фетишизација националног интереса, не само код нас, нова политичка и идеолошка основа, и нова замка модерних апсолутиста и диктатора.

Национализам, као привлачна илузија о индивидуалном учешћу у колективној правди, из угла тоталитарне свести и с позиција тираније, почива на истим магнетима на којима је почивао и марксизам.

Националисти на власти су, у методологији учвршћивања и чувања власти, највише научили од марксиста.

Иронична дијагноза да се испод коже сваког руског комунисте крије националиста тачнија је, у српском случају, у обрнутој верзији.

Појединац, углавном мали и неостварен, више глдан него сит, склон да верује ауторитетима јер није ауторитет ни за сопствено дете, кличе нечему привидно великом, преварен да ће то чему кличе бити велико једино ако и он у њему учествује.

Тешко да је икада, ма где на свету, било више стаљинистичког комунизма на трговима и улицама него у Србији пре неколико година, када је бућен национални понос на катастрофално погрешан начин.

Не тако давно, говорило се да се око све-

га можемо спорити али не и око водеће улоге и интереса радничке класе, а сада се, под истом температуром, говори да се око свега можемо спорити али не и око националног интереса.

И нови лимит за спорења, да зло буде веће, прописују исти који су спорења и раније лимитирали.

Учинивши национални интерес интересом сиротиње, као што су то раније чинили с интересом радничке класе, властодршци који га злоупотребљавају, незадрживо воде сопствене народе у најцрње друштвене поноре.

9.

Природно је што нас у зло гура владајућа странка, јер је она странка зла по свему што заступа, али је неприродно да у томе, присуством својих представника у парламенту, делећи с владајућом странком одговорност пред историјом, учествује и опозиција.

На неизбежном и тако потребно мермерном обелиску за будућност, са именима криваца за данашњу трагедију, стајаће, сасвим сигурно, и имена свих посланика.

10.

Пред вратима Србије је фашизам.

Неопредељене Србе, који још не знају за кога су, јер им се нико не свиђа, и који призивају идеалан српски расцвет, развој догађаја би могао да учини гробарима Србије и њеним највећим злочинцима из нехата.

Чекање умишљених спасилаца је срамни луксуз.

Рајских птица нема у паклу.

Боље и постојећи гори од замишљених бољих, него најгори.

Време је за брзе личне и опште одлуке.

У победу фашизма у Србији, по низу поступака, највише улаже **Слободан Милошевић** са својим помагачима и њему је, изгледа, највише стало да Србију прегази фашистичка чизма.

Много је достојанственије отићи с власти пред налетом фашиста, него власт изгубити развојем демократије.

На ту карту он игра, схватајући да је у свакој варијанти готов и да му је политичка будућност запечаћена, па настоји да свој крај учини формално трагичним и бар привидно часним.

Улог је, као и у играма свих властодржаца кад им постане вруће под ногама, свенародна судбина.

Врата иза којих је потпун мрак већ сабласно шкрипућу.

11.

На изборима у Србији победио би и **Франьо Туђман** када би шест месеци држао медије у својим рукама.

Онај доброћудни **Никола Шећеровски**, кога муче четке и метле, ако би иза њега стао новинарски шљам који сада стоји иза **Слободана Милошевића**, био би доживотни председник.

То је кључ за разумевање ново-старих именована на режимској радио-телевизији.

ИЗМЕНЕ ЂУ ДВА БРОЈА

И У ТО ИМЕ ЈА ВАМ ЖЕЛИМ ПУНО УСПЕХА!

Нема амнестије за Марка Неговановића. СФРЈ признала Словенију и Хрватску. СПС — плаћеничка странка. Немачки радник — 37,88 ДЕМ, југословенски — 0,27 ДЕМ. Плавни воз поново креће. Телевизија и радио добили појачања.

Забележио: Драгослав ГРУЈИЋ

Амнестија

Поводом изјаве Марка Неговановића (да Александар Влајковић

Главни и одговорни уредник Првог програма Радија Момир Бркић

Главни и одговорни уредник Другог програма Радио-Београда Љиљана Булатовић

Главни и одговорни уредник Трећег програма Радија Слободан Дивјак

В.д. главни и одговорни уредник „101“ Жарко Обрадовић

В.д. главни и одговорни уредник „Београд 202“ Милорад Јовановић

Главни и одговорни уредник ТВ Нови Сад Марко Кековић

Главни и одговорни уредник ТВ Приштина Милорад Рогановић

Главни и одговорни уредник информативног програма Радио Нови Сад Душан Радмиловић

Поводом ових наименовања многи су занемели, а сви запослени на Другом програму Радио Београда то су урадили и буквално — прогласили су штрајк у знак протеста. За Јована Арежину ова постављења су доказ да су се у редове владајуће партије увукли мангули убачени споља са намером да је растуре изнутра.

неће бити милости за побуњенике против рата) СПО је издао саопштење „Амнестије, заиста, неће бити, али за политичаре и генерале који су изазвали овај прљави, бесмислени и, пре свега, за српски народ фатални рат. Један од тих који ће морати да одговарају је, свакако, и генерал Марко Неговановић.

А што се дезертерства у Србији тиче, они ће одговарати само онда када буду одговарали и дезертери из Хрватске, Словеније или Македоније, који су такође одбили да иду у ЈНА. Коначно, држава која није била у рату не може судити својим грађанима за дезертерство“.

Српски покрет обнове је најавио да ће се за одбрану слободе и грађанских права више од 200000 српских младића борити свим средствима, укључујући и ангажовање међународних правних институција.

КЕБС

Хрватска и Словенија постале су пуноправне чланице КЕБСА. Одлука о томе донета је једногласно од свих делегација чланица КЕБСА, укључујући и југословенску. Дипломатски крње СФРЈ после мало натезања пристали су на признавање отцепљених Република онда која су Немци запретили да ће поставити питање „кога то представља делегација СФРЈ“.

Плаћеници

Војислав Коштуница је у Скупштини тражио образовање Анкетног одбора за испитивање начина на који се финансирају парламентарне политичке странке, што је вољом већине одбијено. Тиме су пале у воду све оптуге СПС-а да се опозиција финансира из иностранства, а бачена је сумња на владајућу странку да је она та која паре прима „од страних сила“ и да зато не дозвољава истрагу Анкетног одбора.

„Влада“

Спор око „Борово-трговине“ (који је почео поводом решења министра трговине Саве Влајковића о затварању 223 продавнице „Борова“ у Србији) завршен је договором представника Владе САО Западна Славонија, Барања и Срем и Министарства трговине и тржиште Србије о „обједињавању имовине комбината“ Борово. Овим споразумом територија Владе Републике Српске Крајине изумима се из Уредбе Владе Србије, чиме је опозвана — два дана након доношења — Уредба српске Владе о затварању продавница овог комбината.

Цена

Цене радне снаге (за један сат рада):
Немачка — 37,88 ДЕМ
Швајцарска — 25,75 ДЕМ
САД — 24,18 ДЕМ
Јапан — 25,85 ДЕМ
Португал — 7,14 ДЕМ
Бразил — 4,50 ДЕМ

Турска — 3,56 ДЕМ
Мексико — 2,99 ДЕМ
Југославија — 0,27 ДЕМ
Чак ни ову мизерију многи радници не примају

Краћа

Од краја месеца по хитном поступку у Србији ће важити измене у оређивању пензијских повишица. Једнако ће се поделити свима: ретроактивно од фебрура по 5,1 одсто, а од марта по 25,7 одсто. За косовске пензионере ово је чиста краћа, јер су требали да приме повишицу од 29,8 % (а добиће 5,1).

Плавни воз

Плавни воз поново путује — Овог пута као туристички воз, са 13 вагона који могу да приме 200 путника. Имаће два вагон-ресторана и четири вагона за спавање. Специјални столови на којима се „и при брзини од 120 километара на сат, чаше и течност у њима не померају“.

Говорећи пред Конзерцијумом за „Брзе пруге“, којима ће јездити плавац, председник Републике Слободан Милошевић је рекао да ће „овај пројекат, ја сам уверен у то, значити напредак, не само за железницу, већ и за читаву економију Србије. Иначе ми као Република имамо велике могућности да остваримо успешан привредни развој који ће нам омогућити подизање стандарда и запошљавање омладине коју школујемо. И у то име ја вам желим пуно успеха“.

Иначе за овај „пројекат развоја“ у првој фази потребно је 1,5, а у другој фази још 5 милијарди долара.

Телевизија

РТС (Ратна Тврђава Србије) добила је нови Штаб.

Управни одбор РТС на седници којом је председавао Вукашин Јокановић именовано руководство РТС.

За директора РТБ је изабран проф. др Добросав Бјелетић

За директора РТ Нови Сад Милан Тодоров

За директора ТР Приштина Петар Јакшић

За директора ТВ Београд мр Слободан Игњатовић

За директора ТВ Нови Сад Петар Љубојевић

За директора ТВ Приштина Никола Сарић

За директора ТВ Нови Сад Петар Љубојевић

За директора ТВ Приштина Никола Сарић

За директора Радио Новог Сада Мирослав Бончић

За директора Радио Приштине Милорад Вујовић

Главни и одговорни уредник ТВ Београд је Драгољуб Милановић

Главни и одговорни уредник културно-образовног програма Петар Савковић

Главни и одговорни уредник уметничко-забавног програма Милован Витезовић

Главни и одговорни уредник београдског програма Милан Неђић

Главни и одговорни уредник Трећег канала

КО ФИНАНСИРА СРПСКУ ОПОЗИЦИЈУ?

ФОРСИРАЊЕ ЧЛАНСТВА

Пише: Љиља ЈОРГОВАНОВИЋ —
БУЛАТОВИЋ

Форсирање демократских принципа никада није изгледало безизгледније него у овом тренутку, када се клеветању опозиције од стране посланика парламентарне већине, придружио и председник Републике, шеф владајуће партије и министри Владе. Иако су оптужбе *незваничне* (зато се и не може примерено реаговати), нису безазлене. Јасно је да је кампања за локалне изборе већ почела, те да најновији „председников додаток“ — оптуживање опозиције за „страно плаћеништво“ — има пропагандни ефекат, као реванш за опозиционе дипломатске активности. Након *Неговановићевог* захтева да се забрани повратак у земљу 200.000 људи побеглих од рата (*потенцијалних гласача опозиције*), као и некажњеног „увоза“ несрећника из дијаспоре који су убеђени да им је кућа и имања срушила српска опозиција потенцијалних гласача режима, сврставање ове у „агентуру страних сила“ долази као логичан наставак. Ипак, ако је негде Закон о политичким организацијама (јул 1990) испоштовао светске стандарде у својих неколико чланова, онда је то у ставци да странке не могу примати новац од страних лица, јер то повлачи могућност *забране рада странке* од стране Врховног суда, на захтев јавног тужиоца.

ИЗБЕГАВАЊЕ ЗАКОНА

Јавност често не зна за крајње домете неких пропагандних акција, те разлику између *увреда* и *клевета* сврстава у уобичајене „чарке“ између опозиције и владајућих, од којих се грађанима „све смучило“. Али, уколико случајно, на улици ухватите разговор академика врло блиског *Милошевићу*, како ватрено некое објашњава „да странке треба забранити, а Скупштину распустити“, јавно се то од њега не може чути (стoga му име не помињем). Усред Београда, усред Призренске улице, да га чује свако ко препозна његове чупаве обрве.

Демократе, од опозиционих странака највише проникле у значење *форме*, одговориле су на ове оптужбе неколиким судским тужбама. Ако се погледа списак тужених (*Јовић, Ђукић*), најављених тужби (*Милошевић, Шкундрић*), доследност Демократа могла би подићи велику праšину, све и да се оптужени не појаве на суду, или их заштити имунитет. Највећу љагу на режимске оптужбе баца одбијање скупштинске већине да се, на захтев Демократа, формира *Анкетни одбор* који би испитао изворе финансирања свих парламентарних странака, саслушао све надлежне државне органе (СДБ, СДК), затражио изјаве од *Јовића* и *Милошевића* (те осталих који вероватно поседују оптужујуће информације) и поднео извештај Скупштини. Приликом

Избегаванем да јавно финансира (барем) парламентарне опозиционе странке, држава Србија их препушта облицима финансирања који важе за било које предузеће. У јавности се ствара предубеђење да су странке богате, па и финансиране „из страних извора“. Али, неће бити да је тако, што се опозиције тиче.

глатког одбијања да се послужи услугама овакве иницијативе, министар правде *Зоран Ђетковић*, тврдио је да ће „све бити решено“ доношењем Закона о учешћу републике у финансирању политичких организација (у даљем тексту Закон о финансирању странака). Овај закон који се доноси од дана уласка опозиције у Скупштину (незванично се зна да ће бити донет „до краја године“ — када пробу и локални избори), како је ствар кренула могао би се, по речима *Војислава Коштунице* „доносити и наредне 4 године колико траје посланички мандат који, без сумње, неће то-

лико трајати“. „Тај закон се увек потезе када се власт у Србији нађе у неугодном положају да она треба да положи рачуне о својим финансијама“, каже Коштуница.

ПРОИЗВОДЊА СТРАНАКА

У петак, 3. априла, *Ђетковић* је у Врховном суду Србије сазвао округли сто на тему: политичко организовање и финансирање политичких странака. Вече уочи скупа; у разговору за „Српску реч“, Коштуница је дословно рекао: „Мислим да се ради о још једној најобичнијој манипулацији и да никаква озбиљна намера не стоји иза овог састанка, изузев да се лаковерни обману. Влада жели да се створи раздор између великих, парламентарних странака и малих, практично непостојећих које опстају на промотивној подршци СПС и спремности званичних гласила да објаве и најбезначајније саопштење једне од таквих странака, поготово ако је улерено против великих“.

Сутрадан су Коштуница и *Миленко Радић*, генерални секретар СПО, напустили овај скуп.

„Из *Ђетковићевог* увода одмах смо наслутили да влада жели да одржи и да створи безброј малих странака. Било је и таквих предлога да странку може да формира група од 30 до 50 грађана! У Србији је тренутно регистровано 72 странке, а округлом столу је присуствовало 36. Такође, влада је одлучила да поштри контролу трошења средстава од стране странака, избегавајући да покрене питање трошења тих средстава од првог дана оснивања, а то је имовина организација ССРН Србије и СК Србије коју је бесплатно узурпирала СПС. Пошто следе локални избори, а једна од наших највећих примедби је финансирање, *Ђетковић* нам баца праšину у очи како ће, ето, странкама бити боље — само нека избори прођу“, каже за „Српску реч“ *Радић*.

У вечерњој изјави за НТВ Студио Б, напуштање зграде Врховног суда Коштуница је лаконски прокоментарисао: „За Устав Србије било је довољно 2 месеца, за нови Устав Србије и Црне Горе 3-4 дана, а Закон о финансирању странака не може да се донесе говото 2 године. То говори само за себе“.

Пред Четвртим општинским судом у Београду, 8. априла (дан када ће се овај број „Српске речи“ појавити пред читаоцима), адвокат *Радић* по ко зна који пут подноси тужбу против СПС и СК — ПЈ због противправног присвајања бивше зграде ЦК СК Југославије. Девет спратова припада СПС, остатак (13) СК — ПЈ и њиховој фирми „Комет“. Богати наследници незаконито располажу и са возним парком од 25 аутомобила, 250 станова, неколико милиона марака претворених у динаре јануара 1991. које су „на чувању“ (подаци за СК — ПЈ). Према записнику, стамбени фонд СПС располаже са 100 станова, а

ОДГОВОР ДАЈЕ „ЕПОХА“

Покушај да се од председника Комисије за материјално — финансијска питања СПС-а, *друг Миленка Петровића* добију подаци о финансирању, имовини, броју запослених и њиховим платама у странци, глатко је одбијен. Није помогло ни позивање на Закон о информисању, ни позивање на Закон о политичким странкама. Отворено је речено да СПС по тим питањима не жели да даје тачне податке. Инсистирању „Српске Речи“ да, ако не може да добије тачне податке добије макар лажне, такође није удовољено, уз образложење да су подаци о самом финансирању странке објављени у страначким гласилима СПС-а, конкретно у „Епохи“ и „Политици“.

На крају помало непријатног телефонског разговора, *друг Петровић* ипак је обећао да ће пристати да говори за „Српску Реч“, под условом да „Српска Реч“ прво објави податке о финансијском пословању и имовини СПО-а. *Друг Миленко Петровић* додуше не купује „Српску Реч“, али је обећао да ће овај број позамити и проверити да ли је у њему садржан извештај о финансијама СПО-а. Уколико извештајем буде задовољан, у следећем броју „Српске Речи“ може се очекивати и реч *друга Петровића*.

Милан Филиповић



имовина се процењује на пола милијарде долара (у динарима), наслеђена од ССРНЈ и СКЈ. Социјалистичка партија и њен подмладак, Омладински савет, уселили су се и у бивше просторије Републичке конференције омладине Србије, од којих је неких 10 процената добила Нова Демократија.

ЗИДОВИ ЋУТИЈЕ

Све ове податке морала би да има и надлежна републичка **Служба друштвеног књиговодства**. Међутим, ни они, нити републичка **Служба државне безбедности**, као ни **Јавно тужилаштво** нису поднели ниједан захтев за покретање истраге надлежном суду, што значи да финансијска инспекција званично није пронашла ниједну незаконитост у финансијском пословању како опозиционих, тако и владајуће странке. На захтев „Српске речи“ упућен директору републичке СДК, та шефу инспекције, да пружи **Јавности на увид** извештаје својих инспектора и стање на жиро-рачунима парламентарних странака, не само да није одговорено, већ се заменица шефа инспекције позвала на „интерни закон службе“ по коме ови подаци нису доступни јавности.

У Комисији за материјално-финансијска питања СПС, никакав податак није се могао добити (видети оквир „Одговор даје ЕПО-ХА“). Уз полит-комесарски однос према штампи саветовано нам је да се обратимо гласилу СПС.

Што се Српске радикалне странке тиче, њихов секретар нам је, након почетног телефонског набоја, допустио да му измолимо обећање да ће тако драгоцене подаци нашој редакцији стићи телефаксом у понедељак, 6. априла пре подне, (уколико су стигли, наћи ћете их уоквирене).

Од опозиционих странака, записник о контроли СДК Србије дошао нам је само из СПО, док су остале странке пружиле усмене податке.

СПО — ЗАРОБЉЕН У БАНЦИ

Српски покрет обнове издржава се искључиво од прикупљене чланарине и добро-

СТРАНЕ ДИПЛОМАТЕ

„Хоћете ли ми послати званичну оптужницу српске Владе“, замолила ме је мадам де Вилмер, аташе за штампу амбасаде Републике Француске. „Али госпођо — она не постоји“. „Знате, ако се неко оптужује да добија новац из иностранства, то се мора и доказати“, наставила је де Вилмер у чијој је отаџбини удео државе у финансирању странака решен пре 200 година. „Ниједна влада, нисим демократска влада, не би учинила тако нешто“. Тиме је госпођа де Вилмер одговорила на (по дипломатским стандардима нецивилизовано) питање које смо претходних дана поставили амбасадама САД, Француске, Немачке и Велике Британије: да ли је Влада Ваше земље, на било који начин, изван уобичајених облика протоколарне и културне сарадње, пружила финансијску (или другу врсту материјалне помоћи) опозиционим партијама у Србији — уколико је било таквих случајева, молимо Вас да нас информишете коме, када и у којој сврхе.

Амерички аташе, господин Хемил, следећи традицију своје земље да се на свако питање мора одговорити, ставио је ствари на своје место. Након консултација са својим амбасадором, одговорио је да све институције Америчког Конгреса, како независне фондације, тако и амбасаде, делују по јединственим принципима и критеријумима развијања демократије и економске сарадње. У те сврхе ангажују се како припадници владајуће, тако и опозиционих партија. Међутим, финансијска или материјална подршка не пружа се ниједној партији или групи партија појединачно.

Господин Хефер — Висинг, аташе за штампу амбасаде СР Немачке, био је врло кратак: „На Ваше питање могу само се „не“ да одговорим“.

Британци, увек осветљиви на политичке бизарности, нису ни одговорили. Изборна кампања у Британији, за коју се тврди да је прљавија него икада, само је деџа игра за прилике у Србији.

вољних прилога својих чланова у земљи и иностранству. Годишња чланарина износи 500 динара — није обавезна уколико материјално стање не дозвољава. Половину задржавају општински одбори за своје потребе, а остатак уплаћују Централној управи у Београду.

Записник филијале СДК Чукарица (виши саветник **Михаило Миличковић** и инспектор **Богдана Матијевић**) показује да је на дан 30. јуна 1991. (датум последње контроле) стање на динарском жиро рачуну СПО износило 611.612 динара. Преко жиро рачуна уплаћено је 3.752.000, а исплаћено 3.140.000 динара. Контролом нису утврђене никакве неправилности, а уплате се односе на чланарину, добровољне прилоге, уплате примљене из благајне и уплате из буџета Републике које су износиле 175.955 динара.

На девизном рачуну СПО код „Агробанке“ из Београда, на исти дан, стање је овако: 16.462 аустралијска долара, 468 аустријских шилинга, 31.733 канадска долара, 1.803 француска франка, 13.475 немачких марака, 8.109 шведских круна, 3.600 швајцарских франака, 1.263 британске фунте, 25.506 америчких долара и око 1000 италијанских лира. Преведено на вредност овог новца на домаћем црном девизном тржишту, динарска противвредност износи преко 60 милиона динара — када би СПО могао да их добије. Међутим, ови добровољни прилози чланова СПО Срба, из иностранства, третирају се као девизна штедња грађана и СПО не може овом имовином да располаже, осим уколико не жели динарску противвредност по банчином курсу.

Од Републике је странка добила на коришћење (уз нормално плаћање станарине и режисијских трошкова) просторије у **Нушићеву 8**, на трећем спрату, без лифта, површине око 90 квадрата — ту је смештен Извршни одбор. У **Бранковој 13-15**, на простору од 120 квадрата, налази се део Председништва за организациона питања и „Српска реч“. То је све. Председништво странке налази се на **Топчидеру** (у око 100 квадрата) које је опремио и странци уступио успешни приватник, члан СПО, **Драган Миличић**. Адвокат **Радић** поднео је Скупштини града захтев за простором од око 1.500 квадратних метара, али је странци понуђено да то буде по цени закупа од 100 марака по квадрату. У СПО кажу да се озбиљно размишља о насилном уласку у просторије бивших савезних партијских органа.

Странка нема плаћене функционере. Административне послове обавља шесторо службеника којима се новац исплаћује преко омладинске задруге, а за свој рад примају просечне (за март) 25.000 динара. Пошто још није донет Закон о финансирању, поштују се прописи који важе у предузећима. Сви већи трошкови одобравају се одлукама Председништва и Извршног одбора. Странка не поседује стамбени фонд, одмаралишта, нити легате. Возни парк састоји се од једне „заставе 101“ у јадном стању, и „сузукија“ у сличном. Бели БМВ којим се Вук Драшковић вози прошле године, припадао је **Браниславу Матићу-Белом** који га је Драшковићу дао на коришћење. Након убиства овог великог донатора СПО-а, Матићева удовица је аутомобил једноставно узела натраг.

Стање на жиро рачуну СПО 4. априла 1992. износи 60.364,28 динара (види оквир).

Странка се истрошила 9. марта — сви трошкови плаћени су са рачуна СПО. Очекују се приходи од чланарине, а добровољне прилоге од осиромашених симпатизера нереално је очекивати. На сумње да их помаже нека страна влада, др Јован Марјановић, потпредседник СПО, каже: „Финансирање странака је свуда у свету регулисано законом. Странке се третирају као јавне организације које врше корисну улогу у друштву. Код нас би материјално-финансијско питање морало да се реши за оне странке које су већ доживеле верификацију на изборима“. Рекавши да наслућује где би могло бити поље манипулације СПС, др Марјановић објашњава:

„Српски покрет обнове има своје огранке у свету, где наши чланови, као и у Србији, на већ спомињане начине — чланарина и добровољни прилози — помажу странку. Тим новцем покривају се трошкови наших обилазака Срба у дијаспори и пригодне манифестације. На сву срећу, њих српски режим због тога не може да шиканира, а тамошњим властима тако нешто не пада на памет. Напротив, наши домаћини су нас уверли да сваки облик помоћи старом крају доноси пореске олакшице. А да је највећи део модерних телекомуникационих и осталих техничких уређаја купљен од њихових пара, или је директан дар наших исељеника, није никаква тајна. Том чињеницом се у СПО поносе. На све је ово уредно плаћена папрена царина“.

Српски покрет обнове покушао је да се бави и бизнисом. У те сврхе основана је средствима странке фирма маштовитог имена: СПО КОМЕРЦ. Како је алузија била превише директна, овај „трејд“ чистих намера и данас продаје углавном бечева, мајице и касете. Финансијски ефекат је занемарљив. СПО КОМЕРЦ је пред гашењем.

Ни квадрат од државе

Када је о Демократама реч, секретар Главног одбора, Слободан Гавриловић, напомиње да је чланство ове странке, условно речено, „елитније и по степену образовања и по финансијским моћима“. Отуда је значајни део финансирања ослоњен на унутрашње снаге. Као и СПО (као уосталом и све опозиционе странке), основни извори финансирања су чланарина, прилози, спонзорство, донаторство и поклони. Наравно, ту је и републички „буџет“ од кога су Демократе у јануару добиле 41.000, а у фебруару 96.000 динара. Годишња чланарина износи 200 динара, а минимална месечна чланарина 20 динара месечно. За њу су надлежни општински одбори странке. У складу са социјалном политиком, чланови се ослобађају ове месечне чланарине, а половину прихода шаљу Главном одбору који финансира регионалне одборе.

Августа месеца прошле године СДК је 40 дана контролисала сваки део рачуна и финансијског пословања странке. Примедби није било. Ове године странка је сачинила завршни рачун и предала га СДК.

Демократска странка од државе није добила ниједан метар пословног простора. По тржишним ценама које владају у Београду, од „Пословног простора града Београда“ изнајмљено је 422 квадрата где се налазе сек-

UKUPNO	5	7.000,00
SPK 60312 SUKARICA		ZA 60812 FAN 2030
	I Z V O D	PROJ 74
PRONEMAMA I STANJU SREDSTAVA NA RACUNU	678 91956	NA DAN 01.04.92
	SRP SKI POKRET OBNOVE BEOGRAD-RAKOVICA	
PRETHODNO STANJE	D NEVNI PROMET DUGUJE	NOVO STANJE
60.364,23	3.000,00	63.364,23

примила Весна Вуковић

32. Налог бр. 64. од 28.10.90.

Добровољни прилог за Сабор од Борђе Чавидовића
примио Павловић А.

33. Налог бр. 71 од 29.10.90.

Добровољно прилог

примила Весна Вуковић

34. Налог бр. 91 од 29.10.90.

Добровољни прилог

примила Весна Вуковић

35. Налог бр. 154 од 28.01.91.

Добровољни прилог из Аустралије

примила Весна Вуковић

36. Налог бр. 250 од 26.01.91.

Добровољни прилог

примила Весна Вуковић

37. Налог бр. 251 од 22.01.91.

Добровољни прилог

38. Налог бр. 252 од дана 22.01.91.

Чланарина за 91. од 50 члана из Швајцарске

примила Вуковић Весна

39. Налог бр. 3. од 16.11.90.

Добровољни прилог од Мише Чинтића Америка

примила Гатјана Геосев

40. Налог бр. 3 од 13.11.90.

Добровољни прилог

примила Драгица Стојановић

41. Налог бр. 2 од 13.11.90.

Добровољни прилог

примила Драгица Стојановић

42. Налог бр. 235 од 23.01.91.

Чланарина за 91 Јовановић Весна, Добрила Стефановић

примила Вуковић Весна

43. Налог бр. 225 од 23.01.91.

Добровољни прилог Борђе Божовић

ДОБРОВОЉНИ ПРИЛОЗИ СПО

— Да ли је председник Милошевић ове људе назвао издајницима?

ретаријат, Председништво и уредништво „Демократије“. Цене најма су пословна тајна. Истовремено, странка је изнајмила и 171 квадрат у Нушићевој улици. Проблем ипак

представља смештај 160 општинских одбора ДС, од којих је само четвртина добила просторије од скупштина општина, а остатак попуњавају страначки дародавци и закуп. До 1. априла странка је имала 2 запослена преко студентске задруге, а сада се планира двадесетак запослених у целој Србији. О платама господин Гавриловић није желео да говори, јер су, по његовим речима, у савременом свету и плате нека врста пословне тајне.

ТРОШКОВИ СПО ЗА МЕСЕЦ МАРТ

I ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД (Награда)

01. Грубор Рада	10.500,00
02. Вушуровић Драган	10.500,00
03. Гајић Зорана	10.500,00
04. Тепавац Драган	10.500,00
05. Осмајлић Звонко	10.500,00
06. Прибишић Милорад	10.500,00
07. Милатовић Веселин	10.500,00
08. Максимовић Ирина	10.500,00
09. Недић Драгана	10.500,00
10. Савић Миланка	10.500,00
11. Радивојевић Небојша	10.500,00
12. Блажић Веселин	10.500,00
13. Рмуш Угљеша	10.500,00
14. момак из обезбеђења	10.500,00
15. момак из обезбеђења	10.500,00
16. момак из обезбеђења	10.500,00

УКУПНО 168.000,00
Обрачуната сума укључује и 5% плаћених задрузи.

II Лични доходи за март 1992

01. Аћимовић Сања (СОПО)	12.600,00
02. Јаштрењски Ванда (СОПО)	12.600,00
03. Осмајлић Звонко	35.700,00
04. Прибишић Милорад	33.600,00
05. Милатовић Веселин	31.500,00
06. Грубор Рада	31.500,00
07. Вушуровић Драган	31.500,00
08. Гајић Зорана	39.900,00
09. Тепавац Драган	34.650,00
10. Максимовић Ирина	36.750,00
11. Недић Драгана	31.500,00
12. Савић Миланка	31.500,00
13. Небојша Радивојевић	29.400,00
14. Блажић Веселин	21.000,00

УКУПНО 403.700,00
Обрачуната сума укључује и 5% уплаћено задрузи.

III ТРОШКОВИ ПЛАЋЕНИ ВИРМАНСКИМ НАЛОГОМ (МАРТА МЕСЕЦА)

01. Електро дистрибуција	31.995,20
02. ПТТ саобраћај	26.468,80
(трошкови се односе на јануар и фебруар јер су фактуре стигле у марту и исплаћене су за 2—3 дана)	
03. ПЕГОС (контиста)	48.700,00
04. Оправка возила ЗАСТАВА 101 и СУЗУКИ	100.520,00
05. Царинарница	42.968,00
06. ХИГИЈЕНА	23.000,00
07. Штамп	1.780,00
08. Стари град (озвучење)	220.420,00
09. Савез инжењера (конференција)	25.350,00

УКУПНО 521.202,00

IV ГОТОВИНСКА ПЛАЋАЊА — БЛАГАЈНА

01. ПРЕСС конференција и превозење	51.080,00
02. Гориво (Обезбеђење, и путовања на трибине)	47.650,00
03. Оправка возила	55.752,50
04. Потрошни материјал	65.299,70
05. Добровољни прилог за храм Светог Саве	35.000,00
06. СОПО	4.485,00

УКУПНО 259.267,20

УКУПНИ ТРОШКОВИ ЗА МЕСЕЦ МАРТ
1.135.169,20 динара



— Вук ДРАШКОВИЋ: СПО нема шта да сакрије

Демократе се у својим финансијама веома ослањају на своје спонзоре и дародавце, нарочито при регионалним одборима где постоје и њихови клубови. Странка не поседује стамбени фонд, нити одмаралишта. Посебних легата нема, али је формирана „Фондација Љубе Давидовића“ која ће се бавити издаваштвом и бити оснва за истраживачко научни рад у оквиру странке. Возни парк не постоји, осим што се преко ВЕЛАУТА понекад рентира „мицубиши“, углавном у репрезентативне сврхе. Најчешће се користе приватни аутомобили. Демократска странка за сада се не бави бизнисом.

На оптужбе за финансирање из иностранства, господин Гавриловић је рекао: „Наша је претпоставка да председник републике вероватно има некакве показатеље и значајнији увид у то чим је изашао са таквом тврдњом, али сигурни смо да се то не може односити на ДС. Наша странка нема никакве финансијере у иностранству. Добијамо одређене прилоге наших чланова, држављана Југославије који преко одбора шаљу поклоне који су најчешће предмети, а највећи део оног што смо добијали из иностранства су претплата за лист „Демократија“. На томе ћемо радити убудуће“.

Причу о страначком богатству завршавамо Реформистима. Њихови извори прихода су готово симболични, а од „издајника Анте Марковића“ остале су им две писаће машине и копијер апарати. Али... „Након упада Белих орлова, копијер апарат, телефакс и телефони су нам уништени. Из СИВ-а сада траже да им позајмљене машине и апарат вратимо, али не можемо, јер немамо пара да надокнадимо штету“, признају реформисти.

За велике српске опозиционе странке добро је што уопште и постоје. Да су „агенције страних сила“, давно би имале своје телевизије, штампарије, социјалне фондове и — војску. Једино владајућа странка све то има, али када се извори њених прихода помену — сви заћуте.

(Податке прикупљали и Славица Лазич, Александар Цветковић и Војкан Ристић)

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА ДАВНО РЕШЕНО

У свету се закони о политичким странкама углавном баве њиховим финансирањем. Финансирањем из државног буџета обезбеђује се независност странака и кандидата, све странке имају исте изборне шансе, обезбеђује се увид јавности у пословање и, најзад, обезбеђује се државна контрола и санкције. Када је реч о парламентарним странкама, мањи део средстава добија се самом чињеницом да су у парламенту, а у већем износу средства се добијају онолико колико странка има изабраних посланика. Држава такође финансира и трошкове изборне кампање. У изборној кампањи, средства се добијају према резултатима на последњим изборима. Али, сама чињеница да странке могу равноправно да износе свој програм и да трпе последице неизвршавања изборних обећања, неће једну странку спасти уколико је утицај њене политике погубан. Постоје критеријуми по којима се странке финансирају и на првим, или нултим изборима. Обично странке које имају више локалних, општинских одбора, добијају више него оне са мањим бројем одбора.

Јавно финансирање обезбеђује равноправност, али не значи да на подручју приватног финансирања не постоје нека правила. Напротив. То би значило да оно што добијете на једном пољу, изгубите на другом. Прецизно се одређује граница средстава које странка добија од приватних извора. На Западу је веома развијено тзв. индиректно финансирање, кроз пореске олакшице. Демократска странка је покушала да у том смислу стави амандмане на Закон о порезу на доходак, али су одбијени.

У развијеном страначком законодавству, поклони су предмет посебно скрупулозног регулисања. Ограничава се износ који поједина лица могу дати странкама. Суме су строго утврђене. Финале тог обимног законодавства осећа се у јавном животу на крају године, када се у оквиру службених листова објављују посебни анекси о страначким приходима и расходима.

Пише: Милан ЂОРЂЕВИЋ

ЗАШТО СОЦИЈАЛИСТИ КРИЈУ СВОЈЕ КАСЕ?

НЕ ЛАЈЕ ПАС СЕЛА РАДИ...

*На светском тржишту капитала
налази се и око осамнаест
милијарди долара у акцијама које
припадају бившим
источноевропским комунистичким
партијама и тај „црвени конач“,
стицан на најпрљавије начине,
треба да послужи за пружање
помоћи оним политичким
структурама у некадашњим
социјалистичким земљама, које би
могле да обнове реалсоцијализам
стаљинистичког типа*

убирало колико и од прања прљавог новца из три латиноамеричке земље, а у Бугарској је чланарина доносила дупло мање пара него продаја залепљене дроге.

Највише новца прикупљано је, дакле, на прљав начин.

Према до сада објављеним открићима, компартије су се у разним периодима, а углавном „до последњег даха“ и судњег часа званог „перестројка“, обогатиле на следећим пословима:

- трговина дрогом и оружјем;
- узимање процента или својеврсног „рекета“ од војне индустрије;
- убирање комплетне добити од фирми отвораних у иностранству за маскирање шпијунске и контрашпијунске;
- илегално убацивање на водећа тржишта огромних количина бакра и других племенитих метала;
- препродавање уметничких предмета музејског и црквеног порекла;
- прање долара америчке мафије;
- манипулације на берзама са јечмом, пшеницом и сојом;
- шверц радиоактивних материјала;
- узимање главних згодитака на играма

на срећу кроз намештена извлачења.

На овим и оваквим „предулетничким активностима“ источноевропски комунисти су, за четрдесет година, зарадили између триста и петсто милијарди долара, а деведесет одсто тог заиста одвратно стеченог капитала потрошили су на убризгавање финансијских инјекција својим никада здравим привредама и на друштвени стандард, да би одржали привидан социјални мир.

Неке рачунице кажу да је сваки радник из бившег социјалистичког лагера за своју „сигурну платицу“ индиректно „увалио“ неком сиротом наркоману на западу, али и код куће, бар пола грама хашиша или сличног „лансираног горива“ за лет у пакао.

НИВЕЛИСАЊЕ БЕДЕ

Ни код мајчице пролетера свих земаља који су се уједињавали да би сопствене народе уништавали и на крају разјединили, дакле у СССР, ситуација није била квалитетно другачија.

У свему што је доносило „новац испод живота“ главну реч је, међутим, водио КГБ, тако да се совјетско партијско благо и стицало и контролисало посредством некада најмоћније политичке полиције на свету.

Иза већине операција стајала је Прва главна дирекција, задужена за иностранство, чија се легендарна полукружна зграда, „резерв у коме нема шта нема“, налазила тридесетак километара од Москве, заклоњена густим брезама и неприступачна за непозване госте.

Уз бригу о сопственим парам, КГБ је по мном бринуо и о парам братских компартија, додељујући им помоћ кад су у тренутним „булама“ али и узимајући немилосрдно од њих „данак“ када им у некој акцији добро пође.

Прилике у Југославији покривала је Осма управа Прве главне дирекције, у којој је, између осталог, сачињен и фамозни план „Феникс“ о убацивању усташких терориста 1972. године у нашу земљу, па у Осмој управи, по природи ствари, има највише података о југословенским прљавштинама.

Средином марта две западноевропске земље почеле су, наводно, преговоре о „откуп“ материјала ове управе о Србији и одашњим политичарима.

Претпоставља се, наиме, да би обелодањивање сазнања КГБ о српским приликама, нарочито у последњих пет година, представљало бомбу првог реда.

И у СССР је, наравно, главнина партијског новца, прикупљаног на недозвољене начине, одлазила на нивелисање беде као највишег достигнутог нивоа социјализма.

Од 1950. године, према инструкцијама Стаљина, а поводом „југословенског случаја“, КГБ је почео да улаже капитал у разне западне и касније јапанске фирме, посредством својих агената из редова локалног пословног естаблишмента, и улагања су практикована све до 1986. када се с овом праксом престало.

То је рађено да би се комунистички поредак на неки начин обезбедио за увек претеће „црне даме“ и веће кризе.

Одбијање посланика владајуће странке да се у Народној скупштини формира Анкетни одбор за утврђивање чињеница о начину финансирања политичких партија представља прворазредни догађај са знатно ширим и дубљим импликацијама него што се на први поглед осећа и закључује.

Рекавши одлучно „не“ Анкетном одбору, социјалисти су, несмотрено или у паници, показали да по сваку цену желе и морају да зауставе било какво чачкање, а поготово озбиљно институционално испитивање, финансијских токова на српској политичкој сцени.

Од нечега су се, рекло би се, поплашили.

Служећи се флоскулама „Политике“ из периода припрема за свепрски мрак и балканску гланицу, дало би се приметити да су маске, изгледа, коначно, почеле да падају.

Јер...

РАЗГРНУТИ ЗАСТОРИ

После слома комунизма, међународна јавност је до тетаља сазнала како су се финансијски некадашње компартије изван СССР и каквим су се све пословима и финансијским трансакцијама бавиле да би очувале моћ.

У свету је до сада објављено тридесетак популарно написаних књига, десетак темељних студија и неколико хиљада чланака о овој донедавно недодирљивој теми.

Познати западни експерти, без изузетка, тврде да је још пре пар година било лакше допрети до највећих књиговодствених тајни америчке мафије, него до било какве књиговодствене чињенице у комунистичким организацијама.

С рушењем Берлинског зида и свега што је он симболизовао, и онемогућавањем августовског пуча у Кремљу, чији је успех претпостављао обнову комунизма на ширим просторима, разгнута су разна застора.

Открића о „црвеној лови“, пуна језивих обрта, с атрактивним јунацима, међу којима има и неоспорних историјских личности, постају мамац и за филмску индустрију.

У Холивуду предвиђају да ће „саге о гангстерима иза гвоздене завесе“ и по спектакуларности, и по узбудљивости, и по гледаности, па и по уметничким дометима, надмашиити чувене „гангстерске саге“ и да ће, у сваком случају, значајно обележити холивудску продукцију до краја века.

Нова истраживања усмерена су на политичке али и материјалне наследнике несталих компартија, јер компартије јесу нестале, али је много њиховог капитала још остало.

И та истраживања ће, чује се, дати атрактивне резултате.

Приходи од чланарине ни у једној комунистичкој партији нису представљали ситне ставке — негде су чинили и око тридесет одсто укњижених прихода — али су, ипак, у целини, били тек дванаестина укупног комунистичког партијског блага у оптицају.

Главнина капитала стицана је из других извора.

У Мађарској се, на пример, од чланарине



Ова врста „бизниса“ показала се корисном нарочито после 1968. када је стање у Чехословачкој санирано са око две милијарде долара из тако формираних извора богатства.

Дивиденде и даље теку...

Неколико загонетних смрти бизнисмена из Јапана, Америке, Италије и Немачке везују се управо за куповине акција КГБ и за контролу над њима.

Уз совјетске комунисте, у иностранству су капитал улагали и обртали га и комунисти осталих „братских народа“, али увек уз знање „старијег брата“ и његов благослов.

Проценте казују да је тренутна вредност тог и таквог капитала око осамнаест милијарди долара и да се он практично налази у рукама око двеста бивших високих функционера КГБ и „савезничких“ обавештајних служби.

Шта се догађа с толиком новцем?

По свему судећи, он се чува и употрбљава за сомнабулни пројекат по коме бисе социјализам, ипак, могао да обнови у већини некадашњих социјалистичких држава.

Има више индиција да се крња Југославија, добијена уједињењем два једина преостала европска комунистичка режима, види као прва земља у којој ће тај пројекат доживети успех.

ДРАГОЦЕНЕ ТАЈНЕ

Истина о мутним пословима југословенских комуниста, којих је свакако било, јер је и југословенска компартија располагала огромним финансијским потенцијалом, још није обелодањена.

То је сасвим разумљиво.

Све што је везано за југословенску комунистичку организацију од предратног периода до данашњих дана сада је под пуном контролом српских социјалиста, тако да југословенска комунистичка организација, са свим својим недокучивим материјалним и политичким тајнама, и даље практично живи и делује.

Грчевиту борбу да Србија и Црна Гора наследи Југославију, а да истовремено очувају „омекшали“ социјалистички поредак који се увек може преобратити у „тврду“ варијанту, треба посматрати и у том светлу.

У последње време, свакако не случајно, Слободан Милошевић упадљиво наглашава да наслеђивање Југославије од стране Србије и Црне Горе не подразумева аутоматски и наслеђивање њене имовине.

О евентуалном прљавом богатству нема ни речи.

Постоји ли „црвена лова“ из нерегуларних акција, а вероватно постоји, могућности за њено контролисање и коришћење у српским рукама.

У помало заборављеној афери са Јованком Броз крију се, можда, и почетни кораци „стављања шапа“ на комунистичко илегално благо.

Ни једна конспиративна делатност КПЈ/СКЈ није ишла мимо директне контроле Јосипа Броза, а најделикатније конспиративне операције КПЈ/СКЈ биле су, дуго, доступне само њему.

Измене шифри за које је, до 1966. године, уз Броза, знао и Александар Ранковић, као и затварање разних међународних канала из

Ранковићевог времена и отварање нових, коштало је земљу најмање десет милиона долара.

Неколико година пре смрти, Јосип Броз је, изгледа, у тајне послове увео делимично Станета Доланца а потпуно Николу Љубичића, и ова двојица су, ако је то тачно, мислећи да и Јованка Броз зна оно што је њима поверено, учинили све да „личку сељанчицу“ уклоне.

Полухват је, по свему судећи, био непотребан.

Развој догађаја указује, наиме, да Титова „боља половина“, и поред тога што јој се не може оспорити амбициозност, није располагала важним шифрама и да је у том смислу безбедна.

Наоружан прворазредним сазнањима, Никола Љубичић је, после 1980. године, постао најмоћнији човек у земљи, и жељени плен водећих центара моћи.

Није било никакве сумње да ће оне политичке личности и категорије које њега добију за себе, добити много више од обичне политичке промоције и класичне власти.

Централна тачка Осме седнице је, уосталом, битка за Николу Љубичића, и унапред се знало, а потом и показало тачним, да ће на Осмој седници, независно од реалног односа снага, истине и правде, победити страна којој Никола Љубичић пружи подршку.

Баштиници победе на Осмој седници су, чак и персонално без икаквих битнијих иновација, данашњи српски социјалисти.

У њиховим рукама је, према томе, све што је Никола Љубичић годинама држао у рукама и у глави, и чиме се искупило од одговорности за низ опипљивих греха.

КРИТИЧКЕ ТАЧКЕ

Градња објеката и станова, плате и доприноси мамутског апарата, техничка база у коју спада и најмодернија комуникациска инфраструктура, од „специјал-линија“ до радио опреме, седам „генерација“ скупог возног парка, разграната издавачка делатност, као и режијски трошкови, однели су југословенској компатрији знатно више средстава него што је она могла да стекне на легалан начин.

То је лако утврдити и обичним рачунским операцијама.

Под „легалним начином“ се подразумева чланарина.

Повремена финансијска помоћ из државног буџета је занемарљива.

Само београдска партијска организација имала је, рецимо, уочи „трансформације“ у социјалистичку странку, двадесетак професионалних функционера, али је њих „опслуживало“ око триста стално запослених чиновника. Бројке из ранијих периода су неупоредиво веће.

Нема, дакле, ни теоријске могућности да се југословенска комунистичка организација није бавила и свакојаким мутним подухватима, каквима су се бавиле остале источноевропске комунистичке организације и да је у том погледу била частан изузетак.

Част и маст никада не иду скупа.

По логици ствари, наследници комуниста, значи социјалисти, наследили су и невидљиво а не само видљиво благо.

У потенцијалном поштеност и свеобухватном испитивању начина финансирања политичких партија у Србији, кад је о социјалистима реч, а узимајући све у обзир, пажња би морала да се усмери бар на следеће критичке тачке:

— пословање фирми у иностранству основаних својевремено за прикривање обавештајних центара;

— пословање водећих спољнотрговинских предузећа;

— пословање новостворених фирми, представништава и банака на Кипру и у другим европским и ваневропским земљама;

— пословање војно-индустријског комплекса.

Већина фирми које су некада служиле за камуфлирање шпијунске и стицање средстава за „црне фондове“, а које су отворане на имена поверљивих људи тако да су остале изван домаћа државних органа, данас су под пуном контролом српског режима.

Из њих би се, с обзиром да их је близу двеста, могао, чак и на обичним курсним разликама, да убере леп новац и да се напољу пласира за оплођење.

Спољнотрговински гигантси су посебна прича, и није случајно да је кадровска политика у њима под најснажнијим рефлекторима владајуће странке, тако да ове гиганте, или њихове најосетљивије секторе, воде по правилу социјалисти, и то социјалисти блиски са врхом странке.

На Кипру ће, по свему судећи, прва бомба тек експлодирати...

Војна индустрија, у овом тренутку, од извоза у 1991. години, потражује 730 милиона долара, а и кад потраживања „легну“ на њене рачуне, токови тог капитала биће ван увида јавности.

О евентуалним везама српских социјалиста са меународним капиталом у рукама фанатика чија је идеја обнављање социјализма може се само нагађати...

ВУКОВИ И ЛИСИЦЕ

Предлог опозиције да се у Народној скупштини формира Анкетни одбор за утврђивање чињеница и истина о финансирању странака био је, формално посматрано, прихватљив за посланике СПС, јер управо они и њихове газде папагајски понављају крештаву мелодију о „страним плаћеницима“, па би им, ако је то што креште тачно, предложени Анкетни одбор бар у нечему дао за право.

Али...

Нервозним криком „не“ они су, с једне стране, показали да су обични стаљинистички верглаши и још једном су свету пружили доказе да им је ментални склоп еминентно стаљинистички, а с друге стране су постгли, изгледа, и нешто више.

Завиривања у страначке касе, како сада ствари стоје, плаше се једино социјалисти. Зашто?

Низ одговора ваља тражити у пословицама „На вука повика, а лисица месо једе“ и „Не лаје кера села ради, већ себе ради“, јер индиција за трагања у том правцу има и превише.

Пише: Стево БАТИЋ

ДА ЛИ ЈЕ СРБИЈА ПРЕД АТЕНТАТИМА?

Милиони синова и кћери, које су Маркс и Енгелс посејали и по овим просторима, сложили су се са својим очевима, поред осталог, и у следећем: убиства великих вођа и лидера не решавају класне, политичке, социјалне или било какве друге антагонизме нити могу да суштински промене ток историје. Ефекти атентата и политичких убистава могу, дакле, бити само површински и тренутни, без последица у дубини друштвеног или државног ткива. Историјска пракса је овакво човекољубиво становиште реализовала на следећи начин: од око 60 „класичних“ атентата, изведених на краљеве, председнике или премијере само у овом веку, свега један или два су „примењени“ на оне који су „усвојили марксизам“ (Лењин, на пример). Међу тридесетак оних, који атентате нису преживели, колико знамо, нема ни једног — комунисте. (Ради се, наравно, о класичним и несумњивим атентатима, јер је у атентате могуће, али тешко, убројати и недавну „службену“ и јавну ликвидацију Николаеа Чаушескуа и брачне му другарице Елене или сумњиви пад авиона, којим се возио некадашњи председник југословенске владе Џемал Бијеђић). С друге стране, историјска пракса, до које марксисти веома држе, не може а да не шпекулише са фиктивном историјом, коју би свет живео да није било убиства Калва Сотела, шпанског полицијског официра и монархистичког посланика (које је послужило као непосредан повод за трогодишњи шпански грађански рат), убиства Франца Фердинанда у Сарајеву (повод за Први светски рат), убиства Џона Кенедија или Махатме Гандија, на пример. Међутим, неупоредиво су интересантније шпекулације какву бисмо историју учили да су као жртве атентата пали, рецимо, већ поменути Лењин (1918), Бенито Мусолини (1926 — четири атентата), јапански (тада) престолонаследник Хирохито (1926. и 1932) или Адолф Хитлер (1939, 1943. и 1944.). Вероватно другачију. Једини алиби овдашњим и још увек живахним антиатентаторским марксистима тада би био онај случај са бомбашким нападом на кућу за одмор руског министра Стаљипина 1906. године. Од 60 присутних, 27 је остало на месту мртво, 32 су тешко повређена, а једини без и најмање огреботине био је поменути — министар.

МОРАЛИ ДА БУДУ ЖРТВЕ

Нема сумње да ће „атентаторска“ страна комунизма ипак још дуго остати у затвореном кругу дозвољених тема. Прослављени као атентатори из опозиције или илегале, комунисти су, по доласку на власт, само на различите начине тумачили атентате, али ради се о томе да су, по сили божије и историјске правде, пре свега они морали да буду жртве. Чињеница да су тако бројне државничке главе биле жртве атентата у најразличитијим режимима, од ултрафашистичких до узорних демократских, с разлогом или без њега, за време док су се најморбиднији комунизми развијали као непротивречни системи, говори и о томе колико су се њихови ствараоци, заправо, бојали и боје оних од којих су доби-

БОГ ТРАЖИ ДА БУДУ И ЖРТВА

Убиство Бранислава Матића-Белог, покушај атентата на Милана Бабића и најаве убилачких акција против опонената власти чак и посредством државне телевизије само су разлог да се о предстојећој епохи атентата и државног тероризма разговара мало „другачије“ него што је то уобичајено. Макар због тога што народ коначно увиђа да га је све мање и мање.

јали и добијају сто(и више)постотну подршку. Они који су, с једне стране, физичку сувереност и „несврсноходност убиства“ вође уградили у темеље идеолошке пирамиде потрудили су се да, с друге стране, игноришу сваки други лични па и физички интегритет, укључујући и физички опстанак „најширих народних маса“. Утолико је разлика у односу између „количине“ уништеног народа, поданика или „унутрашњих и спољних непријатеља“, коју режим успе да оствари, и броја атентата одмазде на главне виновнике тог уништења, а између свих других режима и (про)комунистичких — са морално-историјског становишта „поражавајућа“ по ове друге. Комунисти су нашли начин како да неометано убијају, а да при томе сами остану максимално безбедни. Ништа чудно ако се има у виду да је жртва у име идеологије подигнута на пиједестал смисла ионако кратког живота.

РЕВАНШ СЛЕДИ

Не треба при том бити једноок па тврдити да су комунисти измислили злочин. Они су само до крајњих граница усавршили злочин према другоме да би онемогућили и помисао на злочин према себи. Јер, паралелно са комунизмом, постојали су у Европи и свету и слични и гори режими, али је питање зашто су се вође у „отуђеним“, недемократским па и фашистичким режимима толико „ноншалантније“ препуштали својим убицама, веома често задојени управо комунистичком идеологијом, док су они, који свој поглед на свет нису могли ни да замисле без пејзажа са народом и масама, право на идеолошко-политичко убијање дозволили само себи, не дозвољавајући при томе „заинтересованима“ право на фер реванш. Такву необјашњиву



апстиненцију (према својим убицама) „оноликог“ дела човечанства, спремног да буде некажњено убијано, нису могла да неутралишу



БИЛИ СУ У ОПОЗИЦИЈИ

(1914) **ЖАН ЖОРЕС**, вођа француских социјалиста. Убијен због инсистирања на мирољубивој политици.

(1919) **РОЗА ЛУКСЕМБУРГ И КАРЛ ЛИБКНЕХТ**, вође немачких комуниста. Убили их деснорадикални официри.

(1919) **ХУГО ХАЗЕ**, вођа УСПД. Убијен.

(1924) **БАКОМО МАТЕОТИ**, италијански социјалистички посланик. Убио га фашиста уз Мусолинијев благослов.

(1928) **СТЈЕПАН РАДИЋ**, вођа Хрватске сељачке странке. У Скупштини га пиштољем убио радикал Пуниша Рачић.

(1936) **ВИЛХЕЛМ ГУСТЛОВ**, вођа швајцарских нациста, убијен у знак одмазде због прогона Јевреја.

(1938) **ЛЕВ СЕДОВ**, вођа троцкистичке IV интернационале. Убијен од ГПУ.

(1941) **ЛАВ ТРОЦКИ**, један од вођа Октобарске револуције. Убијен у Мексику по Стаљиновом налогу.

(1952) **ФЕРХАД ХАХЕТ**, вођа националних синдиката у Тунису. Убијен од „Црвене руке“.

(1960) **ИНЕГИРО АСАНУМА**, вођа социјалистичке опозиције у Јапану. Убијен.

(1965) **МАЛКОЛМ ИКС**, вођа америчких „Црних муслимана“. Убијен.

(1965) **БЕН БАРКА**, лидер мароканске опозиције. Ликвидиран.

(1968) **МАРТИН ЛУТЕР КИНГ**, лидер црначког покрета у САД. Убио га расиста.

(1968) **РУДИ ДУЧКЕ**, лидер немачких студената. Рањен. Умро од последица 12 година касније.

(1968) **АКИНО**, лидер филипинске опозиције. Убијен на аеродрому.

ни, такође бројна, „интерна“ убиства у фамилијаризованим и неповерљивим врховима комунистичке власти. Убијајући се због власти међусобно убице су колико-толико надокнадили велики историјски заостатак сопствених атентатора.

СПАСИШЕ ГА СТРАНЦИ

Југословенски и српски комунисти такође су, у остваривању социјализма као светског процеса, дали све од себе бранећи себе до последње капи туђе крви. Међутим, у овом осврту није реч о масовном државном тероризму, масовним одмаздама и политичким убиствима као редовном полицијском жанру. Овде је реч о томе да ово поднебље није изнедрило логичне побуњенике, који би такав државни тероризам, макар на лаичком нивоу — примерно казнили. Ни у једном од око двадесет планираних атентата на Јосипа Броза главног реч нису водиле потенцијалне или непосредне Брозове жртве од Вардара па до Триглава, него стране обавештајне службе, којима је овај сметао из „деветих“ разлога, или, пак, припадници политичке емиграције. За „утеху“ је једино податак да се у само два од поменутих двадесетак „пројеката“, план изјаловио захваљујући овдашњим органима безбедности или чистој случајности. Опет су кривци биле стране обавештајне и дипломатске службе. Међутим, ако се већ нису прославили као нарочити чувари стубова братства и јединства, овдашњи казно-поправни егзекутори показали су се, на нешто приземнијем плану, као — савршено увежба-ни. Појединачна политичка убиства, „самоу-

биства“ и отмице релативно ситних риба и оних који нису чак ни то могли би глатко да уђу у било коју збирку најмаштовитијих и најсуровијих захвата те врсте. Ако све то није могло да изазове озбиљнију реакцију реваншиста у земљи, јесте у — иностранству. Случајно или не, показало се да број убиства или покушаја убиства истакнутих припадника југословенске политичке емиграције свих фе-

ДИПЛОМАТИ...

(1946) **ВИЦКО ПЛУМЧИЋ**, југо-конзул у Напуљу. Убили га припадници „здруженог одреда“ усташа и четника — емиграната.

(1962) **МОМЧИЛО ПОПОВИЋ**, југо-дипломата у Бону. Убили га усташе а ранили дипломату Станета Довгана.

(1965) **АНТУН КЛАРИЋ**, југо-конзул у Минхену. Тешко га ранили усташе.

(1966) **САВО МИЛОВАНОВИЋ**, југо-дипломата у Минхену. Убиле га усташе.

(1969) **АНТУН КОЛЕНДИЋ**, шеф војне југо-мисије у Западном Берлину. Тешко га ранили усташе.

(1971) **ВЛАДИМИР РОЛОВИЋ**, југо-амбасадор у Шведској. Убили га хрватски емигранти и ранили службеницу Миру Штемпихар.

(1975) **МЛАДЕН ЂОГОВИЋ**, југо-вице-конзул у Лиону. Тешко га ранили усташе.

(1976) **ЕДВИН ЗДОВЦ**, југо-конзул у Франкфурту. Убили га усташе.

(1981) **БЛАГОЈЕ АНАКИОСКИ**, саветник југословенске амбасале у Бриселу, и **ФРАНЦ ШПИДЛЕР**, службеник амбасале, рањени од албанских емиграната.

(1981) **СТОЈАН ЂЕРИЋ**, службеник амбасале у Бриселу, убијен, такође од Албанаца, а **РЕЏО ЗУКА**, службеник амбасале — рањен.

... И ЕМИГРАНТИ

(1968) **МИЛО РУКАВИНА**, **КРЕШИМИР ТОЉ** и **ВИДО МАРИЧИЋ**, чланови редакције „Хрватских новина“ убијени у Минхену на радном месту.

(1969) **АНДРИЈА ЛОНЧАРИЋ**, бивши официр краљевске војске, убијен сатаром. (1969) **МИРКО ЂУРЧИЋ**, хрватски антикомуниста, убијен у Минхену, а осам дана касније и **РАТКО ОБРАДОВИЋ**, уредник националистичког и антикомунистичког листа „Искра“.

(1969) **НАХИД КУЛЕНОВИЋ**, син некадашњег председника владе НДХ Џафера Куленовића, убијен у Минхену.

(1969) **САВА ЧУБРИЛОВИЋ**, уредник и издавач антикомунистичког листа „Југословен“, убијен у Штокхолму.

(1974) **ЈАКОВ ЉОТИЋ**, власник листа „Искра“ и син Димитрија Љотића, у свом стану у Минхену задављен краватом.

(1975) **БОРА БЛАГОЈЕВИЋ**, бивши поручник краљевске војске, убијен у Бриселу.

(1975) **ПЕТАР ВАЛЧИЋ**, уредник емигрантског листа „Васкрс Србије“, убијен у Бриселу.

(1975) **ЂОКА СТОЈАНОВИЋ** и **АЛЕКСАНДАР ОПОЈЕВИЋ**, очевици и пратиоца Владе Далчевића, информбировца-емигранта, при киднаповању у Букурешту, убијени. СДБ признала убиства и киднаповања.

(1975) **СТИПАН МИКУЛИЋ**, вођа хрватске омладинске организације „Дрина“, убијен у Гетеборгу.

(1976) **МИОДРАГ БОШКОВИЋ**, издавач листа „Васкрс Србије“, и његова сарадник **УРОШ МИЛИЋЕВИЋ** убијени у Бриселу.

ДРАГИША КАШИКОВИЋ, председник Српске народне одбране, убијен у Чикагу, а као сведок убиства искасаљена и његова деветогодишња кћи. **БРУНО БЕШИЋ** и **СТЈЕПАН ЂУРЕКОВИЋ**, убијени у Немачкој као емигранти након афере у „Ини“.

ла и боја готово у потпуности одговара броју успешних или неуспешних атентата на припаднике југословенских дипломатских и конзуларних представништава. Чак се и на једној и на другој страни може уочити одабир жртава по националном или политичком кључу. Тако је **иностранство** постало, заправо, главни терен за пракњење атентаторског набоја и доказивање унутрашњих идеолошких и политичких конфликта.

ПОПУЛАРИСАЊЕ АТЕНТАТА

Постојеће полуратно стање у ономе што је остало од Југославије питање могућности и домета атентата на власнике свега што нам се догађа издигло је на ниво „реалне опције“. Утолико пре што су ствар популарисали и **Милошевић** (почео са „истовременим пуцањем обе предње гуме“ на његовом аутомобилу, негде на ауто-путу, наставио обавезним телохранитељем са руком у унутрашњем џепу, а завршио (?) „удесом“ у тренутку кад је то било најмање пожељно) и **Туђман** (својевременим покушајем „атентата“ неметалним пиштољем у Крајини и сличним инцидентом приликом самита шесторице у Црној Гори). Тако је „питање“ отворено. Да га затворе потрудили су се чувари реда, мира и поретка попут Шешела, који чак и за скупштинском говорницом, без реакције иза леђа, најављује

одмазде у одбрану „угрожене“ власти, Аркана или Мирка Јовића, који у регуларном тероризму види начин за очување чистоте мисли и дела. Није могло да прође ни без медијске промоције службених, подобно политички настрајених видовњака и хороскотобија, задушних да Милошевићев живот, на пример, продужују до самог краја 21. века, а онај Вука Драшковића скрате, по могућству, до — **убити одмах!** И, како то обично бива, а у складу је са свим горе изложеним, жртава нема, а вероватно их неће ни бити међу главним глумцима нити међу шапачима на ратној сцени, на којој се одиграва нови комунистички комад. Али, зато је настрадао Бранислав Матић — Бели, командант Српске гарде (у овом контексту помињемо га због тога што је убијен усред Београда, а не на ратишту); а ни Милан Бабић не може се више сматрати сасвим живим. **Убиства почињу да се најављују и преко тв екрана.**

Овакав осврт, наравно, не може да има ни почетак ни крај. Може да каже само да је — почело! Међутим, како ствари стоје, уколико комунисти и даље буду тврдили да овај комунизам није „онај“, утолико горе по њих. Мораће више и чешће да се појављују пред народом, а овај је у међувремену постао увелико **свестан колико га већ недостаје.**

ТИТО

Највећи син наших народа и народности Јосип Броз Тито избегао је између 17 и 21 атентата. У ту бројку спадају и покушаји из времена рата па их атентатима треба назвати само условно.

(1947) Покушај убиства „посредством“ медицинске сестре, иначе Рускиње, која је помагала остатку руско-југословенског конзилија након што је Тито оперисан. Ствар је открио Титов ађутант, народни херој Милан Жежељ, а иза свега је, наводно, стајао лично Стаљин.

(1948) Покушај атентата у лову у Карађорђевоу, а од стране совјетског војног аташеа. Овај пут информација о могућем атентату је преко дипломатских канала стигла до министра иностраних послова Велике Британије Идна, па је атентат осујећен.

(1952-1953) У Београд је дошао помоћник совјетског војног аташеа Смирнов са јединим задатком да убије Тита приликом експозеа у Скупштини. Припреме су ишле на задовољавајући начин, али је Стаљинова смрт операцију прекинула.

(1957) Енглеске војне службе припремиле су потапање брода на којем су били заједно Тито и Насер, јер су сматрале да Тито иницира национализацију Суецког канала. Информацију о томе овај пут је дала совјетска обавештајна служба.

(1976) Покушај атентата темпираном бомбом приликом посете Загребачком велесајму. Ствар је открила совјетска обавештајна служба.

Било је још регистрованих покушаја атентата у нашој земљи, као и приликом готово сваког Титовог путовања на Запад.

КАД СЕ НИСУ БОЈАЛИ

(1900) **УМБЕРТО**, италијански краљ. Устрелио га анархиста.
(1900) **ВИЛХЕЛМ II**, немачки цар. Два атентата. Први секиром извршила умно поремећена жена, а други, 1901, лучки радник.
(1901) **МЕК КИНЛИ**, председник САД. Убио га анархиста.
(1903) **АЛЕКСАНДАР I ОБРЕНОВИЋ**, српски краљ. Заједно са женом Драгом Машин убијен од групе официра.
(1905) **НИКОЛАЈ II**, руски цар. Атентат извршили социјалреволуционари. Године 1918. ликвидан са целом породицом по одлуци большевичког извршног комитета.
(1906) **АЛФОНС III**, шпански краљ. Атентат бомбом у букету цвећа на краљевом венчању извршио анархиста.
(1908) **КАРЛОС I**, португалски краљ. Убили га републиканци.
(1908) **ЛУИС III**, португалски престолонаследник, убијен након свега 20 минута владања.
(1908) **МОХАМЕД АЛИ**, персијски шах. Атентат револуционара.
(1912) **ВИКТОР ЕМАНУЕЛ III**, италијански краљ. Атентат.
(1913) **ГЕОРГ I**, грчки краљ. Убијен у Солуну.
(1914) **ФРАНЦ ФЕРДИНАНД**, аустроугарски престолонаследник, заједно са женом убијен у Сарајеву.
(1915) **КАРЛ ФОН ШТИРПЦ**, аустроугарски председник владе. Убио га социјалдемократ.
(1918) **ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕЊИН**, вођа Октобарске револуције. Атентат извршили присталице десних есера.
(1918) **СИДОНИА ПАЕС**, португалски председник владе. Убијена.
(1919) **ХАБИБ УПАХ**, афганистански емир. Убио га националиста.
(1919) **КУРТ АЈЗNER**, председник баварске републике. Убио га потпоручник.
(1920) **ВЕНУСТИЈАНО КАРАНЦА**, мексички председник. Убијен.
(1921) **ЕДУАРДО ДАТО Е ИРАДИЕР**, шпански председник. Убили га анархисти.

(1922) **АЛЕКСАНДАР ЕТЈЕН МИЛЕРАН**, председник француске републике. Атентат.
(1922) **ГАБРИЈЕЛ НАРУТОВИЦ**, пољски председник. Убијен непосредно након именовања.
(1923) **АЛЕКСАНДАР СТАБОЛИЈСКИ**, бугарски председник. Убили га официри-завереници.
(1924) **ИГЊАЦ ЗАЈПЕЛ**, аустријски канцелар. Атентат.
(1925) **БОРИС III**, бугарски краљ. Два атентата у року од три дана.
(1926) **БЕНИТО МУСОЛИНИ**, вођа италијанских фашиста. Четири атентата.
(1926) **ПРИМО ДЕ РИВЕРА**, шпански председник. Атентат.
(1926) **ХИРОХИТО**, јапански престолонаследник, атентат. 1932. године, јапански цар, атентат.
(1927) **ГЕОРГ II**, грчки краљ. Атентат.
(1927) **КОНДУРИЦИОС**, грчки председник. Атентат.
(1928) **ВИКТОР ИМАНУЕЛ III**, италијански краљ. Атентат.
(1928) **АЛВАРО ОБРЕГОН**, мексички председник. Убијен одмах након избора.
(1932) **ПОЛ ДУМЕР**, председник француске републике. Убио га руски емигрант.
(1932) **ИНВАКАИ**, јапански председник. Убио га официр-завереник.
(1933) **НАДИР**, авганистански краљ. Убијен.
(1933) **ВАКАЏУКИ**, јапански председник. Атентат.
(1934) **ЕНГЕЛБЕРТ ДОЛФУС**, аустријски канцелар. Убио га нациста.
(1934) **АЛЕКСАНДАР II**, југословенски краљ. Убиство у Марсељу извршио Бугарин у организацији хрватских националиста.
(1939) **КАЛИНЕСКУ**, румунски председник. Убили га припадници „Гвоздене гарде“.
(1939) **АДОЛФ ХИТЛЕР**, немачки канцелар. Атентат у пивници. Године 1943. неуспео бомбашки напад групе официра. Године 1944. неуспео покушај атентата експлозивом од стране једног пуковника.
(1948) **МАХАТМА ГАНДИ**, индијски државник. Убио га хиндуекстремиста.
(1950) **ХАРИ ТРУМАН**, председник САД. Атентат

двојице Порториканаца.
(1951) **АБДАЛАХ ИБН ХУСЕИН**, јордански краљ. Убијен у камији.
(1952) **КОНРАД АДЕНАУЕР**, немачки канцелар. Атентат експлозивним пакетом.
(1954) **ГАМАЛ АБДЕЛ НАСЕР**, египатски председник. Атентат извршио муслимански фундаменталиста.
(1958) **ФЕЈСАЛ II**, ирачки краљ. Убијен.
(1960) **ВЕРВЕРД**, јужноафрички председник. Атентат извршио један фармер.
(1960) **ХАСАН МАДЧАЛИ**, јордански председник. Убијен бомбом. Четрдесет минута касније бомба бачена и на краља Хусеина, на кога је до тада извршено седам атентата.
(1961) **ПАТРИС ЛУМУМБА**, премијер Конга. Убијен.
(1961) **ШАРП ДЕ ГОЛ**, председник француске републике. Атентат пластичним експлозивом извршили ОАС-овци. Године 1962. атентат извели опет ОАС-овци уз помоћ три мађарска емигранта.
(1961) **ДАГ ХАМАРШЕЛД**, генерални секретар ОУН. Пад авиона у Африци.
(1963) **НГО ДИЕН ДИЕМ**, председник Јужног Вијетнама. Убио га револуционар.
(1963) **ЏОН КЕНЕДИ**, председник САД. Убио га Ли Освалд у Даласу.
(1981) **РОНАЛД РЕГАН**, председник САД, атентат пиштољем у Вашингтону. Рањен.
(1981) **ЈОВАН ПАВЛЕ II**, папа. Ранио га Турчин.
(1981) **АНВЕР ЕЛ САДАТ**, египатски председник. Убио га исламски фундаменталиста.
(1984) **МАРГАРЕТ ТАЧЕР**, британски премијер. Атентат бомбом извршила ИРА.
(1984) **ИНДИРА ГАНДИ**, индијски премијер. Убили је двојица Сика.
(1986) **УЛОФ ПАЛМЕ**, шведски премијер. Убијен из револвера.
(1986) **РАЦИВ ГАНДИ**, индијски премијер. Атентат покушао морнар из почасног строја. Три месеца касније покушај убиства са три хица. Убијен 1991.

ЕКОНОМИКА БРЗОГ ПРОПАДАЊА

ЦОКЕЈИ БИРАЈУ ГАЛОП

„Крајње је време за хитан програм реформи којима би се обуздала инфлација и спасила наша земља. Ако постојећи државни органи за то нису способни нека оду са власти. Боље је да то одмах учине, него да их отерају радници“. Овакве поруке је Радоман Божовић упућивао Анти Марковићу. А онда је напредовао.

Пише: Милена М. ПОПОВИЋ

Почетак великог галопа означиле су просечне југословенске зараде на нивоу од 100 долара месечно. Тада се сматрало да је то још повољно у поређењу са аргентинским примером који је представљао доњу границу предвиђеног слома реформи владе **Анте Марковића**. Просечне зараде у Аргентини износиле су 20 долара а то се очекивало и за Југославију. Да су **Марковићеве** мере краткога даха и да „не могу сузбити инфлацију“ предвиђали су многи српски економисти од ауторитета. Сматрало се да нове мере не могу да дају значајније резултате, нарочи-

то не на кратак рок. „Фактори инфлације су прејаци, а ни једна од тих мера није усмерена на сузбијање њених кључних генератора“, био је закључак и саветника председника Свезне Скупштине.

АРГЕНТИНСКИ ТАНГО

Како је окончана **Марковићева** реформа, започета оним театралним показивањем нове конвертибилне новчанице југословенској јавности крајем 1989. године, данас је познато свакоме становнику бивше Југославије. Ипак, аргентински минимум у **Марковићеве** време није досегнут. Деловање мера које је он предложио демантовало је убедљиво све прогнозе о њиховој неделотворности на кратак рок.

Велики галоп који је **Анте Марковић** ефектно прекинуо крајем 1989. године, управо се одвија пред нашим очима у Србији. Праву парадигму за економску ситуацију у данашњој **Милошевићеве** и **Божовићеве** Србији створио је ових дана власник најуспешније српске банке, осврћући се на прогнозе које је о кретању курса западнонемачке марке сам дао крајем протекле године. Запањујућа прецизност у дугорочном предвиђању тога курса у српском случају је довела економске законе на ниво природних закона. Наиме, **Јездимир Васиљевић**, директор Југоскандика, извео је галилејевски експеримент: бацио је српски динар у простор и време крајем прошле године, указујући где ће пасти почетком априла ове године. Предвиђање му је било прецизно као да је, уместо Галилеја, бацао камен са кривога торња у Пизи! **Васиљевић** се усудио и да устврди да ће првог маја марка отићи са српског економског неба попут Халејеве комете: једноставно, вредност марке неће моћи да се изрази у динарима! И **Васиљевић** је проговорио јасно и чисто, објашњавајући нам скривено да ће да нам буде лакше ако **Божовићу** што пре видимо леђа. Хоће ли Србија бити спасена ако се то деси? Треба ли чекати време у коме динаром неће моћи да се исказе ни вредност албанског лека?

Док је наречени **Анте Марковић** градио механизме за које ће узети свој антиинфла-

циони програм, свака његова реч била је изложена детаљном и прецизном преиспитивању од стране првобораца АБ револуције, у толикој мери да се са сигурношћу може тврдити да је његов случај без преседана у новијој европској историји. У циљу што ефикасније критике премијеровог деловања у Србији су оформљени читави тимови стручњака који су своју критику излагали у новоствореним пунковима масмедија. **Марковић** је оптуживан за економско исцрпљивање Србије, за подјармљивање тек уједињеног српског државног простора, за уништавање српске пољопривреде, за кокетирање са антисрпском коалицијом, за издајничке намере у разбијању Југославије. И све то због тога што је каснио осам месеци у доношењу антиинфлационог програма! „Боље је и њему, а и нама, да бар једном годишње чује да је неморално и срамота бити гладан, бити у таквој кризи, јурити безглаво ка четвороцифрениј инфлацији“, поручивали су сељаци **Анти Марковићу**, сељаци чије интересе је у спору са савезним премијером тада најгласније заступао **Радоман Божовић**, данашњи председник српске владе.

ЗАШТО НЕМА АНТИИНФЛАЦИОНОГ ПРОГРАМА?

Међутим, далеко смо од намере да бранимо политику бившег савезног премијера. Његов случај истичемо да бисмо обелоданили у којим се границама креће принципијелност оних који данас владају Србијом. Оних који су јуче изјављивали да **Срби умеју бар да се бију** а данас изјављују да **Србе треба заштитити миром а не ратом**, оних који су јуче изјављивали да **би било погубно правити Југославију од Србије и Црне Горе** а данас изјављују да је **то право и најбоље решење**, оних који су 1989. године изјављивали да **не постоји ни један једини разлог који би могао да утиче на доношење антиинфлационог програма** а данас изјављују да **су ти разлози многобројни и разноврсни!** Поменута принципијелност може најбоље да се оцени на примеру изјаве **Р. Божовића** по којој следи да се целовите економске мере могу доносити само ако се утврди простор на којима ће оне важити. Дакле, без државе нема ни економских мера! Тако је **Божовић** индиректно изразио сумњу у државу коју он и **Милошевић** граде Србима и Црногорцима на Жабљаку. Неће ли Жабљак доживети судбину Јајца?

Следећи разлог који спречава **Божовића** да данас у Србији примени све оно што је за Југославију предлагао **Анти Марковићу** је „непринципијелна и дискриминаторска политика ЕЗ због које се Србија налази у економској блокади“. Очигледно, таква српска политика према Словенији, политика коју је по **Милошевићевом** налогу промовисала **Радмила Анђелковић**, честитајући тако Словенцима савезни празник, Дан Републике, за српске властодршце није била ни **непринципијелна ни дискриминаторска**.

Европа, дакле, спречава **Божовића** да одведе грађане Србије у економски просперитет и благостање које су им социјалисти обећали уочи избора. У питању је, изгледа, завера читавог света против малене Србије. Из-



Ворло Букаје

ОКРУЖНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО

С. Пенезића 17а
11040 Београд

Предмет:

Кривична пријава

ПОТПРЕДСЕДНИШТВО НА СУД

гледа да Анте Марковић није имао препреке на путу ка просперитету какве има Радоман Божовић. И, коначно, Божовићу смета разбијеност бившег југословенског економског простора. Треба га поново ујединити, након тога биће „боље свакоме од нас“, истиче Милошевић, заборављајући да је Србија разбила тај простор очекујући да Словенија и Хрватска падну на колена због недостатка енергије и сировина које су им дотичале из Србије. „Србија може и сама“, истицали су челници СПС, чекајући да дође до економског хаоса у Словенији. Колико су та очекивања била нереална може данас свако да утврди кад оде у Словенију. Тамо нема економског хаоса, тамо нема дивљања цена, тамо је домаћа валута конвертибилна... А шта од тога имамо у Србији?

ИЗ БРЗОГ ВОЗА У ВИЉУШКАР

Очекујући да се стекну услови за примену антиинфлационог програма, Милошевић и Божовић су и даље у мислима са чувеним српским брзим пругама. Нови пример реализације социјалистичког сна о индустријализацији Србије везан је за оснивачку скупштину Конзорцијума за модернизацију железнице Србије. Остајући при тези да најпре треба обновити српске транспортне путеве као предуслов за економски препород Србије, српски социјалисти су се дефинитивно определили за Зеленовићеву методу спашавања болесника коме је рак метастазирао, заменом главних путева крвотока. Шта ће повезивати ти транспортни путеви, који уз све предности које је набројао Милошевић на поменутој оснивачкој скупштини, треба да буду и брзи? Које то индустријске центре ће повезивати, које ће то производе преносити, коме ће долазити а од кога одлазити? Све то наше вође не занима. О свему томе они знају мање од онога што већ деценијама пише у класичним убедљивим центрима о транспорту. И зато ће се и десити Слободану Милошевићу да, говорећи о брзим пругама, нагло скрене на теме унутрашњег транспорта у којем се железница изузетно ретко користи као транспортно решење. „Ми се не можемо уздати да можемо са својим производима да будемо довољно присутни на светском тржишту ако у нашим ценама производа унутрашњи транспорт учествује са 16-17 одсто“, рекао је том приликом Милошевић исказујући неочекивано из вагона на брзој прузи у фабрички виљушкар!

Ето шта смета српској индустрији да буде присутна на светском тржишту! Међутим, шта ли то нуди Милошевић српској привреди, осим констатације да јој је унутрашњи транспорт лоше решен? А лоше је решен зато што унутрашњи транспорт по правилу представља рендгенску слику стања у сваком индустријском објекту. Решити проблем унутрашњег транспорта значи решити проблеме српске привреде. И тако нас Милошевић несвесно враћа на антиинфлациони програм. Ако нема другог решења нека српски социјалисти преузму програм Анте Марковића. Он је давао бар краткорочне резултате. Нека се не стиде ружних речи које су о том програму својевремено изговорили.

Већ више месеци десетине хиљада војних обвезника на живи са својим породицама због напуштања ратишта или избегавања пријема позива за учешће у рату, у коме Србија није, у рату где је због незаконитог и неуставног рада чланова Председништва СФРЈ и издаје највиших функционера ЈНА животи изгубио више хиљада војника, више десетина хиљада је рањено, преко 300.000 Срба је исељено из Хрватске, а више милиона грађана Србије трпи последице које их доводе до безнађа и економског уништења. Срби су остали подељени у више суверених држава — Хрватској, БиХ, Македонији... Чланови Председништва допринели су распаду Југославије, изолованости Србије и стварању услова да међународна заједница ускоро од Србије створи федерацију и суверену Србију сведа на територију Шумадије.

Главним узроцима овога хаоса сматрају се чланови Председништва СФРЈ које је изгубило своју легалност и легитимност почев од 01.07.91. У бројним предлозима и захтевима војних обвезника и других грађана да им се помогне у заштити њихових уставних права, наводи се постојање основане сумње да су чланови бившег Председништва Бранко Костић, председник СПС-а Борисав Јовић, члан Главног одбора СПС-а Југослав Костић и народни посланик СПС-а Сејдо Бајрамовић својим чињењем или нечињењем учинили више кривичних дела.

Лажно се представљајући као Председништво СФРЈ (чл. 224 КЗ СР) вршећи самовлашће (чл. 225. КЗ РС) извршили су превару (чл. 171 КЗ РС) и фалсификовање исправа (чл. 233. КЗ РС) објављујући у Сл. листу СФРЈ бр. 75/91 текста „УТВРДИЛО“ који називају „акт“ о постојању непосредне опасносати у СФРЈ, на основу кога су, како наводе, донели Наредбу бр. 47. од 04.10.91. о делимичној мобилизацији која није могла ступити на снагу јер није објављена у Службеном листу СФРЈ. На основу „Утврдила“ и наведене Наредбе вршена је мобилизација уз истовремено онемогућавање и отежавање кретања и путовања грађана Србије у иностранство. С обзиром да се ове забране односе, искључиво на грађане Србије и Црне Горе, постоје основни сумње да су наведена лица извршила кривично дело повреде равноправности грађана (чл. 60. КЗ РС) и националне дискриминације (чл. 154. КЗ СФРЈ), а све у циљу подстицања на агресивни рат (чл. 152. КЗ СФРЈ), угрожавања територијалне целине (чл. 116. КЗ СФРЈ), угрожавања независности (чл. 112. КЗ СФРЈ), подривање војне и одбрамбене моћи (чл. 121. КЗ СФРЈ), оружане побуне (чл. 124. КЗ СФРЈ) упућивање и пребацивање на територију СФРЈ оружаних група, оружја и муниције (чл. 132. КЗ СФРЈ), изазивање националне и верске мржње и раздора (чл. 134. КЗ СФРЈ) и повреде територијалног суверенитета (чл. 135. КЗ СФРЈ).

Председник Социјалистичке партије Борисав Јовић, тада Председник Председништва СФРЈ био је упознат да је у времену од 10.-15.10.90. извршен увоз наоружања из Мађарске. Тај увоз је сниман, али Председник Председништва није предузео мере у циљу спречавања наоружавања „паравојних јединица“ Хрватске с обзиром да је Социјалистичка партија Србије у то време водила предизборну кампању са слоганом, „ми нудимо мир, благостање, ми не нудимо неизвесност и рат“.

На тим обећањима остварена је победа Социјалистичке партије на изборима (9-23.12.90) због чега грађани Србије нису смели да сазнају за оружане сукобе који су већ тада били извесни. Да је председник Председништва СФРЈ Борисав Јовић био свестан својих поступака потврђује његова изјава на седници Председништва одржаној 08.02.91 да ће чланови Председништва „Висити на Теразијама што нису ништа предузели да не дође до грађанског рата, хаоса или потпуног колапса земље“, а на седници Председништва одржаној 09.01.91. члан Председништва Ненад Бућин је изјавио да чланови Председништва не раде у складу са прописима и да би их суд врло лако могао прислонити уза зид.

Како је за наведена дела предвиђена и најтежа казна, предлог је да се покрене кривични поступак и да се наведена лица ставе у притвор како не би: уништила доказе извршења кривичног дела, ометала истрагу, деловала на сведоке, напустила земљу и због тога што би њихов боравак на слободи могао да изазове узнемирење грађана.

Адв. Миленко РАДИЋ, ген. секретар СПО

Социјалисти су последњих месеци изгубили изборе у Шведској, Бугарској, Француској и Албанији.

Идемо даље...

★

Светске новинске агенције поводом избора у Албанији јавиле су да је срушен последњи бастион комунизма у Европи. Значи ли то да Србија није више у Европи?

★

Наша историја се састоји од седам офанзива и Осме седнице.

★

На питање читалаца „Илустроване политике“: „Кога од свих опозиционих лидера највише цените и уважавате?“, председник Милошевић је одговорио: „Највише ценим



Петоколонаш: Александар ЧОТРИЋ



Шешелја! А питање се сасвим јасно односило на опозиционе лидере.

★

Председник је у том интервјуу изјавио и следеће: „Треба да се ослободимо кукања над судбином, за коју су сви други криви, осим нас.“ Лако ћемо се ослободити кукања, али се прво треба ослободити његовог узрочника.

★

Када би Шешел победио на изборима гарантовано би решио проблем незапслености.

Сви способни завршили би у радним логорима.

★

Према изјави једне раднице „БЕКА“ њена фирма је током прошле године сашила четрдесет пари одела за Бориса Јовића.

Један Јовић може да замени четрдесет Алибабиних разбојника!

★

Маја Вујовић, мајка која је покренула акцију „Све председникове бебе“, рекла је: „Волела бих да сам могла да питам Слободана Милошевића да ли је заиста на завршетку Осме седнице обећао сваком детету у Србији свечано одело“.

Како да деца добију одела, када текстилци једва стижу да шију само за Јовића.

★

Радос Смилковић, члан Извршног одбора СПС-а уверава нас да опозицију финансирају масовни и хомосексуалци.

Од када се професор Смилковић вратио на политичку сцену нико више не примећује одсуство Михаља Кертеса.

★

Овогодишњег „Оскара“ за најбоље фил-

мско остварење добио је филм „Кад Јагањци утихну“.

Специјалисти би дали све на свету када би могли да гледају филм „Кад Вук утихне“.

Са фудбалерима „Звезде“ у Софију је на утакмицу против „Сампдорије“ путовао и бивши министар полиције Радмило Богдановић. Где год се појаве социјалисти ми губимо!

★

Црногорци су на референдуму одлучили да наставе живот у Југославији.

Наставили би живот и Срби, само када би имали од чега.

Песник Рајко Петров Ного рекао је на Конгресу српских интелектуалаца у Сарајеву: „Знам неке угледне Србе, а знате их и ви, националце, интелектуалце, књижевнике и фарисеје, који ову катаклизму гледају из жабље перспективе“.

Истог дана писан је нови устав државе. На Жабљаку!

★

Председник нове Југославије треба да буде Слободан Милошевић.

Не може Тита да замени било ко.. ★ Милошевићу је према неким анкетама после рата порасла популарност.

Ништа чудно! Срби још од Косова славе поразе.

★

Народ је прокоцкао поверење власти. Најпре је изабрао председника, а сада хоће да га смени.

★

Познати уговор из 1935. о сарадњи усташа и комуниста продужен је прошле године — у Карађорђеву! ★

Некада се говорило: „Сви путеви воде у Рим“.

Сада се код нас каже: „Сви путеви воде у пропаст“.

★

Неће се остварити најцрње слутње да ће ова власт свести Србију на Београдски пашалук.

Свешће је на неколико нахија.

★

Мирко Јовић, председник СНО, предложио је да главни град Србије буде Призрен. Ми предлажемо да ову владу пошаљемо у ПЕЋ!

★

Живан Хараван, бивши председник Странке социјалне правде, пошто је распустио странку, позвао је целокупно чланство да приступи Демократској странци.

Тако је ДС добила још једног члана.

★

Млади виолиниста Стефан Миленковић одлучио је да прихвати Јеврејску веру и национално опредељење.

Нама, који смо остали без државе, остаје да се осећамо као Палестинци.

★

— Ко ће добити рат између Срба и Муслимана?

— Хрвати!

★

Велики број резервиста морао је да оде на ратиште како би власти имале где да сместе избеглице из Хрватске.



Извештава: Драгослав ГРУЈИЋ

Крајем прошлог месеца народни посланици усвојили су два системска закона „за здравље“ — о здравственој заштити и осигурању, чиме се подржављење друштва заокружује у тотални систем. Од колекве па до гроба бићемо под ласком државе, која намерава да брине о свима и свему, а као резултат добићемо то да једино може да превари свакога. Законом о здравственој заштити под државну контролу је стављена и имовина свих лечилишта. Није помогло упозорење посланика СПС-а Оскара Ковача да се тиме усваја закон који је у „тешкој супротности са Уставом“. Већина његових партијских другова, али и опозиционих колега, остали су глуви пред овим упозорењем професора Ковача и радије се определила за стару добру методу — конфискације у корист државе.

Никола Митровић, министар здравства држава, теши нас тиме да ће држава бити титулар имовине болница само „пет година по принципу да се убудуће ради по програмима. Они одмах доносе резултате који се лако могу квантификовати“. Како ће нас лечити држава можемо само претпоставити. За лекове здравство Србије дугује 7,5 милијарди динара. **Слободан Славковић**, директор ортопедске болнице „Бањица“, био је крајње искрен рекавши да „народу морамо отворено и гласно да кажемо да више не може да се лечи из простог разлога што у болницама лекари и немају више чиме да га лече. Клинички центар Београда је пре десетак дана искључио 61 одсто дијагностичких поступака и радњи јер нема средстава за рад. Ко преживи причаће нам — кроз пет година. А дотле, министар је најавио да ће Влада убудуће учествовати у одређивању цене лекова. Због превелике потрошње лекова, Митровић је рекао да ће бити „уведена ригорозна контрола преписивања лекова и предузимаћемо и друге мере према онима који претерују“ у лечењу.

МИНИСТРИ

Опозициони посланици тражили су да се изгласа неповерење министру културе **Миодрагу Ђукићу** (због његове изјаве на трибини СПС у Гроцкој (5. марта: „Очигледно је да је опозиција, бар она гласна опозиција, стала еклатантно на страну издаје“). Након расправе предлог је одбијен, а **Михајло Марковић** је констатовао „Јадна је Србија са оваквом културом и са оваквим министром културе“. За неповерење министру гласало је 18 посланика. Није прошао ни други предлог групе опозиционих посланика да се изгласа неповерење министру трговине **Сави Влајковићу**. **Парошки** је оптужио министра **Влајковића** да је, док је био председник Управног одбора „Холдинг Борово“ (од септембра до новембра) утајио гомилу пара. Како је „СДК утврдила 19. фебруара 1992. године, све скупа ове утаје, са каматама“, по речима **Парошког**, „имају тежину од 300 милиона динара, а тај министар трговине сада крши Устав и забрањује рад 223 продавнице у Србији и Црној Гори“. Поред министра **Влајковића Парошки** је оптужио и Владу Војводине, „која је у ком-

СКУПШТИНСКИ ЗДРАВСТВЕНИ БИЛТЕН

ШТА ЛИ ТАМО ТРАЖИ ОПОЗИЦИЈА!

Народна скупштина Републике Србије по ко зна који пут је била извор општенародне туге и жалости. Док су једни тврдили да Србија „треба“ да постане неовисна усташка држава у складу са моралним принципима В.Ш. други су објашњавали да Срби и други више немају ни начина ни интереса да се лече, а трећи да је Србија, у ствари, под принудном управом ЈНА. Да барем у свему томе нема истине!

плоту са министром покрала новац. Утајеним парамма, које иду за некакав лоби, куповани су аутомобили, станове, плаћана путовања и којекакве студије“ тврди **Милан Парошки**.

ФАШИЗМ

Првог априла усвојен је Предлог закона о робним резервама, једногласно и без расправе. Истог дана на дневни ред је стављен и Предлог закона о избеглицима (усвојен већином). Овај „нобичан, неочекиван, али на жалост нужан закон“ (**Станко Цвијан**) био је прилика да **Војислав Шешел** демонстрира своју фашистичку идеологију.

Он је, обраћајући се **Скендеровићу**, рекао: „Не заборавите, господине **Скендеровићу**, овај садашњи режим у Србији је сувише благ према вама. После следећих или неких других избора, кад се промени власт у Србији — неће бити пардона. Хрвати у **Сланкамену**, **Земуну** и другим градовима неће имати миран сан док се не преселе. Ми геноцидне радње нећемо примењивати, јер то нама Србима није у крви, нећемо вас убијати, разуме се, али ћемо вас спаковати у камионе и возове па се сналазите лепо по Загребу“.

На протест **Антуна Скендеровића (ДСВХ)** који је рекао да се овим од Хрвата у Србији праве таоци и који је тражио да се Скупштина од овога ограда, посланици социјалистичке већине су узвикивали „треба, треба“ (да се селе из Србије).

У реплици, **Војислав Шешел** је тражио да се „разбије илузија о лојалном понашању Хрвата у Србији“ и рекао „протераћемо Хрвате по истом праву по коме је **Туђман** протеривао Србе“. Дакле по закону усташке неовисне државе.

Да ово није случајни инцидент потврђују и захтеви **Драгише Јанковића** и **Панателије Гачића (СПС)**, који су тражили да се забрани избеглицима право да купују имовину а да им запошљавање буде привремено, јер то је претпоставка да се они врате откуд су дошли. Очигледно да је за њих грађанска једнакоправност непознат појам.

Мемић Махмут је једини који се супроставио злокобном фашистичком крештању самозваног војводе. Принцип реторзије („Око за око, зуб за зуб“) који предлаже **Шешел**, неспојив је чак и са социјалистичком демократијом, али се зато добро слаже са

владајућим националсоцијализмом СПС-а. Зато није ни чудо што председник Републике **Слободан Милошевић** „највише цени“ **Војислава Шешела** и што је он његово политичко мезимче. Једино чуди шта посланици демократске опозиције траже у таквом друштву?

ПРОСВЕТАРИ

Одбијен је предлог **Војислава Недељковића**, **Влатка Вуковића** и **Петра Петровића** да се по хитном поступку разматра положај просветних радника у школама Војводине, односно Новог Сада.

Данило Ж. Марковић тврди да у овој ствари не постоје разлози за хитан поступак, јер је „материјални положај наставника у свим општинама исти“. А осим тога „најсвежије информације у вези с овим дате су у интервјуу председника Владе који је синоћ и јутрос објављен“.

ВОЈНИ СУДОВИ

Слободан Ракитић је предложио Закон о престанку важења закона о војним судовима и Закона о војном тужилаштву. Зато јер је „неосновано да војни органи власти и даље постоје и неоправдано је да војни органи буду изнад цивилних органа и да примењују санкције само према грађанима Србије и Црне Горе. Изубили су легитимност и легалност и зато је неопходно да Скупштина по хитном поступку усвоји предложени закон како би се спречиле даље неправде према грађанима Србије и Црне Горе“. И то је одбијено зато јер, како рече министар правде **Зоран Ђетковић**, „питање које се покреће није у надлежности Републике Србије, то је у надлежности савезног законодавства и Влада не може прихватити овакву иницијативу“. Тиме само оснажују наше уверење да је Србија под принудном управом ЈНА.

Петар Петровић и **Владан Гајић** траже доношење закључка којим се утврђује да је неопходно да се одмах приступи расформирању и разоружању свих паравојних формација образованих на подручју Републике Србије. Одбијено, јер, по речима **Зорана Соколовића**, министра унутрашњих послова „влада оцењује да на територији Републике Србије нити је било нити сада има било каквих паравојних оружаних формација“.

ЗА ИЗУЗЕТНЕ — ИЗУЗЕТНЕ ПЕНЗИЈЕ

КОЛО ВОДЕ СПОМЕНИЧАРИ

Др Љубиша Поповић, посланик у Народној скупштини Републике Србије, у два наврата је од владе тражио да достави списак свих корисника изузетних пензија у Републици Србији, укључујући и основне податке о корисницима и висини пензија. Марта ове године влада је коначно одговорила да таквих корисника има укупно 1363. Њих 357 остварило је то право по републичким и покрајинским прописима, а остали по савезним. Уједно је понудила и списак ових „републичких“, остављајући могућност заинтересованим посланицима да по истој процедури добу и до списка оних „савезних“.

„Српска реч“ објављује цео списак, по ком основу су изузетне (тзв. националне) пензије остварене, као и висину ЈАНУАРСКЕ пензије. Читаоцу се оставља да сам израчуна, на основу фебруарских и мартовских повећања, колике ће те пензије бити почетком априла, када ће се и овај број „Српске речи“ појавити пред њим. Уколико влада посланицима понуди и списак пензионера „изузетних“ по савезним прописима — објавићемо!

РЕПУБЛИКА СРБИЈА (централни део)

ЧЛАНОВИ САВЕТА ФЕДЕРАЦИЈЕ

1. НЕДЕЉКОВИЋ РАДИСАВ — РАЈА, народни херој — ПС 1941.	45.118
2. МИНИЋ МИЛКА — ПС 1941.	48.809
3. ЈОСИПОВИЋ СРБОЉУБ — ПС 1941.	46.377
4. САВИЋ др ПАВЛЕ, проф. Природно-матем. фак. ПС 1941.	51.236
5. МИЛАТОВИЋ МИЛОРАД ПС 1941.	47.947

ЧЛАНОВИ САВЕТА РЕПУБЛИКЕ

1. ВУЧКОВИЋ СРЕТЕН — ПС 1941.	34.731
2. ЈАНКОВИЋ инж. ЈОВАН — 7. јул	40.411
3. БАТАНОВИЋ МИЛОВАН — ПС 1941.	43.439
4. АНДРЕЈЕВИЋ СРБИСЛАВ — ПС 1941.	44.596
5. ДУДИЋ ЗОРКА — ПС 1941.	34.747
6. ЖИВАНОВИЋ МИЛОСАВ — ПС 1941.	34.747
7. КОСТАДИНОВИЋ МИЛОРАД — ПС 1941.	34.747
8. МАРКОВИЋ НЕМАЊА — ПС 1941.	43.433
9. СВИЛАРИЋ СТОЈАН — ПС 1941.	38.900
10. ТОМИЋ БОЖИДАР — ПС 1941.	38.900
11. ТРИФУНОВИЋ СВЕТИСЛАВ — ПС 1941.	34.371
12. СТИШОВИЋ ОБРЕН — ПС 1941.	44.944
13. КАРАЈИЧИЋ НЕДЕЉКО — ПС 1941.	44.944
14. ЂУРЂЕВИЋ ЧЕДОМИР — ПС 1941.	34.732
15. АЛАРГИЋ ЈУДИТА — ПС 1941.	34.747
16. ПРЕШЕВИЋ РАМИЗ — ПС 1941.	35.209
17. ФИЛИПОВИЋ МИОДРАГ — ПС 1941.	38.900
18. КРСТИЋ РАТКО — ПС 1941.	38.900
19. ЂУРИЋ ЂОРЂЕ — ПС 1941.	38.900
20. БОШКОВИЋ РАДОМИР — ПС 1941.	38.900
21. НЕСТОРОВИЋ ЖИВОМИР — ПС 1941.	38.900
22. ВИЋЕНТИЈЕВИЋ РАДОМИР — ПС 1941.	34.385
23. МИЛОСАВЉЕВИЋ ДАНИЦА народни херој — ПС 1941.	41.317
24. ПОПОВИЋ ЈЕЛЕНА — ПС 1941.	35.395

25. СТОЈАНОВИЋ БРАНИСЛАВ — ПС 1941.	38.900
26. ЈЕЛЕНКОВИЋ ВОЈИСЛАВ — ПС 1941.	34.732
27. УРОШЕВИЋ КОСАН — ПС 1941.	28.873
28. ТРИФУНОВИЋ БОРИСЛАВ — ПС 1941.	38.300
29. ДЕВЕЦИЋ ДУШАН — ПС 1941.	38.900
30. ДИМИТРИЈЕВИЋ ЖИВАН, судија Уставног суда — ПС 1941.	43.433
31. ПРИЦА ИЛИЈА — ПС 1941.	29.836
32. ЧИТАКОВИЋ СРЕТЕН — ПС 1941.	36.864
33. КУЗМАНОВИЋ МИЛОЈЕ — ПС 1941.	34.732
34. СЕЛИМ СЕЛИМИ — ПС 1941.	38.900
35. НИКОЛИЋ СТОЈАН — ПС 1941.	34.752
36. БОДНАРОВ СТЕВАН, вајар	36.564
37. РИБНИКАР ЈАРА, књижевник — ПС 1941.	34.731
38. ПРОДАНОВИЋ МИЛИЦА	25.577
39. БАБИЋ МИРКО — ПС 1941.	34.731
40. ГАЈИЋ ЖИВОРАД — ПС 1941.	32.368
41. СТОЈКОВИЋ СТОЈАДИН	32.368
42. ЈОВАНОВИЋ ЗАГОРКА — ПС 1941.	34.371
43. КУСТУРИЋ МАРИЈА — ПС 1941.	28.229
44. МАЗИЊАНИН АНДРИЈА — ПС 1941.	32.368

РЕВОЛУЦИОНАРИ

1. ВУЈАЧИЋ РАДОЈКА — ПС 1941. и 7. јул	30.466
2. РОСИЋ ДРАГОЉУБ	35.530
3. СТАМЕНКОВИЋ — МИЉАНИЋ ЈОВАНКА — ПС 1941.	28.930
4. РАДОСАВЉЕВИЋ МИХАИЛО — ПС 1941. (Љиг)	29.369
5. ЧУТОВИЋ ТИХОМИР — ПС 1941. (Чачак)	26.815
6. ШОТРА — ГАЋИНОВИЋ МИЛЕНА — предр. рев. сликар	26.206
7. РАЈИШИЋ МИЛОШ — шпански борац	30.466
8. МИТРОВИЋ МИТРА — ПС 1941.	38.996
9. МИЛОСАВЉЕВИЋ ЉУБИНКА — ПС 1941.	35.209
10. РАДОЈЕВИЋ МИЛОВАН — ПС 1941.	34.732
11. МАСТИЛИЦА НИКОЛА — ПС 1941.	34.732
12. МЛАДЕНОВИЋ ТАНАСИЈЕ — ПС 1941.	34.732
13. МАКСИМОВИЋ ДАНИЦА — ПС 1941.	31.066

14. ПЕТРОВИЋ ЈЕЛЕНА — ПС 1941.	30.466
15. АЊЂЕЛКОВИЋ ДРАГОМИР — ПС 1941. (Ниш)	30.466
16. КУЗМАНОВИЋ МИЛОРАД, предрат. револуц. (Врњачка Бања)	23.349
17. ЛАКОВИЋ СТАНКА — ПС 1941. (Титово Ужице)	28.229
18. МАНАСИЈЕВИЋ БЛАГОЈЕ — ПС 1941.	30.466
19. ГРУБАЧ ЈОВАН	28.930
20. ПАВЛОВИЋ ДУШАН	28.929
21. ДАМЈАНОВИЋ — МАРКОВИЋ БОЖИДАРКА — КИКА — ПС 1941.	38.909
22. ГРБИЋ МИЛЕНКО — ПС 1941. (Косјерић)	27.844
23. ПЕРИШИЋ МИЛКА — ПС 1941. — 7. јул.	28.930
24. ИВАНОВИЋ АТАНАС — ПС 1941.	31.623
25. МИЛОСАВЉЕВИЋ ЗОРИЦА — ПС 1941.	28.107
26. МИЛОСАВЉЕВИЋ АЛЕКСАНДРА — ПС 1941.	30.439
27. ДУЛИЋ ВОЈИСЛАВ — ПС 1941.	26.582
28. ЛЕВИНГЕР ЈОЛАНА — ПС 1941.	23.490
29. ФИЛИПОВИЋ КАТА — ОС 1941.	28.229
30. МИЛОШЕВИЋ ЈОВАН — ПС 1941.	32.882
31. ГРУЈИЋ ВОЈИСЛАВ — ПС 1941. (Лесковац)	32.882
32. МИЛАТОВИЋ ВОЈИСЛАВА — ПС 1941.	28.229
33. ШУШЊАРА ИВАН	34.732
34. БЈЕЛИЋ ВЛАДИМИР — ПС 1941.	34.732
35. БАБИЋ МИЛОРАД — ПС 1941.	34.731
36. ЂАКОВИЋ САВКА — ПС 1941. — 7. јул	32.882
37. ХАЦИЋ — ТОДОРОВИЋ НАТАЛИЈА — ПС 1941.	32.799
38. МИЛОВИЋ МИОДРАГ — ПС 1941.	29.785
39. ЛЕПЕНАЦ РАДОШ — ПС 1941.	34.731
40. ВИДЕНОВИЋ АЛЕКСАНДАР — ПС 1941.	32.368
41. МИХАЈЛОВИЋ КРСТА — ПС 1941.	25.312
42. БРОЗ ЖАРКО — ПС 1941.	36.759
43. МАРКОВИЋ НАДЕЈДА — ПС 1941.	30.897
44. РИСТИЋ ВЕЛИМИР — ПС 1941. (Ниш)	38.731
45. ЂОРЂЕВИЋ РАДОСЛАВ — БАЛОНЧЕ — ПС 1941. (Прокупље)	30.588
46. КАРИЋ ДУШАН — ПС 1941.	38.012
47. ВУКСАНОВИЋ ВЛАДИМИР — ПС 1941.	30.897
48. МИЉКОВИЋ ИГЊАТ — ПС 1941.	30.897
49. МЕТЕРЛИ ЕЛЗА — ПС 1941.	27.307

ПОРОДИЧНЕ ПЕНЗИЈЕ — ПОРОДИЦА РЕВОЛУЦИОНАРА

1. ЂАЈИЋ ДАНИЦА, удова Јована „Црног“ — шпанског борца	28.396
2. МАРКОВИЋ МИЛИЦА, удова Тозе народног х. КУСТУРИЋ МАРИЈА — ПС 1941.	28.229
3. ЛАЗАРЕВИЋ ЗДЕНКА, удова Светолика председника Врховног суда	32.839
4. МИШОВИЋ ДИВНА, удова др Драгише револуционара, Чачак	27.066
5. РАДОЈИЧИЋ МИРЈАНА, удова Саве, члана Савета Репуб. ПС 1941.	31.871
6. ГРКОВИЋ АЊЂА, удова Радована револуционара	32.273
7. СМАЈЕВИЋ ВЕРА, удова Васе револуционара — ПС 1941. народни херој	44.807
8. ЛУКОВИЋ БРАНИСЛАВА, удова Милутина народног хероја	28.396
9. ЦИЦМИЛ ОЛГА, удова Обрада револуционара	26.493
10. ГЛИГОРИЋ САВКА, удова Велибора академика, члана Савета федерације	37.505
11. ПОПОВИЋ МАРИЈА, удова Милана члана Савета Републике	28.358
12. ЂУРЧИЋ МАРИЈА, удова Живојина, револуционара	32.046
13. ВИДАЧИЋ ЈОВАНКА, удова Николе, револуционара	24.628

14. СТОЈАДИНОВИЋ СИЛВА, удова Ратомира, вајара — револуционара	21.060	51. ЛАЛИЋ МИЛЕНА, удова Младена, носилац споменике 1941.	25.042	33. БУРЂЕВИЋ ЂОРЂЕ, оперски певач	25.911
15. ВАРА ЕТЕЛКА, удова Иштвана шпанског борца (из Француске)	12.376	52. ПЕТРОВИЋ РАДОЈКА, удова Милутина, носилац споменике 1941.	19.673	34. ПАНТЕЛИЋ ВАСИЛИЈЕ, драмски уметник	27.337
16. ЧВОРОВИЋ НАДЕЖДА, удова Витомира револуционара из Титовог Ужица	29.539	53. ЂОРЂЕВИЋ МАРИЈА, удова Светислава, носилац споменике 1941.	19.710	35. ЈОВИЧИЋ НЕНАД, филмски сниматељ	27.337
17. БОЖИЋ ЕМИЛИЈА, удова Милана шпанског борца	24.117	54. ГРЂОВИЋ МИЦА, удова Јована, носилац споменике 1941.	23.880	36. КОНСТАНТИНОВИЋ РАДОМИР, књижевник, награда АВНОЈ-а	28.392
18. КРСТИЋ БРАНИСЛАВА, удова Светозара револуционара	27.980	55. СИМЕНКОВИЋ ДУШАНКА, удова Ивана, носилац споменике 1941.	25.036	ПРОФЕСОРИ ФАКУЛТЕТА	
19. ЋИРИЋ ЗОРИЦА, удова Бранислава — Лужинског револуционара	28.359	56. РОЖАЈАЦ НАЗИЈА, удова Хасана	19.329	1. БАЈИЋ МИЛОШ, професор ликовне уметности, ПС 1941.	34.731
20. МАРТИНОВИЋ — МАРКОВИЋ МИЛИЦА, удова Милорада револуционара из Лазаревца	20.932	57. БУЛАТОВИЋ ДАРА, удова Уроша	25.042	2. ЈАНКОВИЋ др ДРАГОСЛАВ, професор Правног факултета — 7. јул	26.345
21. ЈЕКИЋ МИРЈАНА, удова Уроша револуционара	28.359	58. ЉУБИЧИЋ ЗОРКА, удова Живомира	25.319	3. СЕКВИ др ЕРОС, професор Филолошког факултета	30.897
22. ПЕТРОВИЋ ЈЕЛИСАВЕТА, удова Душана, револуционара	23.286	59. ЗИМОЊИЋ МИРА	25.050	4. ИВИЋ МИЛКА, професор Филозоф. фак. редован члан САНУ — 7. јул	26.351
23. ПЕТРОВИЋ МАРИЈА, удова Нинка, члана Савета Републике	37.997	60. ЈАНКОВИЋ ЉУБИЦА, удова	34.891	5. БАНАШЕВИЋ др НИКОЛА, проф. Филолошког фак.	34.725
24. МИЛОСАВЉЕВИЋ ЗОРАН, син Милосава члана Савета федерације	34.893	УМЕТНИЦИ			
25. СТАНИЋ СИЛВА, члан породице Вукомана револуционара	24.730	1. ВУКОСАВЉЕВИЋ СЛАВКО, књижевник — 7. јул	29.836	6. ПОПОВИЋ др МИОДРАГ, проф. Филолошког факултета — 7. јул	29.599
26. ЈЕЛИЋ ЈЕЛЕНА, ћерка Михаила, револуционара	28.359	2. АЛЕКСИЋ МИЛОСАВ — МИЈА, драмски уметник — 7. јул.	36.345	7. СТОЈАНОВИЋ др РАДМИЛА, проф. Економског факултета — 7. јул	43.190
27. ИЛИЋ МАРИЦА, удова Радојка члана Савета Републике	30.033	3. ПЕТРОВИЋ МИОДРАГ — ЧКАЉА, драмски уметник — 7. јул	32.034	ОСТАЛИ	
28. ЛАЗАРЕВИЋ ДУШАНКА, удова и Снежана ћерка Драгослава револуционара	30.481	4. ВУЈАКЛИЈА ЛАЗАР, сликар	25.325	1. БОН БРАНКО, инж. архитекта	20.873
29. ЦЕКИЋ НАДЕЖДА, удова др Јована члана Савета Републике	32.997	5. ЛОГАР МИХОВИЋ, композитор — 7. јул	28.334	2. МАКСИМОВИЋ ВЛАДЕТА, инж. архитекта	25.466
30. БУРАШИНОВИЋ МИЛКА, удова Војина, члана Савета Републике	27.932	6. СТОЈКОВИЋ МАРИЈА РАХЕЛА ФЕРАРИ, драмски уметник — 7. јули	28.334	3. ХАСАНАГИЋ ЕДИБ, директор Историјског музеја Србије	32.882
31. РАДУЛОВИЋ ЗОРКА, удова Миладина, члана Савета Републике	31.872	7. СКРИГИН ГЕОРГИЈЕ, драмски уметник — 7. јул „ПС 1941.	34.731	4. ГЛИГОРИЋ СВЕТОЗАР, шаховски велемајстор — награда АВНОЈ-а	34.732
32. ЈОВАНОВИЋ МАРИЈА, удова Исворја, н. хероја — члана Савета федерације	39.242	8. ЦВЕЈИЋ ЖАРКО, оперски певач, — 7. јул	29.103	5. НОВАКОВИЋ МАГДАЛЕНА, жртва фашистичког терора	19.320
33. ЈОВАНОВИЋ ЈУЛКА, удова Драгутина револуционара ПС 1941. из Прељине — Чачак	24.000	9. ФЕЛБА ДРАГОМИР, филмски глумец	26.144	6. ЛАЗАРЕВИЋ МИЛУНКА, шаховски репрес.	20.096
34. ИВКОВИЋ ДАНИЦА, удова Вучка члана Савета Републике	31.872	10. ПАРНЕЛ РУТ, солиста балета — 7. јул.	24.023	7. ЗЕЧЕВИЋ ПЕТАР, привред. струч. дугогодишњи дир. ПКБ — наг. АВНОЈ-а	38.259
35. ИВКОВИЋ МИЛИЦА, удова Љубомира члана Савета Републике	32.185	11. ОТО — БИХАЉИ МЕРИН, књижевник — ПС 1941	30.456	8. ВЕЛЕНДАЧИЋ СЛАВКА, текстил. радница — 7. јул	22.805
36. МАТИЋ ВЕРА, удова Ђорђа, члана Савета Републике — ПС 1941.	28.359	12. ИЛИЋ БОЖИДАР, сликар	17.855	9. РАДИВОЈЕВИЋ ДРАГИЋ, ВКВ стругар, Зав. „Црвена застава“, Кг. — 7. јул	22.328
37. ВРЕЉАНСКИ ДАНИЦА, удова Ранка револуционара — ПС 1941.	26.408	13. ЂОКОВИЋ МИЛАН, књижевник	27.178	10. ПАНИЋ РАДИСАВ, досељеник из СР Румунје	22.331
38. РИСТИЋ ЈЕЛИЦА, удова Марка члана Савета федерације	37.440	14. ЈОВАНОВИЋ СОФИЈА — СОЈА, филмски редитељ — 7. јули	25.424	11. НИКОЛИЋ ДРАГАН, директор Индустр. обуће „Први мај“ Пирот	33.756
39. ГРУЈИЋ БУРЂА, удова Радована, члана Савета Републике — ПС 1941.	29.373	15. ХЕРЦИГОВЊА НИКОЛА, композитор	34.724		
40. ДАМЊАНОВИЋ МИОДРАГ, син Косаре, револуционара	32.215	16. ЧАНГАЛОВИЋ МИРОСЛАВ, оперски певач — награда АВНОЈ-а	38.833		
41. ШАРИЋИ МЕНСУРА, удова Исмета, члана Савета федерације	37.436	17. СТУПИЦА МИРОСЛАВА, драмски уметник — 7. јул	32.885		
42. СТОЈАНОВИЋ ДРАГИЦА, удова Драгомира, револуционара	28.368	18. ТАДИЋ ЉУБИВОЈЕ, драмски уметник — 7. јул	32.885		
43. ДИМИТРИЈЕВИЋ НАДЕЖДА, удова Сергија, ПС 1941.	28.266	19. СЕСАРДИЋ ЗЛАТА, оперски певач	24.063		
44. ХОЏА РЕМЗИЈА, удова Мехмеда, члана Савета Републике	33.194	20. САЊИНА ШИЉЕГОВИЋ МИРА, солиста балета	24.664		
45. БОГДАНОВИЋ НАДЕЖДА, удова Божидара носиоца ПС 1941. из Пирота	20.953	21. ТРНИНИЋ ДУШАН, првак балета	26.582		
46. КОЛИЋ МАРИЦА, удова Божидара носиоца ПС 1941. из Пирота	20.902	22. ШКАНАТА КРСТА, редитељ документарног филма	26.582		
47. МУТАПОВИЋ НАДА	34.891	23. ЦРНОБРЊА МАРИЈА, драмски уметник — 7. јул	32.882		
48. ДАВИЧО БРАНКА, супруга Оскара, књижевника	37.582	24. ЂОРЂЕВИЋ МЛАДОМИР — ПУРИША филмски редитељ — 7. јул	27.844		
49. ЈАКОВЉЕВИЋ МИЛЕНА, удова инж. Панте, наг. АВНОЈ-а	29.713	25. МИТРОВИЋ ЖИВОРАД, филмски редитељ — 7. јул	29.716		
50. ТРАЈКОВИЋ ЉУБИЦА, удова Љубомира носиоца ПС 1941. из Сурдулице	22.048	26. МИЛИЋЕВИЋ ЈОВАН, драмски уметник — 7. јул	32.517		
		27. ПРОТИЋ МИОДРАГ, ликовни уметник	32.779		
		28. РАДИЧЕВИЋ БРАНКО, књижевник — 7. јул	31.147		
		29. КРСТИЋ ЉИЉАНА, драмски уметник — 7. јул	32.882		
		30. МИЛОШЕВИЋ МАТА, драмски уметник	27.750		
		31. ДЕНИЋ МИОМИР, сценограф. — 7. јул	28.112		
		32. ПЛЕША БРАНКО, драмски уметник	32.897		

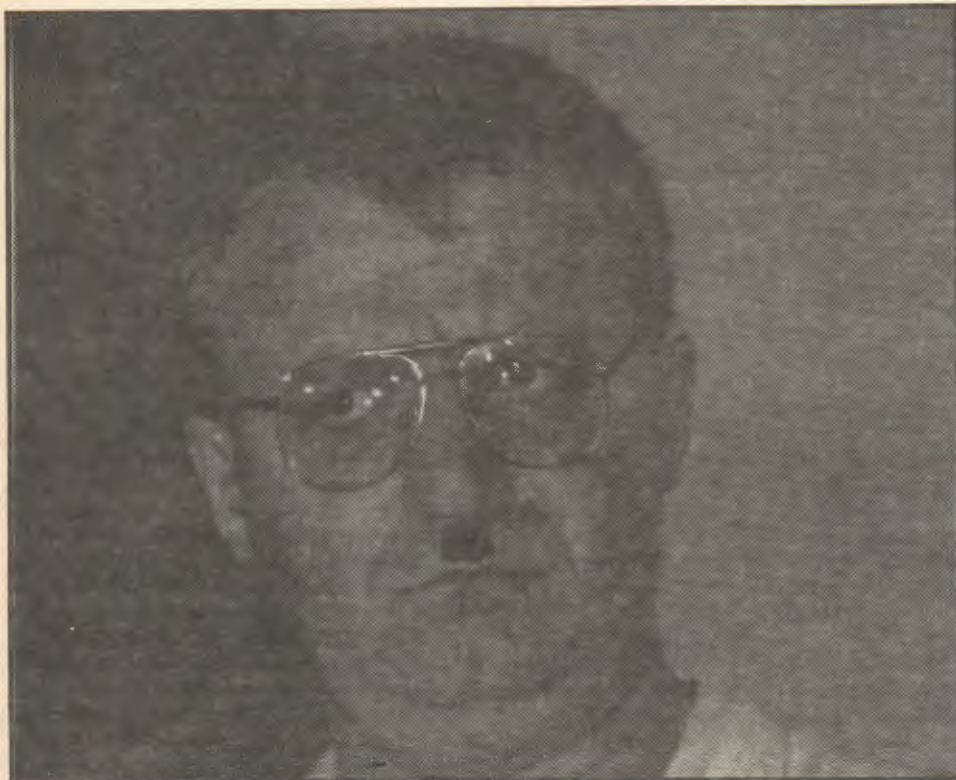
Уследитем броју:

ПОРОДИЧНЕ ПЕНЗИЈЕ — ПОРОДИЦЕ УМЕТНИКА, НАУЧНИКА И ДР.

АП ВОЈВОДИНА

АП КОСОВО И МЕТОХИЈА

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ, КАНДИДАТ ЗА ЛОБОТОМИЈУ ИСТЕРИВАЊЕ ЋАВОЛА



Овај доктор наука према својим противницима отворено вербално изражава своје крвожедне жеље типичне за појаву, која је у психијатријској стручној литератури добро позната и описана под називом ВАМПИРИЗАМ или СИНДРОМ ДРАКУЛЕ. Зато отворено изјављује да би једном опозиционом прваку могао КРВИ ДА СЕ НАПИЈЕ.

Пише: Стеван П. ПЕТРОВИЋ, dr sci med.

Ако желимо да у контексту последњих јавних наступа, објективно а без много непотребних речи, само делимично, али не и једнострано, осветлимо личност др Војислава Шешелја, онда је сасвим довољно да му посветимо само минимум неопходног простора, па да нам буде много јаснији и другачији, него што то некоме можда изгледа на први поглед. На питање: ко је заправо др Војислав Шешелј, може се без већих менталних напора одмах на врло једноставан начин одговорити — то је, пре свега, човек опасних намера. Човек који све време носи у целу списак противника за одстрел, чији се број свакодневно увећава. На почецима својих политичких ангажовања, наоко нејасан и недовољно артикулисан и дефинисан улични бучач, наизглед чак и безопасни клоун, вредан сажалења (какве ли само заблуде!), избором за народног посланика, иако номинално члан опозиције, за многе политички неупућене па стога и изненађене, одмах се безре-

зервно везује за странку на власти и сасвим отворено афирмише њене идеје. Политички лаици и наивни га у првих мах доживљавају као недоследног човека и политичког конвертита, док он то у суштини свога бића у ствари није. Он је у дубини своје душе **безосећајна особа са психопатским облицима понашања, која фанатичном упорношћу следи своје психопатолошке пориве за стицањем аутократске моћи, док је његово манифестно понашање coram publico само провидна маска једног глумачког дилетанта.** Др Војислав Шешелј у овом политичком тренутку схвата да је опортуно бити уз СПС и њеног лидера, али нико не схвата колико он заправо стрпљиво чека прву одсудну грешку Слободана Милошевића, како би у борби за освајање власти прво њега јавно одстрелио, а одмах затим комплетну опозицију. Са задобијањем посланичког поверења и публицитета, који му неуро и са тоталним отсуством политичке мудрости омогућава странка на власти, напоре до еволуирају и његове болесне и незасите амбиције и попримају све изражајније и друштвено опасније форме испољавања. Ова особа, која својом комплетном по-

јавом неодољиво изазива утисак **евнухондног телесног хабитуса и психосексуално не-издиференциране персоналности, свесна највероватније своје мушке мањкавости, гачи мржњу и осветољубивост посебно према мужевним противницима — Гишка, Вук, Коменић, И. Ђурић, Ђинђић и сл,** у које на готово школски психоаналитички експланаторни начин, несвесним путем, **пројектује своју завист и зло, па их зато најпре сатанизује а затим врши класичну инверзију кривнице и изјављује да их не воли, јер они не воле њега и његове идеје, што је само пука и танушна рационализација за своје капиталне резервоаре зла и неконтролисана мржње.** Он је по вокацији наводно политичар, декларативно заљубљеник парламентарног облика борбе за власт, а у суштини хладнокрвни **ментални убица.** А од менталног убице до физичког убице раздаљина је мања од једног корака. Зато са њим човек мора бити веома опрезан и стално на мртвој стражи.

ЧОВЕК ОПАСНИХ АКЦИЈА

Др Шешелј мржњу према појединцима генерализује на њихове странке или симпатизере, демонизује их, проглашава издајницима српског народа, осуђује на стуб срама и захтева **егзекуцију, у чијој реализацији, није укључено, и сам учествује у својству инспиратора, планера и налогодавца.** Са ескалацијом његове морбидне жеље за влашћу постоје и отворено геноцидан. Према својим противницима отворено вербално изражава своје крвожедне жеље типичне за појаву, која је у психијатријској стручној литератури добро позната и описана под називом **вампиризам или синдром Дракуле.** (На једном месту отворено изјављује да би Ивану Ђурићу могао да се крви напије). То што се он не стиди да своје крвожедне импулсе отворено артикулише, без и трунке контроле или увида да изговара безумне идеје, само је прилог више претпоставци да се код њега ради о дубоко измењеној личности, за коју би неки радикалнији психијатри тражили **трајни азил или евентуално лоботомију** (иако ја лично никада нисам био нити сам сада за радикализам оваквог степена у оквиру третмана друштвено опасних особа, мада се апсолутно слажем да их превентивно треба држати у институцијама за чување и под перманентном стручном контролом, како не би угрожавали недужне особе). Још мање сам за слободне акције оваквих људи у парламенту, у који могу ући захваљујући недовољно информисаним или обманутим гласачима, да би тек накнадно, када стекну власт, експонирали своју злоћудност и тиме дошли у позицију да срозављају углед парламента као и углед народа кога тај парламент заступа. **Парламент као обзирна институција мора да поседује критеријуме за идентификацију оваквих личности и инструменте за њихову неутрализацију.** Још једном подвлачим, са бројном и евидентном аргументацијом, која је за прове-

ру веома једноставна, Војислав Шешел је личност чије јавно деловање треба законски неутралисати, јер он, прецизније дефинисано, није само човек опасних намера већ и човек опасних акција. Принцип реторзије за који се залаже Шешел, или враћање истом мером, пре свега није хришћански појам нити категорички императив српског етноса. Највиши етнички принцип српског народа је — опростити али не заборавити. Овде нигде нема освете. Међутим, оно што тражи Шешел је освета, која је у својој есенцији много више него реторзија и репрезентативни облик малигне агресије која се не може контролисати. На тај начин, он се залаже за погром, за убиство. Он је лансер фашистичких идеја у српском народу, што је иманентно стране бићу овог народа. Освета је најдиректнија негација Светосавља, духовне парадигме овог народа кроз векове. На тај начин Шешел је срамота српског народа и његов највећи срамота издајца.

РАТНИ ЗЛОЧИНАЦ

Шешел је на основу свога понашања, по дефиницији, есенција зла у људском облику. У последње време, што је посебно алармантно са аспекта менталног здравља и части српске нације, захваљујући пре свега моћним масовним медијима, он је све пристунији у нашим душама. Подједнако је присутан и на јави и у сновима. Улази све чешће у наше снове и претвара их у море, застрашује нас и мучи а у нама буди жељу да се што пре пробудимо. Али, авај! Војвода се по буђењу из наших кошмара материјализује и реализује своје претње на јави. Он прети али он и убија. Његове претње из ноћних мора нису тек пушта тлапња. Оне су ужасна стварност. Његови вампирски апетити расту а са њима и број ментално и витално угрожених неистомисљеника. Кома се свети и зашто се свети још нам није сасвим јасно али да је жедан крви ту нема двојбе. Због тога би Војислав Шешел у интересу људских житова и дигнитета српске нације требало да буде на неки начин неутрализован али никако на начин како он неутралише или би желео да неутралише своје противнике. Ја за ту сврху предлажем неки дубоко хуман начин, рецимо дужи психотерапеутски третман, уз све поштовање његове личности, мада би дошао у обзир и неки облик егзорцизма, уз помоћ неког искусног духоаника. Познајем доста колега који предлажу и неке радикалније мере. Но, да ли га треба претирати на начин за који се ја залажем или га, како предлажу неке моје радикалније колеге, треба послати у пеналну установу на чување или психијатријски азил академско је питање и ствар стручног укуса као и моћи надлежних државних служби да ову идеју спроведу у дело. Јер, ради се о изузетно опасној особи са погубним утицајем на значајне сегменте политички неуких људи, код којих побуђује ниске страсти и прави од њих убице и вампире. На тај начин задобија све прерогативе државног непријатеља број један и ратог злочинца, без обзира на природу мотива који га руководе да се овако понаша.

КОГА ЛАЖЕ ШКУНДРИЋ КУКУРИКАЊЕ

Пише. Милорад ДАНИЛОВ

Није ту више реч о шовинизму. Чист фашизам умарширао је у Српски парламент. Нико му није пружио отпор: ни уважено часништво, ни посланици владајуће партије али ни(с изузетком једног јединог посланика) посланици опозиције. Ова срамотна чињеница, коју ништа не може оправдати ни опрати, вишеструко је опомињућа за Србију и њене грађане. Потпуно је овде неважна личност која је у скупштинском здању изговорила ону гомилу претњи припадницима једног народа који су, или би требало да буду, равноправни грађани Србије. Нити му је први пут, нити је то новина у његовим политичким ставовима „који не осцилирају“. Запрепаштујуће је то, што је комплетан српски парламент остао нем наспрам тог фашистичког пледојаја.

За аналитичаре хладније главе и мало дужег памћења све то како се десило и није тако изненађујуће. Појмимо редом Војислав Шешел, народни посланик и председник политичке странке која следи као опозициона, а која уствари нити је странка у модерном смислу, а још мање опозициона, љубимац је актуелног председника Републике и свеколике режимске штампе и телевизије. Његове честе конференције за штампу, без обзира шта на њима говори, а говори увек исто, помно се прате и преносе. Та штампа бележи не само његове посете овом или оном крају, са шлемом или без њега, она обелодањује и његове намере да нешто посети. На тај начин, једна опскурна фигура, која би у сваком иоле демократском друштву стабилних вредности, служила за подсмех и спрдачину постала је персона без премца. Председник Републике, па „војвода“ Шешел.

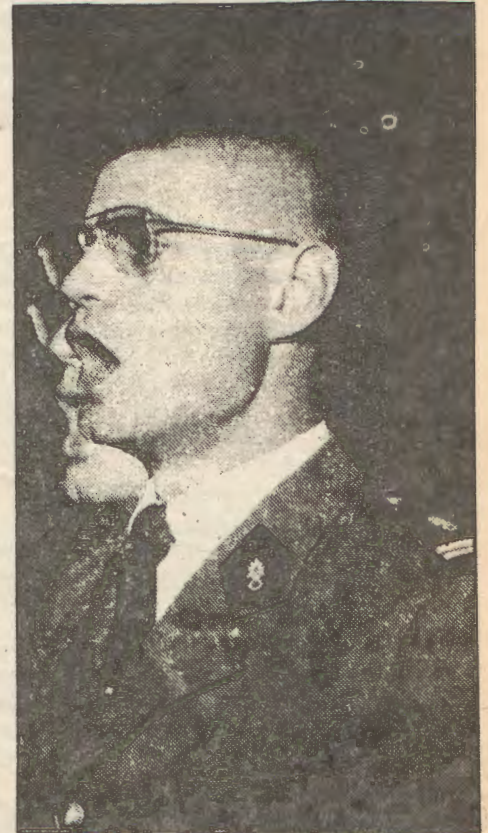
Народни посланик „војвода“ Шешел, такође је неспорити фаворит официјелног вођства српског парламента. Отужно је како му се додворују и улагују. Преседавајући скупштинских седница, с посебном радошћу, објављују сваки његов излазак за говорницу и бескрајно уживају у његовим репликама. А како и не би кад је „војвода“ најагилнији бранитељ политике владајуће партије и главни псовач и пљувач опозиције.

Потпредседник скупштине и „војводин“ колега по титули Павић Обрадовић, јавно хвали Шешелове политичке пројекције граница велике Србије, које су апсолутно експанзионистичке и на штету других народа. Гомила посланика владајуће партије и не мали број из опозиције, често га цитира, подржава и подупире се његовим политичким ставовима. А они су најчешће фашистички, сирови, плитки и једностранни, стално претећи, готове пресуде без суђења. Његове примитивне оцене и процене неких југословенских народа, пуне увреда и неистина, које је изговарао и у српском парламенту, нису никад наилазиле на отпор. Да срамота буде потпуна, потрудило се Удружење књижевника Србије које га је примило у своје редове. Колико је срамота што је чланом таквог удруже-

ња постао човек који ништа вредно у животу није написао, још већа је срамота што се тај дични члан и после свега још налази тамо. Управа удружења на челу са академиком Матијом Бећковићем вероватно мисли дручије. Код њих можда Шешел следи као једна „политичка громада“ у јавном животу Србије.

У свету ових чињеница, малих су вредности поплаве разних (неискрених и изнуђених) изјава и саопштења којима се улире прстом на „војводу“ од оних који су заслужни за његов политички успон, односно за успон једне примитивне и агресивне политичке линије која је лажима и обманом о српству и за српство заслепила многе. Не вреди ни пет пара Шкундрићево оградивање од „војводе“, јер је једноставно лажно и у служби политичког тренутка. Кад се сабере шта су о питањима Србије и српства говорили исти тај Шкундрић и челници новопечених социјалиста, то се нимало не разликује од „војводине“ Кајде. „Војвода“ је само кукурикао пре њих и за њих. И сад се, као, изненађују.

А опозициони посланици, ако заиста желе да им демократска јавност Србије опрости ову бруку, треба одмах да кажу збогом скупштинским клупама. Неопозиво и дефинитивно. Потрошили су и последње мрвице времена за седење у парламенту који ничему не одлучује нити ичим управља, већ служи као обичан отирач ономе ко је истински власник наших живота.





Пише: Коста ЧАВОШКИ

ШТА ЋЕ ОСТАТИ ОД СРБИЈЕ?

КОЛУМНА

велико „разумевање“ за Марковићева настојања да изнова уједини Србију, док је истовремено охрабривао водеће Арбанасе на Косову и Метохији да ни у чему не попусте. Посебно је поучан последњи разговор који је Дража Марковић водио са Кардељем. „Знаш“, вели Кардељ, „кад смо прошле године седели, пили и разговарали код 'Деветке' (Дража Марковић објашњава да је Кардељ побркао само кафане), ја сам се одлучно супротставио твом мишљењу, односно размишљању да би се могла конституисати, у СР Србији, трећа аутономна јединица од такозване уже Србије и ићи на 'федерацију у федерацији'. Размишљао сам о томе и данас мислим

био раван у њиховом србовању. Чак се нису либили да друге, нарочито опозиционе вође, оптужују да нису добри Срби, да су спремни да попусте Туђману и Месићу и да Србе у Хрватској оставе на цедилу.

ТРЕНУТАК ИСТИНЕ

Затим је наступио тренутак истине када је требало испунити обећања која су дата. Проби камен била је Словенија. Југословенска народна армија, као главни стожер Слободана Милошевића и његове странке, покушала је, на један дилетантски начин, да воспостави

НАРКОМАНИ ВЛАСТИ

Слободан Милошевић се на Газиместану, пред егзалтираним Србима из свих српских земаља тадашње Југославије, представио као српски УЈЕДИНИТЕЉ. Ако и даље остане на власти са овако поразном и погубном политиком, није далеко дан када ће устину постати и српски РАЗЈЕДИНИТЕЉ.

Пише: Коста ЧАВОШКИ

У једној од својих проициљивости, које стално разбацује а не записује, Александар Илић је приказао комунисте као наркомане власти. Као архетип послужио му је Драгослав Дража Марковић, који је био спреман да, ако треба, баца под ноге и српске националне интересе, само да остане на власти.

СРБИЈУ ЗА ПОЛОЖАЈ

Када се то од њега тражило, Дража Марковић је, као најмоћнији човек ондашње Србије, пристао не само да 1974. Србија буде раскомадана на три мање-више одвојена државна подручја, већ и да обе покрајине држе у својим рукама кључ Устава Србије, то јест да у поступку измене и допуне овог Устава располажу правом вета. Касније је настојао да некако уједини већ разбијену Србију, углавном тако што се додворавао Едварду Кардељу — главном арбитру за уставна и друга „системска“ питања. Чак је у једном тренутку снисходљивости предложио Кардељу да се Србија до краја федерализује, па да тзв. ужа Србија буде, као трећа федерална јединица, равна двома покрајинама — Војводини и Косову — које су већ ионако, сем по имену биле републике. Сам то није признао, али је вероватно подразумевао, да би тиме очувао свој водећи положај, па макар Србија била сведена на нешто већу територију од негдашњег Београдског пашалука.

Кардељ је, као какав језуита, чинио „уступке“ и једној и другој страни: показивао је

да би, можда, у том правцу могло да се потражи неко решење“. 1) А већ сутрадан опет је изненадио Дражу Марковића: „Знаш, не би то било добро. Размишљао сам после. То сам рекао, ипак, при пићу.“ 2) Тако се изјавио покушај Драже Марковића да се додвори Кардељу нудећи му Србију у суженим границама, ако се заузврат остане први властодержац и у тако смањеној Србији.

КОМУНИСТИЧКО СРБОВАЊЕ

Изгледа да комунисти, чак и кад се преруше у социјалисте, не мењају своју природу. За очување власти којом располажу спремни су да жртвују, ако треба, и битан део српских националних интереса, па и знатне делове српства. То се лако може доказати.

Пре само годину дана изгледало је да су прерушени српски комунисти највећи српски

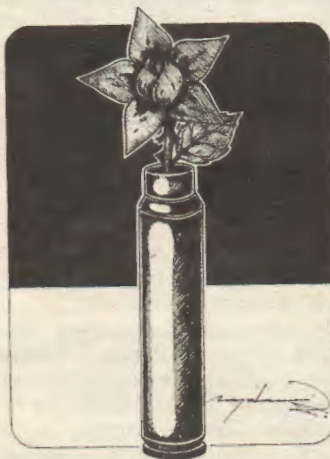
контролу над државним границама. После тог кобног неуспеха изгледало је да ће ЈНА бар одбранили српске земље у тзв. авонојевској Хрватској и сачувати тзв. крњу Југославију коју би чиниле данашња Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Македонија и српске крајине у ондашњој Хрватској. Слободан Милошевић је то и изричито потврдио обећањем да ће Срби живети у једној држави и да ЈНА неће напустити оне крајине чије становништво одлучи да остане у југословенској држави. То је подразумевало да Босна и Херцеговина, сем можда Западне Херцеговине са хрватском већином, неизоставно буде у саставу те заједничке државе. А рачунало се и са Македонијом, што најбоље потврђују учестали написи у „Политикним“ издањима о српском питању у тој републици.

ЈНА, којој су прерушени комунисти поверили судбину српског народа, опет се лоше понела, а спољна политика Слободана Милошевића доживела је потпуни пораз. Исход таквог ратовања и спољне политике био је катастрофалан. И поред упорног противљења Србије, Словенија и Хрватска, у својим авонојевским границама, лако су стекле међународно признање своје државне независности. Потом је ЈНА пристала да се у целини повуче из српских крајина у тзв. авонојевској Хрватској, а Слободан Милошевић је, потписивањем Венсовог плана, прећутно признао да су те крајине подручја у оквиру данашње Хрватске. Недавно је и Македонија, уз благослов ЈНА, практично постала независна држава, а то ће, по свој прилици, ускоро постати и Босна и Херцеговина, чиме се прекида територијална веза између Книнске крајине и Западне Славоније, с једне, и Србије, с друге стране.

Све што у овом часу прерушени српски комунисти могу да понуде као решење српског питања, то је на брзину сачињен савез титовске Србије и Црне Горе под озлоглашеним југословенским именом. Чак им није пошло за руком ни да увере водеће силе да је та трећа „Југославија“ легитимни наследник прве и друге Југославије.

ОПИЈЕНОСТ ВЛАШЋУ

Већ у овом тренутку може се назрети упадљива сличност између наркомана и властодршца опијеног влашћу. Наркоман који за-



националисти и најдоследнији заштитници васцелог српства. Не само да су се хвалисали државним уједињењем Републике Србије у њеним титовским границама и свођењем аутономија на праву меру, већ су охрабривали буђење српства у свим деловима бивше Југославије.

Први наговештаји да ће се Југославија распасти само су распалили националистички жар прерушених српских комуниста и њиховог Председника. У том тренутку нико им није

виси од дроге спреман је за њу све да да или баци под ноге: да погази своју реч, распрода све што има, поткрада властите родитеље и, на крају, да краде и убија. Човек опијен влашћу поступа на сличан начин: оставља на цедилу политичке пријатеље са којима се успињао на сам врх власти, повремено отпушта своје најближе сараднике као обично слуге, прогања и гази политичке супарнике, а не преза ни од жртвовања животних националних интереса и делова властитога народа ако другачије не може задржати власт којом располаже.

Добар део ових недела властољубиви српски комунисти у новом социјалистичком руку већ су починили. Скоро је очигледно да су спремни да жртвују не само Србе Крајишнике у тзв. авнојевској Хрватској већ и Србе у Скопској Црној Гори и Куманову. А наслућује се да би могли да оставе на цедилу и Србе у Босни и Херцеговини.

Ту, међутим, није крај овакве дијаболничке политике. Због погубних грешака које су до сада починили, Слободан Милошевић и његова влада биће пре или после принуђени да васпоставе значајнију територијалну аутономију Арбанаса на Косову и Метохији, чије ће границе, не у овом часу већ већ за коју годину или деценију, бити основ за нову сецесију и даље разбијање српског националног простора. Такође се са приличном извесношћу може претпоставити да ће Сједињене Државе и Европска заједница упорно захтевати да и Мађари у Војводини добију територијалну аутономију у централној и северној Бачкој и северном Банату, а није искључено, због аналогиче са троделном Босном у случају њене независности, да и Муслиманима у Рашкој (Новопазарском Санџаку) пође за руком да изнуде некаку аутономију. Уколико се, не дај Боже, све то догоди, Србија ће добрим делом бити налик на ону Србију (тзв. ужу Србију) коју је понизни и властољубиви Дража Марковић нудио Кардељу.

УЈЕДИНИТЕЉ И РАЗЈЕДИНИТЕЉ

Овакво изневеравање битних националних интереса прерушени српски комунисти ће вероватно представити као изнуђен избор који се није могао избећи. Када се све сабере, отприлике ће рећи да су Србе Крајишнике морали да изруче Независној Држави Хрватској да би спасли Србе у Босни; а ове су потом морали да оставе на цедилу да би сачували Србе на Косову, да би затим и ове препустили судбини ради спаса преосталог српства. А једино што ће при том имати на уму, то је задржавање своје неприкосновене власти.

Дана 28. јуна 1989. Слободан Милошевић се на Газиместану, пред егалитарним Србима из свих српских земаља тадашње Југославије, представио као српски ујединитељ. Ако и даље остане на власти са овако празном и погубном политиком, није далеко дан када ће истину постати и српски разјединитељ.

НАПОМЕНЕ

- 1) Драгослав Дража Марковић, *Живот и политика 1967-1978.*, Београд, „Рад“, 1987, II, стр. 439.
- 2) Ibidem.

АМНЕСТИЈА ИЗМЕЂУ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ И МИНИСТРА ОДБРАНЕ



Председник Републике

Члан 83.

Председник Републике:

1. предлаже Народној скупштини кандидата за председника Владе, пошто саслуша мишљење представника већине у Народној скупштини;
2. предлаже Народној скупштини кандидате за председника и судије Уставног суда;

22

3. указом проглашава законе;
4. обавља послове из области односа Републике Србије са другим државама и међународним организацијама, у складу са законом;
5. руководи оружаним снагама у миру и рату и народним отпором у рату; наређује општу и делимичну мобилизацију; организује припреме за одбрану у складу са законом;
6. кад Народна скупштина није у могућности да се састане, по прибављеном мишљењу председника Владе, утврђује, постојане непосредне ратне опасности или проглашава ратно стање;
7. по својој иницијативи или на предлог Владе, за време ратног стања или непосредне ратне опасности, доноси акте о питањима из надлежности Народне скупштине, с тим што је дужан да их поднесе на потврду Народној скупштини чим она буде у могућности да се састане. Актима донетим за време ратног стања могу се ограничити поједине слободе и права човека и грађанина и изменити организација, састав и овлашћења Владе и министарства, судова и јавних установа;
8. на предлог Владе, када су на делу територије Републике Србије угрожене безбедност Републике Србије, слободе и права човека и грађанина или рад државних органа, проглашава ванредно стање и доноси акте за преузимање мера које такве околности изискују, у складу с Уставом и законом;
9. даје помиловања;
10. доноси одлуке о пријемима утврђена законом;
11. образује стручне и друге службе за обављање послова из своје надлежности;
12. обавља и друге послове у складу с Уставом.

Члан 84.

Председник Републике указом проглашава закон у року од седам дана од дана његовог усвајања у Народној скупштини. У том року председник Републике може захтевати да Народна скупштина поново гласа о закону.

Председник Републике је дужан да прогласи поново изгласан закон у Народној скупштини.

Члан 85.

Председник Републике може тражити од Владе да изложи ставове о појединим питањима из њене надлежности.

23

ЕЛИМИНАЦИЈА

или: поносно корачамо ка војној диктатури

Пише: Г. Долчанин

Случајева, који „без остатка“ потврђују да Србија убрзано срља у неку врсту већ виђеног национал-социјализма или својеврсне војне диктатуре — све је више. Један од њих је и недавни брутални подсмех министра одбране у Влади Србије, генерала Марка Неговановића на рачун чак и овакве, карикиране демократије. Генерал, наиме, на јавном месту и као званично лице изјављује да „неће бити амнестије“ за хиљаде оних, који нису хтели да се укључе у ратне игре са мистериозним и самоубилачким пропозицијама. Због такве изјаве г. Неговановић се у иоле демократској и цивилизованој земљи на тој функцији не би задржао дуже од десет минута, а армија би имала феноменално тежак задатак да надлежним институцијама и јавности објасни разлоге свог даљњег опстанка. Ево и зашто.

Довољно је узети важећи Устав Републике Србије (ради се, дакле, о Уставу, а не о правилнику за закуп пијачне тезге), потражити реч амнестија, односно помиловање и наћи је на једном једином месту — у Члану 83, тачка 9, у склопу надлежности Председника Републике. С обзиром да у ратним временима реч министра одбране није исто што и реч било којег другог министра, владајућег партијског или каквог увлачачког опозиционог дилетанта, може се случај анализирати овако.

Министар одбране зна оно што председник Републике — не зна (?). То само значи да је и председник Републике марионет, з некој-великој игри, у којој је министар одбране — важнији играч.

Министар одбране зна да амнестија није његова надлежност, али га то — не занима.

Закључак је исти као претходни.

У случају да се манипулише чињеницом да се ради о људима који су затворени по савезним прописима, а због опструсања одлука о мобилизацији, које је донело Председништво СФРЈ, опет српски председник Републике испада као заобиђена марионета, јер би онда требало да функцију злоупотреби савезни министар одбране Благоје Аџић, а не Марко Неговановић. По тој логици би амнестију, у сваком случају, ускраћивало Председништво СФРЈ.

Постојала је и уставна могућност да председник Републике (према истом члану, али тачка 7) у случају ратног стања (које није проглашено) измени овлашћења владе, односно министарства (тако да им, на пример, додели право да амнестирају), али то није учињено. Међутим, ни Србија није у рату, па ипак...

Конечно, председник српске републике се није огласио поводом оваквог бруталног узурпирања искључиво његових уставних права, што значи или да не сме то да учини или да сме али из неких разлога неће или да му преузимање надлежности од стране војних власти одговара.

У сваком случају, човек којему је једини посао да брине о својим поданицима, показао је и овај пут, не оним што је урадио, него оним што није — куда иде Србија. У том случају, генералу Марку Неговановићу можда и не треба замерати. Он само извршава задатке који су му постављени. Не треба, због тога, да зачуди ако у скорој будућности химна нове државе и мимо председникове и мимо воље народа ипак буде — корачница. Проблем је у томе што ћемо ми и даље да кличемо председнику, мислећи да он држи све konce у својим рукама. Па макар и запетљане.

КАКО ПОДЕЛИТИ АРМИЈУ САЗНАЋЕМО КАД БУДЕ КАСНО

Југословенска народна армија је тренутно — војска без државе. И то каква.

Пише: Златко ЧОБОВИЋ

У униформи, под оружјем је, према последњим подацима, око 160.000 људи. Поређења ради, бројно стање последње године ЈУ-заједништва, било је око 280.000 људи, да би прошле године било сведено на 165.000, а — судећи по одлуци такозваног Председништва СФРЈ од 25. фебруара ове године — број војника, после одвајања Словеније, Хрватске, Македоније и одбијања већег дела регрута из БиХ да се одазову позиву, износио би између 80.000 и 100.000 људи. Позамашан је капитал у лаком и тешком наоружању, ратно ваздухопловство и ратна морнарица, широк дијапазон и неборбене војне опреме и средстава, па је јасно зашто све бивше југословенске републике претендују на делове тог наслеђа. Чињеница је, међутим, да ће гро људства и, бар у прво време војне опреме пасти на терет Србије. Небитно је да ли Србије као засебне државе или заједнице са Црном Гором, јер Србија у сваком случају подноси главни терет.

Реч је, пре свега о финансирању те војске. Буквално — о издржавању војника и старешина, о одржавању војне опреме и техничких средстава, али и о посредном, социјалном издржавању. Кроз бригу о члановима породица војних лица, кроз решавање стамбених потреба активних и бивших старешина,

па обезбеђивање новца за исплату досадашњих позамашних војних пензија. Словенија и Хрватска преузеле су, наиме, само бригу о делу војних пензионера, док је чак око 80.000 пензионисаних старешина остало „у бубњу“ — на терету такозваног савезног буџета, односно српског буџета.

ДЕОБА ВОЈНЕ ИМОВИНЕ

ЗАВИСНО од геостратешког положаја, од војних потенцијала суседа кретао би се и састав будуће официјелне војске која ће бранити Србију. Било као самосталну државу, било као главни део треће Југославије. Према првим проценама уколико би се Србија и Црна Гора ујединиле, таквој држави било би потребно око 100.000 војника и око 25.000 официра.

Поређења ради, Хрватска планира армију од 23.000 регрута и 13.000 професионалаца, Словенија — од 16.000 војника, 5.000 официра и резервни састав од 60.000 људи, Македонија — око 30.000 људи, а сви заједно рачунају на делове опреме и наоружања садашње федералне армије. Од суседних земаља, Мађарска броји 90.000 војника, Румунија 170.000, Грчка 210.000, Бугарска 150.000 и Албанија око 45.000 војника.

Деобни биланс бивших југословенских република неће обухватити само цивилне савезне некретнине, унутрашња и спољна потраживања и дуговања, већ ће значајна ставка бити и деоба — ЈНА. Војне некретнине делимично су већ прерасподељене. Напуштањем Словеније и Хрватске и Македоније ЈНА је републичким властима оставила касарне, аеродроме, луке, болнице, школске центре... Остављени су и војни станови. По ценама из августа 1991. у Словенији и Хрватској остала је армијска имовина вредна — 1.049 милијарди динара! У Хрватској — 912,9 милијарди, а у Словенији 136,3 милијарде. У Хрватској, ЈНА, на пример, има 37.951 стан, 423 објекта који се користе као пословни простор и 3.721 гаражу.

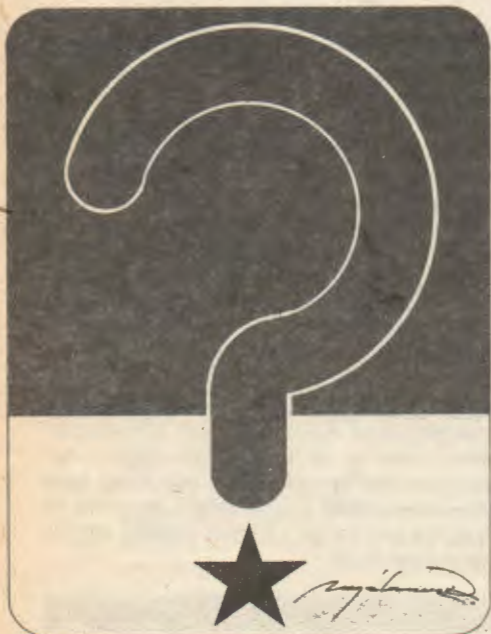
Деоба је, дакле, на неки начин започета, али је велико питање како ће бити спроведена до краја. Јер, живот се не уклапа у републички разлаз. Пример је аеродром у Бихаћу. По земљишним књигама, две писте овог аеродрома су, наиме, на подручју Хрватске, а остале у Босни и Херцеговини. Торањ је у БиХ, а прилазни пут до њега — у Хрватској, неколико тунела су у БиХ, а неколико у Хрватској... Затим и због чињенице да је чак 80 одсто капацитета војно индустријског комплекса у Србији и Босни и Херцеговини, а Словенија, Хрватска и Македонија претендују на своје делове, јер су и оне за ЈНА давале кроз савезну касу више од 40 година. Па, Хрватска и Словенија које су добиле море без флоте, а Србија — ако се изузму још недефинисана

БиХ са занемарљивим неумским излазом на Јадран и Црна Гора са, такође, релативно малом јадранском обалом — добро опремљену и савремену ратну флоту — без мора. Све те карте биће на столу када се буде правно делила земља и са њом бивша федерална војска.

СТРАНЦИ У ЈНА

БРИТАНАЦ Џејмс Гау, аутор недавно објављене књиге „Легитимитет и војска — југословенска криза“, осврћући се недавно у разговору за један недељник на кадровски састав војске треће Југославије, предвиђа појаву потпуно нових људи који ће преузети вођство и „повезати армију са Србијом или крњом Југославијом“. То се делимично већ и остварује масовним пензионисањем дојучерашњих неприкосновених генерала. Али, неки од тих који долазе, уз све препоруке, ипак су рецидив старе идеолошке школе ЈНА. Рацимо најмлађи генерал ЈНА др Вук Обрадовић, који за пензионисаног адмирала Бранка Мамулу каже данас да је „нанео велике штете Армији и њеном кадру и да нико не може бити ослобођен одговорности за злоупотребе које је учинио“. А исти тај Обрадовић, потписао је наредбу број 745 — 1 од 13. августа 1991, као начелник кабинета тадашњег савезног секретара за народну одбрану Вељка Кандијевића, „да се обезбеди транспортни авион за пресељење ствари пензионисаног адмирала на релацији Београд — Пула“. У случају потребе ангажовати два транспортна авиона“ — написао је Обрадовић. Летилице су биле потребне да би Б. Мамула побегао на време из куће у Опатији (градил а ју је ЈНА) испред разбукталих националних страсти у Хрватској.

И на крају куриозитет. На значајним местима у ЈНА и даље су — странци. Чињеница је, колико год се неко још опирао реалности, да су — када се Југославија распала и када је српски државни интерес (па и интерес треће Југославије „у формирању“) Хрвати, Словенци и Македонци у ЈНА — страни држављани. Не само да су ове републике тражиле и добиле међународно признање, већ се и људи декларису тако. То је, уосталом, показао и Савезни секретаријат за иностране послове очистивши силом прилика ЈУ-дипломатију од „национално непоузданих“. Хрвати и Словенци присутни су још у командном кадру ЈНА у занемарљиво малом проценту, а у највишој команди их и нема. Остали су Македонци. У актуелним условима општег неповерења небудљив је аргумент да је реч о људима „оданим идеји“ и југословенству, практично тренутно особама без држављанства. Показало се то и на бројним примерима оних који су већ побегли, а у које се војни врх клео. Да ли је поново у питању погрешна процена или специфичан вид нездравих, претходне деобе“ војне имовине? По принципу: откупи војни стан у Србији за багателу, препродај га по папреној тржишној цени и с парама, уз по неку војну тајну, стави се у службу својој националној војсци. Знаћемо, по обичају — кад буде касно.



Пише: Војкан РИСТИЋ

Знајући шта их чека, грађанска лица на служби у ЈНА су преко Савеза синдиката при ССНО, у име Председништва Конференције синдиката грађанских лица (председник Златомир Кусуровић, инжењер), упутили писмо генерал пуковнику Благоју Аџићу. Траже да под хитно прими делегацију овог синдиката.

Обавештавајући Аџића да су, расправљајући о свом учешћу у будућој трансформацији ЈНА, дотакли и економски положај грађанских лица, личне дохотке током протекле и текуће године, као и откуп војних станова констатују да последњих годину дана нема никаквих контаката између синдиката и војног врха.

„Процес трансформације армије одвија се без икаквог учешћа грађанских лица која су ангажована на врло стручним и одговорним пословима у институтима, здравственим установама и техничко ремонтним заводима, те постоји реална опасност да се процес трансформације и формацијско смањивање армије одвија на штету грађанских лица, пошто су они искључени из овог процеса.“

Одговор из кабинета генерала Аџића још увек није стигао, иако му је писмо упућено 24. фебруара ове године. Дискриминација грађанских лица, у првом реду научних радника одвија се под ореолом трансформације. Примера ради, плата једног инжењера, у једном од четири војна института, износи од 27. — 31.000 динара, исто колико је и плата заставника прве класе. У сва четири института ЈНА, осамдесет одсто запослених представљају високостручни кадрови, а остатак су војна лица која судбину инжењера и осталих запослених држе у својим рукама.

ЧУДНА ПРАВИЛА

Очигледно је да у ЈНА сада имају вишак активних војних лица, „избеглица“ са територија са којих се ЈНА повукла. То је веома нарушило пропорције у извршеној корекцији личних доходака. Страдала су грађанска лица, јер су примењена, у најмању руку, чудна правила. Корекција је изведена под фирмом „социјалне помоћи“, од које су војна лица са највишим чиновима добили највише: свима је дељено по педесет одсто од личног дохотка. Најмање су добили они који и имају најмање, а то су чистачице које су „социјалну помоћ“ примиле на своју плату од 9.000 динара.

Ревалоризација стамбеног доприноса за оне који су цели свој радни век провели у ЈНА, урађена готова илегално и посебним подзаконским актом супротна је Закону и на штету грађанских лица. Не представља стварни однос личних доходака између одређених чиновних активних војних лица и стручних квалификација грађанских лица. Тако је допринос дипломираног инжењера вреднован истоветно као допринос водника прве класе (са средњом школом). По критеријумима на основу којих је ЈНА омогућила откуп станова за све своје припаднике, изједачава се учинак доктора наука са учинком капетана прве класе.

Иначе, у ЈНА станови се деле сваког месећа „по кључу“, мада то није чињено по-

СУДБИНА ГРАЂАНСКИХ ЛИЦА У ЈНА

ВОДНИК ВАЖНИЈИ ОД ИНЖЕЊЕРА

Трансформација ЈНА је неизбежна, а о њој одлучују војна лица, гледајући пре свега своје интересе. Терет финансирања полако прелази на истрошене буџете Србије и Црне Горе, а у тој комбинацији најгоре ће проћи грађанска лица на служби у ЈНА која чине више од половине армијског састава — од чистачица, преко службеника, до доктора наука запослених у научно истраживачким институтима војске.



Видан ВИЦАНОВИЋ

следњих месеци. Све је, како сазнајемо, одложено за мај када би требало да се, „подели око 2.500 војних станова“. Кашњење и одлагање поделе станова може се довести у везу са започетом трансформацијом и довођењем активних војних лица избеглица на места где су до сада радила грађанска. Немогуће је распоредити све оне који су дошли након повлачења ЈНА из Словеније, Хрватске и недавно Македоније.

СПАШАВАЊЕ ПРАВА

Све ово може се схватити као континуитет, уз сазнање да је у многим институтима набављана врхунска компјутерска опрема (вредност компјутера се мери и милионима долара), а да ни до дана данашњег тако рећи нису употребљени. Али зато су њихови набављачи награђивани: унапређењима и чиновима. Комплетнија анализа показала би минималну искоришћеност набављене технологије у четири војна института ЈНА, о чему ће сада, након бушења синдиката грађанских лица, сигурно бити више могућности да се говори.

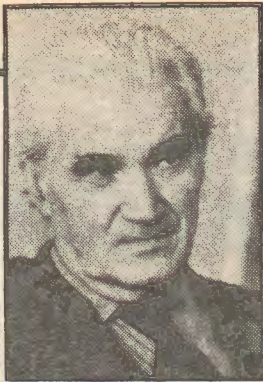
Понашање Благоја Аџића, пуковника Ми-

лоша Косића (заменика начелника персоналне управе ССНО), као и Слободана Глигоријевића, председника Скупштине СФРЈ, коме се синдикат обратио може да буде додатни импулс оживелом синдикату грађанских лица да одлучније крене у спашавање својих пра-

ПОЧЕЛА СЕЛИДБА ИЗ БИХ

У Београд се према провереним информацијама преселила Ваздухопловна школа из Рајловца, а сличну судбину доживела је и школа из Мостара. За те потребе ангажована је велика војна механизација. Помини се бројка од 35 камиона и шлепера.

ва. У противном, многи ће завршити на улици, јер на њихова места већ рачунају активна војна лица приспела из Словеније, Хрватске и Македоније, а то се односи и на војна лица у Београдском гарнизону.



Пише: Никола
МИЛОШЕВИЋ

„НЕДОУМИЦЕ“

КОЛУМНА

Не једном је писац ових редова био у прилици да чује на јавним трибинама и у приватним разговорима од људи добре воље да би већ било крајње време да се у српској опозицији превазиђу међусобни спорови и неспоразуми, у интересу заједничке борбе против садашњег српског режима.

Примедба, без икакве сумње, разложна. Ко би могао у начелу оспорити потребу да опозиција буде уједињена у настојању да се комунистички поредак у Србији коначно за-

зиционари сложити да домаће политичке институције остављају довољно простора за неке радикалне промене или тако што ће се најзад сложити да те институције служе само као демократски параван иза кога владајућа странка и њени челници чине што им је драго.

Истина, једно време изгледало је да ће се политички неспоразуми у редовима српске опозиције изгладити, и то управо онда када је у Демократској странци — најжалост само привремено — преовладало уверење да све кључне одлуке у Србији доноси само један

КО РАЗЈЕДИЊУЈЕ ОПОЗИЦИЈУ



мени неким другим, истински демократским друштвеним системом.

Међутим, пре него што бисмо српској опозицији упутили било какав апел за споразумевање и међусобну сарадњу, ваљало би да најпре, што је могуће јасније и прецизније, утврдимо који то разлози пресудно утичу на раскол међу страначким првацима и странкама на чијем се челу они налазе. Као и у многим сличним споровима — као усталом, можда у свим споровима без изузетка — има углавном две врсте разлога због којих до спорења долази — оних начелних и оних личних.

ДВА ГЛЕДИШТА

Начелне разлике између опозиционих политичких делатника могу се илустровати једним сасвим једноставним и простим поређењем. Ваља замислити неко дотрајало возило, које на сваком кораку кркља и застајкује, и двојицу аутомеханичара, који то возило и његову употребљивост процењују, па један сматра да се оно може још крпити и поправљати, а други да га треба што пре отпавити у старо гвожђе и заменити новим.

Овом првом аутомеханичару одговарају они опозициони делатници који мисле да се у оквиру постојећих институција српског режима може нешто битније боље мењати, а оном другом они опозиционари који су уверени да српски политички поредак не оставља никакве стварне могућности за увођење истинске политичке демократије на домаћу јавну сцену.

Ко је од ове две врсте опозиционара у праву показују поред осталог и најновије „кадровске“ комбинације на српској телевизији, а ништа мање од тога и пројекат новог закона о универзитету. Ако ова два политичка потеза и не пођу до краја за руком владајућој странци, може то бити само услед неких спољашњих и унутрашњих притисака, али свакако не зато што је постојећи режим способан да се у нечем битном боље мења.

Какогод било, начелни споразуми у српској опозицији могу се превазићи само на два начина — или тако што ће се српски опо-

заванари сложити да домаће политичке институције остављају довољно простора за неке радикалне промене или тако што ће се најзад сложити да те институције служе само као демократски параван иза кога владајућа странка и њени челници чине што им је драго. Истина, једно време изгледало је да ће се политички неспоразуми у редовима српске опозиције изгладити, и то управо онда када је у Демократској странци — најжалост само привремено — преовладало уверење да све кључне одлуке у Србији доноси само један

ТРАЖИМО ОСТАВКУ ПА СЕ ПРЕДОМИСЛИМО

Одмах после конференције за штампу, одржан је у просторијама Демократске странке састанак опозиционих челника, на коме је требало коначно утврдити списак захтева са којима ће се изаћи пред протестни скуп на Светосавском платоу. Пошто је г. Мићуновић и овом приликом „прескочио“ захтев да Слободан Милошевић поднесе оставку, инсистирајући само на сазивању уставотворне скупштине и демократизацији медија, али опет без опозива главних уредника, представник Српске либералне странке — стицајем околности управо онај који ово пише — рекао је у свом излагању да нема друге него да он узме у одбрану иницијативу демократа да се скупљањем потписа изврши притисак на председника Републике да поднесе оставку, у чему је добио подршку г. Коштунице, једног од оних челника Демократске странке, коме нико не може оспорити да је аутентични опозиционар.

Тек после ове интервенције г. Коштунице и Драгољуб Мићуновић је променио став и тако се захтев за опозивом Слободана Милошевића нашао у списку захтева српске опозиције обзнањених са трибине 9. марта.

Међутим, такорећи одмах пошто је поминути протестни скуп окончан, Демократска странка обуставила је не само прикупљање потписа за оставку председника Републике, него и сваку кампању против челног човека српског болшевичког режима. Мало је вероватно да је овај преокрет израз расположења претежног броја чланова ове странке, као што је мало вероватно да иза њега стоје сви

Ако се једног дана буде тражила нечија морална одговорност за то што опозиција у Србији није уједињена, нема никакве сумње на чију ће адресу захтев за овом одговорношћу бити упућен

њени челници. Пресудила је, дакле, опет воља првог човека демократа који се иначе — нека и то буде речено — изборио и за то да на митингу 9. марта опозиција не тражи оставке водећих људи у средствима информисања.

Штавише, опредељујући се за гледиште да су митинзи превазиђено средство политичке борбе охрабрио је г. Мићуновић српске властодршце да на чело Телевизије Србије доведу још горе политичке комесаре од оних који су се на том месту налазили у време фамозног Душана Митевића.

И тако, начелне разлике у редовима српских опозиционара у погледу оцене политичког поретка у Србији остају и даље на снази. Критички однос према српском болшевичком режиму био је и остао засад само епизода у политичким опцијама човека који практично још увек сам одлучује о кључним ставовима Демократске странке.

КО ОДБИЈА САРАДЊУ

Ваља, међутим, отворено и недвосмислено рећи да су озбиљни неспоразуми унутар српске опозиције потекли једним делом и из разлога чисто приватне природе. Јавна је, на име, тајна да је политички ирационално и, ако ћемо право, неприлично инсистирање председника Главног одбора Демократске странке да на митингу 9. марта не говоре челници неких других, мањих опозиционих странака, инспирисано његовом личном нетрпељивошћу према извесном броју опозиционих лидера, а пре свега према лидерима Српске либералне странке.

Да управо тако стоји ствар, лако се можемо уверити на основу једне карактеристичне дојодовштине у вези са трибином СЛС, одржаном неколико дана пре деветомартовског протестног скупа. На ову трибину позвали су њени организатори и председник Главног одбора Демократске странке, коме је портпарол СЛС лично уручио писмо потписника ових редова са позивом да на трибини о којој је реч учествује.

Господин Мићуновић није, међутим, нашао за потребно чак ни толико да на ово писмо макар усменим путем одговори, а камоли да узме учешћа у разговору на поменутој трибини Српске либералне странке, остављајући без одговора и друго, накнадно писмо што му га је портпарол СЛС упутио.

Ова епизода говори боље но ишта ко неће сарадњу у српској опозицији и ко је главна препрека на путу ка њеном уједињавању.

А ако се једног дана буде тражила нечија морална одговорност за то што опозиција у Србији није уједињена, нема никакве сумње на чију ће адресу захтев за овом одговорношћу бити упућен, разуме се уколико тада од оваквих и сличних захтева буде било неке вајде.



Дирнути судбином свог омиљеног писца, београдски глумци (нетачно је рећи неколицина, још нетачније — сви) одаслали су Душану Ковачевићу молбу да се врати кући. Ковачевић је, недуго пре ове молбе, рекао НИН-у: „Некоме његова (Србија) успева, процветава, уздиже се, тек сада постаје правоверна, економски јака, са великом надом у будућност, а мени моја Србија, коју сам волео, нестаје, свила се у црно, моли Бога за своју децу, пали свеће, обилази гробља. Ја сам болестан човек“. Потрешени и, како рекоше, поражени „чињеницом да из Душанове књижевне радионице није изашла нова драма за Стеријино позорје“, потписници молбе кажу: „Зато Те, драги Душане, молимо да се вратиш у своју Србију и у свој Београд“.

Редакција НИН-а је глумачки гест недостајања пропратила пригодном, епистоларном формом, у несумњиво поетском смислу. „Покажи ово писмо униформисаним лицима на мађарско-југословенској граници“, пишу глумци. „Убеђени смо да се међу њима мора налазити макар један који ће разумети наше разлоге и тај један мора бити надлежан за Твој случај“.

Сада, каже НИН, треба чекати или Душана Ковачевића или његов одговор.

Но, није било ни једног ни другог. Ни Ковачевића, ни одговора.

Тако је и боље. На молбе се одговара усвајањем, или одбијањем, а Душан Ковачевић није у стању ни једно ни друго. Путање се увек може схватити као знак туге.

НИН се потрудио и чак пронашао официра који је Ковачевићу гарантовао сигурност. „Ку-

нем ти се оним јединим дететом“, поверио се новинарки, „само нека он дође и нека ради свој посао. Сад једино ако цркнем, онда не знам шта ће да буде... Искрено да ти кажем, ја и не знам баш много шта је тај Ковачевић писао, ваља неке комедије“. Трагање за изворима Ковачевићеве сигурности у Србији, НИН је насловио суморним, али ретко духовитим насловом: „Пантелија из нот дед“ — алузија на популарне „Маратонце“.

А ако Пантелија није умро, зашто онда глумци моле Ковачевића да се врати?

Меморија компјутера (за коју кажу да је савршенија од човекове), могла би испричати како је име Душана Ковачевића, највећег живог српског драмског писца, изабрано за (можда не баш прве) борбене редове. Можда су хтели само мало да га преваспитају, као што су покушали са Ненадом Чанком (који је са мобилизације изашао готово освежен). Можда у нечијој глави (овај пут људској) још увек стоји записано шта је Душан Ковачевић говорио у протеклих годину и по дана, можда је та глава савршено разумела шта је писац хтео да каже.

Данас нема глумца који са „опором веселошћу“, како су о Ковачевићу лепо приметили, неће истаћи да се „публика враћа у позориште“, да су „позоришта пунија него икада“ и да „то нешто говори“.

Говори, него шта.

Можда би се Душан Ковачевић вратио у Србију да су позоришта празнија него икада, да се уметност повуче пред Пантелијом и његовим наследницима. Представе су се прекидале и због баналнијих разлога.

Љ. ЈОРГОВАНОВИЋ

ИМА ЛИ БЕЗУМЉУ КРАЈА

„Не опрости им, Боже, јер — знају шта раде!“

Пише: Никола БУРЗАН

Опрости им, Боже, не знају шта раде! — тим речима, према библијском предању, Исуса Христа је, са распећа, тражила милост за своје целате.

Данас је овде на крсту разапет читав народ, али Исусову молбу не би могао да понови. Својим садашњим мучитељима, овдашњим и европским, он може само да поручи: „Не опрости им, Боже, јер знају шта раде!“

Има их, међутим, који сматрају да је посреди незнање и наивност главних актера југо-трагедије. Тако, рецимо, „Интернешенел хералд трибјун“ пише: „Обично се каже да је рат проузроковала стара мржња. То је, наравно, тачно, али тај рат такође је омогућио незнање, па чак и страшна политичка наивност, која је допустила хрватским аутономистима да мисле да могу спроводити политику дискриминације према Србима рачунајући на заштиту западних сила од предвидљиве српске реакције.“

ЗАБЛУДЕ И НЕОСТВАРЕНИ ЦИЉЕВИ

Српски председник Слободан Милошевић и људи око њега претпоставили су да је у Европи 90-их година допустиво национално уздизање путем војне агресије. Српски лидери су, изгледа, сами себе убедили да уживају америчку подршку. Политика САД се у суштини састојала у томе да покушају да спасу јединство Југославије убеђујући њене нације да преговарају о новим условима федерације. Милошевић је то изгледа схватио као подршку свом плану да силом створи нову Југославију под српском доминацијом. Он је себе већ убедио у то да симпатије Аустрије и Немачке према хрватској и словеначкој независности показују да је створен нови „фашистички“ савез да би се распарчала Југославија. Противљење САД и ЕЗ да следе Беч и Бон у признавању две сецесионистичке државе поткрепило је његово уверење да „антифашисти“ подржавају Србију. Нема никакве потребе да се каже да је то била иста заблуда. Чак је и Милошевић тога сада свестан...

Да ли је? Ако и јесте, није ли прекасно? „Ако би српски председник Милошевић ових дана дошао на не баш вероватну идеју да, сам за себе, негде на тихом месту, сведе биланс, не би му могло бити лако на срцу. Овај рат на Балкану донео је оно што иде уз све ратове: разарање чије размере још дуго неће моћи да се преточе у бројке и људску патњу која се бројевима никада не може приказати. Београд је, међутим, на ове жртве пристао — због циљева који, без изузетка, нису остварени — пише „Ноје цирхер цајтунг“.

На крају овог безумља, каже даље, ако сме да се поверује да је борбама дошао крај,

не налази се очувано јединство Југославије, већ њена подела, не налази се велика Србија, већ неминовност да се постигне сагласност са суседима који су се осамосталили, не налази се победом ојачана, већ деморалисана армија. Сliku допуњују економска беда у овој ионако сиромашној балканској земљи — крајњи резултат који, с гледишта Београда, мора бити поразан и који чини да пад српског председника, заједно са читавим системом који још носи комунистичка обележја, вероватно представља само још питање времена — истиче циришки дневник.

ШКОЛСКИ ПРИМЕР ГРЕШАКА

Милошевић ће због својих привредно-политичких грешака, које представљају готово школски пример, да доживи бродолом — пише бонски „Виртшафт политик“, позивајући се на разговор са „групом угледних привредних стручњака са Београдског универзитета“. Наводећи да је привреда осакаћана, а лични доходи испод сваког цивилизацијског нивоа, лист каже:

„Ако држава жели да својом досадаш-



њом политиком очува макар и тај бедни ниво, мораће да све више контролише цене. То значи да ће иза фасаде тржишнопривредног опредељења, које се истиче у београдској влади — настати нова државна привреда. Привредни стручњаци са Београдског универзитета претпостављају да то и јесте циљ Милошевиће и Божовића“.

О економској и социјалној деградацији на целом подручју бивше Југославије говори и Радио Франс-ентернационал: „Муњевито економско назадовање, опадање производње, затварање фабрика, губљење тржишта, повећање броја незапослених, обезвређивање монете — то су заједничке карактеристике нових држава. Одлазак елита из Хрватске, Босне и Србије, бујање криминала и политичког каријеризма, и то тако да се између њих не прави разлика, власт улице као и власт бивше бирократије, која се свуда, готово на исти начин, примењује и, уопште, несигурност у свакодневном животу — кад бисмо следили ове карактеристике заиста бисмо могли тврдити да је Југославија још увек једна држава, са — као и увек — малом специфичношћу Словеније — иронично примећује француски радио.“

Шта да се ради, има ли овом безумљу краја? „Хералд трибјун“ каже: „Постоји неколико предлога у вези са помирењем у будућности, које „тиха већина“ Југословена жели: друштво независних кантона, као у Швајцарској, нови модел федерације након што се оконча диктатура у Србији, слободна трговинска зона или неки други вид економске заједнице и, коначно, асоцијација нових држава (оних који су демократске) са ЕЗ.“

ОДОКАТИВНА ПОДЕЛА

Свака од ових формула ублажава ризик који лежи у јачању етничких држава. Албанац на Косову може бити Југословен, али не може бити Србин. На стотине хиљада оних који су производ „мешовитих“ бракова — српско-хрватског, хрватско-муслиманског, словеначко-македонског — могу бити само „Југословени“. Етничке државе нису, као што многи мисле, нека врста првобитне политичке творевине, већ појава карактеристична за 19. и рани 20. век. Старе националне државе Западне Европе нису етничке државе, као што нису ни САД. Етничка држава искључује оне који не припадају њеној „нацији“ или „раси“ и одбацује њихове захтеве за равноправним третманом.

Било би апсурдно рећи да се решење југословенске кризе назире. Назире се само могућа формула тог решења — каже лист. Међутим, „Ноје цирхер цајтунг“ упозорава да би пламен поново могао да се разбукта, јер пометња још није прошла, чак ни ако се наредних недеља све буде одвијало по најбољем могућем сценарију. А тих „ако“ има поприлично: ако пође за руком да се збуњује национално шаренило Босне обухвати једним државним оквиром, ако снаге ОУН буду могле да заузму положаје у пограничним подручјима око којих су се јуче још водиле борбе, ако се српске снаге заиста повуку из хрватских области које су освојиле, ако се постигне сагласност када је реч о питању ко ће тамо убудуће имати власт и држати територију — Београд или Загреб...

Насупрот томе, истиче циришки дневник, потпуно је извесно да ће смањена српско-црногорска држава — наследница Југославије, остати оптерећена нерешеним проблемом Косова, мином чији фитиљ већ гори и чији експлозивни набој прети да надмаши онај који је експлодирао у Хрватској...

А шта ћемо с оним „сценаријем“ на који подсећа лондонски „Гардијен“: „На конференцији на врху, у пролеће 1991. у Карађорђеву, председник Србије Слободан Милошевић и Хрватско Фрањо Туђман предложили су да се Босна подели по националним линијама и да се „Један мали део Босне“, како је то Туђман рекао, остави Муслиманима“?!

Наивност? Незнање? Не опрости им, Боже, јер знају шта раде!

МАЛА СРБИЈА

ОТКАЗ

Узнак протеста што је за уредника **Православља** постављен митрополит загребачко-љубљански г. Јован **отказује** претплату на лист **Православље** чији сам сарадник и уредник био дуго времена све док ме поменути митрополит није из њега избацио, а увео као уредника човека УДБ-е и владајуће куће у Србији. Као што је познато: тада нисам отказао претплату листа, мислећи да је то „виши интерес“ Цркве да тако буде. Међутим, сада када је постављен за уредника Архиепископа који је напустио своју паству, супротно канонима Цркве, заклетви и учењу Светог писма које говори: „А најамник, који није пастир, коме нису овце своје, види вука где долази, и оставља овце, и бежи; и вук разграби овце и распуди их; а најамник бежи јер је најамник и не мари за овце“ (Јов. 10,12—13).

Сматрам, својом скромном памећу, да Митрополит Јован нема морално право да буде у уредништву **Православља** са тако великим чином и утиче на став и политику уређивачке политике, јер се показао да је без става и исправности пред опасностима које су му се пружиле да прослави Бога и себе у Богу. Осим ако то није, опет, у интересу „неке више политике“ или да **Православље** има свог цензора или политичког комесара владајуће СПС. У том случају ја нисам следбеник такве политике већ тражим, захтевам и молим да се представници Цркве управе и исправе од полувековног комунистичког и безбожничког робовања, да стану уз Божији народ, а не уз власт која се отуђила од народа и постала антинародна, уништавајући наорд. Разуме се, ја не тражим да се подиже ни устанак ни револуција, него да се заузме став у круцијалним питањима Цркве и нације, јер се ради о питањима бити или не бити за овај народ. А сви они који поклекну у овом тамном времену, који оду на супротну страну од народа и верника, биће кад-тад прозвани од народа као кукавице и најамници и тражиће се њихова оставка.

У Београду, 12. марта 1992. г.

Грешни раб Божији
Протојереј (Др Жарко Гавриловић)



АРКАН И ЕВРОПА

У једној од следећих фаза жестоких и немилосрдних притисака на Србију и српско руководство, „испод стола“ ће, како се може чути у бриселским кулоарима, бити потегнут и „случај“ Жељка Ражњатовића-Аркана, као добро припремљена политичко-обавештајна отровна стрела.

Податак објављиван и у српској штампи, да је више европских држава расписало потерницу за вођом славонских „тигрова“ још давно, пре рата, представљаће за чланице Европске заједнице полазну тачку у припремљеном сценарију.

Од политичког врха Србије ће се — у почетку рутински и наизглед услутно, у пакету с неким другим питањима испуњавање текућих међудржавних обавеза — захтевати да се лице с потернице изручи земљама које га траже.

На уобичајени одговор у таквим приликама, да је проблем криминалистички, а не политички, представници Европске заједнице ће извадити документацију (око триста минута видео-материјала и око осамдесет фотографија), из које је непобитно јасно да је Аркан у Србији званична војно-политичка личност, а често и представник српских и војних власти у многим службеним и званичним ситуацијама.

Фотографије и видео материјали сведочиће, између осталог, о присуству Аркана на састанцима са мисијама ЕЗ, на седницама владе Источне Славоније, Барање и Западног Срема, у контактима са ЈНА, у операцијама изван територије Србије, на државним и црквеним свечаностима, у телевизијским политичким емисијама...

Уз видео-снимке и фотографије, као доказ ко је заправо Жељко Ражњатовић-Аркан, колико је у чврстој вези с властима и шта је све радио по европским просторима, послужиће и специјални досије сачињен у неколико надлежних европских министарстава.

Највише података о Аркану Европа је добила, изгледа, од источнонемачке обавештајне службе „Штази“, Одељења „Ф“ Првог сектора КГБ и тројце Југословена који се још налазе у немачким затворима.

На одговор политичког врха Србије да је Аркан криминалистички а не политички проблем, на два колосека ће бити пружени докази у супротно.

Упућени у целу игру тарде да је **Фрањо Туђман** пустио лане Аркана из затвора управо на интервенцију западних савезника, јер је Европа, на основу чињеница политичко-безбедносне природе до којих је дошла, „намирисала“ да ће се Аркан, чим изађе из затвора, сам демаскирати као човек бивше југословенске, а сада српске полиције и армијских кругова.

Постоји, међутим, и друга верзија о заиста чудној одлуци хрватских власти.

По тој верзији, Аркан је уз помоћ извесног **Здравка Мустаћа** и једног бившег ваздухопловног официра заврбован да ради за **Фрању Туђмана** и он тај посао изванредно обавља.

Нико, наиме, не компромитује Србију на ратишту тако успешно — каже се у образложењу ове верзије — као Аркан својим понашањем.

Крајем марта, Загреб је, рецимо, на низ адреса у свету, проследио фонограм једног Аркановог „програмског“ интервјуа на некој локалној радио-станици, и то није учињено случајно, али је велико питање да ли је Аркан тај интервју дао случајно.

Из фонограма о коме је реч, види се како командант Српске добровољачке гарде прети да ће Срби ићи на Загреб, да ће срушити загребачку катедралу, да ће се тек донети одлука какав ће се однос заузети према „плавим шлемовима“, да се Хрвати морају потући до колена...

Ни најцрња антисрпска пропаганда одавно Србе није представљала у оваквом светлу, јер за то није имала аргумената, а сада су јој, можда у кључним тренуцима, аргументи те врсте подастрти у најдраматичнијем облику.

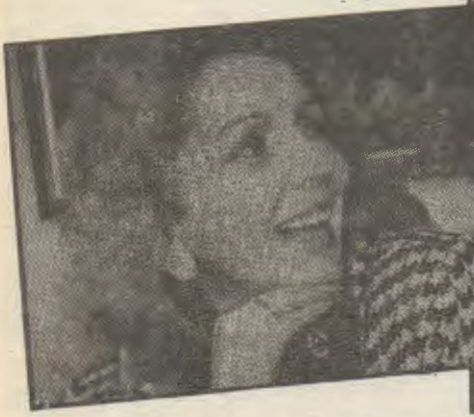
Највише материјала о Аркановим активностима у Бијељини, око педесет минута видео-филма, имају Енглези, јер је њиховим телевизијским екипама неко на време јавио да ће Аркан бити и на овом ратном попришћу, а снимке контакта Аркана са ЈНА на овом ратишту, пре свега срдчан сусрет с једним генералом, обезбедио је извесни Новосађанин.

Прича о Жељку Ражњатовићу Аркану, све у свему, тек ће бити разиграна.

Момке као што је он има свака влада и чува их „као мало воде на длану“ док не пређу „црту“, а онда их се лако и брзо ослобађа.

У Бриселу се, ових дана, може чути да је Аркан, од средине фебруара, морао бар четири пута да примети да није више у позицији у којој је годинама био.

И. Л.



Братислава — Буба Морина одселила се из стана у Војислава Илића бр 4. у неки прикладнији бивак на Дедињу. Госпођи Буби помоћ при сељењу пружао је камион (регистарски број БГ 520-125), на коме је истакнута ознака Црвеног крста. Камера нашег фоторепортера случајно је „ухватила“ ово хуманитарно возило како стрпљиво чека да госпођа Бубин „стајлиш“ буде пренесен у хуманије услове.

КО СЕЛИ БУБУ?

ЧОВЕК ИЗ ВУКОВАРА

На овогодишњем 39. Фестивалу југословенског документарног и краткометражног филма, међу шездесет приказаних дела није било филма Јована Јовановића, једног од доајена нашег документаризма и непоправљивог бунтовника. Зашто?

„Четири месеца сам био на ратиштима од Книна, преко Источне Славоније, до Барање и Западног Срема. Имам око двадесет часова снимљеног материјала, а у њему је садржано неколико филмова који би својим садржајем шокирали нашу јавност, јер су наша средства информисања известила само о 15 одсто стварности. Разговарао сам са неким продуцентима и нико се није усудио да „загризе“, а када су видели првих двадесет пет минута монтираног материјала филма „Човек из Вуковара“, кинооператери су ми рекли да одустанем. Када би се ови моји материјали појавили, пала би ЈНА и председник Србије, као и социјалисти на власти“ — каже Јовановић.

В. Ристић

НОГЕ НИСУ, СКУПЕ

„Био сам у јединици ЈНА у Тењи. Рањен сам шестог септембра. Ампутиране су ми обе ноге. Шест месеци након рањавања, почетком фебруара, добио сам од ЈНА 30.000 динара. То је 5.000 месечно и то уназад. Ових дана, почетком марта, заставник нам је поделио по 9.800 дин. Нису нам дали никакав папир, решење, да знамо на која примања имамо право. Не зна се над ће новац и колико. Кад стигне — стигне. Нико из јединице ме није посетно шест месеци од рањавања“, прича 20-годишњи младић у инвалидским колицима, са обе ножне протезе у београдском Заводу за ортопедска помагала.

Засад смо преживели овај рат. А они који су у њему страдали требало би, према „револуцији“ актуелног српског режима, убудуће добити инвалиднине од 6.000 до 17.000 динара. Највиша инвалиднина (17.000 дин.) једнака је, дакле, најнижој радничкој плати. Толико за овај режим вреде изгубљени млади животи, изгубљени удови, здравље.



ПОПЕЧИТЕЉ ДАНИЈЕЉ ОТКРИВА СТОМЕНИК ДОСИТЕЉУ (ПО ФРЕСКИ У ГРАЖАНИЦИ)

Кретић

ШТА ЈЕ СКАНДАЛ?

Док скандал „Опера оријенталис“ није (осим у „Времену“) добио титулу скандала, извођење представе на плеј-бек у Београдској опери хладно је у неким новинама назван скандалозним. Но, ево шта о том „скандалу“ у правој Опери пише ДУШАН ЈОВАНОВИЋ, обојста, у писму „Српској речи“:

„Опера, једна од најстаријих установа, већ се неколико година налази у кризи, а кулминација једног таквог стања је недавна претња надлежних органа о евентуалном укидању оркестра који је био толико слободан да се побуни због необјашњиво ниских личних доходака (17.000 за академски образованог музичара) и недостатка средстава за потрошни материјал (жице, пискови итд.).

За илустрацију: један комплет жица за чело кошта 400 ДЕМ, или 6 оперских плата. Све то је резултирало отказивању учешћа оркестра на премијери балета на музику Густава Малера, тако да се премијера одвијала уз помоћ траке, која је с времена на време отказивала послушност и тиме изазивала општи смех публике. Оно што је најжалосније је апсолутна несолидарност осталих учесника, јер би отказивање премијере имало много већу тежину од неучешћа само једног дела позоришне куће. После тога су, наравно, ступиле на снагу (као то у свакој демократској земљи већ бива) претње и застрашивања већ ипак уплашених људи. Концерти класичне музике нису никада били празнији и оно што је најгоре — врло често и отказивани због потпуно незагрејаних сала, као што је случај са Народним музејом.“

СЕКТОР

Једно појединачно мишљење да ли неко треба да поднесе оставку или не — не узимам озбиљно, поготову што мене није бирао за министра синдикат, нити сам ја лoвереник просветних радника у Влади. Ја сам народни посланик и министар у влади Србије и ја пре свега морам да водим рачуна о интересима републике Србије као целине, па и у интересима просветних радника који својом делатношћу спадају у мој сектор рада“.

(Данило Ж. Марковић, министар просвете, НТВ Студио Б)



КИР ПРЉА

Александар Прља, председник Спољнополитичког одбора Народне скупштине Републике Србије, као шеф делегације српског парламента, прошле недеље је био у вишедневној посети грчким колегама. Наш парламентарца представљен је грчкој јавности као „велики политички чинилац суседне земље, ватрени заступник зближавања Атине и Београда и лични пријатељ председника Србије Слободана Милошевића“.

Из интервјуа Милошевића „Илустрованој политици“ познато нам је да је наш председник одкружен непорочним људима. Тим више нас чуди поступак Александра Прље који је свој пут у „пријатељску Грчку“ душло наплатио. Од „Политике“, где је запослен као главни и одговорни уредник, добио је 1140 дола-

„Политика“
 Број: 1653
 Датум: 10.3.92

ПУТНИ НАЛОГ
 ЗА ИНОСТРАНСТВО

Службени број: 10110 и бр 91280

Име: Милошевић
 Презиме: Милошевић

Службена адреса: Београд, Београдски београдски универзитет

Пуним именом: Милошевић

Место становања: Београд, Београдски београдски универзитет

Пуним именом: Милошевић

Место становања: Београд, Београдски београдски универзитет

Пуним именом: Милошевић

Место становања: Београд, Београдски београдски универзитет

Датум	Износ	Укупно
10.3.92	USD 640	
	USD 500	
	USD 1140	

Пуним именом: Милошевић

Место становања: Београд, Београдски београдски универзитет

Пуним именом: Милошевић

Место становања: Београд, Београдски београдски универзитет

Пуним именом: Милошевић

Место становања: Београд, Београдски београдски универзитет

ра и плаћену авионску карту. А као председник Одбора, на благајни Скупштине такође је наплатио дневнице за тај пут.

Од добро обавештених извора дознајемо да глодур „Политике“ ову кућу месечно кошта више од 3.000 милијарди (плата плус разни трошкови за путовање и репрезентацију). Са тим парама, признаћете, може да се преживи и данашња инфлација, али се тешко може купити стан детету. А да Прљина кћи добије стан побринула се богиња среће, лично и без „интервенције са стране“. Тако је захваљујући „случају“ то срећно дете добило стан као премију у наградној игри „Политике“.

КО ПОДУЧАВА ПАПАГАЈЕ?

Ако се од неубичајено великог броја особа различите старосне, социјалне и образовне структуре, у оквиру уобичајеног разговора чује мисао упакована у идентичну реченицу, са не само истим редоследом речи, него и нагласком, па чак и пратећом гестикулацијом, звоно опреза неминовно звони на узбуну.

Једна од реченица тог карактера ширила се пре две године попут пожара, захваћајући све већи и већи број говорника. Гласила је: „Од комуниста, гори су још сами антикомунисти“. Ова дубокоумност приписана је филозофу Колаковском уз чије је ауторства звучала још уверљивије. Свако ко је иоле држао до свог политичког дигнитета, осећао се обавезним да је јавно изговори бар једанпут.

Затим је негде пред изборе пласирана још ступиднија парола: „Не смемо једно једноумље заменити другим“, коју су мање више сви једноумно понављали до изнемоглости.

Најновија глупост која превазилази чак и горе наведене, може се ових дана чути од одраслих, на први поглед сасвим нормалних, па чак и образованих људи гласи: „Чак и да Милошевић падне, ни они који би дошли на власт уместо њега не би били ништа бољи“.

Ко подучава папагаје — просудите сами.

О ЗМИЈАМА И ЖАБАМА

Жалосно је али истинито да је суштина II заседања АВНОЈ-а најпрецизније изражена углавном кроз непристојне вицеове везане за име места одржавања тог судбоносног скупа.

За место у коме се Србима тренутно кроји капа, одабран је градић Жабљак крај Зимијског језера.

Однос змија и жаба, на жалост, не нуди ни наговештај решења проблема који мучи како жабе, тако и све оне који се тако осећају.

Вековно слободарство жаба које се исказује гласним крекетањем и скакутањем у свим правцима, змија својим присуством претвара у научно неодољиво објашњену парализу. Ово змији омогућава, да жабу без журбе или нервозе, хладнокрвно прогута.

Теоретичари који проучавају ову занимљиву појаву, змијама највише замерају мањак формалног образовања, као и то што сличних појава у осталом животињском царству нема.

Можемо се само надати да ће обе заинтересоване стране дијалогом и кроз најширу јавну расправу доћи до обострано прихватљиве формуле заједништва уз корективни фактор који би узимао у обзир неупоредиво већи број жаба него змија.

Милан Филиповић

ИЗГОН ЛАВОВА

Прошлог уторка у београдском Дому омладине одржана је промоција романа „Изгон“ чији аутор упорно узнемирава српску културну јавност својим полемичким текстовима. О четвртном роману Момчила Селића говорио је и Матија Бећковић:

„... Како се дресирају лавови? Кажу да лав најпре изморе глађу, а онда једног дана доносе у његов кавез лубину преснога меса, подигну решетку и када он скочи на месо притискају дугме, решетка нагло пада и удара га по шији и шапама, он се враћа назад, решетка се повлачи горе. Он се поново залеће, све се понавља само што сада ударац добија по другом месту. Тако се ова операција понавља све док он здобљених зуба и раскрвављен не одустане од скокова. Када се решетка сасвим подигне, месо је ту, лав је гладан и крвав, али више не покушава да се домогне меса и да се наједе. Мислим да је такву дресуру са месом прошао читав наш народ и то је његово искуство са слободом и са јавном речју. Један који ту дресуру није прошао је Момчило Селић. Зато са њим почиње једна нова ера наше књижевности и зато је његова књига једна велика примедба послератној српској књижевности и свему ономе о чему је она говорила. Он то све покушава да напише поново...“

У његовим текстовима који су имали толико великог одјека у јавности, за мене је споредно све оно што је изазвало највеће узбуђење, а то је помињање конкретних људи и њихових судбина. Чинило ми се да се они могу лако заменити некима другима. Суштина је у начину како је он то написао, у поштом заносу, заостреној реченици, једној искренности у којој је све то казано. Сви су то осетили као један пламен који је све горео око себе. Они који су се жалили да су тиме повређени, они су се само нашли на месту експлозије и личили су на људе који би погинули на аеродрому када је потурена нека бомба, тада би то прогласили као атентат на њих, и ако су се ту случајно нашли. Ја сам Момчилу испричао како сам у манастиру Ђелије, срео епископа Атанасија непосредно после његовог текста објављеног у НИН-у и Атанасије ми је казао: „Сјајан је Селић, оно је прави православни текст“ и ја сам видео да ће нешто слично урадити и Атанасије (громогласан смех у сали) и није прошло дуго и видели смо исти тај текст у Атанасијевом преводу, више не писмен, него усмен, а са сличним одјеком“.

Г. Јовановић



УПУЦАВАЊЕ

Било би добро да Емир Кустурица одреди неког другог да у његово име изађе на двобој са мном. Знате, мени би било врло тешко да упуцам Емира Кустурицу. Још као средњошколац много сам волео Пушкина и увијек сам се питао како се осећао Дантес када га је убио у двобоју. Не може се Кустурица поредити са Пушкином, али је ипак значајан уметник и мени би било животно оптерећење ако га упуцам. Нека нађе неког криминалца из Београда, ево може овај Лале Робија! Нека у Емирово име изађе на двобој пиштољима, то је најелегантније, па да то питање завршимо. По свој прилици, Кустурица је ово писмо написао у пијаном стању, а када човек нешто попије, онда му свашта пада на памет".

(Војислав Шешел, НТВ Студио Б)



КОЈЕШТА О КОЈЕШТА

Господин Брана Црнчевић одговорио је само једном речју на захтев Српског покрета обнове за покретањем истраге над пословањем Матице исељеника којом командује Црнчевић. Одговор је гласио: „Којешта“.

Не знамо шта би на ово рекли Милан Бабић, или Капетан Драган који је тврдио да новац, у црним кесама за ђубре, из ове устнове одлази у „непознатом“ правцу, или чак принцеза Јелисавета која већ давно не шаље своју помоћ преко Матице... вероватно којешта. Као што је познато, где је матица, ту су и трутови.

УПУТСТВА

Пучисти у Москви, који су 19. августа прошле године, покушали да у СССР врате стаљинизам, имали су, чак три године раније, планове и за шире просторе.

У специјалним службама и поверљивим идеолошким центрима била су направљена својеврсна упутства комунистима и прерушеним комунистима ван СССР који су у својим земљама успевали да држе власт.

Препоручивало се, између осталог:

- подстицати убрзане реформе ка тржишној привреди и капитализму само у оним деловима који ће у почетној фази угрожити највећи број људи;

- инфлацију обарати тако да се обнавља у још драстичнијем облику и тумачити то неизбежним последицама системских промена;

- парализати рад јавне безбедности, како би се развијао класични криминал, нарочито провале у станове, крађе аутомобила и улично разбојништво, и тиме стварати атмосферу опште имовинске и личне несигурности;

- форсирати оснивање и јачање ултрадесних организација и странака, давати им публицитет, и уз њихову помоћ ширити страх од анархије и фашизма;

- изазивати опозицију да нервозно реагује и прети реваншизмом.

Већина ових препорука није спроведена ни у једној бившој социјалистичкој земљи, мада је предвиђана и новчана помоћ у постизању циљева, али су готово све, као што се види, можда и случајно, савршено спроведене у Србији.

Подршка пучистима од стране српских социјалиста није, изгледа, била баш случајна.

Пише: Никола МИШКОВИЋ

ШТРАЈК НА ДРУГОМ ПРОГРАМУ РАДИО БЕОГРАДА

ЛИПЕ ЦВАТУ, АЛИ БУЛКА НЕЋЕ

Око челника РТС владала је само једна дилема: хоће ли победити меко или тврдо језгро. Да је тврда линија победила, посебно је било јасно након именовања другарице Љиљане Булатовић за главну уредницу популарног II програма Радио Београда

Чим су чули за именовање другарице Булатовић, новинари II програма, са досадашњим вршиоцем дужности главног и одговорног уредника, **Ђорђе Малавразићем**, заказали су збор у коме се тражило мишљење о новој уредници. Показало се да је то мишљење једногласно (са једним уздржаним) и да нико не жели да иде испод свог професионалног и људског достојанства. Расправа која се водила у чувеној „Кули“, није обилвала сувишним емоцијама и показала је да је људима постало јасно да више немају шта да чувају. Преовладало је уверење да са **Љиљаном Булатовић** нема никакве неизвесности. Затражено је да она поднесе оставку, јер нема сагласност редакције.

На том скупу прочитана је и њена пригодна биографија из публикације „КО ЈЕ КО У СРБИЈИ“, што је изазвало само смех међу присутнима, а посебно последња реченица која гласи: „Служи се руским језиком“. Као да је то било довољно да се покаже о каквој је особи реч. Њој насупротив, новинари су углавном предлагали досадашњег уредника **Ђорђа Малавразића**, за кога се везују (у претходном мандату) велики успеси овог програма који се бави углавном културом.

Догађаји су се потом ређали вртоглаво, што је изазвало конфузију опуномоћених челника Радија. Тако се током вечери (3. априла) пронео глас да директор **Војислав Мићковић** неће пустити никог од новинара с II програма (укључујући и сталне сараднике који су се од почетка придружили запосленима). Та одлука касније није била спроведена, јер чак и директор Радија мора да поштује закон, а пошто закон не дозвољава спречавање доласка на посао, од тога се одустало.

Тако се сутрадан, у суботу, у пет ујутро, када почињу емитавање, екипа новинара ипак нашла у студију, где је поновљено да од тог тренутка II програм улази у штрајк, с тим што је обезбеђен минимум програма, а то значи вести и музика. Ово ће касније директор **Мићковић** по обичају тумачити на свој начин. У сваком случају, неколико сати касније, директор није више дозволио овакво емитавање II програма и наредио је да се на таласима II емитује I програм Радио Београда, дајући да се притом прочита обавештење како је то чин без преседана у овој кући и да је само део новинара II програма у штрајку.

Све је то било на прави начин објашњено на конференцији у Међународном прес центру. С обзиром да су сви који су у штрајку потписали своју одлуку, чињеница је да само неколико новинара није са својим колегама. Неки, који су на путу, такође су послали своју писмену сагласност. Ово је веома важно знати, јер се у штампи од недеље, у тумачењу директора радија, ово и даље наглашавало као штрајк **дела** редакције.

БУЛАТОВИЋКА У АКЦИЈИ

И док су новинари, односно штрајкачки одбор, упознавали јавност (или део јавности?) са својим захтевима, од којих је најважнији онај да редакција не прихвата **Љиљану Булатовић** за главну и одговорну уредницу, докле је другарица **Булатовић**, са неколико

униформисаних лица **обила** собу главног уредника и насилно се **уселила** у њу. По њеном тумачењу, као и директора Радио Београда, она је изабрана и више нема шта да се чека. И док је она насилно улазила у собу и заузимала радни сто, на прес конференцији је било речи о законским последицама оваквог чина (није се још знало да ће другарица **Булатовић** хтети да на силу ради поверени посао). Наиме, према закону, који важи и за другарицу Булатовић, рок жалбе на одлуку о именовању нових уредника је 8 дана. Ако се у том року поднесе тужба, односно приговор, именовани још не може обављати дужност док се не донесе коначна одлука на првостепеном нивоу.

Али, директору Радио Београда, као ни другарици Булатовић, није до поштовања закона. Они бахато и нервозно чине грешке, верујући да нема никог ко им може судити. Уместо тога, они се баве наводним грешкама штрајкача, од **ненајављивања штрајка**, до других повреда радне обавезе.

МИЋОВИЋ СА ГАС-МАСКОМ

У међувремену, најавени су и зборови I и III програма, (за понедељак 6. април), па ће се видети колико ће се ствар проширити на цео Радио Београд. Јер, очигледно да негде мора кренути и да се устоличавање доушничког новинарства мора спречити.

Војислав Мићковић је 9. март провео у својој директорској соби, са гас маском на опасачу. Милиција, која се одомаћила и у згради Телевизије и у Радију, имала је спремне кофе с водом због наводних сузаваца. Клуб Радио Београда, где седе новинари са својим гостима, још давно су запосели одре-

ди Милиције, који се повремено повуку, па се новинари макар на тренутак осете као у својој кући. Шиканирање спољних сарадника почело је још од нове године, када се по правилу мењају годишње пропуснице за улазак у зграду и на емитавање. По директиви директора било је потребно ослободити се неких сарадника, па су они остали без пропуснице.

Сада су спољни сарадници, по најновијој одлуци директора, остали без пропусница. Наиме, ко је у недељу желео да уђе у радио, а још је имао пропусницу, она му је била одузета.

За то време, велики директор великог РТБ предузећа свим новинарима, уредницима и сарадницима, који су у штрајку, запретио је хапшењем. **Добросав Бјелетић** очигледно верује, да попут **Борисава Јовића**, има уз себе војску, полицију, а ако затреба — и сам народ.

Новинари II програма су још мирни и верују да се могу борити против бахатог непријатеља. Подршка коју су добили од многих познатих људи из културне јавности, може да значи и мало и много. Телеграме подршке послали су **Добрица Ћосић**, **Борислав Михајловић Михиз**, **Драгослав Михајловић**, **Богдан Богдановић**, удружење композитора и многи други познати уметници.

Утисак је да се више не ради ни о одбрани професије, ни о одбрани слободног информативног простора, већ о свести да се мора утврдити минимум достојанства и смисла који се мора бранити. Људи са II програма, заједно са сарадницима, тај су ниво утврдили и за сада се за њега боре у једној тешкој и неправној борби.



ТРОЈНИ РАЗГОВОРИ

СРАМОТА СЕ ЦРНОГОРЦИМА ПРЕЈЕСТИ

Тројница угледних Црногораца, представника позиције и опозиције, замољени су да поводом формалног уједињавања српске и црногорске државе одговоре на ИСТА питања. Пред вама су:

1. **МОМИР ВОЈВОДИЋ** из Народне странке Црне Горе, песник и политичар, по којему је историјски очигледно да су Црногорци — Срби,
2. **СЛАВКО ПЕРОВИЋ** из Либералног савеза Црне Горе, контроверзни политичар, којег сматрају представником антисрпске и сепаратистичке опције и
3. **БАТРИЋ ЈОВАНОВИЋ**, о којем нема потребе рећи било шта.

Разговарала: Славица ЛАЗИЋ

После пропасти Друге Југославије, Србија и Црна Гора се државно правно поново уједињују и конституишу у државу. Молим Вас за глобалну оцену овог историјског чина?

Војводић: Србија и Црна Гора треба да што хитније створе своју државу у којој нас неће издавати њени најодговорнији политичари, њени генерали и амбасадори. Биће то јака земља на устук злости бруталне Њемачке, земља која има добар народ, родну земљу, лијепе горе и лијепо море, добру енергетику, јаке и лијепе ријеке, добру металургију, јаку индустријску базу, добру пољопривреду и развијену привреду, а имаће и своју нафту уз свој лигнит. Тако јака земља биће заштитница Срба у свим српским крајевима, па ће временом објединити и Српску Крајину, Српску Босну и Херцеговину Србе Куманова и Скопља, све српске крајеве.

Риму, Бечу и Бону не одговара стабилна православна држава на Балкану, а нарочито не држава Срба, па ће вршити жестоке притиске да до стварања такве државе на Балкану не дође. Великој и трапавој Њемачкој одговарају државице на Балкану, не паше јој јака Југославија и Срби у једној држави, зато треба напрегнути српске силе да се што прије конституише јединствена држава Срба, у којој неће бити оних који је не желе. Уосталом, Србија и Црна Гора су се бориле два вијека за заједничку државу. Давно је Његош писао књазу Михаилу Обреновићу да ће, када ослободе српство, Михаило бити у Призрену на српском престолу државноме, а он (Његош) у Пећи на трону патријаршијскоме.

Сада треба Србија и Црна Гора да издрже жестоки притисак Њемачке и њене Европске заједнице и да воде мудру политику,

да се понашају као да их предводе и Карађорђе и Милош, Милошевом вјештином и Карађорђево одлучношћу.

Перовић: Ни 1918. нити 1992. године није се радило о уједињењу. Те 1918. г. нелегалним и пучистичким актом, који је познат у историјској науци под именом Подгоричке скупштине, извршено је просто присаједињење Црне Горе Србији начином који је био супротан постојећем уставу Краљевине Црне Горе. Тако је Црна Гора доживјела судбину да буде једина земља — савезница, која је са властитим идентитетом ушла у вихор Првог свјетског рата, шаљући онај чувени телеграм београдској влади „Наша судбина је и ваша“, а да крајњи резултат дјеловања те исте „савезничке“ владе буде нестајање Црне Горе са политичке и географске карте Европе. Подсјетити вас да је као резултат те 1918. Црногорцима одузета држава, одузето им је име и презиме, одузета црква, Његошева задужбина на Ловћену, посвећена од стране Његоша Св. Петру Цетињском, срушена је да би на њеном мјесту била подигнута нова, овога пута задужбина Александра Карађорђевића, коју он посвећује сину пријестолонаследнику и Св. Ђорђу као слави Карађорђевића. У Црној Гори долази до крвавог седмогодишњег грађанског рата, а у економском смислу од стране нове заједничке државе, у Црну Гору је уложено много мање средстава од оних која су јој припадала, али никада их није добила, по основу ратних репарација.

Ни ове 1992. г. не ради се о уједињењу, већ о поновном присаједињењу спроведеног невиђеном, бескрупулозном референдумском комунистичком крађом, као и чињеницом да се братски српски народ у Србији није могао изјаснити о овом чину, јер власт није имала повјерења у њега, нити пак смјелости да му постави питање у вези заједничке државе.

Јасно је да овај срамни чин преваре и

издаје виталних интереса црногорског и српског народа и њиховог подређивања диктаторско-бољшевичком режиму Слободана Милошевића и режиму његових ордонаса у Црној Гори, читавој тој дружини која нас је оградил бодљикавом жицом од остатка цивилизованог свијета, албанизирала, либанонизирала и извргла глобалној свјетској срамоти и порузи, поредставља драгуљ у круни страховитих Милошевићевих пораза на политичком, економском, дипломатском и војном плану, те карикатуралан, крвави до душе, али би за све што сам навео.

Батрић: Сматрам да је то историјски догађај од највиталнијег значаја за цео српски народ. Познато је да је српски народ у Србији и Црној Гори одувек тежио да се уједини и живи у једној држави. Вероватно је то био разлог што су стари Никола Пашић и млади регент Александар још 1914. године у Нишу узели став да Србија и Црна Гора треба да се боре за уједињење Срба, Хрвата и Словенаца. У Црној Гори је одвајкада постојало осећање рођаштва, блискости према Србијанцима из простог разлога што нема братства из Црне Горе из ког се неко није доселио у Србију. То се догађало од 18. века до данас. За људе из Црне Горе то је исто што је обећана земља за Јевреје када су били у изгоништу. Сматрам да је Милорад Екмечић исправно рекао да је за српски народ у БиХ и у крајинама на територији доскорашње Хрватске од животног значаја да се одржи матична држава читавог српског народа, Република Србија и Црна Гора као независна држава која ће непрестано играти улогу Пијемонта за све Србе изван Србије и Црне Горе.

СВИ И НИКО

С каквим расположењем је овај потез примљен у Црној Гори?

Војводић: С одушевљењем! Црна Гора је израсла из Косова. На Ловћен је из косовске крви испловила царска круна Немањина и Крсташ-барјак Бошка Југовића. Ко ће одвојити од Србије црну мајку отаца Србије — Црну Гору? Црна Гора и Србија су двије српске државе једнога, једнокрвнога и једноврјернога народа.

Перовић: Званичан податак је за Цетиње нпр. да је на гласање изашло 72% бирача. Према нашим сазнањима тај број је негде испод 25%, а на нивоу Црне Горе испод 45%. Дан референдума носио је у себи неку атмосферу парастоса, са њиме нико није задовољан, па чак ни народњаци **Новака Килибарде** који би имали разлога да ликују, јер су подгоричке слуге извршиле фундаментални дио програма ради чијег је спровођења и конституисана странка **Новака Килибарде**. Без обзира што сам раније навео низ негативних, катастрофално лоших посљедица по Црну Гору и Црногорце, 1918. г. је била набијена **народним надањем** у просперитетност нове државне грађевине. Ова 1992. г. набијена је **народним безањем** и **невјерицом** у смисленост, поштење и сврсисходност таквога пројекта.

Грађани постају свјесни манипулације именованом „Југославија“, чиме ће сви остали народи имати своје суверене државе, а Црногорци и Срби ће имати некакву Југославију коју су на Жабљаку могли да усагласе само



**МОМИР ВОЈВОДИЋ, Народна странка
Црне Горе**

политиканти који заиста на данашњи свијет, Европу и интересе властитих народа гледају из жаљбе перспективе, а своје власти сагледавају из перспективе неке грабљиве тичурине. Сигуран сам да је Црна Гора у фази отрјезњења и да ће вријеме које долази донијети много неприлика садашњим властима, које ће, ипак, кад-тад морати да положи рачуне за све оно што су нам урадили.

Батрић: Са огромним одушевљењем. Против тога су били Муслимани, Шиптари и Хрвати који чине укупно око четвртину бирача и неколико процената расрбљених Црногораца, који су настали као плод вишедеценијске политике антисрпске коалиције у Југославији, како би било што мање Срба. То су **Перовићев** истомишљеници који су подмићени тако што су добијали докторске титуле у Загребу на најобичнијим компилацијама или су као спољни сарадници радили разне књиге за Југословенски лексикографски завод у Загребу, који је био стециште великохрватства и србомрства за огромне хонораре. Мислим да је и у Србији огроман проценат становништва, са изузетком националних мањина и Муслимана, за заједничку државу.

ОПСТАНАК ПОСТОЈЕЋЕ ВЛАСТИ

Постоји ли реална опасност да је овај чин постављен без јединствене политичке философије већинског српског народа Србије и Црне Горе, те да процес уједињења остане у магли политичке идеологије комуниста, сада социјалиста, интересне заједнице врхушки две федералне јединице?

Војводић: Такву „реалну опасност“ могу да желе само они који не желе јединствену и јаку државу Срба. Нијесу „интересне заједнице врхушки две федералне јединице“ постојале 1918. године, ни за вријеме буње против дахија у Србији, ни за битке на Царевом Лазу, на Крусима, на Мишару, на Иван-



**БАТРИЋ ЈОВАНОВИЋ, Социјалистичка
партија Србије**

ковцу, на Љубићу, на Церу и Колубари, на Мојковцу, на висовима Кајмакчалане, и за вријеме свих бојева за слободу и једну српску државу. Само се у Бечу и Риму, у Бону и Пешти, и у Њифтинскоцинцарским апетитима може тако калкулисати и уносити сумња у садашњи напор Србије и Црне Горе да створе једну државу. А што су тренутно на власти у обје федералне јединице остаци комунистичке власти, то је околност несреће у којој смо се нашли и у коју можемо да се углубимо ако будемо мудровали ради посртања.

Перовић: Нова црногорска власт је дошла на крилима тзв. антибирокуратског заноса финансираног Милошевићевим новцем, усмјераваног Милошевићевом полицијом, а конкретно организованом захваљујући Шоловићевој храбрости и таленту. Тај поступак је доживио промоцију под називом „Нове развојне философије“. Сви комунисти су тада у Црној Гори били „философи“ а понајвећи у Црној Гори је био Светозар Маровић, идеолог који је својим „мисаоним“ егзибицијама без текста остављао и позицију и опозицију, јер иза читавих планинчина испразних ријечи није остајало ништа, осим голе намјере да се по сваку цијену а како видимо и по цијену даровања властите државе и издаје интереса црногорског, а поготову српског народа, сачува власт. Тај „философски“ тренд се очувао у „континуитету дјеловања“. Дакле, јединствена и органска филозофија тоталитарних београдског и подгоричког режима јесте опстанак на власти до последње могуће секунде.

Батрић: Не бих употребљавао те изразе. СК, чак и у Титово време, нису ни Запад ни Исток сматрали за класичну комунистичку партију, него за странку која је ближа социјалдемократији. Не може се ни у ком случају говорити о томе да су се комунисти трансформисали у социјалисте. Комунисти су се трансформисали у разне странке и у вођству ДС или СПО има исто толико бивших комуниста колико и у СПС-у или било којој другој странци. Нема суштинских разлика између социјалистичких странака, које су сада на власти у Србији и Црној Гори, мада је и то релативно колико су на власти, и српских опозиционих странака. Мислим да је велика грешка сматрати да је овде у питању нека игра. То су вишестраначке скупштине република, које оста-



**СЛАВКО ПЕРОВИЋ, Либерални савез Црне
Горе**

ју у оквиру нове државе. На вишестраначким изборима за Народну скупштину Југославије победиће странке које имају поверење у Србији и Црној Гори.

Жалосно је да у вези са питањем будућности српског народа постоје било какве разлике међу српским странкама.

КРИВИ КАТОЛИЦИ

Интернационална федерација за права човека из Париза приговорила је Булатовићу нерегуларност црногорског референдума, јер седам дана нису били довољни да црногорска опозиција формулише своје мишљење и да је проценат од 95,5 посто оних који су гласали „за“ апсолутно неуобичајен за једну демократску земљу. Мислите ли да је референдумом верно изражено расположење Црногораца!

Војводић: Референдум Црногораца са одговором „за“ заједничку државу Срба у проценту 95,5 посто врло вјерно изражава расположење Црногораца, а да је било омогућено свим Црногорцима, и онима који живе изван Црне Горе, да се изјашњавају на референдуму проценат би био и већи. Само суманут Црногорац или батал-чоук није за заједничку државу Срба свих српских земаља.

А зашто та вајна Интернационална федерација за права човека из Париза није приговорила **Момиру Булатовићу-Хашком** за издају српске ствари у Хагу, када се и Карингтон згрозио његовим петим гласићем, због чега су га Црногорци имали рашчерупати када се вратио из Хага, и због чега смо га прозвали **Момир-Хашки**, већ му приговара добар поглед за српску ствар? А што се тиче да србомрзна опозиција у Црној Гори није тобоже имала времена да „формулише своје мишљење“, боље да се упитамо — а како је имала времена да формулише сепаратне ставове и антисрпска акта, како се имала времена допас-



ти Тућману и осталим српским душманима? Уосталом, изузев Народне странке Црне Горе и Демократске странке у Црној Гори су све друге опозиције антисрпске. Сигурно је Булатовић овог пута добро радио, иако је Народна странка била против референдума као сувишне ствари, али кад су момци (Букановић и Булатовић) некоме у Европи дјечурлијски референдум били обећали, па се покајали, народ је и на ту сувишну и скупу провјеру пристануо, па су Црногорци мирно рекли „за“.

Причао ми је стриц да су Црногорци 1918. године у Подгорици били спремни да распргну учеснике Подгоричке скупштине само да нијесу изгласали уједињење са Србијом.

Перовић: Већ сам о томе нешто рекао и поновићу — то је чиста крађа урађена маниром савршене полицијске државе. Како је опозиција бојкотовала рад у бирачким одборима и изборној републичкој комисији, странка на власти је то схватила као могућност сасвим отвореног дјеловања. Имамо примјере и примјере гласања једног човјека не само за властиту породицу, већ за читав комшилук, заселак, па и село. Гласале су такође и мртве душе. Гласало се без презентације личних карата. Прије неки дан смо имали прилику на италијанској телевизији видјети како су на недавним изборима у Албанији, припадници албанске армије гласали на мјестима одређеним за грађане. У Црној Гори се гласало у касарнама. Тзв. ЈНА је имала посебне састанке на којима је сугерисано припадницима ове војне организације како да гласају. У појединим касарнама гласало се и дан прије него је референдум заказан итд.

О свему томе ЛСЦГ је сачинио обиман извјештај и доставио га надлежним међународним институцијама, а покренућемо поступак за преиспитивање уставности и законитости самог Закона о референдуму. Све у свему — понашање власти као у некој давној латинско-америчкој банана-републици. С друге стране, морамо признати: све ово што нам се дешава, Црногорцима и Србима посебно — заслужили смо!

Један мој пријатељ је написао „Власт је навика да се народу обраћа као маси дебила“. Народ сигурно није дебила, али му је континитет педесетогодишње рафиниране, а од 8. сједнице ЦК СКС — нескривене вулгарне манипулације, армирао страх у костима, а он, познато је, „каља образ често“. Социјални бунт ће сигурно доћи. Њега, као мјесец плиму, призива продуктивност топчидерске штампарије. Чињеница је, међутим, да резултат таквог бунта тешко може бити демократија. То је оно чега се ујасавам. Што се тиче процента, он је за дубоки стид, а никако за хвалу. Са таквим податком се може хвалити само „демократска“ природа господина **Момира Булатовића**.

Батрић: Ово је заиста идиотско мишљење једног католичког лобја који уопште не може да схвати суштину ствари. Па ко би гласао против уједињења Србијанаца и Црногораца у крајевима где живи искључиво српско становништво? Једино **Славко Перовић** и компанија, који су расрбљени Црногорци и модерне потурице. За њим плаче та међународна асоцијација!

Ко је опозиција у Црној Гори? Шиптари — који хоће у Албанију, Муслимани који не желе

у исту државу са Србијом и група око **Перовића** који се није усудио да позове своје бираче да гласају „не“, јер би се тада видело да у највећем делу Црне Горе немају никога, буквално никога! То је све једна одвратна подела и мене чуди зашто ви из „Српске речи“, која је гласило једне српске националне патриотске странке, налазите неки заједнички језик са њима када је у питању несумњиво једна великокатоличка тугованка што ће се две српске државе наћи заједно, а увек су великокатолички кругови желели да их раздвоје, да би их лакше покатоличили.

НИКО НЕ ЗНА ДУГ

Колики је национални дуг Црне Горе, односно, како ће се враћати након евентуалног уједињења у Југославију?

Војводић: Чини ми се да брзо — дуг у Црној Гори износи око триста милиона долара. Враћање ће се утаначити тако да људима буде право а Богу драго. Неће, надам се, продавати черек по черек отаџбине за дугове.

Перовић: Тај податак нико прецизно не зна, вјеровали или не. Појављују се разне цифре од прилике до прилике, зависно од профила људи који саопштавају такве податке. У сваком случају тај дуг је велик. Велик је због тога што се Црна Гора „развијала“ у складу са максимумом — електрификација плус индустријализација једнако социјализам. У економском смислу Црна Гора је подсјећала на планету, која би се окретала супротно законима небеске механике — сви ти силни комбинати заковали су је као сировинску базу бивше, односно суверених остатака бивше Југославије. Они никада нијесу били профитабилни. Све те пројекте „развоја“ па према томе и садашњег црногорског дуга потписивали су садашње мега звијезде на власти: **Ристо Вукчевић**, **Бранко Костић** и остали доктори.

Батрић: Србија и Црна Гора нису презадужене. Логично ће бити да свака свој дуг враћа.

МАЊЕ ЗА ВОЈСКУ

Да ли је Црна Гора спремна да са Србијом подели трошкове ЈНА?

Војводић: Трошкове своје војске Србија и Црна Гора ће сносити саме.

Перовић: Прије неки дан, један мој пријатељ је изрекао беспрекорну оцјену стварања ове нове фантомске Југославије. Рекао је: па то је гаража за смјештај ЈНА! Тачно је да тзв. ЈНА моделира нову државу према властитим интересима. На што ће и на што већ личи Црна Гора — та прва (смјех) еколошка држава на свијету са ратном флотом лоцираном на њеном приморју, да не поминем „еколошке“ пројекте фабрике смећа у Црмници, нафтовод Бар—Панчево, могућност изградње рафинерије на барском подручју итд, што не треба посебно коментарисати. Па још кад нам дођу са Виса и још неких оточића — биће дивно. Него, да се вратим на питање — да је Црна Гора којим случајем суверена — војска јој не би била потребна. Имала би професионални полицијски апарат, била би демилитаризована зона, у којој би сваки професионални војник садашњег сас-

тава, који се налази на њеном тлу, могао наћи своје мјесто у цивилној служби, бизнису итд. Финансирање оваквог мастодонта, а какви су му апетити у најогавнијем виду показало се у последње време, нико не би издржао, поготово не ојађена Црна Гора. Прекасно војни врх покушава да се откачи разних **Мамула**, прекасно, јер остало је сијасет **Аџића!**

Батрић: Ту неће бити никаквих проблема. Црна Гора без Србије не може да опстане. Она је један залог за аждаје, које су зинуле на њу са сваке стране. С једне стране неонацистичка Хрватска, с друге стране Велика Албанија, с треће стране муслимански фундаменталисти. Ви сте видели да је оријентација да војска будуће, треће Југославије буде сразмерно много мања него што је била досадашња војска. Оријентација је да буде једно професионално језгро. Општа обавеза свих је служење од 6 до 8 месеци. Сигурно је да Србија и Црна Гора неће давати више већ мање за одбрану него што су то до сада чиниле. Сигурно је да у тој војсци не треба да остану никакви страни држављани досадашњих делова Југославије који ће ићи у пензију. Мислим да ће све бити решено на паметан начин кроз обавештења која могу свакога да умире јер је било говора о томе како ће сада сва огромна војска из које су испали Хрвати, Словенци, Муслимани, Македонци и Шиптари да се сручи у Србију и Црну Гору. У ствари је већи део те војске у српским областима у БиХ где је српски народ угрожен.

СОЦИЈАЛА НА ТАЧКИЦЕ

Како се у Црној Гори одржава социјални мир?

Војводић: Више је немира у Црној Гори изазвао „пети глас“ **Момира Хашког** у Хагу прошле године, него сви социјални потреси.

Неће Црногорци доћи пред скупштину Црне Горе са тањирима у рукама никада. Отаџбина их само може покренути. Срамота се Црногорцима било прејести.

Перовић: Машћу, уљем, шећером, свињским полуткама, топчидерским боновима умјесто тржишним увођењем, робне размјене посредством тачкица. Да вам, испричам једну цетињску анегдоту: питали неке '49. год. једног цетињског „ориџинала“ на вечерњој партијској школи — која је животиња најпродуктивнија? Одговор је био — муха! Како муха — у чуду се питао предавач. „Покаки највише тачкица“, био је одговор!

Опет се враћамо тим временима, а да стање није тако црно са ТВ екрана грађане Црне Горе увјерава златоусти **Момир** и строги, али правични **Мило**. Ту су још „Побједа“, радио и ТВ Црне Горе.

Но, када се уђе у народ, готово на сваком кораку чујете, овог пута интонирану као клетву, изборну комунистичку паролу — Ми знамо како!

Батрић: Настоји се да се на бази нужних потеза обезбеди људима минимум. Имам у виду и мислим да је примарно да постоји партијизам кад људи и очекујем да смо се коначно откачили србоддера, таман као да смо изабацили из својих недара змије. Сада ће коначно престати експлоатација српских земаља од стране Хрвата и Словенаца и свет ће коначно да се окрене интересима овде. С обзиром на високу квалификованост наше рад-

не снаге, сигурно ће настојати да овде инвестира. У привреди ће бити остварена максимална приватизација, тако да ће, по мени, гро привреде бити у приватним рукама, око 75%, а у државним преосталих 25%.

МИЛОШЕВИЋ ПРЕДСЕДНИК

Ко ће бити председник Нове Југославије?

Војводић: Ко буде срећан био и срећна била Југославија!

Перовић: Друг Слободан Милошевић.

Батрић: Верујте ми, не знам. Чујем да шеф државе неће бити никакав шеф извршне власти, већ нешто слично као у Италији или Немачкој, само протоколарна личност. Према томе, и није важно ко ће бити шеф државе. Неко је објавио да ће се ићи по абecedном реду, што је заиста идиотлук, у нас је азбука! Каква абeцeдa! Важно је да добијемо способну владу која ће одмах и пре свега ликвидирати ову инфлацију, а то треба учинити и пре него што се конституише нова држава. То би био први захтев. Даље треба ићи на привлачење иностраног капитала, пре свега: капитала Срба у дијаспори. Куд ће им боље него овде! Овде је радна снага много јефтинија него код њих.

ПАСЈА ВЕРА

Можете ли да набројите мотиве због којих Срби, који се референдумом нису питали, и Црногорци желе и не желе у једну државу, без обзира на традиционалну љубав?

Војводић: Ко не желио заједничку српску државу туђина заванијек служио и Часне посте за пса испостио, вазда пасју вјеру вјеровао!

Перовић: Разлози оних Црногораца, који хоће једну државу су превасходно митског карактера поткријепљени са два елемента, који су вјештом вишедеценијском пропагандом уграђени у црногорско биће као комплекс инфериорности. Ради се о тврдњи да су Црногорци најљенији народ на свијету те да Црна Гора, у економском смислу, одувјек зависи од Србије, односно да не може опстати без српске помоћи. Митски разлози свде се на тврдњу да смо српске православне вјере. У таквој интерпретацији православне вјере су и Грци, Бугари, Румуни и Македонци, само су Руси ипак Руси. То се на крају зачини Достојевским итд. Елем, Запад је директно усмјерен против православља и српства, ту су сви ђаволи савременог свијета — папа, Буш, Карингтон и сва та чудеса! Кад се напомене да мајка православља није Србија него Грчка, која је на сасвим профитабилан начин интегрисана у ткиво ЕЗ, да Јелцинова Русија тражи начина, баш као за вријеме Петра Великог, да се приближи Западу, одговара се аргументом — знаш ли, бре, ко има највећи православни храм на свијету?

Против Црне Горе а у корист Милошевићеве Југе је и онај дио терасијских Црногораца који су на презентирању себе као ритера најчистијег српства остварили завидне политичке, академијске, универзитетске, професорске, официрске и друге каријере, итд.

Ако би Црна Гора постала суверена држава, њихова галама би морала утихнути, а

они без галаме никоме нијесу потребни, понајмање њиховим моћним наредбодавцима. Узмите **Баћу Јовановића** за примјер... Тај антицрногорски и антисрпски (не)сој који је био погонско гориво **Милошевићевог** монстр-механизма карактерише чињеница да се ради о некад најгорљивијим комуњарама који су Марксов „Капитал“, атеизам и вулгарни антирелигиозни став (**Баћа** и његови су водили најпримитивнију агитпроповску битку против крста и Христа у Црној Гори) преко ноћи заменили сада профитабилним агитпроповским православљем. Када вам они почну лупати о православљу, св. Сави и сличним стварима смучи вам се живот. Дакле, Црногорци нијесу лијен већ бесконачно вриједан, паметан и талентован народ. Само такав народ је могао у мјесечевом пејзажу Катунске нахије, у перманентно непријатељском окружењу наставити државотворну идеју, остварити властиту државу, културу, стећи велики међународни углед и међународно-правно признање. Када се сагледа геополитички положај Црне Горе, њених природних, културноисторијских вриједности и могућих привредних потенцијала, потпуно је јасно да Црна Гора заиста не може сама, јер је то глупост, али као самостална, заједно са европским окружењем, посебно са Србијом у залеђу, она је већ одавно могла бити цивилизована, довољно богата, медитеранска држава, на корист себи и својим сусједима, а посебно на корист Србији.

Црна Гора сведена на губернију, изложена асимилацији, спутана у економском смислу централизмом будуће заједнице, неће бити никоме потребна, понајмање Србији, којој ће у њеном трагичном положају представљати додатно и сасвим непотребно оптерећење. Црногорска младост, црногорска интелигенција и дио сваког дана све свјеснијег радништва, јесте на страни такве Црне Горе, јесте на страни ЛСЦГ-а.

Батрић: Србијанци и Црногорци су део једног истог народа. Не може се говорити о

Србима и Црногорцима, већ евентуално може да се каже Србијанци и Црногорци, јер су Срби и једни и други. Нема логике да референдум буде у Србији, а није било логике што га је било у Црној Гори. Народна странка, као најсрпскија, залагала се да не буде референдума. Тврдила су да нема никакве потребе, јер постоји парламент изабран на вишестраначким изборима. У Србији би било апсурдно да се постави питање Србима да ли су за то да живе заједно са другим Србима у једној држави. Мада сам се ја у једном тексту у „Политици залагао за плебисцит и у Србији и у Црној Гори сматрајући да је резултат тог плебисцита унапред познат.

Ко би овде био против? Они који су и у Црној Гори, а то значи — Шиптари, на Космету, Мађари, Хрвати, Муслимани и мали проценат однорађених Срба, што заједно не би било више од 5%.

ЦЕНЕ ЗА СРБЕ

Ако уједињење Србије и Црне Горе буде у мају, колике ће бити цене смештаја у туристичкој сезони на Црногорском приморју за Србе, а колико за остале делове бивше Југославије?

Војводић: Ваљда ће цијене туристичке на српскоме мору бити исте за све.

Перовић: Треbate питати **Радомана Божовића**, јер ће га **Ђукановић** послушати. У сваком случају и нас и њих очекује једно дуго топло љето. Наздравље!

Батрић: У Србији постоји прави култ мора. Логично би било да се грађани те државе третирају као своји, а странци и сви други да имају другу тарифу. Логично би било да Црна Гора да извесне попусте. Прошле године су дали можда превелике попусте и требало би да сада буду мало мањи, да би тамо људи нешто и зарадили.

Разговори у вили „Горица“: Иако су заједно дошли, срдечно се поздрављају



ИЗ БРАТСКЕ ФЕДЕРАЛНЕ
ЈЕДИНИЦЕ

ЈА САМ СВОЈУ СРЕЋУ НАШАО У СМЕЋУ

Пише: Небојша РЕЏИЋ

Без обзира да ли ће Србији и Црној Гори бити признато право да наследи бившу Југославију, сасвим је извјесно да је њено име било прави мамац за лаковјерне Црногорце да се на протеклом референдуму изјасне онако како су се изјаснили. Црногорска власт, којој су манипулације и обмане поодавно постале стил владавине, овога пута се није смјела усудити да након пропасти идеје „сви Срби у једној држави“, отворено каже својој јавности да је једина преостала могућност преживљавања двају руководстава **учињено уједињење са Србијом**. А да је референдумски потез поменутих режима, који су бившу Југославију редуцирали до србијанско-црногорских граница био само још један од њихових очајничких трзаја пуког преживљавања, говори и следећи податак: црногорски главари, на питање о могућности повратка краља у Србију, нуде сасвим одређен одговор. Наиме, **уколико се у Србији успостави монархија, а њихов љубљени Милошевић сиђе с власти, Црна Гора ће напустити заједничку државу и преузети своју сувереност! Наравно, није потребно истицати: на власти би остали ОНИ!**

Овај податак, осим што открива врхунску хипокризију власти, која је своје позиције изградилa на успостављању покиданих веза са Србијом, говори и да су „заједничка судбина“, „исто етничко поријекло“, „нераскидиве везе“ и „историјске упућености“, за њих једи-

но испразне флоскуле и средство за куповину народног повјерења. То што их, исплада, за Србију везује једино **облик владавине**, показује заправо сву њихову искрену бригу за српски народ на чијим невољама су, лиући крокодилске сузе изградили и убједљивост својих манипулација које су их, упркос учињеним злодјелима, три године одржале на врху пирамиде власти.

МРКЛИ МРАК

Када се о иступању из заједничке државе, узрокованом страхом од мрског им краља ради, Булатовић и његова екипа желе и да се на вријеме обезбиједи. Тако је ових дана припреман и нови устав Црне Горе у коме је то формализовано, што је још један доказ да је ово руководство све своје политичке карте задржало на Милошевићевом столу. Наравно, на Жабљаку је претходно скројен Устав заједничке државе на чијем су доношењу пет дана „равноправно“ радиле експертске групе двије републике. Без обзира што се аутори упињу да докажу како се ради о концепту „модерне федерације“, обим заједничких послова указује на то да се ради о преовлађујућим конфедералним елементима. Ипак, **обезбјављена равноправност у држави двију више него неравноправних јединица и ефекти потеза који би ту равноправност утемељили равна је сигурности Милошевићевог аутомобила.**



Уколико се у Србији успостави монархија, а њихов љубљени Милошевић сиђе с власти, Црна Гора ће напустити заједничку државу и преузети своју сувереност. Наравно, није потребно истицати: на власти би остали — ОНИ!

В. ЈОКИЋ

БУЛАТОВИЋ НА ОПТУЖЕНИЧКОЈ ФОТЕЉИ

Неизвјесно је, међутим, и да ли ће се конструкција нове државе уопште и подићи. Уколико до тога и дође, велика је могућност не само да се неће надограђивати, већ да ће перманентно пријетити опасност од њеног урушавања. Не помогне ли им у томе све одлучнија српско-црногорска опозиција, такав потез изнудиће говор празних стомака ојађених грађана. Ових дана, то је јасно ставио до знања црногорском премијеру **Милу Ђукановићу** и Синдикат Црне Горе, чијем је подаништву према актуелној власти, изгледа, дошао крај. Најава генералног штрајка, условљена катастрофалним условима живота, само је прва фаза онога што неминовно предстоји као посљедица уживања благодети референдумске одлуке. Један од првих индикатора блиске будућности, био је и недавни штрајк у језгру антибирокарске револуције, „Радоју Дакићу“, гдје су радници данима чекали да им се неко обрати, а медији објаве њихове захтјеве. Тек након обећања да ће се поновити „историјски“ октобар, у сарадњи са топчидерском штампаријом, ријешени су сви настали проблеми исплатом јануарских и фебруарских плата. Ипак, колико ће бити ефикасна куповина социјалног мира, говори и податак да просјечна плата у Црној Гори не прелази 12.000 динара, да је просјечна пензија око 11.000 динара, социјална помоћ око 8.000, материјално обезбјеђење 2.700 динара... Дода ли се томе пораст инвалидских и

иних пензионера, десетак хиљада оних који су већ остали без посла, **стечајни поступак у 617 предузећа, 32 милиона долара дефицита** у робној размјени са иностранством, онда је много јасније стање хаоса који су Црној Гори донијели протагонисти изборне паролe „ми знамо како“.

Пензије, плате и повишице, дијељени уочи референдума као накнада за лојалност и подаништво, добили су бумеранг у дивљању цијела диктираних из кабинета председника Владе, у помамљеној инфлацији, све евидентиранијој бесперспективности живота у новој држави и тоталној распамећености оних који су задужени за прогрес ове „суверене републике“. Грађанима је све очигледно и тотална благонаклоност надлежних органа републике према фирмама из братске Србије, које су ипак задржале довољно капитала и умјешности за куповину најпрофитабилнијих добара ове републике. Наиме, у само неколико дана након референдума, најбоље локације у црногорским градовима заузеле су фирме из Србије, иако су такав потез безуспешно покушавала повићи и црногорска предузећа. Осим тога, посао општине Савски венац, којој су предате на коришћење практично све расположиве локације у Будви, као и наговјештени посао стољећа „Југо-скандика“ и 20-годишњој концесији на Свети Стефан, показују да је за осиромашену црногорску привреду, чак и у скраћеној Југославији остало премало простора за дјеловање. Неки то тумаче и као компензацију за црногорску политичку окупацију Србије, обзиром да кључне позиције власти у њој држе „Црногорци српског рода“.

НОВЕ КУЋЕ И АУТОМОБИЛИ

Поменута висина примања у Црној Гори и стандард доведен на доњу границу подношљивости, све чешће наводе на питање: није ли у предреферендумским обећањима било другачије. А тада је као један од кључних аргумената за стварање заједничке државе помињано дијељење бремена проблема са српским народом. Иако је у Црној Гори добро знан и независан положај грађана Србије, често се поставља питање **зашто најнижа цијена рада није изједначена, зашто је просјечна плата више него duplo мања, а зашто опет гориво и основне животне намирнице имају исту цијену**. Изгледа да је, ипак, обећање о континуитету паразитизма из бивше Југославије било много лакше дати, него такво стање обезбиједити.

Сличан захтјев недавно су упутили и црногорски матуранти који су данима тражили да се њихов матурски испит усклади са овим у Србији. Тим прије што су редовно истицали да „**ако смо се већ ујединили са браћом Србима, а учимо по наставном плану и уџбеницима из Србије, дајте да слиједимо макар оно што је код њих добро**.“ Но, свој ригидни однос према црногорској младости, власт је показала и овога пута, немилосрдно се обрачунавајући са „надобудном“ омладином, привољевши их да се врате на наставу пријетњом да ће сви бити избачени из школе.

Сличан однос власти осјетили су и младићи који су мјесец провели на ратишту, схватајући тек на крају сву узалудност свог патриотизма. Познато је то и опозицији која је до-

била поруку да ће јој „народ судити“, уз шикарирање, прогоне с посла и разноразне одмазде. Све је то, наравно, још један доказ да су „младост, знање и љепота“ и даље остале одредница дјеловања власти, која своју умјешност спроводи на све убједљивији и бескрупулознији начин. То што власт из ове три категорије има занемарљив број присталица, а њене сљедбенике и гласаче чине бројне „хокејашке екипе“ које се подупиру штаповима и пишу палцем, можда понајбоље говори о самој власти.

Све то ипак није довољна препрека да своју бригу за Југославију и оданост српству млади главари не наплаћују топчидерским новцем чији се безвриједни апоени сливају једино у њихове и руке бројних армијских избјеглих јунака са југословенских ратишта. Наиме, све је извјесније и очигледније да су прваци црногорске власти, ипак, најумјешнији у сумњивим работама које су започели много прије куповине половног авиона за кога сада набављају дјелове по папирним цијенама, а наставили до данашњег дана купљењем кајмака у фирмама које фантастично послују под капом њихове власти. Ових дана, након што су своје годину дана старе „голфове“ замијенили новим, Момир Булатовић и Мило Букановић одбили су за њих специјално рађене станове од по 110 квадрата и ударили темеље нове заједничке зграде на брду Горица, популарном названом црногорско Дедиње. Овај потез не показује само њихову осоиност и одсуство бриге за муке њима потчињених грађана, него и њихову наду да ће живот наставити у главном граду Црне Горе, макар и као обични грађани. У црногорској опозицији ово коментаришу тако што тврде да **приликом абдикације прерушених комуниста неће бити потребно водити политичке процесе**. Довољно ће, кажу, бити да им се суди за машинације и злоупотребе учињене с позиције власти.

ПОЧЕЛО ЈЕ...

Када је већ о судским процесима ријеч, један такав, био је посебно интересантан. Након што је пет новинара РТВ Црне Горе добило отказ због сарадње са недељником „Монитор“, на оптуженичкој клупи се нашао председник црногорске државе. Њега је због клевете, изговорене у предизборној кампањи, тужио један од петорице прогнаних, бивши уредник радија Данило Бурзан. Булатовић је на оптуженичку клупу, која је за ову прилику била у облику фотеље, сјео након пет одлагања рочишта, а истог дана у судници се као тужилац нашао и лидер Народне странке Новак Килибарда, који је Булатовића такође тужио због клевете! Суђење је било много интересантније због чињенице да се у улози туженог нашао председник државе, него због наде да ће суд одмјерити кривицу по аршинима правне државе. Булатовић је судницу напустио након сат и по, пошто је одбио да одговара на питања. Суђење је прекинуто након 4 сата због тога што се судија накнадно присјетио да му не присуствује адвокат Новак Килибарде. Све је личило на невјешто изражвану фарсу коју су употпуњавали уредно излијеђени плакати владајуће странке на улазним вратима суда, ваљда као доказ неза-

висности судства. Присуство председника, ипак је једино послужило као основ режимској штампи, а и самом Булатовићу да истакну демократичност црногорске власти и провиновање захтјевима правне државе. На страну сада то што еминентни правници случај тумаче као јасан, доказујући да би свако правосудје донијело одлуку на штету туженог. Међутим, осим што је јасно да је идеолошки фетушизирана свијест и подаништво црногорског грађанина способно прогутати чак и коментар јединог дневног листа у коме несрећни новинар тврди да је Булатовић (о чуда!) са оптуженичке клупе Данила Бурзана, само пар сати касније сјео на тресјед Слободана Милошевића!

Све се веома добро уклапа у сваковрсну чистоту еколошке државе која је ових дана, захваљујући својим инвентивним лидерима, имала све шансе да постане оаза свјетског смећа. Наиме, шпанска фирма АПП понудила је инвестицију од 250 милиона долара за изградњу фабрике за рециклажу неотоксичног и неорadioактивног индустријског отпада која би била лоцирана у Црмници. Шпанска фирма понудила је Влади Црне Горе по 25 долара за сваку увезену тону смећа. Минимални капацитет фабрике био би 500.000 тона годишње, а зарада за исти период између 20-25 милиона долара. Фабрика би била подигнута за годину дана, а финални производ био би катран. Све је утолико интересантније када се зна да је сличан пројекат одбијен у низу афричких, азијских, америчких и европских земаља, а да би га црногорска влада прихватила због близине барске луке, обећаног профита и чињенице да прва еколошка држава није у колизији са свјетским стјечиштем смећа, понавјише зато што таква прљавштина не би била ни приближна оној која је завладала републиком која се некада поносила чојством, образом и поштењем својих становника. Након свега, онда када су читав случај расвијетлили недјељник „Монитор“ и опозиционе странке, влада је, увиђајући бесмисао овога посла саопштила како је све била обична измишљотина и како таква понуда није ни разматрана.

Без обзира на то, убијеђени у идеолошко чистунство своје политике, свјесни интензитета преваре и манипулације којом су поклопили грађане уз јасно увиђање бесмисла рушилачке политике којој су се приклонили, Булатовић и његова дружина продужавају се сад-мазохизмом власти, уз јасан циљ да у њеним врховима остану доживотно. Обзиром на развој ситуације са претпостављеним им режимом, вјерујемо да нису далеко ни од разматрања могућности да након скорог Милошевићевог пада, понуде свом газди мјесто у гарнитурџи црногорске власти, сходно чињеници да је популарност овог човјека константна једино на овим просторима. Што се привреде и политичких недаћа тиче, бранећи исправност властитих потеза безвриједним топчидерским новцем и понудама профита од смећа, Булатовић још није изгубио све шансе да стратегију своје политике озваничи стихом Боре Ђорђевића: „Ја сам своју срећу нашао у смећу!“

МР ВЛАДИМИР СРЕБРОВ

БОСНА У ПЛАМЕНУ ПО НАЛОГУ МИЛОШЕВИЋА

Мр Владимир Сребров, песник, запослен на Филозофском факултету у Сарајеву. Није му занимање — Србин. Говори о сценарију рата у Босни, Слободану Милошевићу, Радовану Караџићу, Вуку Драшковићу, о проблему и криминалцима на политичкој сцени Србије и задовољан је, напосок, што све то има коме да каже.



Разговарала: Благница СТОЈАНОВИЋ

Господине Сребров, не изгледате баш најбоље. Као да Вас нешто гризе изнутра...

Гризе — него шта!

Ситуација у БиХ веома је критична и све су шансе да ће овде избити крвави рат, а све захваљујући, у првом реду, Српској демократској странци!

Зашто баш захваљујући СДС-у?

То је најекстремнија странка на овим просторима. Политика коју води СДС је политика коју води странка Слободана Милошевића у Србији. Дакле, политика тоталног уништења Срба.

Жалим што обични Срби не могу да схвате да политика коју води СПС у Србији, СДС у БиХ и неке мање српске странке у Хрватској води пропасти и расељању Срба.

Сценарио који је пропао у Хрватској сада се убрзано примењује на БиХ, а резултати ће бити још гори.

Крајину у том контексту не помињете?

Крајина је српска и није етнички мешовита као што су Славонија, Барања, Западни Срем и БиХ.

Ја сам 87. године необично веровао господину Слободану Милошевићу. Био сам за њега и мислио да је коначно дошло до освешћења српског народа у Србији и у дијаспорама. Међутим, каснији догађаји показали су да је све што је обећао Србима била чиста лаж, да је Србе у Србији ставио не само под пендреке милиције, него их је ставио и пред пушчане метке. Сматрам да је Слободан Милошевић највећи хрватски национални јунак, јер је успео — да протера Србе из Хрватске!

Да ли то исто сада ради Караџић у БиХ?

Караџић је Милошевићев пијун и спомињати њега, Бабића и те ситне руководиоце посебно — бесмислено је.

Оно што се сада проводи у БиХ и оно што се проводило у Хрватској јесте политика врха Србије и сви они су само пуки извршиоци те политике.

Када су постављене српске барикаде широм БиХ ви сте за ТВ Сарајево изјавили, обраћајући се првенствено Хрватима и Муслиманима, да се на барикадама налазе плаћеници и деца и да не би било лоше те српске плаћенике победити, а децу разјурити?

Бојим се да лоше интерпретирате... Чиње-

ница је да су тог јутра, другог априла, барикаде биле постављене од стране српског становништва. Господин Караџић рекао је да је то спонтани отпор српског народа према референдуму који је био одржан. То су глупости. У ствари, све је било намештено, што се касније јасно и видело. А ово како: дан раније извршено је убиство пред Православном црквом. Убијен је Никола Гардовић на свадби свога сина...

Моје лично мишљење јесте да је то била провокација од стране СДБ и од стране војне безбедности некадашње Југославије, којима је био циљ да се изазове инцидент у БиХ.

Сетите се само оног дечака из Книна, Млинара. Отприлике, то је исти сценарио. Исти у смислу покретања народа на оружану побуну. Упоредите Млинаров случај и случај овог несрећника и биће вам јасно да су то у суштини исти случајеви и да у позадини свега дубоко стоји оно што зовемо УДБА и КОС. Тај инцидент је искориштен за организовање барикада.

То је онда, по Вама, и Радован Караџић уплетен у сценарио као сарадник УДБЕ или КОС-а?!

Како да не! Одавно је позната ствар у Удружењу књижевника БиХ да је он сарадник УДБЕ од давне 1969. године!

Ово је тешка оптужба. Имате ли некакве доказе за то?

Докази постоје и ја се чудим да Удружење књижевника БиХ то још увек није објавило, будући да је господин Караџић учествовао у свему ономе што је везано за случај Рајка Петрова — Нога, Абдулаха Сидрана и још многе друге случајеве... То су ствари које ће ускоро изаћи на видело, и будући да сам упознат са тим документима, верујем да ће се они ускоро штампати баш овде, у Сарајеву.

МРЖЊА НИЈЕ ИНТЕРЕС

Колико је људи из удружења књижевника БиХ било присутно на „конгресу“ српских интелектуалаца, недавно одржаном у Сарајеву?

(СМЕХ...) Немојте, молим Вас, то да ми спомињете. Они су тај састанак помпезно назвали „Конгрес“ у свом комунистичком стилу. На том састанку присуствовао је јако мали број истинских интелектуалаца.

Српски интелектуалци данас се углавном налазе у ванпарламентарној опозицији, која додуше није чврсто тело са дефинисаним програмом, и то су људи који су се згадили над политиком коју води СДС БиХ и који ћу-те.

Ако је то био „конгрес“ српских интелектуалаца БиХ, онда се морало расправљати о

битним питањима за српски народ, и о кључним интересима српског народа у БиХ. О томе, на жалост, није било говора.

Какав би био Ваш одговор на та питања?

То питање треба посматрати кроз реafirмацију, а потом и кроз афирмацију културних, политичких, духовних и етничких вредности нашег народа. Национални интереси Срба у БиХ у сваком случају нису покретање рата и мржње са народима који овде живе.

На састанак српских интелектуалаца нису Вас звали, а незване госте нису примали. Ви сте им одговорили текстом у којим их поредите са фашистима из 1933. године...

То моје поређење са временом фашистичке Италије и нацистичке Немачке у потпуној је корелацији са овим „конгресом“ из простог разлога што је и овај „конгрес“ као и они конгреси (одржавани 32 — 33. године) — на националном принципу. Дакле, заснован на тражењу кохеренције нације и једноумљу које је једини начин да се националистичка идеја доведе до краја. Политика СДС-а је довела до закључка да је прави Србин у БиХ само онај Србин који мрзи Хрвате и Муслимане, и овај „конгрес“ (бар по ономе што се видело и чуло) интониран је у истом смислу. Тај „конгрес“ је имао за циљ да пробуди емотивну силу овдашњих интелектуалаца у негативном смислу и да те људе побуди на још већи интелектуални јаз према народима са којима живе овде, у БиХ.

Нама који са стране долазимо у БиХ тешко је да схватимо емотивну страну становништва и специфичне карактеристике овог поднебља. Можете ли да нам појасните менталитет становништва (Срба, Хрвата и Муслимана) који живе на овим просторима?

Чињеница је да су овдашњи Муслимани, Срби и Хрвати ус твари припадници једне емоције, да су истог менталитета и да се апсолутно разликују од својих етничких групација у матицама. По својим схватањима, по начину живљења и обичајима Срби из Србије и Срби из БиХ се разликују као што се разликују, на пример, Французи и Енглези. То исто се може рећи и за Хрвате.

Србин који дође из БиХ у Београд, увек је Србин другог реда...

...Није тачно

То Ви не знате — ја то добро знам. Срби који одавде одлазе у Београд и Хрвати који одлазе у Загреб увек су „глупи Босанци“.

Дисиденте из БиХ (Србе) увек су стављали у први план, да буду главни магарци у српској политици. Погледајте само понашање Гојка Бога, Рајка Петрова — Нога, Војислава Лубарде и многих других, који су рођени у БиХ. То је понашање људи који морају да заслуже живот у Београду. Они су купљени људи и оно што они говоре у ствари је враћање дуга за кров над главом који имају у Београду. Наравно, исти је случај и са Хрватима одбеглим у Загреб.

МИЛОШЕВИЋ УСПЕО!

Ви сте, изгледа, велики босански националиста. Да ли то значи да сте за потпуно независност БиХ коју предлаже господу Алија Изетбеговић?

Да, апсолутно! У потпуности сам за то да

БиХ буде суверена, грађанска република, и убеђен сам да је то заправо једино решење за све нас.

Ви не мислите да је „грађанска република“ замка господина Изетбеговића, и не доводите у везу „Исламску декларацију“ г. Изетбеговића и његову најновију Декларацију о суверености БиХ?

Ја сам доста писао управо о исламској декларацији господина Изетбеговића. То је текст који је он писао у време када је био у затвору и када је емотивно размишљао о БиХ, и тај текст слободно може узети као нпр. прву књигу песника, у време када је био у затвору због својих тзв. фундаменталистичких схватања, верујем да господин Изетбеговић ни у сну није сањао да ће бити председник БиХ.

Говорити сада о Босни као исламској републици немогућа је ствар. У БиХ има 32% Срба и било какво натурање ислама не може проћи. Можда би СДА нашла компромис са ХДЗ, али у том случају против себе би имали разарајући елемент — српски народ. Срби ни у ком случају не би пристали да живе у исламској БиХ. Не због историје — српски народ и не зна своју историју! Он само зна своју епску историју која му каже да је Турчин поробљивач. Што се тиче праве историје, ми смо „дибидус“ необразовани, јер ако бисмо познавали стварну историју видели бисмо да је у српској историји било много више кукавица, фанатика и лудака него правих људи.

Да ли је данашње време доказ да нам се права историја поновила?

Како да не! Један од примера је управо Слободан Милошевић. Оно што он прича и како делује са својим политичким штабом, то само може радити фанатик а никако човек коме је стало до српства и српског народа у целини. Слободан Милошевић је успео да исели и ослободи од Срба комплетно Косово и Метохију и Славонију. Успело је нешто што није успело у Хрватској ни Аустро-угарској империји, а на Косову и Метохији је успео управо оно што је и био циљ Албаније. Факат је да на Косову и Метохији тренутно има само 5% Срба заједно са црногорском и србијанском милицијом — и ништа више од тога!

Санџак не споменусте?

Санџак је босански. Санџак је, безмало, сав пресељен у Сарајево. Србима остаје једино пуста територија и ништа више. Ако не знате, Сарајево се другачије зове Санџаково, управо захваљујући Санџаклијама, којих се свакодневно и по стотину досељава у Сарајево. Сасвим природно је да се концентришу око центра своје замишљене државе, потпуно заборављајући да у БиХ живе и други народи. То је велики проблем и требаће нам доста времена да екстремним Муслиманима докажемо да БиХ није никаква будућа исламска држава, Србима да докажемо да то није никаква српска држава, а и Хрватима да покажемо да овде могу живети само равноправно са осталим народима.

Знате ли Ви, господине Сребров, да Вас у српским круговима у БиХ бије лош глас да сте српски издајник?

Како не бих знао! Ја сам, уз Вука Драшковића, највећи издајник српског народа. Ја волим да ме званични српски политичари зову српским издајником, али никако не бих волео да ме српски народ зове својим убицом. На

гробовима својих синова у босанској Крајини, српске мајке проклињу и Слободана Милошевића и Радована Караџића, и њихове булументе — називајући их убицама! Што се мог издајства тиче, то и није тако страшно. И Караџорђе је био издајник — па је убијен. Кнез Лазар је на неки начин издао, јер је изгубио косовску битку — и он је убијен. Издајник је био и цар Душан који није освојио онолико грчке територије колико је било потребно српским племићима...

Ми у српској историји имамо јако много издајника, за које се кроз неко време испостави да и нису били издајници, него су били прави српски националисти.

ПСИХИЈАТАРСКА ПОСЛА

Откуд то да сте у исти ранг, па макар се и о издајству радило, ставили себе и Драшковића, човека с којим сте се разишли прошле године?

У време када је он проглашен издајником у Србији, ја сам проглашен издајником у БиХ, зато што сам сматрао да СДС треба да буде странка политички снажна, са јасним циљевима и да буде духовно и интелектуално јача од свих осталих странака у БиХ. Међутим СДС је постала странка корупције, странка мафијаша, ратних профитера и странка интелектуално онемоћалих стараца, који се зову академицима.

У врху СДС-а САДА ЈЕ мало људи који имају високе школе, и најсмешније је то што се људи који имају пет минута школе, па велики одмор, називају кнезовима и вођама српског народа. Ја на то нисам пристајао. Зато сам издајник и зато сам избачен из СДС-а.

Уколико та странка жели да опстане у БиХ мораће да изврши тоталну реорганизацију почевши са Радованом Караџићем. Један неуравнотежени психијатар као што је он, коме је, ако сте слушали његове изјаве, место да се лечи на психијатрији, не може бити на челу српског народа.

Његова претња Муслиманима да ће нестати са ових простора значи рат, а обични Срби у БиХ апсолутно не желе рат — већ хлеб. Приметили сте да ми овде имамо јако мало хлеба и да нам је све скупо. То је управо зато што политика СДС, односно Слободан Милошевић, комплетно становништво БиХ тера на глад.

Зашто?

Зато што становништво БиХ неће да пристане на велику Србију. Интересантно је да је велики број Срба на минулом референдуму гласао против „велике Србије“ и против некакве Србо-Југославије. А што се тиче Вука Драшковића он је од оног Сабора СПО учинио неколико катастрофалних грешака. Када сам му рекао да, уколико уз себе не буде имао босанско-херцеговачке Србе, сигурно неће добити председничко место у Србији, он ми је реплицирао да неће доћи у БиХ на изборе, јер не жели да се меша у послове „свистринске странке“ — СДС-а. Само два дана пред изборе, Караџић га је „наградио“ за то, понизивши га као човека, а СПО као политичку странку, позивајући Србијанце да гласају за Слободана Милошевића!

Ради својих личних циљева Караџић је издао и Вука Драшковића и српски народ овде,

јер су сви Срби у овом рату убијени метком из револвера Радована Караџића.

Господин Драшковић је потценио снагу босанско-херцеговачких Срба, све своје снаге усмерио ка србијанским Србима и, сасвим природно, изгубио. Милошевић је победио захваљујући тим гласовима.

На примедбе које сам му дао Вук ми није директно одговорио, али ме је на индиректан начин избацио из странке. После тога се више нисам јављао, јер сам схватио да се са једним херцеговачким Србином, као што је то Вук Драшковић, нема шта разговарати.

Има ли, по Вама, СПО будућност?

И има и нема! Уколико не ревидира свој Статут и Програм и не преформулише националне у грађанске тачке, он ће изумрети оног тренутка када истекне мандат његових посланика у Скупштини. Што се господина Драшковића тиче, он је одличан говорник и само то место требало би да заузме у странци. И да што чешће буде у Кифином селу, Невесињу, Сарајеву, да га људи виде и чују, да придобије оне који га на невиђено мрзе.

ДОКАЗ ГЛУПОСТИ

Где је, по Вама, место војводи Шешелу у свим овим политичким збивањима?

Сетите се само изјава нашег „славног“ војводе Шешелу у којима је спомињао некакве границе Карлобаг — Огулин — Карловац — Вировитица, а који данас прича како је сјајно што је Србија састављена од Србије и Црне Горе. После свих тих његових изјава, Слободан Милошевић говори како је он сјајан политичар, који има искристалисане политичке ставове и који је чврст на тим политичким ставовима! Који су то политички ставови, ја не разумем.

Мало је ствари у којима се слажем са Вуком Драшковићем, али је једна од њих та што је он први схватио ко је Шешел.

Шешел је сјајан глумац, који се појавио на србијанској политичкој позорници и који је својим изјавама ортодоксно српства, успео да привуче српско сеоско становништво БиХ, а онда је то заведено становништво оставио на цедилу и издао.

Када смо причали о плаћеницима на барикадама, да ли Вам је можда познато чији су то људи били?

Не знам чији су, али се увелико прича да

им је од стране СДС-а исплаћено по 2.000 ДМ за тај посао.

Одакле СДС-у толике паре?

Тај новац који Караџић има — то је покраден новац. Сетите се само афере око нафте у БиХ... Сем тога, он има велику подршку из неких тајних србијанских фондова. Обичним погледом, лако је видети да су ови што данас воде српски народ у Србији, БиХ и Хрватској, углавном пробисвети и лопови.

Никад се не заваравате да докторска, магистарска и друга универзитетска звања, значе и поштење. Баш међу тим људима највише је кукавица и лопова. Вазда било, и увек ће остати: онај који највише има — највише може изгубити.

Искористите своју далековидост, па реците — шта ће даље бити са господином Караџићем?

Биће то смешна судбина... Он ће се ускоро крити од свог рођеног, црногорског народа, али таман да се скрије и у амазонску прашуму, биће пронађен — и неће му бити спаса.

Српским народом на балканском простору управља црногорски лоби: Милошевић, Караџић, Божовић... Комплетан војни врх — све Црногорац до Црногорац. Толико их је да се од њих не може више живети. Сада се поставља питање: да ли је српски народ толико глуп да га Црногорци воде?

И какав је одговор?

Наравно да је глуп народ, када је дозволио да 600 хиљада Црногораца управља са 12 милиона Срба. То вам је математички доказ србијанске глупости.

Зашто је, по Вама, српски народ увек ишао из мање невоље у већу и зашто је, историјски посматрано, кад год су била тешка времена, српски народ правио огромне глупости?

Из једног простог разлога — што српска Православна црква никада није знала да нађе прави пут према срцу свог народа.

За мене је прави човек српске Православне цркве владика Атанасије Јевтић. То је човек, који је ризикујући своје достојанство и свештенички чин, јасно и гласно рекао шта су у ствари духовне негативности српског народа и ко су у ствари људи који воде српски народ.

Смешно је да један Аркан, кога је он споменуо, буде командант Србима. Чудне се ствари дешавају у српском народу: на њего-

во чело већином долазе људи који су интелектуално минорни, који немају политичког образовања и који су нељуди. Погледајте биографије многих од њих! То су људи који су били по затворима, али не због политичких ствари, већ због привредног криминала и слично.

ЖИВЕЋЕ КАО ТИТО

Како је Ваше мишљење о политичарима који су привремено емигрирали и који се из иностранства оглашавају, као на пример господин Иван Ђурић?

Ђурић је несумњиво велики интелектуалац, али интелектуалац који, опет несумњиво, манипулише својим интелектуализмом.

Он одлично зна византијску и српску историју (он је школа Георгија Острогорског) и није му тешко да прави историјске паралеле на основу којих доноси закључке о тренутном политичком тренутку.

Међутим, Иван Ђурић је само велики историчар, а као политичар је — нула. Да је добар политичар, он не би побегао у Париз, из Париза се јављао и писао за француске листове о српском питању, него би седео у Београду и гласно говорио те своје ставове. Одласком у Француску, деградирао је себе у очима правих интелектуалаца.

Овде у Сарајеву се све чешће чују митарљески рафали... Спремате ли се Ви да негде избегнете?

Боже сачувај! Овде сам у Сарајеву и, ако треба, овде ћу и погинути.

Имате негативно мишљење готово о свим политичарима Србије?

Није тачно! Мени не би била срамота да Николи Милошевићу и Кости Чавошком будем келнер. То су људи који много знају, који знају шта хоће, који добро познају славенску политику, који су велики Славени, па тек онда Срби и грађани града Београда. То што они немају висок политички рејтинг у Србији, јесте ствар политичких околности. Када Слободан Милошевић падне, Либерали ће бити једна од најзначајнијих странака у Србији. Пре пада Слободана Милошевића, ни једна странка нема шанса.

Када ће, по Вама, доћи тај срећан дан?

Ја сам песимиста... Бојим се да ће он живети ко Јосип Броз Тито и да ће јахати српски народ до сврје изнемоглости. Јахаће га, јер је српски народ навикао да буде магарца. Њега увек неко мора зауздавати и јахати, да би он био народ. Слободан Милошевић је идеалан за то јер уз себе има оружје, полицију, војску и помагаче типа војводе Војислава Шешелу.

Осим што се бавите политиком, докле сте стигли са поезијом?

Сјајно питање! Док ове националне странке нису настале, објавио сам четири збирке поезије, много есеја, доста сам преводио и као стваралац, био сам задовољан. Колико је то вредело, ја нисам могао да проценим — то нек други оцењују.

Због свега што нам се дешава моје писање је спало на ниске гране. Незадовољан сам тиме, али сам задовољан што коначно исказујем своје размишљања о српству, о српском народу и о српском етносу овде.



Пише: Срниша СТАНКОВ

Да ли су виспирени Кинези осим компаса, барута и хартије измислили и политички виц заиста је тешко рећи, али у сваком случају када се у Кини масовно препричавају баш политички вицеви онда ником није до смеха. А тако нешто већ може бити сасвим тачно.

Јер, отприлике је исто тако тачно да се у Зрењанину у скоро јавном оптицају врти неколико сличних вицева, мада већини заиста није до смеха пошто свој град махом виде као предео сликан влашћу, и то у оном најдрастичнијем облику. Иако с једногодишње дистанце, Зрењанинци се „трезне“ од изборних заблуда, схвативши коначно да оне које су изабрали да их представљају у Парламенту, заједно са општинском кадровском врхушком — нису ништа учинили битно, осим што су властољубиво намицали и грабили политички, идеолошки и патетично-патриотски рејтинг, у који је највише уграђено ратно-добошарских поена.

НИ ПАРАДА

Када се током 1990. године Зрењанин озбиљно суочио са привредним, друштвеним, економским и аграрним тешкоћама — што је све заједно представљало објективан резултат вишегодишњег уљуљкивања у некакве глобалне токове општег југо-развоја, привређивања и тржишта — наишла је изборна и добро организована кампања социјалиста, који су само илузионистички подгрејали некакву атмосферу тобожњег и могућег спаса свега и свачега што се у граду тада затекло. Цену тог декларативног заноса сада плаћају тако што се осим болног мамурлука јављају злослутне тежбе у борби за голи опстанак. Тако да однос три социјалистичка посланика наспрам једног из редова опозиције (ДЗВМ) само привидно успоставља оквирну вољу бирача. Јер, чињеница да су господа **Милинко Керлети**, **Ивица Чолак** и **Дане Марјанац** као представници СПС у Парламенту, Зрењанинцима није донела готово ништа. Однос је добијен захваљујући неспретном кадровском распореду опозиционих представника, па је самим тим и социјалистичка победа прилично јалова. Осим тога, ова тројка ни од чега другог није полазила већ од вербалне инерције београдског кормиларског тима, па се и нешто више од годину дана њиховог боравка у Парламенту не може оценити прелазном оценом.

Привреда, економија, производња, тржиште и аграр буквално су почели да незадрживо тону, па је одједном у једном таквом прокључалом лонцу Зрењанинцима најзад пукло пред очима, с тим што из једног таквог врење не виде начин како да се спасу. Преовладало је, наиме, уверење да су поменуто господа своје време арчили искључиво на подупирање све трошнијег политичког имица странке којој припадају, односно да је Зрењанин био готово идеална средина за тако нешто пошто се, рецима, господин **Чолак**, уместо да спасава привреду, латио штампања регионалног гласила званог „Социјалист“! Док су сељаци пред општинским здањем просипали сунцокрет и делили млеко џабе, господин **Дане Марјанац** у Парламенту није

ЗРЕЊАНИН, ГРАД КОЈИ ЈЕ ИЗАБРАО ГОРЕ

ЗНА ЛИ НЕКО НЕШТО О ПОСЛАНИКУ

Први зрењанински социјалистички посланик се уместо привредом бави теоријским социјализмом, други је виђен у Скупштини, али до говорнице није прошетао чак ни ради параде, а за трећим се још трага. Можда је и он негде на тајванском или хонконшком бојишту.

ни зуцнуо, чак ни парадно прошетао до говорнице. О господину **Милинку Керлети** овде се скоро ништа и не зна. Многи га нису чак ни видели да у Парламенту чита новине или можда дрема.

На другој страни, чинећи преостали део персонала ове политичке кухиње, двојица општинских челника, господа **Светислав Крстић** као градоначелник и **Душан Гавранић** као његов заменик — свесрдно су радили, рецимо, на распродаји друштвене имовине. И то у бесцење. Пре него што су започели, дочепали су се на незаконит начин два трособна стана, новцем набављеним „ниоткуда“, провукавши га елегантно испред носа већ излапелих скуштинских делегата.

Пошто су за ситне новце просто тутнули у шаке београдском „Генекс-мекдоналдсу“ чувену Буковчеву палату у центру вароши, ова двојица прилично самовољних градоначелника, отиснула се у тутњава ратних бубњева пут ратишта. Неколико месеци су га походили, али не као ратници већ као угледна функционерска господа, по чијем се наређењу и по благослову одводио преостали део народа под готово неконтролисано ратно-пропагандном еуфоријом, односећи уз пут из града и оно што је објективно требало бити помоћ тамошњем угроженом народу и оно што то никако није могло бити. Тако је у Зрењанину једнога дана освануо, заједно са овом двојицом градоначелничке госпode, у вуковарски фабрикант господин **Милан Пренчевић**. Њему су, „путем непосредне погодбе“ (?!) господа **Крстић** и **Гавранић** — продали преостали костур (доста чврст, на добрим темељима!) старе Електричне централе, и то опет скоро у самом центру вароши. Дакако, за смешних 1,7 милиона динара! А то ће господин **Пренчевић** отплатити у шест рата, с тим да прву уплату тек за две године, пошто прво подигне своју фабрику кожне конфекције.



КАД ПУКНЕ ПРЕД ОЧИМА

Као легитимни диригенти предела сликаног влашћу, градоначелници су готово апстраховали у овом случају јавно надметање, чак упркос тврђењу неколицине овдашњих приватних занатлија и привредника да они већ годинама прижељкују да откупе управо ту зграду, а за коју би само тршковки комуналија за душло мањи плац на периферији града требало платити двоструко већу цену! Али, госпoду **Крстића** и **Гавранића** то ни мало не занима, пошто су довођење господина **Пренчевића** себи приписали као успех за вишемесечних обилазака ратишта. Зато у политичке вицеве због којих Зрењанинцима више није до смеха, спада и овај, као и они везани за још неразјашњене циљеве полуприватних путовања господина **Крстића** у Венецуелу и на Тајван, и то у време док је неколико стотина Зрењанинаца крварило по хрватским бојиштима.

После свега овог, без обзира колико то на први поглед изгледало задоцнело, Зрењанинци се заиста лагано „трезне“, па није тешко наслутити и њихову све већу одлучност да ускоро поред нових партитура уведу и нови диригентски тим. Овај, под чијом се палицом исцрпљени повијају, показао је сву злослутну моћ једне неконтролисане властољубивости, па ће и његова замена самим тим бити сасвим природна. И очекивана. Јер, када је већ свануло онима на Истоку, и на Западу, када су се већ пробудили на Северу и Југу, ваљда ће и овом народу најзад пући пред очима!

ПРАВНА ДРЖАВА У РАЖЊУ А ПРАВО НА РАЖЊУ

Случај СПО-оваца у овом српском месту није ни по чему специфичан. Бије ко је и до сада био, страда ко је и до сада страдао.

Пише: Александар ЦВЕТКОВИЋ

Док по Београду крв липти на све стране (малолетничке банде у својим суровим обрачунима, разни „бошкобухе“ који „кашикарама“ опомињу власнике кафића да касне са уплатом „заштите“...), а виновници углавном остају непознати, унутрашњост републике одише правном државом. Према свим приступачним подацима, тамо се и даље у познатом лаганом темпу криминалистички „обрађују“ свакојаки непријатељи и „сумњива лица“, а потом им се још полагајаније суди. По закону, наравно, и заслуги.

Суђење Миролубу Миловановићу, председнику Месног одбора СПО у Ражњу, и Младену Васићу и Михајлу Крстићу, члановима СПО, спада у ону категорију примера који студентима права најбоље могу да илустрирују новоуспостављену правну максиму академика Марковића — „судићемо када нам то буде одговарало“.

ГРУПНО ПОНАШАЊЕ

Критични догађај се збио 6. октобра 1990. године у ражањском мотелу. У раним вечерњим часовима Миловановић, Васић и Крстић свратили су са још неким учесницима на пиће, после митинга СПО који је тога дана био одржан у Алексинцу. Уместо добродошлице, дочекао их је повик: „Ево их ови српски четници!“ Директног одговора није било, осим што је Васић узвикнуо: „Живела Србија!“ Али, како је вече одмицало, а алкохол чинио своје, расправа је добијала на интензитету. Предводник „партизанског“ табора, директор „Аутопревоза“ из Ражња Хасбија Чолаковић, није могао да се сложи са појединим „четничким“ констатацијама („неће више Србе да кољу Шиптари и Хрвати“, „неће зелени барјак да се вије Србијом“ и тсл.), па се потрудио да им то саопшти („Једите говна“, „све ћу да вас побијем“...). Када није помогло ни то што је један од његових пајташа Васићу угасио на руци цигарету, Чолаковић креће у „офанзиву“, разбијајући услут две флаше. У намери да га заустави, Михајло Крстић замахује столицом и наноси лакше телесне повреде Срболубу Радојевићу, прија-

тељу Чолаковићевом, који се испречио да га заштити. После доласка патроле милиције направљен је записник и присутни су се разишли кућама.

Из описаног би се дало закључити да се оваква ситуација разрешава код надлежног судије за прекршаје. У Београду се током викенда догоди на десетине кафанских туча, које се више нико и не труди у јавности да региструје. Једноставно се и једнима и другима „одрежу“ новчана казна или 15-20 дана у „бувари“, рутински, а онда записничар одшкрине врата и викне: „Следећи!“...

Али, испоставиће се, можда се у Београду и не придржавају закона. Јер, на основу кривичне пријаве од 21.11.1990, из Тужилаштва у Општински суд, крајем јануара 1991. године, стиже захтев за спровођење истраге у коме тужилац у описаној гужви проналази елементе „насилничког понашања у групи“ (КЗ Србије, члан 220: „Ко грубим вређањем или злостављањем другог, вршењем насиља према другоме, изазивањем туче или дрским или безобзирним понашањем угрожава спокојство грађана или ремети јавни ред, а његов ранији живот указује на склоност за оваквим понашањем, казниће се затвором од три месеца до три године. (2) Ако је дело из става 1. овог члана извршено у групи, или је при извршењу дела неком лицу на-



несена лака телесна повреда, или је дошло до тешког понижавања грађана, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година. Посебно је међутим, занимљиво да се насилничко понашање препознаје само у групи чланова СПО (па су тако они постали „окривљени“) а да су Хасбија Чолаковић и његово друштво у поступку означени као „оштећени“.

РАЗМОНТИРАНИ ПРОЦЕС

Истрага, тј. прикупљање изјава сведока завршено је крајем маја прошле године. На пет рочишта, одржаних од септембра прошле

до јануара ове године, долазило је до одлагања главног претреса. Заступник одбране, адвокат Драгољуб Томић, каже да је тада стекао утисак о жељи свих за смиривање страсти, односно да се спор дискретно „адактира“ („Ипак, то је мало место, и данас-сутра треба ти људи једни другима да погледају у очи, описује ражањску друштвену климу Томић). Међутим, расположење суда радикално се погоршава пошто је у Београду подигнута оптужница против Вука Драшковића. Кас да је појединцима (у чијој сфери утицаја је и Ражња) то био сигнал да је ловостај на припаднике опозиције престао. На претресу од 12. марта председник већа инсистира да се сведоци присете каква мајка је пре окршаја у мотелу помињана (да ли „обична“ или „муслиманска“), јер се Хасбија Чолаковић јавно декларисао као „комуниста и Муслиман“. Је ли реч о обичној параноји или, пак, неко има планове за преквалификацију (у рецимо, ширење верске и националне мржње)? Да ли окривљени имају разлога за сумњу у (не)пристрасност суда коме председава председник изборне комисије на изборима '91, а кога, као и остале судије у Србији, ускоро чека одлука о поновном именовању? Основано или не, тек судија Ракић је „ускратио питање“ адвокату Томићу у тренутку када је овај обавестио суд да му „оштећени“ Чолаковић отворено прети да ће „да га исели из Ражња“, и казнио Томића новчано „због непридржавања реда у судници“.

Чланови СПО из Ражња, уопште узев, могу да се похвале врло „маштовитим“ притицима власти. Четири дана пре инцидента у мотелу (2. октобра 1990.) у селу Смиловцу сачекује их делегација бораца са скраћеним сачмама, а незаинтересовани милиционери им „помажу“ тако што их упућују куда кроз кукуруз да умакну. На кривичну пријаву поднету против дванаест лица које су препознали, до данас никакав службени одговор није стигао.

Насупрот тако испољеној толеранцији, милиција је после избора врло ревносно приводила на саслушање чланове Месног одбора, због, како су рекли, анонимне пријаве „да припремају спискове за ликвидацију социјалиста“. Оштећени Хасбија, изгледа, такође игра значајну улогу у неговању политичког плурализма у Ражњу — најчешће по томе што у пијаном стању прети пиштољем. Посебан допринос локалном колориту дао је у већ легендарној ражањској анегдоти о томе како је отерао из вароши бугарски кафански оркестар, јер нису умели да му одсвирају и отпевају „Друже Тито, ми ти се кунемо“. Не треба наглашавати, све то пролази некажњено.

С друге стране, власт има миљенике и међу жртвама. Ту спада један од окривљених, некадашњи фудбалер пиротског и нишког „Радничког“, Младен Васић. Њега су због изговорене пароле: „Живео краљ Петар“, 1990. године, „ребнули“ са 45 дана прекршајно и кривично три месеца затвора, условно на две године. Сада му та условна казна представља „отежавајућу околност“.

О прохујалим временима монтираних политичких процеса, толико.

Разговор водила: Славница ЛАЗИЋ

Којим средствима политичке борбе, по Вашем мишљењу, Демократска опозиција треба да иступила после 9. марта?

— У тренуцима какав је овај-када смо сви у депресији и дефанзиви — јединство опозиције је потребније него икада. Постоји једна лепа народна изрека: „Пред зору је најмрачније“. Волим да мислим како она добро изражава наш историјски тренутак.

Све изгледа безнадежно — режим греши, а опозиција је можда слабија неко икад... Али, у атмосфери постоји нешто што делује као да сазрева и то сазревање да је сада „најмрачније“ јер долази „зора“, одржава ме у оквирима неке тихе вере да ће ствари кренути набоље.

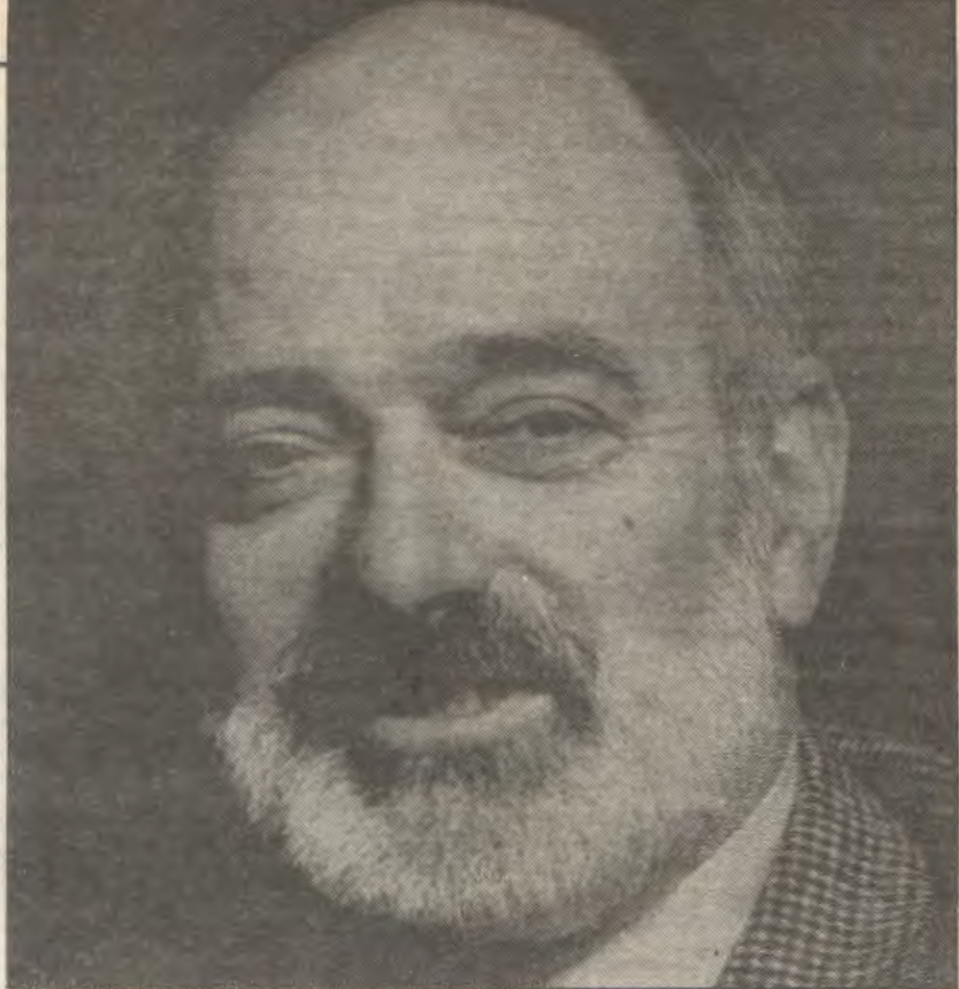
Дошло је и до отвореног размимоилажења у Демократској странци по питању политичких одлука. Ви, Коштуница, Борислав Пекић и неколицина били сте у супротности са мишљењем Главног одбора. Шта можете да кажете о том расцепу који је евидентан у јавности?

— „Расцеп“ није добра реч. Заиста припадам тој групи чланова која је остала у мањини, али која увек има могућност да изнесе своје другачије мишљење и да своје ставове брани, о чему се одлучује гласањем. Идеје које заступамо наилазе на одјек и никад није баш сасвим предвиђено шта ће се на крају десити. Грубо говорећи, то „крило“ стоји иза неких либерално-грађанских вредности. То је врло здраво за странку. Пре годину дана један број људи је отишао из Демократске странке, а ми који смо остали — верујући у снагу странке — проценили смо да можемо и да треба да останемо, под условом да будемо равноправно третирани. Ипак, једна група врло заслужних и способних људи је отишла: Никола Милошевић, Саша Петровић, Милан Божић, Аца Илић, Владан Василијевић, а у првом реду Коста Чавошки. Мислим да је губитак Косте Чавошког ненадокнадив, јер је један од правих творца Демократске странке. Дobar део чланства има то осећање губитка.

У договору око организације деветомартовског митинга било је озбиљних неспоразума. Председник Главног одбора Демократске странке условљавао је учешће своје странке и своје лично учешће елиминацијом извесног броја челника других странака. Шта Ви о томе мислите?

— Не бих рекао да је било некаквог условавања. Просто, постојала је идеја да би требало да говоре само они који митинг организују. Наиме, постоји мишљење — и није само наш председник Мићуновић заступник тог мишљења — да има доста појединаца који иза себе заправо немају странке, који се „шверцују“ уз опозициони талас. И ту, наравно, има људи са којима се не слажете ни политички, ни идеолошки и не бисте волели да са њима будете заједно на истој говорници. Ја сам лично био врло доследно за то да што више људи наступи, јер сматрам да што нас је више, то је боље, утолико смо јачи и потенцијално опаснији за режим.

У ДС се заиста одлучује гласањем. Аргументи се изнесу, образложе, суоче и тек онда



Бордо Вукоје

ВЛАДЕТА ЈАНКОВИЋ, ЧЛАН ИЗВРШНОГ ОДБОРА ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ

ПРЕД ЗОРУ ЈЕ НАЈМРАЧНИЈЕ

Саговорник „Српске речи“ широј јавности је познат као духовити и обавештени тумач грчких и јеврејских митова из популарних серија емитованих на телевизији. Овај пут господин Јанковић нам се представља као политичар.

По струци је класични филолог, а специјалност су му античка, посебно грчка и римска књижевност. Редовни професор Филолошког факултета на катедри за општу књижевност. Објавио пет књига из струке, а бавио се и проблемима драме и позоршта.

Правећи својевремено антологијске „Двогледе“ са Драганом Бабићем о медитеранским културама-грчкој, египатској и римској, стекао је епитет „телевизичног“ и шармантног тумача, па је од 1979. направно седам серија „Митови и легенде“ које су биле културно-историјског и популаризаторског карактера и репризиране су више пута. Управо излази књига заснована на овим сценаријима господина Јанковића. Света Гора му је велика животна преокупација. Он је и један од окнивача Друштва пријатеља Свете Горе.



се гласа. На тај начин се гласало и да би било боље да на говорници буду само председници СПО и ДС. Касније се од те одлуке одустало и ја мислим да је то добро. Митинг је јаче одјекнуо — не само код нас него и у свету — када се са говорнице огласило десетак странака, а не само двојица лидера пред масом.

МИЛОШЕВИЋ ОДЛАЗИ СА УСТАВОМ

На конференцији за штампу, одржаној два дана уочи митинга, још увек није била постигнута сагласност око захтева опозиције. ДС је захтевала само демократизацију медија и сазивање избора за Уставотворну скупштину. Захтев за оставком председника Републике том приликом уопште није поменут, а потакао је од Ваше странке. Можете ли то да прокоментаришете?

— Како сам учествовао у формулисању захтева, могу рећи да их је првобитно било много више и да смо се трудили да их сажмемо. Да је било по моме — говорим само у своје име — био би довољан један једини: захтев за расписивањем избора за Уставотворну скупштину. Јер, он обједињује све остале.

Ако би се расписали избори за Уставотворну скупштину и био донет нови Устав, самим тим Милошевић одлази. У најмању руку, он не би имао више садашња овлашћења која су без преседана. Наравно, одмах се добија и слобода штампе, добијају се промене у економској и социјалној политици и прокрчен је пут за повратак Карађорђевића, за враћање имовине и грађанских права тој породици.

На митингу 9. марта бурно је поздрављен предлог једног од говорника да опозициони посланици напусте Скупштину. Шта Ви о томе мислите?

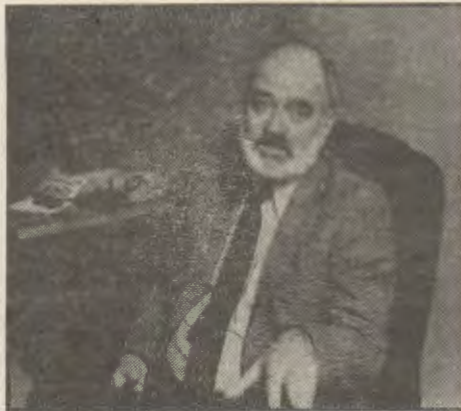
— То је двосекла ствар. Ја бих волео да опозициони посланици напусте Скупштину. Али ако погледамо истини у очи — не верујем да је то могуће. Не верујем, пре свега, да СПО може да опозове посланике из Скупштине. Нека сутра Вук Драшковић каже посланицима „Излазимо из Скупштине“, да видимо колико би га посланика послушало. ДС би то можда и могла, уз извесне тешкоће. Али, ја не верујем да се тиме ишта решава. Да не говоримо да је напуштање Скупштине потез већ мало „израубован“. Ми смо већ излазили, па се враћали, и данас би нам мало ко још веровао. То је девалвирано средство и претити неким изласком из Скупштине помало је као претити празном пушком. Напуштање Скупштине би имало ефекта само ако подразумева и враћање мандата. То би већ био озбиљан, делотворан чин.

Због чега по Вама Теразијски парламент није дужије трајао и зашто студенти у њему нису узели више учешћа?

— Студенти су овај пут одлучили да се не појаве и самим тим је ствар била осуђена. Сви који смо се тамо појавили, говорили и трудили се да манифестацију оживимо, чинили смо то помало безизгледно. Мислим да студенти нису изашли зато што су разочарани — јер све оно што су постигли пре годину дана — источило се. Грешка је опозиције што је допустила да се све то истопа. Студентски резултати су некако ишчили и то је њих у основи разочарало. Разочарало их је и то што је

опозиција **недовољно оштра, недовољно опредељена** и што није, рецимо **агресивнија!** Да би се поновио онај прошлогодишњи нережирани Теразијски парламент, онај велики догађај, потребно је имати повод, искру која ће да активира барут! Морало је нешто да се деси да би се постигла тензија, која уосталом није постојала ни на митингу овог 9. марта. Све се свело на манифестације средњошколске омладине, које свакако доста значе, али нису могле да доведу до неког политичког резултата.

Шта год ружно говорили о овом режиму, а ја немам шта друго да о њему кажем, мора му се признати да је за овај пут научио лекци-



ју: овај пут су се изванредно понашали — нигде није било милиције, нигде намрштеног лица, подиغنуте мотке или пендрека, дискретно су се склонили у страну, дали демонстрантима и разглас, воду и храну, донекле и телевизијски пренос — све су дали и постигли оно што су хтели! Али су тиме показали и још нешто — оно што се десило 9. марта прошле године, **кривица је полиције и режима**. Кад их нема на улицама, кад не праве кордоне, не забрањују, не претресају, све се заврши мирно и то се овом приликом без остатка доказало. Дакле, за прошлогодишњи 9. март су они криви и они носе одговорност за жртве. То је сада ван сваке сумње и то је један од резултата овог 9. марта и онога што је уследило на Теразијама!

СТАЋЕ ЖИВОТ

Захтеви опозиције нису императивни, они ничим не обавезују режим. Таква опозиција, са таквим захтевима није осим средњошколаца никога покренула — ни студенте ни раднике — никакав јачи талас који би пољуљао власт. Које околности могу опозицију да избаце у центар политичких догађаја?

— Под овим околностима, она баш и нема много избора. Опозиција тренутно заиста не стоји најбоље. Не стоји добро ни режим — сви тонемо. Има нешто злослутно у атмосфери. Подсећа ме на Конрадов „Тајфун“. Ту имате лепо описану атмосферу пре страшног невремена: таласи без ветра, оловно сунце, спарина, док су људи наизменично тупи или раздражљиви — општа депресија... Нешто се спрема — а то што се спрема, јасно је, то су **социјални немири**. Са овом инфлацијом, са овим степеном изолације, ми ћемо то имати за месец-два. Тада би могао да наступи тре-

нутак за опозицију, где она треба да каналише и артикулише те захтеве, који ће бити спонтани и много опаснији од свега што је власт предвидела плашећи народ пред 9. март. Иначе, очекивати од опозиције да позива народ на неки активан оружани отпор, бесмислено је. То она нити може, нити би требало да уради. Генерални штрајк ће објединити све спорадичне штрајкове који се већ дешавају и онда када до тога дође, **стаће живот**. То је тренутак када наступа опозиција.

Сваки народ има периоде свога успона и пада, а Срби су сада, нажалост, на тој силазној линији. Нигде нам не иде добро, ни споља ни у земљи. С тим што је режим сада стварно прекардашио. Моје данашње осећање према режиму није више толико гнев, колико осећање **увређености**. Најтеже ми од свега пада то што нас они третирају као **дементне**. Они сада већ вређају нашу интелигенцију. Рат проглашавају миром, ратни пораз-победом, исто као што за себе, комунисте, кажу да су социјалисти. То је понашање **ситног џепароша** који гледа у очи и каже за неистину да је истина. Верујем да многи људи деле са мном то осећање. И то осећање понижености и увређености (и наравно глади), довешће до њиховог пада.

При том мислим да наш народ није неки високоосвешћени народ. То се показало и у децембарским изборима, и на крају, у случају Раковице. Наш народ се стално боји да му се не деси нешто горе од онога што му се већ дешава. И тек кад ударимо у „камено дно“ испод песка, тек тада ће доћи до реакције која може да се заврши само на један начин.

Сав смисао мог двогодишњег деловања у политици (а искрено — не осећам да ми је у њој место) био је у томе да се оствари миран прелазак са комунистичког на демократски систем. Изгледа, нажалост, да је таква могућност готово ишчезла, искључиво због осигане тврдоглавности властодржаца из СПС-а. Постоји и други разлог, више субјективне природе, а то су **инертиост и непојмљива трпељивост огромне већине бирачког тела**. За неверицу је што народ не увиђа везу између ратног пораза, привредне пропасти и владавине СПС-а. Узмите недавне радничке штрајкове: **радници се задовољавају бедним уступцима**, а не схватају да и то мало што добија мора бити некемо одузето, или одштампано — а то значи одузето свима.

„НЕИСУКАНЕ САБЉЕ“

Да ли је потребна чврста коалиција опозиционих странака и какви су изгледи да до такве коалиције дође? Како превазићи личне поделе које су данас значајније од политичких разлика?

— Коалиција можда није добра реч. Боље би било рећи **фронт**. Реч би била о фронту који би био врло лабав, где би свака странка могла да задржи своја опредељења, али би сви имали један заједнички циљ — а то је **да промене владајућу garnитуру**. Тек после тога би могло да се говори о међусобним разликама, али би их сада требало привремено заборавити. Ту бих волео да видим и припаднике националних мањина — рецимо Заједницу војвођанских Мађара, па можда и при-

прандике СДА из Санџака, или косовску алтернативу. Тек када би се направиле таква једна структура, могао би да се формира реџимо — један кабинет у сенци. Тада би отпао приговор опозицији да она доста тога не чини, већ само критикује. Ту би морала да убу и удружења грађана, истакнути појединци, синдикати, разна струковна удружења. То би био фронт, за разлику од коалиције појединих политичких странака.

Али, ја некако не верујем да смо ми зрели за такво нешто. Јер, још увек код нас има много надмудривања и надгласавања и зато нам тако иде. Ми не можемо против своје природе и против свог менталитета. Отуда моја скепса.

Стиче се утисак да професори Београдског универзитета углавном нису спремни да се политички ангажују. Шта мислите — шта је основни разлог за овакво стање ствари?

— Па зашто би професори на Универзитету били другачији од народа у целини? Они су само можда његов најобразованији део. И ту преовлађује иста инерција, по принципу „само да не буде горе“. Међутим, познајем велики број својих колега који одлучније мисле и који су без резерве били на страни студената. Постоји моћни интелектуални потенцијал који ће се ангажовати. Не може се судити о целом Београдском универзитету по неким представницима у Скупштини, који су све пре него репрезентативни. Још увек верујем у „тиху већину“ која је једна оштра „неисукана сабља“. Али када буде дошао тај тренутак, Универзитет ће бити тамо где му је место. Многи који су сада или колебљиви или дремају — пробудиће се.

Прокоментаришите политичку делатност председника Републике.

— За то постоји само једна реч: катастрофално. Он има сва овлашћења, а та овлашћења, која су по свему претерана, злоупотребљава. О највиталнијим проблемима нације одлучује сам, не налазећи за сходно да било кога о било чему обавести. Не само што прекорачује своја овлашћења, него показује запањујућу тврдоглавост и агресивну упорност, која нас је довела догде смо сада. Наведите ми само један пример да је Милошевић било када признао да је у било чему погрешно откако се појавио на политичкој позорници?! Никад ни у чему погрешити — то је просто немогуће, чак и да не видимо ово што видимо — тотално расуло, банкрот и то не само економски, него и морални и национални. Он и даље каже да ће радити то што ради, да не намерава ништа да мења. Ту очевидно нешто није у реду не само са политиком, него и са личношћу тог државника! Он, као што је рекао отац Атанасије, мора да оде. Ја мислим да се тај дан приближио.

Какав је утисак на Вас оставио наступ владике банатског Атанасија на НТВ Студио Б?

— То је једна од најважнијих ствари која се код нас десила у последње време. Нашао се човек без личних амбиција, који је јасно, недвосмислено, без условљавања и калкулација, изнео поразне истине тим лепим и уверљивим језиком. Он је, убеђењем и снагом аргумената, деловао као старозаветни пророк (а без пророчког патоса — како је само говорио о фудбалу) који свој народ упозорава на

оно што му се дешава шта му се може десити ако се не опамети. Ја верујем да је то оставило огроман утисак. Ни званична телевизија, ни „Политика“ нису говориле, нити пренеле (чак ни у одломцима) интервју владике Атанасија, што значи да је реџим осетио колико је то опасно. И уопште, чим властодршци осете да је нешто заиста значајно и опасно, иматећутање и ембарго.

ЏЕКИЛ И ХАЈД

Принц Томислав је изјавио да су га посетили Шешељ, Јовић и представници ДС. Тим поводом, принц Томислав је рекао да је демократски да свака странка има свог принца. Значи ли то да је Томислав принц ДС?

— Не значи, ДС није ни монархистичка, ни републиканска. Демократска може бити било која монархија, као што недемократски може бити било који републикански реџим. ДС нема ту никаквих опредељења — ни у програму, ни иначе. Ми се у томе разилазимо као било која група грађана, а најмање смо за принца Томислава. Ви то вероватно помињете зато што смо својевремено предлагали да принц Томислав буде кандидат за председника Републике. Та идеја можда није била најсрећнија, али она сигурно није монархистичка. Хтео бих тим поводом да кажем да ми није сасвим јасно држање принца Томислава, који каже да се неће мешати у политику (што је сасвим у реду), а истовремено прима неке политичке људе.

А ако би требало да искажем своје мишљење и о томе шта један од његових посетилаца Шешељ, у последње време ради, ја ћу то спремно учинити: мислим да су сад са овим општим сажимањем ситуације, када се ствари почињу да долазе до својих исходшта, почеле да падају многе маске, па је тако пала и Шешељева. Његово наводно опозиционарство сада је пукло као мехур од сапунице и он је најмање у три маха показао ко је заправо — да је само извршилац послова владајуће странке. Трбало је да он, уместо Милошевића, среди ствар са Бабићем у Крајини — што није успео и тамо је био само извикдан; онда је ишао по свету и нудио некаквим муштеријама Интерпола круну — ништа мање него Немањића, што је такође допринело о његовом демаскирању, затим његово држање око митинга и најзад, последњи иступи у Скупштини. После узајамних излива лојалности и наклоности Шешеља и председника Републике, сасвим је јасно да су они само лице и наличје исте, безвредне и бушне, паре. Свршено је са сваком илузијом да је Шешељ опозициони политичар.

А оно што се десило у Раковици, да је Шешељ добио 6 пута више гласова од Борислава Пекића, за мене је поразно. Та чињеница не говори добро о овом народу. Ако он заиста шест пута више верује Шешељу него Пекићу, онда му се ништа добро и не пише, а можда и не заслужује нешто боље од тога што има.

Који облик владавине сматрате најпогоднијим за српски народ — монархију или републику?

— Ту би морао да одлучи референдум. Имам утисак да би у овом тренутку монар-

хија много шта решила. Пре свега недоумицу око алтернативе — оно што људи стално питају — ако не буде Милошевић, ко ће онда бити? И заиста, опозиција није у стању да понуди једну личност која би била противтежа Милошевићеву. Краљ би, иако са slabим знањем српског језика и прилика овде, што је сигурно хендикеп, био бољи од било које друге могућности, из једноставног разлога што је потребна фигура око које би се опозиција окупала. А то окупљање је нешто у шта је пре свега верујем, и у шта улажем све своје напоре откако се бавим политиком. Овде, разумем се, мислим на акционо, а нипошто на програмско јединство.

Није реч о томе да сарађују само СПО и ДС, него би то требало да буде један опозициони фронт, по узору на Демос, чак и шире од тога. Значи, све опозиционе странке требало би да се окупе и истакну једну фигуру — то би по мом миљењу био краљ — и да то буде противтежа и Милошевићу и СПС. Тек то би била два, приближно подједнако тешка таса. Сама монархија би морала да буде више формална него стварна.

ПРОТИВ ИЗЛАСКА НА ИЗБОРЕ

Хоће ли ДС ставити пред чланство на годишњој скупштини питање поверења руководству?

— То ће се десити природно и рекао бих — статутарно, јер је предстојећа скупштина, која највероватније треба да се одржи у септембру, изборна. По нашем Статуту, за свако место мора бити најмање два кандидата. Гласање је тајно и у том смислу ће садашњи председник и остали челници странке ставити своје поверење на пробу.

Треба ли или не треба бојкотовати предстојеће општинске изборе?

— Лично мислим да треба. ДС још увек није донела такву одлуку, то је мој лични став. Не би требало изаћи на изборе под овим условима — без равноправног приступа медијима, и у садашњем изборном систему. И ту треба бити доследан.

Ја сам био против изласка на изборе и у децембру '90, када сам остао у мањини. Треба знати да у Статуту ДС постоји члан који вам изричито дозвољава да искажете своје мишљење, иако се он разликује од прихваћеног и изгласаног мишљења странке — под условом да нагласите да је оно ваше лично. То право да имамо своје мишљење, а да након његовог изношења не носим последице јесте оно што ме поред осталог, држи у ДС.

Како коментаришете подршку Демократске странке Милану Бабићу и његовој политици у Крајинској крајини?

— Лично никада нисам одобравао Бабића као политички феномен, ни његове изјаве и наступ. Међутим, он је с разлогом имао резерви у односу на Венсов план и догађаји су потврдили да су и он и Демократска странка подржавајући га, имали право. Јовић и Милошевић, пошто су навели те људе на једну екстремну политику, пристали су на Венсове услове и оставили их на цедилу. На то је Демократска странка реаговала, што не значи да се она солидариса са Бабићем као личношћу, него са једном политиком која је у одређеном тренутку била умесна.

„ШТРАЈК“ ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА ДЕЦА СА ШМРКОВИМА

Пре само двадесетак дана просветни радници подржали су власт у борби против деце на Теразијама. Треба ли данас деца да подрже своје лако поткупљене учитеље?

Пише: **Сандра ПЕТРУШИЋ**

Злогласни март је коначно иза нас. Стигао је април, месец познат по томе што доноси пролеће и плодове. Добили смо и једно и друго, пролеће је стигло, а што се плодова тиче Србија је пуна тврдог спанаћа и



штрајкова. Зашто је спанаћ тврд можда и можемо да схватимо, али зашто се штрајкује тешко да је икоме јасно.

Просветни радници нас ових дана бомбардују својим образложењима, машу нам испред носева малим платама, убеђују нас да је положај просвете катастрофалан, а да су њихови услови за рад очајни. Звучи опасно, али нејасно. Намеће се питање шта се то догодило са просветом за само 20 дана?

Сећате ли се 9, 10, 11, 12. марта, сећате ли се оних клинаца који су стајали испред Теразијске чесме и који су молили своје професоре да им се придруже? Сећате ли се њихових вапаја и њихове усамљености? Били су то клинци, који су и за себе и за своје професоре желели боље сутра. Уместо подршке, добили су неоправдане изостанке, уместо топле речи добили су гомили увреда, њиховим професорима је тог тренутка све било потаман и нашли су се у чуду пред безумним изливом своје деце. У жељи да их уразме нису се ни примакли Теразијама, вијали су их по двориштима школа и издавали срцепајајућа саопштења о манипулисању децом. Просветни радници тих дана нису видели никакав разлог за револт.

ЗА ДИНАР ВИШЕ

По свему судећи средином марта у просвети је све било на свом месту, јер како бисмо друкчије објаснили чињеницу да први пут у историји професори нису били са својом децом. Били су толико уверени у то да разлога за демонстрације нема да су дозволили себи да се владају попут разочараних родитеља недораслих својој родитељској дужности да стану уз своју децу чак и у случају да та деца греше, уз неопходно сазнање да су и они својим васпитањем придонели тим „грешкама“.

У марту је просветним радницима било сувише лепо да би ишта мењали, а онда им је преко ноћи неко узео плату, демолирао учioniце, уништио основна средства за рад, побркао програме и спустио просвету на најниже гране. Да ли је могуће да се за само 20 дана уништи нешто толико стабилно и толико савршено, нешто због чега је вредело изгубити поверење сопствене деце?

Уколико прихватимо ту теорију доћи ћемо не само до закључка да су ученици били далековидији од професора већ и до сазнања да су ти исти професори и наставници и даље сасвим слепи. Јер, да није тако, они не би тражили повећање плате, већ смену оних који су довели до тога да се њихов савршени свет распадне за непуних месец дана. Стиче се утисак да просветни радници овог тренутка не размисљају ни о узроцима ни о последицама већ само о којем динару више.

Чак и уколико их добију њих чека нових 20 дана, а то значи да њихове плате поново неће вредети ништа. У том случају моћи ће да приступе новом штрајку и новом захтеву за повишицу. Питање је само колико дуго ће на тај начин малтретирати сву децу и колико дуго ће им времена требати да установе да ситна повишица не значи ништа, а да су им једино исправно решење понудили ученици много раније.

Ипак, тешко је поверовати да је у марту стање у просвети било задовољавајуће и да је то био разлог што су „теразијски клинци“ остали усамљени. Пре би се рекло да су просветни радници већ тада били спремни за тражење бољих услова, а да су као пут ка остварењу веће плате изабрали увлакачку политику којом су подржали власт, у нади да ће она због помоћи бити великодушна према њима. За такав поступак постоји оправдање уколико узмемо у обзир на шта све празан стомак може да присили човека и колико је ниско у стању да га спусти, али то нас не тешти, јер остаје сазнање да је судбина и васпитање наше деце у рукама оних који су спремни да их продају.

ДЕЦА УМЕЈУ БОЉЕ

Теразијски клинци су понудили решење и себе у залог. Одржали су час демократије, којем њихови професори нису присуствовали. Најмање што би просветни радници могли да добију је неоправдани изостанак, јер, да су на том часу били присутни, научили би од своје деце бар како се штрајкује па би сада умели да примене стечена искуства уместо да од свог помпезно најављеног штрајка праве циркус. Којим другим именом назвати све што се дешава ових дана: не зна се колико школа је приступило штрајку, колико школа је сасвим обуставило наставу, а колико их има скраћене часове. Министар просвете, **Данило Ж. Марковић** нас уверава да штрајкује 5—6% школа, Штрајкачки одбор тврди да он не располаже веродостојним подацима, јер је информацију добио преко телефонских разговора са директорима, а директори не пружају веродостојне информације. Деца одлазе у школе и не знају шта их тамо чека, а срећнија, попут оних у Светозареву, имају могућност да се информишу преко радија. Часови се скраћују, не одржавају, најављују, отказују, а деца седе у приправности и чекају ново наређење. Просветни радници нас уверавају да ће све то потрајати до испуњења њихових захтева, а деца већ сада знају да ће се по обустави штрајка, пар дана касније, појавити нова потреба за штрајком.

Штрајк просветних радника је бесмислен и лишен сваке перспективе. Њихова једина нада је да ће се њихова деца поново ставити у залог за боље сутра. Деца то умеју боље, а да ли су спремна остаје нам да видимо. Тешко да су успели да забораве све хладне, кишовите и гладне ноћи које су усамљени провели на Теразијама дозивајући професоре и раднике. Има ли у њима воље да се још једном боре за оне који су их издали? Не би било за чуђење ако се та иста деца сутра појаве са пендрецима и шмрковима и растерају ове „нове штрајкаче“.

ХОЋЕ ЛИ СРБИЈА КОНАЧНО ДОБИТИ СВОЈУ „СОЛИДАРНОСТ“

„Независношћ“

Пише:
Ружица РАНИТОВИЋ —
ЈОВИЋ

Говори ли се о Србији „тишине и непокрета“, о неколико дана који ће је потрести и у којима ће, кроз артикулисану грађанску непосушност, она коначно постати нешто сасвим друго и боље него што је сада, на уму се мора имати пре свега једна ствар: **ко ће то извести?** Тихи бунт који би учинио да све стане немо, да би коначно кренуло другачије, био би само завршница општенародног таласања, које би по својој природи могао обухватити пре свега **синдикат**. Онако како је крајем седамдесетих „Солидарност“ у Пољској, шраф по шраф, демонтирала један зарђали бирократски апарат, да би, пошто је све извесно време личило на расуло и анархију, породила нове политичке, економске и социјалне односе. И ударила темеље политичком плурализму, на крају. Наравно, не „на мах“. Трајало је све то годинама, у којима су Пољаци са бевевима „Солидарности“ избацивани из кафана, пијанци се већ у четири поподне ваљали улицама, а у самоуслугама уредно послане стајале полице препуне џема, џема, џема...

У српским самоуслугама има, истина, још много чега поред џема (макар за гледање), а у политичком животу већ трећу годину тренира се странакчки плурализам, али — просечни грађанин Србије прикован за најнижи праг egzистенције, на исти начин више нема куд. Па ипак, ствар се не помера с места. Окупивши их ту где стварају, где њихово грађанско достојанство има и одређену материјалну потврду (јер какав год да је систем, без новостворених вредности не може) синдикат има шансу да већи део пунолетних грађана Србије организује тако да њихово „доста је било!“ буде изречено једанпут и за свагда. Својом масом он може захтевима опозиције Србије за радикалним политичким променама дати одговарајуће експлозивно пуњење.

Али, какав синдикат? Сигурно не онај који деценијама саживљен са апаратуром власти, као трансмисијом једине делујуће партије, постоји као гарнирунг датог политичког система, заборавивши кога уопште и представља. И коме се ономад у општој моди промене имена (а да се суштина и не дотиче) прохтело да се назове самосталним.

Независни синдикат, дакле. Или, како је званично регистрован после оснивања у но-

Као ефикасно средство, синдикату увек стоји на дохват руке и штрајк који — ако околности то захтевају — може постати и генерални. Тада би дефинитивно дошло до пуцања чаробног круга у коме се досадашњи синдикат сумануто вртео, јурећи свој реп. А вртешка је отприлике ишла овако: да би се једнима дало, другима се мора узети.

Око власти се све врти, само се она, будући у центру, не миче. Хајде да претпоставимо: шта би се десило када би они СВИ тражили своје У ИСТИ МАХ?

вембру прошле године — Уједињени грански синдикат „Независност“.

СВАК' НА СВОМ, СИНДИКАЛНОМ ЗАДАТКУ

Обухвативши 11 независних гранских синдиката и неколико струковних, „Независност“ већ пети месец утире пут синдикализму какав још није виђен на нашим просторима. Зачет је у независном синдикату Радио-телевизије Бе-

оград, створеном још јануара 1990. као одговор на невиђени притисак политичких властодержаца, да би се после 9. марта прошле године њен дух проширио на „Политику“, „Вечерње новости“, „Борбу“ и Танјуг. Његов траг може се, такође, наћи и у намуштим синдикалним гигањима металаца, који су у то време показивали да знају шта хоће, али им није јасно како да то постигну.

Пошто је у јесен 1988. године послао раднике Раковице „на своје радне задатке“, искористивши њихов социјални бунт да би учврстио власт, Слободан Милошевић није се више узнемиравао њиховим проблемима. Прошетао је још само једном кроз Раковицу, дан после знамените 17. седнице, и у њиховим фабричким халама просу мало божанског сјаја, срећан што га воле, што су уз њега и што ће у наредним унутарпартијским и националним размачувањима моћи још жешће да тресне песницом о пулт говорнице. И „отишао у легенду“. А они су се грчили између љубави према Вођи и врло јасног знака да нешто није у реду. Бивали све сиромашнији, све горе живели... Па су писали писма, молбе, жалбе, ишли му на поклоњење. А он им је слао своје емисаре — партијске лимузине довозиле су у Раковицу Радоша Смиљковића, Слободанку Груден, Милорада Унковића... даље ништа није било у реду. Настављени су митинзи, радни па нерадни штрајкови, да би у новембру 1990. године, у писму Милораду Унковићу, председнику Скупштине Београда, синдикалци Раковице одсекли и њему и „вишим инстанцама“: „Ми ћемо ову битку добити из простог разлога што смо у праву“. И када је, након вишемесечног синдикал-



Слободан СТАНКОВИЋ



ног кувања, у генералном штрајку металаца и текстилаца Србије, априла прошле године, кроз саопштење Владе Србије да „изван оквира утврђених програма“ она нема могућности за решавање појединих проблема“, те да се „сви заједно ангажују на остваривању програма, свесни да ће његова реализација тражити одређена одрицања“, било јасно да „не лаје кера села ради, него себе ради“, онај део аутентичног синдикалног вођства металаца знао је да повуче консеквенце — и кренуо другим путем. И отуда — „Независност“.

„Све време смо погрешно радили. Васпитавани смо у интересу оних који су нас водили да сви радимо све. Прва реченица Павића Обрадовића, потпредседника Републичке скупштине, на скупу власти и „Независности“ у Дому омладине, гласила је: „Другови, сви смо ми на истом задатку!“ То је њихов основни прилаз — да би радници

„знали“ да су одговорни и за прављење фабрике, и за куповину машина, и за обезбеђење посла, и за економске програме. Међутим, ми смо са тим рашчистили. Крајње је време да се зна шта ко ради“?, изјавио је недавно у интервјуу „Борби“ Милан Николић, председник Извршног одбора металаца у „Независности“, а неприкосновени раковички синдикални вођа, који годинама мота ону праву синдикалну нит кроз све непознанице и неспретности.

И као што је удавачи на лошем гласу најдража тема крепост и поштење, као и тзв. Самостални синдикат кад год зашкрипи, кад год је неки „незгодан“ тренутак, истиче свој „надстраначки“ карактер. Поведени тврдњама синдикалних челника да их „политика не интересује“, не мали број радника и данас тврди (у време штрајкова рецимо), како се „не меша“ у политику, и како „само тражи своја права“. Не питајући се — ко има закида та права? Они само хоће свој зајемчени лични доходак, номинално далеко већи, захваљујући високој продуктивности Штампарије новца у Толчидеру. А у свему томе, спирала пада животног стандарда свих грађана Србије, па и чланова синдиката, иде у суноврат.

Разлучивши последицу од узрока, у синдикалу „Независност“ од самог почетка свесни су да тражећи од система само да преживе, радници продужавају његов век. И да није ствар у платама, овом или оном синдикалном руководству, колективним уговорима, већ — у систему самом. Због тога, тврди Бранислав Ченак, председник УГС „Независност“, овај синдикат треба да „сачини свој политички програм и оцени постојећи политички систем: да ли је то систем који продукује околности у којима можемо да задовољимо своје интересе, или обрнуто — продукује околности, коме смањују већ и оно што смо до сада имали. Па да каже: не, ово не ваља ништа, нашем садашњем интересу на овом нивоу одговарао би — оваква политички систем. А он би био одлична подлога за овакав економски, и овакав социјални систем“.

Говорећи да хоћемо да радимо, „да стежемо каиш“, добијали смо неку црквицу која нас је задовољавала“, каже Милан Николић сумирајући своје синдикално искуство, док сада „инсистирањем на обезбеђивању за нормалан живот, практично тражимо све, чак и да неко призна да није способен да нам то пружи“. Синдикат одбацује своју политичку невиност и излази на линију фронта. Истичући деловање „Независности“, као политичко деловање *par excellence*, професор Сретен Сокић, координатор у Економском савету овог синдиката, наглашава: „У условима када је бирократска власт доминантна, када постоји синдикат који је продужена рука те власти, а тиме и Социјалистичке партије, идеја да се синдикат не бави политиком потиче из окриља валдајуће партије и остатак је старог. Значи, синдикат не треба да се бави политиком, него треба само да спроводи политику. Ми смо у својој стратегији утврдили да су сва синдикална питања на овом ступњу развоја демократије у Србији (да не кажем анти-демократије), пре свега политичка питања“.

Под насловом „машина преча од политике“, један наш дневни лист истакао је у свом броју од 10. марта како су „радници земунских колектива у време митинга углавном остали на радним местима“, објашњавајући то овако: „Беспарица, тежак живот и борба за голу egzистенцију (подвукла Р.Р.Ј.) бацили су у засенак политичка збивања“. Као да 9. марта на Светосавском платоу није било речи управо о беспарици, тешком животу и борби за голу egzистенцију! Сличну противречност, лицемерну замену теза, а тиме и проблематичност свог деловања, показао је у свом исказу на исту тему и Милка Јовановић, председник синдиката „Змај“: „Радници имају мале плате, нерешене стамбене проблеме, и једва састављају крај с крајем, па им је свега преко главе (подвукла Р.Р.Ј.). Протести попут овог нама не могу помоћи, па смо једногласно усвојили предлог да се на митинг не иде“.

Оставивши по страни све видове истанчане манипулације, које су још итекако шаролики, као и лична лицемерства, доћи ћемо и до категорије кључне у овом политичком тре-

НЕ СМЕМО ПРАВИТИ ГРЕШКЕ

Милан Николић, председник Одбора металаца у „Независности“, говори о односу независног синдиката према опозиционим странкама, њиховој потенцијалној сарадњи, као и многобројним недоумицама и нејасноћама које јој стоје на путу:

— Бежим од неког ближег одређења према опозиционим странкама у погледу било какве сарадње, искључиво из тог разлога што сматрам да и оне саме до сада нису успеле да се на прави начин договоре и уједине, те направе неки конкретан програм који би привукао раднике. Да ја као синдикалац, немам разлога да не кажем: „Е, радници то је оно право! Идемо са њима! Са њима ће нам живот бити бољи!“ С друге стране, и ми сами далеко смо од снаге која би била довољна да се ухвати и коштац са неким питањима која су и саставни део програма тих странака. Истовремено, принуђени смо да у ходу решавамо неке ствари које сада радници од нас траже. Наша синдикална политика каже да морамо да се бавимо свим питањима који су у интересу радника. Сада, на почетку свог деловања, не желимо да са било ким правимо неке покушаје у којима нећемо успети.

Значи, нећемо улазити у активности (озбиљне), све док не проценимо да смо довољно способни да оно што започнемо истерамо до краја. Уколико сада, у време велике манипулације радницима будемо покушавали, па не успевали, изгубићемо поверење људи. Ми не смемо да правимо грешке. Сада пре свега, покушавамо да створимо снагу кроз коју ће радници моћи да остваре све оно што је од њиховог интереса. Наравно, не можемо ни ми да останемо сами за себе, мораћемо да изградимо сарадњу са свима онима са којима будемо сматрали да треба. Истовремено, када будемо та снага — а претпостављам да ћемо бити врло брзо, с обзиром да нам се велики број људи свакодневно прикључује — нећемо бежати од разговора са било ким, без обзира колико исти мислили, или не.

САМИ СМО КРИВИ

Изнервиран, јер су неки тражећи пречици у остварењу својих циљева, заговарали одмах неке радикалне мере, Бранислав Ченак је на њиховој недавној одржаној седници, рекао члановима Одбора металаца: — Ми имамо огорчене људе који хоће нешто преко ноћи да ураде. А то не може тако да се уради. Треба нам, пре свега, добра и чврста организација, која ће ујединити све наше различитости! Дакле, организација која мора прво да себе среди изнутра, да направити комплетан програм, оно што ће да понуди кад оде тамо пред Божовића и каже: „Ово ти Божовићу не ваља, то треба овако да се уради“. А не — твоје не ваља. Па зна и он да не ваља. Зна он то врло добро, није он глуп човек. Њему то одговара овог момента, и зато то ради. Не зато што мисли да је то добро. Контрадикције које сам чуо данас, овде кажу: не можемо ми да срушимо власт без 150 хиљада људи, а онда хоћете са 500 да им поднесете захтеве који руше ту власт. Јер, суштина ове власти је управо у лажним колективним уговорима, а ви хоћете да тражите да се они укину. Оба закључка долазе из ове собе, а у супротности су један с другим.

Не видим зашто немамо толико жарга, као што лако узимамо мотке и руке, да узмемо метлу и прво почистимо кућу своју, да окренимо зидове, уведемо телефон. Хајде прво ово да средимо, да платимо кирију, па онда да рушимо Радомана Божовића. А мени се чини да између тога и Радомана Божовића има још пуно, пуно посла да урадимо. А није нам ни Радоман крив, ни Милошевић, ни опозиција — нико! Сами смо криви. Ово су наши послови. Ово нам не решава ни опозиција, ни Радоман, ни Бог отац. Ово ми решавамо или не решавамо.

нутку Србије — страха: Аутентичан политички и синдикални ангажман данас и овде, неима подразумева и поприличну дозу храбрости, и то не оне грађанске, свесне, него оне личне, луде храбрости — упркос свему. Јер, лако је у Кнез Михаиловој улици викати „оставке“, али, седнете ли на аутобус број 37 и преко свих београдских брда дођете у Раковицу, схватићете колико је демократија у Србији мисаона именица. То путовање дође вам као времеплов: у раковичким фирмама сте негде у 1958. години. Ту су још и комунисти, и „непријатељи народа“, и „силе мрака“ и „напредне снаге“. Не виде се, али сви знају да су ту, зато се шапуће. Судбина технолошког вишка као Дамоклов мач виси над сваким ко се усуди да истерује неку правду. Зато је постојање независног синдиката у таквим срединама засновано пре свега на личној храбрости његових чланова. А да није посредни пражња прича, доказ су они који су чланство у „Независности“ платили губитком посла. „Отпустише вас хладно“, питамо Душана Шапоњу, члана „Независности“ и бившег пројектанта фабрике „Бане Секулић“ у Сомбору. „Хладније него што можете да замислите“, каже. И заиста — оснивачка скупштина независног синдиката за раднике „Банета Секулића“ одржана је 24. децембра прошле године, ван фабрике. Шапоња је отказ добио — 25. децембра! Моралне дисквалификације, шиканирања на послу, претећи телефонски позиви (нешто од тога искусио је и Милоје Игњатовић, ливац из Савојна, члан „Независности“ и говорник на деветомартовском митингу), све то иде у рок службе. Зато, поред активности на генералном плану, „Независност“ мора свакодневним залагањем да пружи одговарајућу заштиту својим члановима.

Није, наравно реч о неким див-јунацима, већ пре свега о људима који немају шта да изгубе, и зато су све бројнији — чланство „Независности“ непрестано расте. Али, све је веће и нестрпљење, праћено жељом да се, узимајући у обзир исказану политичност овог синдиката, ствари решавају преко ноћи. Да се иде радикално и то одмах! На последњој седници Одбора металаца, неки чланови „Независности“ помињали су плате од 2.600 динара (МИН Ниша) вапећи за векном хлеба, али чуо се зато и глас оних који су примили 42 хиљаде (ИМТ) и који су од синдикализма тражили неки виши квалитет. Наглашавајући велике разлике у статусма између различитих, али и у оквиру истих грана, Бранислав Чанак истиче важност добре и чврсте организације, која јединственим циљем може поморити постојеће екстреме. Истина, свестан је да времена за изградњу организације неће бити много и да постоји ризик да их догађаји прегазе. Јер, страх код радника полако смењује очај. А очајни људи могу мимоићи и „Независност“, и Скупштину, и Владу, и кренути право на — самоуслуге, чиме би се завршила свака прича о демократији у Србији.

ТРЕНИНГ ЗА ПРОМЕНУ СВЕТА

Своју надстраначку природу у Синдикату „Независност“ тумаче пре свега као доследност — од имена до деловања. Ипак, гледано са „оне стране“ он свакако делује опозиционо. Социјалисти, како каже професор Сокић размишљају по свикнутој логици: „Наш



Слободан СТАНКОВИЋ

синдикат служи нас, спроводи наше одлуке и стратегију, а сад овај независни, пошто није са нама, онда је против нас. А како је и опозиција против нас, онда је то „опозициони синдикат“. Професор истиче при том да је та теза упрошћена, али оставља места размишљању да ту „има нечега“. Јер, ма колико се међусобно игнорантски понашали, ма колико неповерење и недореченост у њиховом односу владала, „Независност“ и опозиција ипак су у крајњем случају на истом задатку. Јер, не прихватајући шминку и спорадична поткупљивања, тражећи својим деловање успостављање истинског политичког плурализма у коме би и он сам имао одговарајуће место, синдикат „Независност“ задира у политички монопол, дакле темељ постојећег политичког система. А све то ради и опозиција. Комплементарност политичког деловања те две стране упутиће их, по природи ствари, на савезништво, на постојеће владајуће партије није смена ма какве партије. То је промена света, или како комунисти већ воле да кажу, „епохе“. Тек том променом независни синдикат постаће први синдикат, а да ће бити независан, то се само по себи подразумева.

Како је већ прогутао којекакве оптужбе за агентуру овим или оним страним силама, за мрачне и „ненародне“ циљеве, а није се загрцио, независни синдикат може да пређе на „кибицовање“. Избор партнера, кажу у „Независности“, биће искључиво на основу програма. Која им се странка програмски највише приближи — њени су. Изневери ли их, само она губи. Јер, како каже Чанак, „партије настају и нестају, а синдикат остаје. Посто-

ји, ето, већ 250 година. То би пре свега значило „да дотична странка није положила основни политички испит: није сагледала да већина грађана који производе вредност од које живе и сви они појединачно, а посебно држава, није задовољна њиховим радом. И да ће у следећој фази, уместо дијалога, та већина грађана другим средствима мењати политички систем који је оценила тако“, додаје Чанак. А као ефикасно средство, синдикату увек стоји на дохват руке и штрајк, који, ако околности то захтевају, може постати и генерални. Тада би дефинитивно дошло до пуцања чаробног круга у коме се досадашњи синдикат сумануто вртео, јурећи свој реп. А вртешка је отприлике ишла овако да би се једнима дало, другима се мора узети. Кад штрајкују учитељи, да би им се направио уступак узме се пензионерима, онда штрајкују металци, па се и за њих однекуд створи нека црквица. Ту су затим рудари: одузме се од оних првих да би се они смирили. И тако у круг, до следеће прилике. Око власти се све врти, само се она, будући у центру, не миче. Хајде да претпоставимо: шта би се десило када би они сви тражили своје у исти мах?

Претходно, независни треба да истренирају штрајковање. Грана по грана, сматра њихов председник. Да се ствар у тренингу неће одужити, верује из једног објективног разлога: својим мерама, које знатно поспешују нека збивања, Влада им помаже из све снаге.



Стидећемо се деце и унука

Српски покрет обнове у Америци и Канади заједно са осталим опозиционим странкама организовао је 7. марта протесне демонстрације испред југословенских дипломатских представништава у Торонту, Њујорку и Чикагу, којом приликом су уручени писмени захтеви српској Влади у Београду.

Циљ демонстраната је био да се упозоре комунистичке власти у Београду на последице, уколико буду примениле силу против голоруких демонстраната окупљених на светосавском платоу. Исто тако, желела се скренути пажња Канађанима и грађанима Америке да сви Срби нису комунисти, што је пропраћено позитивним коментарима у средствима информисања — посебно на телевизији.

У својим наступима демонстранти су апеловали на своју браћу Србе у отаџбини, да се ослободе страха и да сложено оборе комунистичку власт у Србији, која је у целом свету нанела велику срамоту српском народу. „Ако тако поступимо наша покољења ће нам бити захвална, у противном стидећемо се своје деце и унука“.

Б. УРОШЕВИЋ

НОВА УПРАВА ЗА АУСТРАЛИЈУ

Председништво СПО именовало је нове чланове Управе за Аустралију. Том Илић, бизнисмен из Сиднеја, именован је за вршиоца дужности председника Управе за Аустралију, а за потпредседнике Димирија Максимовића и Луку Никитовића, такође из Сиднеја.

Истом Одлуком Председништва, именовани су и вршиоци дужности председника за аустралијске државе Нови Јужни Велс (господин Луј Тасић из Сиднеја), Викторију (господин Александар Шиповац из Мелбурна) и Јужну Аустралију (господин Боб Мусић из Аделаиде).

Досадашњи председник Управе за Аустралију господин Воја Стилиновић разрешен је дужности, као и госпођа Милена Аџић, која је обављала дужност шефа информативне службе.

ОПШТИНСКИ ОДБОР СПО „САВСКИ ВЕНАЦ“ СРЕБРНИ НОВАЦ СА СРПСКИМ ГРБОМ



АУТОР: НОВО ТЕШИЋ

1. СРЕБРЕЊАК

(на аверсу српски грб, на реверсу српски штит, тежина: 7 гр; чистоћа сребра 95)

ЦЕНА: 1.500,00 динара

2. УКРАСНА ДУГМАД СА СРПСКИМ ГРБОМ
(златне, сребрне, бронзане и бакарне боје)

ЦЕНА: 100,00 динара ком.

(великопродајна цена знатно повољнија)

Куповина путем наруџбенице, поузећем, или на тел. 011/650-085.

НАРУЏБЕНИЦА	
НАРУЧУЈЕМ	
1. _____	ком _____
2. _____	ком. _____ боја _____
(име наручиоца)	
(адреса)	

Наруџбенице слати на адресу: ОПШТИНСКИ ОДБОР СПО „САВСКИ ВЕНАЦ“, 11000 БЕОГРАД, Васе Пелагића 54, тел. 011/650-085.

СРПСКИ ХУМАНИТАРНИ ФОНД

ДА СЕ ПОМОЋ НЕ ЦЕНЗУРИШЕ

Пише: **Сандра ПЕТРУШИЋ**

Независно од тога да ли је Србија доживљавала своје најсветлије тренутке или је била пред катаклизмом у њој су увек постајала хумантарна друштва задужена за помоћ неком делу становништва или некој угроженој области. Непотребно је нагласити да су покровитељи многих хуманитарних организација у предратној Србији били српски владари, али је веома потребно да се нагласи да једно такво друштво постоји, и сада. Престолонаследник **Александар Карађорђевић** је наставио традицију својих предака, мада због тога није добио популарност једног **Аркана** или, пак, **Капетана Драгана** чије су хуманитарне акције званични медији дигли веома високо. Предност престолонаследника, а и свих правих хуманитарних организација је у томе што не пате од сујете већ од жеље да помогну свом народу. Ипак, то није разлог да „Српски хуманитарни фонд“ остане на маргинама нашег интересовања.

„Српски хуманитарни фонд“ је основан под покровитељством принца **Александра Карађорђевића** и признат је 19. новембра 1991. истога дана када је правним актом признато да у Србији постоји легитимни престолонаследник. Идеја за оснивање овог Фонда настала је оног тренутка када су Србију захватили њени црни дани, значи, пре скоро годину дана. Иницијатива је потекла у Швајцарској, али са идејом да та хуманитарна организација не буде нека врста емигрантског друштва, већ да се оснује у Београду у складу са законима Републике Србије.

ПОЛИТИЧКЕ БОЛНИЦЕ

Оснивачи Фонда су носиоци српске духовности, је не само да је престолонаследник патрон овог Фонда, већ је он основан и под благословом СРЦ и самог патријарха, г. **Павла**. Оснивачима се придружила и српска интелигенција, сликар **Милић од Мачве**, у чијој „кули на седам ветрова“ је прошле године на св. Тому Фонд прокламован, затим **Енрико Јосиф, проф. Слободан Савић, песник Растислав Петровић, Зоран Костић, гђа Даница Ђурђевић, Матија Бећковић...**

Председник „Српског хуманитарног Фонда“ је стоматолог, г. **Милојко С. Манојловић**, који о том хуманитарном друштву каже: „Донатори нашег Фонда су сви Срби. Када се зна да је покровитељ принц Александар и да је Фонд благословила Српска православна црква онда то поспешује или одбија услед политичке конотације. Ми немамо намеру да Фонд правимо таквим да би задовољио све, за нас је та традиционална везаност веома битна и ми је се нећемо одрећи. Такво наше одређење су прихватили Универзитет у Београду и медицинске клинике, које смо до сада у неким доменима помагали и које ћемо и у будуће помагати“.

Превасходни смисао Фонда у овом тре-

„Донатори нашег Фонда су сви Срби. Када се зна да је покровитељ принц Александар и да је Фонд благословила СРЦ онда то поспешује или одбија услед политичке конотације“.

нутку је да се помогне оним Србима који су погођени ратом. Филијала у Швајцарској је до сада обезбедила 37 амбулантних и транспортних возила, 200 тона гардеробе, 200 тона месних конезрви, 12 тона млека у праху, а спровела је и многе друге хуманитарне акције.

„Наша помоћ је усмерена према српским добровољцима највише због чињенице да извесне болнице због политичке обојености самих добровољаца, због 4 оцила и крста, одбијају да их прихвате. Ми сматрамо да хуманост не може да има такве границе“, каже г. **Манојловић** и додаје: „Црни облак се већ надвија над Босном и полако погађа многе Србе. Све то ће утицати на многе акције које ћемо ускоро покренути, окренућемо се болницама, јер је то, нажалост, наша стварност. Верујем да ћемо имати много повређених и оних којима ће медицинска помоћ бити преко потребна“.

Овог тренутка „Српски хуманитарни фонд“ превасходно помаже у ублажавању последица рата, али то није његова једина де-

латност. Поред акције да се помогне клиника за оспособљавање слепих, превасходно добровољаца из последњег рата, Фонд је отпочео акцију да се помогну и они који су ређени са неким телесним недостатком. Због тога су се прихватили дужности да обезбеде апарате за Логопедију у Господар Јовановој улици, са којима ће већина деце лишена слуха, моћи да заврши бар основно школовање.

НЕГДЕ ЗАПИЊЕ

Фонд има одређење да помогне приликом школовања кадра СРЦ-а у иностранству. Жеља је проистекла из тужне чињенице да је после II светског рата на територији Црне Горе постојало 300 школованих свештеника, а да их је сада само 30. Ситуација није боља ни на територији Србије, па је тиме разлог за ову акцију већи.

Помоћ је до сада слата преко три организације: Српске православне цркве, Матице исељеника и Црвеног крста. О томе да ли је задовољан дистрибуцијом г. **Манојловић** каже: „Имамо евиденцију када помоћ није стизала тамо где је намењена. Лично мислим да је посреди била административна грешка, јер не могу да верујем да је неко намерно узимао из наших пошиљки. Уколико постоје грешке у дистрибуцији, оне су сигурно најмање од стране СРЦ, тако да смо већ унапред одредили да наша превасходна дестинација буде СРЦ“.

КРОЗ СОЦИЈАЛИЗАМ ДО РАТА

На који начин је пређени пут приказан литературом и филозофијом из пера МИЛАНА НЕШИЋА?

- 1) ПРВИ ДАНИ, роман о двојци инжењера: зашто један иде у свет трбухом за крухом и шта је с другим?
- 2) ЕСЕЈ О БОГУ, филозофски роман с поднасловом „О релативности и симетрији поводом деда Јовине смрти“ а не дијалектички материјализам.
- 3) ПОЛИТИКА, ХЛЕБ И КЊИГА, сведочења о цензури кад цензуре бајаги нема: познати инциденти с Т. Чолаком, С. Лукићем, В. Лубардом, „Праксис“-ом.
- 4) ФИЛОЗОФИЈА И ВЕРОВАЊЕ, трактат: ако се већ верује да је недокучива материја вечна и вечно у кретању, зашто не и невидљиви Бог је одувек и заувек у преобликовању?

НАЈЗД су рукописи извучени из архива Академије наука и 1991. први пут објављени као јединствени ЧЕТВОРОТОМ

КРОЗ СОЦИЈАЛИЗАМ ДО БОГА

(тј. опет до старих вредности и парламентаризма)
Рецензенти: Др Тоде Чолак, Др Гајо Петровић, Мр Мирослав Костић, Др Живомир Петровић, Др Бошко Томашевић
Издавач: А — Ш ДЕЛО 468 страница формата 22,5 x 15 цм на 80-грамској бездрвној хартији, повез броширан, корице у плаво-белој боји
Исти људи и даље држе високотиражну штампу и масовне медије, једини начин да за књигу сазнаете, и да је имате је

наруџбина дописницом
на адресу уредништва: М. Јевтовић, 11231 БЕОГРАД, Милена Павловић — Барили 6/1/5
1200 динара плаћате поузећем.

АПРИЛИ-ЛИ-ЛИ... ДОБИЛИ СМО ДИРЕКТОРА!

ПИШЕ: ТВ КОС

Овако је у Таковској 10 саопштена вест да је **Милорад Вучелић** именован за првог човека српског РТВ система. А да не би све звучало као првоаприлска шала, судбоносна одлука мандатара Вучелића померена је за дан касније. Тако је РТВ руководство усталичено **другог априла**. Седница Управног одбора трајала је више од шест сати. Генерални директор Вучела, уместо да члановима стави на увид цео конкурсни материјал, прочитао је списак „својих“ изабраника. Није доставио списак свих кандидата, нити документацију на основу које се може утврдити који је кандидат најподобрнији, нити аргументе зашто предлаже баш прочитане... Дискусија о предлогу је била жестока.

Једини представник опозиције, демократа **Драгољуб Мићуновић** није био задовољан. То се и очекивало. Али, његовом неслагању одмах се придружио и академик **Василије Крестић**, па је то било изненађење. Радом Управног одбора и генералног директора нису били задовољни ни неки други чланови, припадници СПС. Мандатар није одговарао на питања. Председник **Јокановић** такође. Њихов наредбодавац је одабрао своје људе и ту је избору био крај. Чланови су могли само да гласају, па подигну руку „за“. Послужена је и вечера. А несасгласни делегати Мићуновић и Крестић поднели су оставку, што није уопште узбудило владајућу већину. Према очекивању, изабрани су: **Бјелетић**, за директора ТВБ. Отпао је досадашњи вршилац дужности **Чеда Мирковић**. **Милановићу** је скинута титула в.д. и постао је главни стални извршилац цензуре. Усталичени су још **Милован Витезовић**, **Милан Недић**, **Момир Бркић**. Испао је **Воја Мићовић**, па ће се за његово в.д. место поновити конкурс. На трећем каналу убудуће ће руководити **Аца Влајковић**. То наговештава суштинске уређивачке промене. До сада потпуно заштићен од политике, ЗК ће бити убудуће обојен у црвено. Политика ће упропастити брижљиво смишљену концепцију програма за разоноду.

„ЕКСПРЕС“ ДОБИЛА ТЕЛЕВИЗИЈУ

Своју шансу и награду за све услуге које је учинила, добила је и **Љиљана Булатовић**, познатија као „Мајка Тереза“. Постављена је за главног уредника Другог програма радија. Одмах по објављивању одлуке, **СВИ** новина-

ри овог програма окупили су се на протестном збору и одлучили да наредног дана у пет ујутро обуставе емитовање редовног програма. Слушаће се само музика. За своје вишемесечно залагање и нарочито истицање у емисијама **Симе Гајина** и „Недељом у 10“, награђен је и **Милорад Јовић**, в.д. звањем у програму 202. Тако је досадашњи в.д. **Тошке** остао без фотеле. Јовића су се изгледа касно сетили, па ће због тога морати да се обнови конкурс. **Вецу Лукића** сменио је **Петар Савковић**. То је онај исти господин који је по доласку **Добросава Бјелетића** у ТВ, добио улогу „катализатора“, заједно са **Бором Илићем**, а задатак им је био да посредују између другог и четвртог спрата, јер су односи већ на старту били лоши.

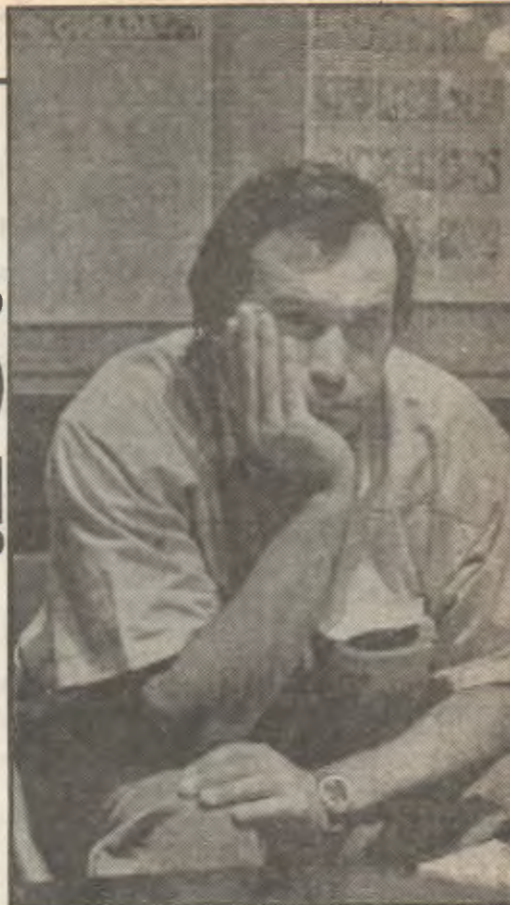
Приштински и новосадски центар такође су добила газде, углавном досадашње вршиоце дужности и људе сличног калибра. Најзначајније је да је **Нековић** остао на истом месту, а да **Миљана Балетић** још није напредовала! Кад ће, не знамо.

Што се тиче „Политике Експрес“, она је добила телевизију, Прелазни рок је у току, па ће кадровски теле-мост наредних дана бити још актуелнији.

У финалу конкурсне грознице коришћена су и нека друга средства да би се противници уклонили. Прича се да је **Веца Лукић**, шармантни господин у озбиљним годинама, пред конкурсни финале позван од војних власти, а **Чеди Мирковићу** су „напредне снаге“ ископале да је **Инфостану** остао нешто дужан пре више година, па је дат налог за иселење из стана на Врачару. А пре именовања **М. Вучелића**, о кандидатима се расправљало у Главном одбору СПС. Чуле је на седници Комисије за информисање био против свог новог генералног!

И чим је посао око именовања завршен, искрсли су нови проблеми. Пошто је број фотелаша повећан, а „ТВ Скадар на Бојани“ још није завршен, настале су невоље око смештаја. **Баћо-Клека** је досадашњи кабинет морао да напусти, да би Вучела сместио све своје омиљене функције (сада је осим најновије, још важећи шеф Звездара театра, Театра у Будви, ... и „власник“ још неких других друштвених и политичких звања. Док је био у НИН-у кажу да му је, пошто је имао једно слободно поподне, понуђено да одради тренинг Звезданих првотимаца. Јер, човек може све.

Елем, да **Клеку Бјелетића** не би баш до



У финалу конкурсне грознице коришћена су и нека друга средства да би се противници уклонили. Прича се да је Велимир Лукић позван од војних власти, а Чеди Мирковићу су „напредне снаге“ ископале да је остао нешто дужан Инфостану, па је издат налог за иселење из стана на Врачару. А пре именовања Милорада Вучелића, о кандидатима се расправљало у Главном одбору СПС...

краја понизили, другови су смислили разна померања. Преселили су га у кабинет **Веље Жугића**, техничког директора (то је онај „инжењер“ коме су неки угледни професори са Електротехничког факултета једну чланску карту из Лондона признали као универзитетску диплому). Жугића су затим преселили у собу даље, а Бату Лукића избацили — уселили у гинеколошку ординацију, заједно са секретарицом. Да не буде забуне, бивши председник Старог града ће и даље руководити изградњом пословне зграде. Гинеколошки прегледи се привремено укидају, док се Бата за то не оспособи.

ШАМАРИ У ДЕСКУ

Сад кад су распоредили своје људе на кључна места, СПС-овци најављују жестоке кадровске промене. И отказе. Не зна се још шта ће бити са **Чедом Мирковићем**, **Сашом**

због повреде његових избегличких патриотских осећања.

ЗАМАЛО ШТРАЈК

Извесна домаћица из Хага **Горјана Шијан** коју је Крсте Бијелић ангажовао за дописника из холандске престонице у време преговора о будућности Југославије, физички је напала Тању Ленард. Уредница спољне рубрике одбила је да потпише налог за исплату хонорара овој сарадници у износу од **3.600 немачких марака**. За само два извештаја. У исто време у Хагу су се налазили и новинари спољне рубрике који су за то специјално путовали из Београда. Госпођа Шијан је у своје трошкове укључила и: рачун за беби-ситерку; за бензин — 700 литара за 700 километара... Тања је овај рачун смањила, па је холандска домаћица покушала да је скрати за главу. Руководство РТБ је затим ипак решило да исплати целу суму и тако Ленардову заобиђе. Горјана Шијан је за ову прилику дошла из Хага. Трошкове пута наплатила је од ТВ. Један београдски недељник писао је о овом случају, па је Милановић лично протестовао. Објаснио је да се дописница из Холандије много ангажовала на прикупљању помоћи за Крајину. А ово јој је ваљда била награда за труд.

Драгољуб Милановић је већ припремио списак радника који ће морати да промене посао. О тој одлуци већ је говорио на неким јавним скуповима. Најављују се и технолошки вишкови. А у исто време примљено је (без конкурса, углавном), око **стотину људи** само у Информативни програм. У опасности су сви који не мисле као Милановић и Бјелетић. Да би их лакше истерао из ТВ, главни све проглашава нерадницима и политичким делинквентима. А проблем је другачији. Сваког недељка новинари предлажу теме, **Нино Брајовић** их пажљиво бележи. А после ништа. Предложени послови дају се подобним који немају идеје, само слушају. Тако се недавно догодило да **Бранка Михаиловић** пријави догађај на **Жабљаку** — писање устава нове српско-црногорске државе, а тамо отпутује њена колегиница. Посебан случај је **Омер Карабег** који је због свог муслиманског порекла уплашен и несигуран. Борба за опстанак у „демократској“ Србији је његов основни радни мотив.

Најављене кадровске чистке подигле су у ТВБ велику прашину. Кулминацију незадовољства изазвале су плате, које су се у марту, за већину запослених кретале око стотинак марака. Због тога је 30. марта планиран једноминутни прекид програма. Руководство је одмах реаговало претњама истеривања на улици, па су успели да збуне дежурне екипе. Привремено. ТВ Приштина је своју намеру да штрајкује остварила према плану.

АНАЛИЗА ФУДБАЛА

Са знатно мањим учинком **Милијана Балетић** је овог пута плашила **Горана Милића**, али се он није дао. Одрео је „шарму“ новинарске иследнице. Милић је тренутно највећа кост у грлу српских политичара. Параноја звана **Јутел** полако прелази у епидемију, коју у великим дозама сеје „Политика Експрес“. Првог априла зграду бивше Агробанке, бившег Комуниста, бившег ЦК... и сад већ бив-

шег **Јутела** посетила је двочлана делегација РТБ — **Душан Митевић** и његова дружбеница **Панић**. Домаћин им је био доживотни директор Дана младости **Спасоје Грдинић**, кога је Г. Милић прошле јесени промовисао за директора непостојећег дела ТВ предузећа „Бест“. Паја Грдинић је то искористио да се покаје и поново приближи комунистима. Јутел се гуши исто онако као што је ометан (и забрањиван) Студио Б, брзим изненадним отварањем ТВ Политике. Наредних дана сазнаћемо ко ће се уселити у старо здање на Тргу Николе Пашића.

Први дан априла по много чему је био судбински. Догодила су се два озбиљна инцидента: Црвена звезда поражена је у Софији. Комраков је био ожалостен, па је на колегијуму излио огромне количине туге и уздаха. Предложио је да се у Дневнику озбиљно анализира овај пораз.

Други, много озбиљнији, догодио се за скупштинском говорницом. ТВ га је директно преносила. Посланик **Шешел** најавио је протеривање свих неспрских становника српске државе. Излазио је за говорницу више пута. Осим два мањинска изузетка, сви остали посланици — и СПС и опозиције — оштро су му оћутали. У брк. Ни председавајући Јокановић није трепнуо. Сутрадан је изјавио да је све било у сладу с пословником. На дневном колегијуму један новинар је питао хоће ли ТВ коментарисати скупштински национализам војводе. Комраков изјавио да нема појма о томе, јер Дневник, а ни пренос, није гледао. ШЕФ дневног програма!

У „Експресову“ акцију пљувања по својим олегама са ТВ укључила се и **Бранислава Цунов**, новинарска Политике. Сарадња са бившом редакцијом Д.Милановића се сасвим добро одбија. У изгледу су бољи односи са лидером СНО **Јовићем**, са којим је Бјелетић, пред камерама, потписао протокол о сарадњи. **Братислава Морина** је у име Покрета крзна за чување зиме, успоставила пријатељске односе са УНПРОФОРМ. Баћина ТВ и даље у стопу прати активност госпође Бубе.

На једном од последњих интелектуалних наступа г. **Брана Црнчевић** критиковао је равнодушне. Они су, вели, најгори. У праву је. Према догађајима у Радио-телевизији Србије не сме се бити равнодушан. Најновији списак кадрова из „Експреса“ који немају појма о технологији ТВ медија, тешко се може прогутати.

Српски министар за информисање у влади БиХ такође није био равнодушан према извештавању **Ђорђа Рашете** о збивањима у Сарајеву. Тужио га је свом српском колеги у Београду да су му извештаји као да ради за Јутел. Решета је зато добио налог да се врати у Београд.

Агонија у ТВ Бастиљи се наставља.

Последња вест стиже из Радио-Београда. Због штрајка и протеста против **Љиљане Булатовић** — на II програму, колеге са Првог **ПРИСТАЛЕ СУ** да покрију заустављене радио таласе. Тако се на оба канала емитује први програм. А спикер **Мијушковић** повремено чита саопштење о „некоректном и непрофесионалном односу“ својих колега, незабележеном у историји Радио-Београда.

БОРБО ВУКСИЈЕ

Црквењаковом, Вецом, Тошкетом... и несаломивом унутрашњом рубриком. Не сумњам да им предстоје „бољи“ дани.

Пошто су се сви бавили конкурсом, природно је да за програм нису имали времена. Зато су екраном продефиловали разни новинарски аматери, агрономи, туризмолози, средњошколци... програм су водили **Гордан Ранитовић**, **Вера Гајић**, **Наташа Живановић**, **Љубичић**, **Танкосић**... Милановићка је и даље ТВ звезда број један. Главни уредник је своје новинаре опужио за странчарење, па је неким забранио учешће у програму. Завео је класичну цензуру са неспретним резovima, јер је било важно избацити оно што врховима власти није по вољи. Или он мисли да је тако. У извештају **Снежане Родић**, из Хага, првог априла, није се чуло шта је **Карингтон** рекао **Милошевићу**. Али је детаљно објављено шта му је председник Србије одговорио. Слично је било и са штрајком у Раковици који је озбиљније третиран тек четвртог дана. Саопштено је да је окончан, а о његовом почетку смо сазнали преко НТВ Студио Б.

У борби за фотеље в.д. Клека и в.д. Драгаче су завели најстрожу контролу уласка у вграду РТБ. Свима којих се плаше забранили су приступ, а сталним сарадницима **Зорану Пироћанцу** и **Весни Хаџивуковић** чак су одузели пропуснице, уредно оверене за целу 92. годину. Најчудније је што је овим сарадницима забрану одредио Милановић, шеф Информативног, иако су ангажовани у Дечјем програму.

Настављено је запошљавање и довођење својих људи. Велики број земљака и пријатеља **Крсте Бијелића** и **Милана Бабића** приспелих у ТВ у време љубави, сада је незадовољан. Очекивали су много више. Зато су нервозни. Домаћи им сметају. Недавно су у Деску севали шамари. Момак звани „Нејач“ ошамарио је реализаторку Дневника, добро је извређао, претио, а затим је тужио суду

ЛА КОМЕДИ И СЕРБЕЗ

320.000 одсто!

Пише: Ленка ДАВИДОВИЋ

Из историјског Жабљака, очигледно уморан, али и видно расположен због добро обављеног посла, у суботњем „Дневнику“ од себе је дао глас др **Владан Кутлеша**, уставописац. Продуктивност групе експерата, како их зову, који су имали партијски задатак да напишу устав нове, треће, крње, скраћене, брзе итд. Југославије (иако је у широкој народној употреби већ одомашњен назив за нову државу Црна Србија или Гора Србија, али ко још народ шта пита) показала је завидни ниво, а самим тим и спремност да, када је год то потребно, пресавију табак и напишу неки нови уставни афоризам. Јер, ако је судити по ономе што је **Соња Бурић** успела да исцеди из др Кутлеша, свет ћемо згранути са најмање три адута. Први: брзометност у његовом састављању. Други, с обзиром да спада у тзв. чврсте уставе, неће моћи лако да се мења и трећи, у њему све врви од слободе и права грађана које нико није питао у којој земљи желе да живе, у каквом друштвеном уређењу, с ким и зашто. На овом месту су се нови уставописци, према речима др Кутлеша, и највише уморили, док им је, дапаче, као ладна вода ишао одељак „општа начела“.

И тако, пошто имамо нови устав земље којој се не знају границе, један други доктор, **Радоман Божовић** је мирно могао да отпутује у пријатељску и радну посету НР Кини. Нас и Кинеза неколико стотина милиона, што је, наравно, много више од инфлације коју је, тек што је Радоман Божовић окренуо леђа, објавио Савезни завод за статистику. Дакле, убудуће би „мистера 10.000 одсто“ ваљало отворено и исправно називати „мистером 32.000 одсто“. Све му то, наравно, саопштити тактично и постепено, да му не огади пут.

Иначе, и Народна скупштина Србије радила је пуном паром оправдавајући из све снаге своје популарно име „Комеди сербез“. Све се то и даље, врло уредно, може видети на Другом програму. Шта се памти? Изузев горког укуса и мучнине, најпре прекор председника Скупштине, **Александра Бакочевића** упућен младом демократском посланику **Мирку Петровићу**: „Срам вас било. Срамота“. Онда, предлог војводе **Шешела** да се Хрвати потрпају у камионе, возове и тањиге и постану најмрачнији извозни „артикл“ српске демократије. Није било за заборављање ни његово обећање да „убудуће неће овде моћи мирно да спавају“. Не мало одушевљење глумци „Комеди сербез“ показали су и после изјаве посланика **Радована Радовића**, након предлога да се умањи порез на децу храну, да је он „јео проју, па шта ми фали“.

Од овакве скупштинске дискусије неке тв станице су покушале да направе питу. Али, као се зна, пита не бива баш од свега.

„Бирали сте, питајте“. У НТВ Студио Б, нашли су се посланици општине Раковица и њихови бирачи. Др **Јован Стриковић**, др **Војислав Шешел** и **Зоран Лилић**. Пошто је др Стриковић открио „коллективизацију свести“, тешку болест која напада све који су против Шешела, војвода је синуо у пуно светлу. Прво и пре свега, никада није упознао ни јед-

ног доброг Хрвата, што је још један разлог да се потрпају у већ поменуће разноврсне превозе и врате мајници домовини по принципу „свака птица своје јату“. А онда је дошла на ред и прича о **Дантесу** и **Пушкину**. Како војвода одувек воли великог руског песника, често се питао како ли је било Дантесу када је морао да убије Пушкина? Зато војвода не прихвата двобој који му је на страницама „Политике“ понудио редитељ Емир Кустурица. Жао му је уметника. Наравно, пристаје да се туче са сваком локалном барабом која би се усудила да Кустурицу замени на мегдану. Итд. Колективна терапија у којој су помињани још и **Иван Бурић**, **Душан Ковачевић**, **Анте Марковић**, **Атанасије Јевтић** и други, завршила се јукњачком утехом, „ми у Раковици смо добро и прошли“. Ништа не разумем, јер прокишњавају им „равни“ и „коси“ кровови, немају водовод и канализацију, прети им инфекција, глад, ономад су штрајковали због плата... Ваљда им је добро што их још увек нико не бије.

Телевизија је измислила и једну потпуно нову рубрику. На свим програмима, зависним и независним, она се зове „Хроника поскупљења“. И као што су се после „Хронике Битефа“ или „Хронике Феста“ масе упућивале према тим културним збивањима, после „Хронике поскупљења“, цекер на руку, па у ред. За уље из резерви, за шећер из залиха, за умољчано брашно...

Новине ретко ко купује, па оне више нису никаква опасност за режим. Ударна пажња власти се зато окренула ка телевизији и радију. Оно што је Лењин гласно тврдио за филм, на почецима октобарске револуције, „филм је за нас најважнија уметност“, српска власт је препевала, сагласно времену садашњем, „електронски медији су за нас најважнији“. Тако се и догодило да, у недељу иза нас, велику пажњу поклони правилном распоређивању својих највернијих бојовника на важна места радија и телевизије. Зато је некако и било нормално да једна сасвим радијска прича, доспе на ударна места тв програма. Прича о „бундес-девојци“ **Љиљани Булатовић**, гробарки београдске ревије „Свет“. Дама која се прошле године са својим истомишљеницима у бундама борила за „јединствену Југославију“ постала је семе раздора на Радио-Београду, због ње је Други програм престао да ради, са њеним доласком су измилели штрајкбрехери.

Медијски хепенинг се захуктава. **Мила Штула**, у „Отвореном студију“, са својим саговорницима исправља „Питања националне издаје!“ Све се може. Није рачунала, једино, да ће генерал **Павле Јакшић** све у студију да построји као редове, укључујући и астралног **Енрика Јосифа**.

Када боље размислим, најзадовољнији овдашњим програмом могу да буду плави шлемови из Кеније. Њихов народни хит, „Нема проблема“, музичка је шпица „Минимаксовизије“. Али, из те по замисли забавне емисије, потиче и најморбидније питање упућено неком Минимаксовом госту. Пита, дакле, једна гледатељка **Драгољуба Мићуновића**:

— Зашто сте тако кратко остали на Голем отоку?



фото: Верољуб МИТОВИЋ

Пише: Љиљана ШОП

КЊИГЕ

ПРИПАДАМ — ДАНКЕ ПОСТОЈИМ

Поносан што живи (и то сасвим добро у свим временима и менама) од свога рада — хоћу рећи књижевности — Момо Капор је деценијама неуморно варирао неколике своје опсесивне теме (доследном методологијом типа скитам и причам) с којих је, временом, недољиво нестајао сјај свежине, дах првобитне топлине, мирис непоновљивости, шарм искрености, уступајући пред очекиваношћу, занатом, шаблонским разрешењима, приземном актуелношћу...

„Да би човек данас био оригиналан, требало би да пређе у режимске писце. Они су тако усамљени...” Момо Капор: (011) Исток Запад

„Не знам ништа о томе. Нисам гледао ту емисију, а ни читао новине. Не знам ни ко је Атанасије Јевтић. Ја сам уметник”.

Момо Капор: Српска реч, Нин, Београд, Србија...

Пролеће је, а ја живим у Србији”, прочитао колико јуче, у самом срцу Београда (а данас се питам да ли је то био мозак, срце, стомак, или би то моји суграђани радије прогласили мудима овога града) и кажем себи, привидно узгред, овај слоган, графит, крик, реченични склоп — назовимо га како хоћемо — као да је из Капора никао. Јер ја тако, наопако, размишљам; прво ми на памет падне прочитано па тек онда — живот. Капоровски слоган још траје у мени као срећан (и логичан) спој између писца који је и хотимично и нехотице писао за мноштво и многих који се достојно одуђују своме писцу, кад оно — читам — писац њихов, наш, управо чврсто одлучио да буде посвемашније свој (што је одувек и био када је био „само“ свој), да ништа не чита, не гледа и не просуђује, управо сад када су његови читаоци забасали тим богохулним путем, па већина зна ко је онај божји човек којег он не зна јер је уметник.

Више је него очигледно да не живимо у времену када се грко исповедају само писци, доказ за то је и ова (невољна) критичарска пролегомена у (пре)озбиљно читање сасвим капоровских, местимично недољиво шармантних и широком читаоштву вероватно делимично познатих записа уобручених у књигу Исток Запад (011 уметните где вам одговара, ма шта учинили нећете погрешити) која се, наравно, може звати сасвим другачије, која, такође, може да буде неупоредиво сажетија или обимнија него што јесте, и која се може читати с почетка, од краја, напреском и унакрст, иако не спада у светски чувену категорију романа/речника, постмодернистичких романа/серијерских летилица за ХХИ век.

Момо Капор спада у ону врсту писаца захваљујући којима су моле виспренији издавачи схватили да и питки, бритки, необавезујући новински серијали, вицеви, крокији, причнице, записи и путописи могу бити књига са свим атрибутима који том појму припадају. Капор је уметник (једна тачна реченица у горенаведеним цитатима) којег је критика каткад с пуним правом, а каткад олако сврставала у тзв. лаке писце да би, потом, давала себи задатак да мери његову специфичну тежину у појединим делима и закључивала како је наш аутор бољи тамо где је тежи (Књига жалби, Фолиранти). Ова бесмислица, проглашена врхунским критеријумом, није промакла духовитом — а временом и све огорченијем на своје званично место у хијерархијској лествици српске књижевности — Капору, те су се у његовим жанровски разноврсним записима умножила полемичка разматрања нареченог питања као својеврстан допринос критички критике. Феномен препуштам феноменалистима.

Поносан што живи (и то сасвим добро у свим временима и менама) од свога рада — хоћу рећи књижевности — Момо Капор је деценијама неуморно варирао неколике своје опсесивне теме (доследном методологијом типа скитам и причам) с којих је, временом, недољиво нестајао сјај свежине, дах првобитне топлине, мирис непоновљивости, шарм искрености, уступајући пред очекиваношћу, занатом, шаблонским разрешењима, приземном актуелношћу... Природом властитог приступа животу и уметности Капор је дуго балансирао на једној танкој, осетљивој линији, заматној али и опасној, која иронијом, хумором, носталгијом, емоцијама и душом (да, душом пре него духом) пребива на страни добра, истине, исконских моралних начела, племенитости и хуманизма. Тик уз ту и такву линију пребива (стрпљиво ишчекујући пад), као тама надомак светлости, суновратни простор извештачености, кича, сентиментализма, употребе малог човека као средства у систему огољено супротстављених идеја...

Исток Запад (један већ стереотипан баланс, Капору одавно близак) управо је једно такво попрште укрштаја израбљених врлина и све озбиљнијих мана капоровске оптике. Све је ту већ до мучине познато, ни тужно ни смешно; политичка, географска, економска, психолошка, историјска, цивилизацијска клацкалица, богатство наспрам сиромаштва, технологија наспрам заосталости, виски наспрам водке или брље, успавана лепотица наспрам Пепељуге, лакована ципела с кожним ђоном наспрам фолклорног опанка, родољубива драгачевска труба наспрам промуклог саксофона!... Хвала, не могу више. И нећу, па макар то овом народу било потребито још који век, на трновитом путу самоспознаје и сумњивог самоотрежњења.

Уметнику Капору надвила се над шармантно проседу косу једна много озбиљнија опасност од оне што му је евентуално могу нанети недобронамерни, недаровити или мрзовољни критичари или затварање сопственог стваралачког круга (и западним пенкалом и источном мастиљавом оловком). Није више реч само о исписаности, самопреписивању и сличним естетским драгулијама, већ о начину мишљења, о греху опредеље-

вања, о (истина опрезном, увиђеном, тихом али тим перфиднијем) заговарању једне идеје, и то оне владајуће, и нажалост, преовлађујуће, што је за сваку уметност (треба ли говорити уопште о томе како и зашто) погубно.

Читам, скоро са неверицом, запис 58. који почиње уметнички „бриљантно” реченицом: „Митинг!” — погодили сте ако сте помислили на Ушће — и немим пред том кичерозном националсоцијалистичком фреском усхићених и обесправљених милиона који су (1988) заједно са својим мртвима прогледали, да би одмах потом сви отишли на своја радна места. Мрштим се над 59-им записом који овековечује исту годину када се „стил нашег политичког живота изменио више него за последњих тридесетак година”, али већ ме налази запис 60-и, једна типична социјалистичка сатира о оним горе и онима доле, сва у маниру званичних хуморески педесетих година, издашно финансираних из тада богатије државне касе.

Не знам шта ћете ви, драги читаоци, али ја сам се напрасно уозбиљила. Ништа ми више није смешно, чак ни онај добри, стари, истински хуморни Капор из друкчијих записа расејаних по Истоку Западу, и многе љупке, филигранске сличице не растапају ону ледену иглицу што ми се забала у мозак када сам прочитала да овај наш, между прочим и иовински писац не чита новине, да вишедесетнијски народски писац не зна свог сабрата којег овај народ и те како добро зна, а кога би, ако ни по чем, морао знати по лековитој књизи Од Косова до Јадовна.

Можда уметност престаје онога часа кад писац, у суштини упитан шта данас мисли о судбини и будућности свога народа, одговори: Не знам, ја сам уметник. Нестаје чаролије — остаје шарена лажа. Постаје се одиста режимски писац (што, признаћете, и није тако оригинално) и прелази се на тужну страну „усамљеника” којима ће меру усамљености проценити будуће неке читалачке генерације.

НАСТАВАК СА СТР. 6

„МУЧЕНИЦИ“ И МИЉЕНИЦИ

Већина грађана Србије потпуно је слуђена и збуњена.

Ту спадам и ја.

Желим и молим да ми мудрије главе које сарађују у нашим новинама помогну у разрешењу неких мојих дилема које ме муче а сама одговор не могу да нађем.

Ради се о нашем Удружењу књижевника Србије и његовом председнику.

У све чешћим појављивањима како у ТВ емисијама тако и у разним новинама, председник удружења, Матија Бећковић, уз одиста надахнуту и даровиту речитост прича о угроженом српству у прошлости, о духовном богатству Срба, враћању достојанства српском народу данас. Но, никако да се изјасни и изнесе своје мишљење о данашњици, односно о духовном стању и економском положају српског народа данас у који је гурнут уз асистенцију и УКС и његовог председника.

Бећковић воли себе да приказује „жртвом“ бољшевичког система у прошлости.

Ту је обавезно прича о оцу четнику који је погинуо и кога није запамтио. Он отприлике каже, у једном од многих казивања на ту тему, да, како је он објављивао књиге, добијао награде тако је у бившем тоталитарном режиму његов мртви отац напредовао у четничкој хијерархији, па је чак постао и војвода.

По мени, Матија Бећковић никад није био прогањан.

Јер, како прогањан човек може у тоталитарном режиму издавати књиге, добити награде (и то Октобарску награду) и као врхунац постати академик са две и по написане књиге?

То све је могао само човек који је био одан, том, тоталитарном режиму, који му је предано служио.

Додуше, било је разних протеста Савеза бораца када би он издао књигу или када је постао академик, али безначајни су и ти протести а још безначајније последице таквих протеста.

Ти исти борци могли су да спрече како добијање Октобарске награде 1971 године, тако и избор за члана Српске академије наука, зар не?

Њему, ти исти борци, нису малтретирали породицу, нису претили „кашикарама“ нису му у згради цртали четничке амблеме, нису га пресретали на улицама и претили физичким обрачуњима.

Нису га хапсили.

Исти ти борци нису упадали у зграду УКС или Академију наука и демолирали сав намештај.

Матија Бећковић је изузетно способан човек, да не кажем послован, који свој таленат и те како зна да уновчи.

После историјске 8. седнице он се брзо престојава, сврстава се у прогоњене због оданости српству.

Удружење књижевника Србије, на чијем

је челу, подржава „зацртан пут и циљеве“ и ми крећемо у срећнију будућност, у којој смо и данас, све више и све горе.

За данашњег председника Србије, Слободана Милошевића, други један „духовни отац Срба“, такође књижевник, каже да је то најзначајнија историјска личност Србије XX века.

Сваког дана све више и више, ми, народ Србије осећамо благодети појаве такве историјске личности код нас.

То смо осећали посебно интензивно јесенас кад су нам купили децу у рат, у коме Србија није била, и када су нам децу враћали у мртвачким сандуцима.

То осећамо данас када се суди тзв „дезертерима“ из рата, у коме Србија није била, или када Народна скупштина разматра предлог да се свим младима који су одбили да иду у рат и који су отишли у иностранство одузме држављанство, које им није ни ова ни било која друга Скупштина подарила.

То осећамо када примамо плату, идемо на пијаци, купујемо хлеб, када плаћамо станарину, воду, ваздух, порез и др.

За све то време Удружење књижевника Србије ћути.

Како се понаша Удружења књижевника Србије и његов председник данас, најбоље говори један догађај од пре пар месеци.

Била је Скупштина УКС. Књижевник, господин Данојлић пише писмо Скупштини УКС у коме претпостављам, износи своја виђења и мишљења која се председнику УКС не допадају.

То писмо, врли председник, данас члан Крунског савета, не чита на седници Скупштине.

Како јавност, ипак, сазнаје о тој срамотној работи стиже из Управног одбора УКС (не са Скупштине) одговор тј „саопштење за јавност“ (метод омиљен у бившем тоталитарном режиму са којим смо ми у Србији давно рашћистили).

У том саопштењу „ОНИ“ нама отварају очи разним открићима, те није било печата на писму, те писмо је стигло пред саму седницу (људи из Управе нису стигли да оду по своје мишљење — зна се где), те један примерак је књижевник господин Данојлић потписао али други није, те јесте његов потпис, те није, а ипак на крају јесте његов потпис.

И на крају састављачи одговора постављају генијално питање како то да је „Борба“ сазнала за то писмо и како се усудила да информисе јавност о постојању писма.

О садржају и суштини писања књижевника, господина Данојлића ни речи, јер то и није важно, за председника и Управни одбор УКС.

Важније је како се Борба усудила да упозна јавност.

У писању саопштења гарантовано је учествовао наш трећи књижевник исто тако један од „духовних отаца Срба“ чувени народни посланик, који опозиционом посланику пред очима јавности Србије узвикује „ми смо вам (опозицији) омогућили да budete данас у Скупштини Србије“.

Наравно не објашњавајући ко су то „МИ“. Ја сам мислила да је народ Србије изабрао посланике а не неки „МИ“.

Па је и то једна од дилема? Ко су то МИ? (Да ли МИ, председник Србије? Да ли МИ Главни одбор СПС, да ли МИ Српска академија наука?

(Као некада када је краљ Александар I Карађорђевић почињао своје указе „Ми, краљ Југославије“)

Тај наш књижевник и академик, члан најужих тела владајуће партије како у прошлости тако и данас увек и на време има истанчан слух за све „завере“ против НАРОДА и НАРОДНЕ ВЛАСТИ. Он би све те, који имају другачије мишљење од његовог, послао, зна се куда па би после о патњама тих људи писао књиге. Имао би човек инспирацију, јер му она очигледно недостаје у последње време)

Али бољшевизма и тоталитаризма нема у Србији данас.

Враћам се нашем председнику УКС.

Трећи преображај у његовом „животу и прикључењима“ је именовање у КРУНСКИ САВЕТ, престолонаследника Александра II Карађорђевића.

Да ли ја добро процењујем, према сазнањима која сам изнела, а која не морају бити тачна, да је основна карактеристика МАТИЈЕ БЕЋКОВИЋА као личности: НИКАД ПРОТИВ КРАЉА, па био он највећи србомрзац Броз, па био он најзначајнија личност историје Срба XX века, Слободан Милошевић, или пак син нашег несрећног и трагичног краља Петра II Карађорђевића, престолонаследник Александар II Карађорђевић.

Зато молим учене и образоване, како сараднике тако и читаоце наше СРПСКЕ РЕЧИ да ми помогну и својим мишљењем разреше моју дилему, где ја ту грешим, да ли уопште грешим да ли МАТИЈА БЕЋКОВИЋ има неких других, од јавности сакривених добро сакривених заслуга за СРПСТВО, СРБИЈУ, посебно ДЕМОКРАТИЈУ, КРАЉА И ОТАЏИНУ, па ја то не знам у својој неукости.

Јер ја и даље не могу да се помирим са чињеницама да се УКС није огласио о бесмислу рата у коме су гинула српска деца а Србија није била у рату.

Да Удружење није било носилац акције за мир.

Не могу да прихватим чињеницу да УКС није, као некад, организовало свакодневне трибине против ратнохушкачке политике средстава информисања Србије.

(Саопштење о ТВ Београд које је издао Управни одбор УКС било је млако и бедно, тек да нам се замажу очи а такође да чланови Управног одбора УКС данашњег састава добију алиби за будућа времена, ако би дошло до неких промена)

У прошлим временима тоталитарног режима са којим смо ми у Србији рашћистили потпуно и заувек, увек су се чули наши књижевници увек су се борили како за права прогањаних појединаца тако и за право изношења мишљења, за демократизацију друштва, за ИСТИНУ.

Но данас, Управни одбор УКС одбија да стави на дневни ред изјашњавање Скупштине о поверењу председнику. (Све због демократије).

Председник, да је чистан човек, по мом мишљењу, МОРАО је сам захтевати гласање о поверењу, оног тренутка када је такав захтев постављао и један члан тог Удружења а не група.

Да не кажем да је морао да да оставку. И зато изражавам бојазан, ако у Србији пропадне настојање успостављања Краљевине Србије са престолонаследником Алексан-

дром Карађорђевићем, да ће Матија Бећковић по четврти пут у животу направити „животни заокрет“ (а праксу у томе зацело има) и постати члан Крунског савета Краљевине Црне Горе са династијом Петровић на челу.

Све сам ово изнела, не са жељом да омаловажим председника УКС, (његово понашање у прошлости и садашњости све је рекло о њему као човеку) већ да ми неко да одговор да ли сам у праву?

Ако нисам у праву и то ми се докаже, ево, већ унапред се извињавам Бећковић Матији.

За Српску реч дајем пуне податке о себи али молим да ми се име не објављује.

У. С.
Нови Сад

Освећени споменик!

Трећи март велики дан славне Топлице. Сцене одавно познате, актери исти. На делу се видео још један у низу храбрих похода, летећих одреда јагњеве бригаде, лепо подишвани и обријани, један до другог, раме уз раме стоје славни другови.

За ову прилику само су споменик променили. Најзад после толиких година четнички војвода Коста Војиновић успева да сакупи своје потомке из НОБ-а. Засигурно више ниједна светковина не може без попа, пошто су они ипак неко, за ову прилику сав пресрећан чак из Ниша похитао лично Владика Иринеј.

И сада су весели ђаци добровољно изведени са часова да својим присуством увећају овај значајни скуп, а уједно и одгледају службу освећења, давно освећеног споменика.

Од репризе штете нема, а и деца нека науче како се радило некада. Пошто је ово само свечаност, министру просвете Џ. Ж. М. не може се приговорити да се деца злоупотребљавају у политичке сврхе.

Што се тиче славног војводе о њему се доста зна, осим једне ситнице, у вези споменика. Ово му је засигурно треће премештање и увек на боље место. Вајни естете обавезно по нешто додају, тако да су га за ову прилику прекратили за којих пола метара, па приликом будућих посета могу лако да га пољубе. Све у свему да не беше неког својеглавог Божицара Кокковића, не би било ни прославе.

Давних 60. тих година данашњи слављеници уклонише споменик из парка, да га које какви вандала не скрнавe. Вероватно је Божицар обожавао Војводе па је споменик пребацио у круг своје дуванске станице и ту у тишини борова боравио до ове године али га храбри другови смештају у строги центар града Прокупља.

Живети у нади да је ово задње пребивалиште споменика једино ако сада опака опозиција не закера па из њој знаних разлога или ината затражи неко ново место.

Пошто је код нас све сигурно и на дуго време, најбоље би било да су му испод постоља уградили колица, тако да се по потреби лако премешта.

Права прослава не би била да нема свечане академије. Милина је видети толике умне главе, као и легенду НОБ-а Михајла Швабића, Александра Бакочевећа оба Обрадовића и остале носиоце наше славне социјалистичке револуције, не трепнувши са великом лажњом саслушаше четничку химну Спремте се спремите четници.

Не дај боже да се тог момента појави љубичица плава. Вероватно би покајнички одбрусио што их раније не поби јер Срби су ипак у души четници а он је то добро знао.

Вероватно би се храбри Михајло одупр'о, а засигурно и узвратио „Друже Тито ја сам те ономад слагао да се стидим што сам Србин“.

Након свечане академије били су принуђени да се преместе у једини хотел Хамеум. И ако неко каже како је у Србији несташица тај лаже.

Многе краљевске трпезе би позавиделе том изобиљу хране и пића.

Главна звезда и велики забављач, као што је и ред задовољни домаћин наш славни посланик Аца Муса.

Засигурно драгим нам гостима ни једног тренутка није било досадно.

Напољу се народ тискао да види те дивне људе, али није успео због мноштва добро опремљене народне милиције која је спречавала да дође до спонтаног контакта.

На крају мора се истаћи, да су спонзори били веома успешни привредни колективи Прокупља, који су се такмичили ко ће више финансијски да помогне да прослава буде што успешнија.

На послетку овај град је већ одавно све проблеме решио, па су остала још само славља.

Надајмо се да ће и следеће године учесници и спонзори помоћи при подизању споменика краљу Петру или чича Дражи, свеједно, важно је да се нешто ради.

Б. Марковић
Прокупље

НЕКОЛИКО ПИТАЊА ПУКОВНИКУ ПАЈОВИЋУ

На предлог неколицине родитеља, чија су деца мобилисана 23.02.1992. са ратним распоредом у Горњим Шуметлицама, отишли смо у поменуто касарну, дана 16. марта, текуће године. Разлог наше посете је узнемиреност коју су изазвала већ два погинула и два тешко рањена резервиста у нашем крају.

Примио нас је КАПЕТАН ГРУЈИЋ. Уз објашњење да се наши не налазе у баш тако лошој позицији, као што смо ми то чули, да дневно примају плату 700 д.; да свога супруга могу заменити у његовом послу, а ако ХОЋЕ може да ми пошаље тај „силни капитал“.

Незадовољна неозбиљношћу и недовољним информацијама, обратила сам се ГОСПОДИНУ ПУКОВНИКУ ПАЈОВИЋУ. Примљени уз нескривену нељубазност, са упозорењем да нема пуно времена. Покушавајући да поменутом ГОСПОДИНУ ПУКОВНИКУ објасним зашто смо дошли, прекинута сам упола реченице, уз образложење да му ја не могу давати савете; на крају буквално измарширана напоље, заборављајући да пред њим не седи уплашени војник, већ жена, која се ни чега не боји;

С обзиром на чињеницу, да ми нисте до-

зволили да вам одговорим зашто сам дошла, то вам остајем дужна и чиним то путем штампе, ГОСПОДИНЕ ПУКОВНИЧЕ ПАЈОВИЋУ.

— Да ли сте знали, да ВАША КАСАРНА „РАТКО МИТРОВИЋ“ У ЧАЧКУ на све личи, само не на војну установу, чији сте ВИ ПУКОВНИК?!

— Осам дана, колико је трајала наводно „ОБУКА“ наших резервиста, никада се више није попило пива и других алкохола!!!

— Кафеџије у близини наше касарне су се хвалиле, како одавно нису имали веће пазаре, колико су имали за тих 8 дана „ВАШЕ ОБУКЕ“.

— У ВАШОЈ КАНТИНИ се није могло набавити пива колико се могло попити тих дана!!!

— Да ли вам је познато, да су тих дана избијале туче у ВАШОЈ КАСАРНИ, наравно због пијанства?!

— Да ли вам је познато да су ВАШИ „ВОЈНИЦИ“, долазећи својим кућама, са собом носили и оружје, које сте им ви поделили, наравно, опет у пијаном стању???

Да ли би требало још нешто да вам кажем или да вас питам?!

Осим тога да сви ти добри и поштени момци, који су се одазвали сви до једног, нису имали избора, осим да прихвате улогу „ратника“. Колико ја нешто знам, а чини ми се да знам довољно, ВИ СТЕ САМИ ОДАБРАЛИ ПОЗИВ ВОЈНИКА, и за то сте добро плаћени и то да обучавате ту војску, а не да их неспремне шаљете у чељуст добро обученим хрватским не војницима, већ ПАНТЕРИМА.

Само зато што сам сигурна, да се све ово догађа због ваше неспособности, желим да вам кажем, да осим тога што сам дрска и безобразна, ја сам и жена, која добро зна шта хоће али и шта неће!

Нећу да вам дозволим тек тако, да се судбина моје породице налази у таквим рукама. Јер ви сте знали и умели, колико сте узимали данас се све ово не би догађало.

И све док у овој нашој Србији буду постојали умобилни ОФИЦИРИ ЈНА и они који су догурали до ЧИНА ПУКОВНИКА — ти, како неко пре мене добро запази, полуписмени несрећници, који су на фронту невестити и отупављени, а у миру довитљиви у стицању стана и др.; губимо највише ми рођени 60-их, као и наша деца. А што је још горе све ми се чини да нико од вас неће одговарати, за хиљаде убијених и осакатених.

Јер само глуди без чести и поред толиких жртава, док траје такозвано „ПРИМИРЈЕ“, и даље тврде да Србија није у рату, да је Хрватска изгубила, а Србија добила рат!?! А шта смо ми то добили?!

Зар је потребно да многе породице буду у црно завијене, да бисмо коначно схватили, шта се то стварно догађа?!

И зашто да моје дете у писменој вежби пише, да ће поново бити срећна када се њен тата врати са ратишта?!

И ако је све то тако, а јесте, и ако нам је сами БОГ дао нешто што се зове — право да живимо онако како најбоље знамо и умемо; СВЕ ВАМ ОПРАШТАМ ГОСПОДИНЕ ПУКОВНИЧЕ ПАЈОВИЋУ, АЛИ СРЕЋУ И ЖИВОТ СВОЈЕ ПОРОДИЦЕ — НИКАДА!

Признајем и сада се кајем, што сам осуђивала све оне који се нису одазвали мобилизацији. Сада се дивим њиховој одважности

и самосвесности. Њихови родитељи су прави родитељи, јер су својој деци помогли да изабере прави пут. Мада се већина њих налазе на високим руководећим положајима и само њима је ова држава дала, све што се могло „дати“. Али, они ипак своју децу нису тајили да бране овакву и своју „домовину“.

Желим да нагласим, да не припадам ни једној политичкој партији; ни Драшковићу, против кога сам гласала да не би „дошло до рата“, ни Шешељу, ни СПС. Ја не припадам никоме, јер живим у поштеној свештеничкој породици.

**ТРАЖИМ ГОСПОДИНЕ ПУКОВНИЧЕ ПА-
ЛОВИЋУ ДА НАМ У РОКУ ОД 10 ДАНА ОД
ОБЈАВЉИВАЊА ОВОГ ТЕКСТА ЈАВНО ОД-
ГОВОРТЕ НА ПОСТАВЉЕНА ПИТАЊА:**

1. Зашто, Због чега и по чијем Налогу сте мобилисали све те младе људе?

2. Да ли је тачно, да се на положају наших резервиста не налази ни један активан старешина?

3. Да ли је тачно, да се наши резервисти у ВАШИМ ВОЈНИМ КАРТОНИМА, воде као да су на војној вежби и то од када је званично склопљено такозвано „примирје“?

Да ли то значи, да се наши резервисти сада не налазе на ратишту?!

(ДОКУМЕНТУЈ ТЕ)

У име свих родитеља и деце, позивам вас на личну и моралну одговорност!

Паметне речи више не вреде много. Овај народ, изгледа може још много да трпи. Тужна ће бити судбина нас младих, јер је већ увелико присутна апатија, одсуство воље помирености и једино питање, куда даље?

Уколико неко сматра да сам била преоштра, мени то импонује; и зато се захваљујем свима онима који су схватили да су овде написани истина, горчина и емоције жене која не жели да буде од оних, који се мире са НЕ-СРЕЋОМ ИЗ КОЈЕ ЋУ ИЗВУЋИ СРЕЋНЕ ТРЕ-НУТКЕ.

Дукић-Раковић Биљана
бивши приватник
тренутно без запослења
из Гуче

НАКНАДНО ЈУНАШТВО В. ШЕШЕЉА

Ваше речи у „Борби“ бр. 76 од 16. марта 1992. године, намењене пок. Ђорђу Божовићу Гишки а и владници Атасију Јевтићу, сматрам надасве безочним.

Жалосна је Србија која храни човека којем смета људскоћа и јунаштво погинулих ратника. Само нељуд и несрбин може унижавати, па чак и негирати витешку смрт команданта Српске гарде који је зарад слободе српског народа прегорев свој живот и свесно га поконио Србији.

У тренутку када сте се одлучили да имитирате Србина, требали сте далеко боље проучити задату тему.

Прави Србин се одликује јуначким и племенитим срцем, правичношћу и љубављу према свом народу, какав је био Ђорђе, а што се затрло у вашим генима, па се са својим кашикама, полтронством и кукавичлуком

ВРАТИТЕ својим рођацима — усташама које сте издали незнајући да са свимс војим особинама само тамо и припададе. Ви сте срмота прво своје породице а затим и Србије и не би било добро да свог сина учите вашем „српству“.

За живота Ђорђевог сте, немајући срца а још мање мушкости да изађете на поштен мегдан, били мањи од маковог зрна да бисте сада добили кичму и кукавички залајали на достојанство мртвог команданта.

Ако се витез Ђорђе, на којег сте с правом љубоморни, катакд и одметнуо од црвеног безакоња — то је грех који је ОН својом јуначком смћу испукао, а да је био криминалац — како га називате — данас бисте ви били на његовом месту, само засигурно не у звездама које заувек припадају ратнику Ђорђу, него много, много ниже.

Вашем клеветању јунака за којим Србија плаче и пише песме, није се чудити када су се и пре вас неки из много угледнијих и честитијих породица дрзнули на такав корак, што још једном потврђује да у сваком житу изродице има. Узимајући у обзир истинитост оне народне — није важно шта ти се каже, него ко ти га каже — ваше речи непокривене чојством остају голе и празне.

Што се тиче вашег исто тако подлог обрушавања на једног предивног човека, владика банатског Атанасија Јевтића — мајка Ђорђева, Милена Божовић ми даје право да вас кроз њену душу поново упитам да ли сте ви Србин и православац? Зар све што у себи носите људскост и поштење морате да пљујете?

Атанасије Јевтић, са својом чистом душом и поштеном реалношћу је испратио нашег Ђорђа у звезде и није грех угутити душу тамо где јој је место. Владика је частан човек који својим очинским саветима упућује „залутале овце“ на прави пут и учи их шта им ваља чинити. То није злоупотреба црквеног положаја (већ његова дужност) а ни служба издајницима?! — већ служба епископа у чије топло срце српство тражи заклон. То велико људско срце је отворено за мене а и за вас подједнако! Али, како и приличи вашем соју, ви одбацујете Божју благод, не видите, не чујете речи добронамерне и својим незнањем себе поново враћате својим рођацима и Папи да вас теше зарђалим кашикама. Ваш положај вам не даје право да одлучујете ко је достојан а ко не црквене функције. Када би се ова све црња (због таквих као што сте ви) Србија ослонила на ваше процене, врло брзо би нељуди били људи и обрнуто што већ одавно важи као правило.

Епископ Атанасије Јевтић је вољен и цењен као изузетна личност, како у Србији тако и у Српској Спарти и породица Божовић је само једна од многих, која ће због учинености и добродушности овог честитог човека према њему осећати вечну захвалност.

Немам речи презира за оно што ви радите, па ћу вас запослити да потражите у речнику речи већ одавно пристале уз вас: хермафродит сумњивог морала и сумњиве мушкости!

Сада, када сте препознали Ђорђевог речи, јасно вам је, Војиславка, да упркос вашим поганштинама Ђорђе и даље живи!

Очекујем пресуду са скупштинске говорнице!

**Лидија ЈОВАНОВСКА
БАР**

ПИСМО ИЗ ТОРОНТА

Ево скоро 20 година са породицом живим у Канади. До скоро сам себе сматрала Југословенком и поносила се тиме. Људи и вести о догађајима које су стизале са наших територија (углавном Хрватске) су нас тотално сломили. Врло брзо смо изгубили свој лични идентитет принуђени да се национално изјашњавамо на сваком кораку. Знатижеља странаца је углавном усредсређена на нашу националну припадност јер штампа и ТВ су били преплављени вестима о рату у којем су Хрвати приказани као добра страна, нападнута нација која се грчевито бори за демократију и самосталост, а Срби као окупатори који немилосрдно нападају својом моћном Српском војском у намери да остваре Велику Србију, свој дугогодишњи сан. (???)

Неизречива количина гнева се скупила у срцима свих Срба који су свакодневно са жудњом седели испред својих ТВ екрана очекујући узалудно репортаже из Београда. Ни једне речи у име Србије да увери нас; да увери свет на овом континенту да постоји и друга страна медаље. Београд је затајио. Србија је ћутала. Углед Срба у свету је толико окрњен да ће године бити потребне да се поправи. Пример: ЈОХН СОЛА, Хрват, члан Парламента и Либералне партије изјављује на телевизији у интервјуу: „Ја не мислим да би могао икада да живим врата до врата поред Србина“. И поред многобројних активних демонстрација да се овај расиста скине са политичке сцене Канаде, доживели смо неуспех.

Патриотизам и осећање обавезе да се наш углед у свету поправи је на уму скоро сваког нашег човека. Иако је већина од нас асимилирана овде у свету и наш матерњи језик је претрпео видне промене, у души и срцу ми смо одани нашој земљи. Наша помоћ је тренутно и првенствено усмерена према избеглицама чије су очи и даље уперене ка Београду у очекивању гласа који ће их уверити да будућност неће више значити смрт, беду и згариста.

Јединствени глас утехе нам се јавио на дан 14-ог марта, када је Национална академија славилa 10 година свог постојања овде у Торонту.

Позив за несепичну подршку нашим народима је дошао из срца почасног госта Академије Његовог краљевског височанства Александра II Карађорђевића. Његова несепична понуда да стави себе и своје контакте у свету у службу свог народа, а да притом остане комплетно ван политичког живота Србије — Југославије је узбудила и покренула целу свечану салу у „Булевар“ клубу у Торонту. Својим говором и речима охрабрења је подгрејао срца свих нас. Пред нама је стојала личност чија снага представља несумњиви симбол уједињења и националног помирења. Око 400 званица те вечери је схватило да излаз из кризе лежи у нашим заједничким снагама, да ћемо, враћајући се својим коренима растерати црне облаке садашњости.

А онда се чуо и глас младих.
„Ваше Краљевско Височанство,
Српски студентски клуб са Универзитета у

Торонту жели вам пријатан боравак у Канади. Ви нас, на несрећу, не посећујете из отаџбине. Она је морално поражена, подељена, од Европе и света изолована. И ми овде осећамо патњу нашег народа и наше Србије. Желим да верујем да ће Вам следећи одлазак у отаџбину бити и коначно досељење, да ћете Ви и породици Карађорђевић бити симбол моралне и духовне обнове Српства, да ће Српска кућа поново добити свога домаћина. Уз Вашу помоћ, демократска Србија са својом младошћу и културом постаће окосница једне нове уније на Балкану. Нажалост данашња власт наставља политику која је Карађорђевићима одузела отаџбину. Све док је то тако она је на неки начин одузета и нама. Уз наду да ћемо ускоро наставити традицијама демократије, уз наду да ћемо наћи своје место у савременој Европи, уз наду да ће ускоро заблестати пуним сјајем нова, млада и препорођена Краљевина Србија желим вам пријатно вече." И тада неочекивано, Његово Височанство устаје и грли овог младића. Салом одјекује громогласан аплауз. И као да су се врата нове странице историје отворила пред овим народом.

С поштовањем

Бранислава Матић, дипл. инг. Арх.
Торонто, Канада

ЗЕМЉА БЕЗАКОЊА И КРИМИНАЛА

Вероватно нема ниједне земље на свету у којој су банке покрале грађанима неколико (вероватно око десет) милијарди долара, а да за тај криминални акт нико, ама баш нико није изведен на оптужничку клупу. Највећи део имовине десетине хиљада опљачканих девизних штедиша било је у тој девизној уштеди и претстављао је велику могућност тих људи да се укључе у процес приватизације привреде. А управо држава, која је опљачкала или дозволила плјачку девизних штедиша, галами о томе да ће помоћи свим снагама „преструктурирање“ економије и њену приватизацију! Како треба бити циник и битанга за тако нешто.

Како реагују опљачкани грађани? Има их само у Београду бар педесет хиљада, а када се организује протестни митинг девизних штедише дође свега три или четири стотина људи... Замислите да су банке у Француској, Немачкој, Италији опљачкале не масу од више десетина и стотина хиљада грађана, већ само стотину грађана... Банкарци би, док се удари дланом у длан, одлетели у затвор, министри би подносили оставке, вероватно би пале владе. Код нас се не дешава ништа. Институт приватне својине, као стуб савремене цивилизације на југословенском простору не постоји. Разне психопате, криминалци и обесни малолетни деликвенти, захваљујући неодговорности војних власти на ратиштима, дошли су у посед стотина и хиљада ручних бомби, мина, ватреног оружја, тако да је у последње време и обична шетња градским улицама постала права авантура.

Недавно донетим законом о оружју, уместо да се то оружје одузме хиљадама лица која га без икаквог логичног разлога поседују,

практично је легализована могућност да стотине и хиљаде алкохоличара, лопова, психопата данас поседује оружје потпуно легално.

На затвореним седницама републичке Скупштине опозиционим посланицима се прети смрћу, а на јавним седницама, које преноси телевизија, ови посланици се излажу најтежим увредама и клеветата да су домаћи издајници, плаћеници страних служби и т. сл. У свакој правној држави за овакве претње и увреде судови би изрицали или затворске казне или веома високе новчане казне, а тако нешто у Србији ником не пада на памет.

Изричу се високе казне затвора за српске обвезнике и резервисте, који су одбили позив за мобилизацију, а Армији не пада на памет да то исто учини према хиљадама Македонаца, Муслимана и других, који су одбили мобилизацију. То што Србија, званично није у рату, такође није сметња за прогон хиљада младића.

Мислим да је крајње време да се овај проблем масовног и систематски спровођеног криминала према стотинама хиљада угрожених грађана Србије изнесе пред ОУН и КЕБС.

Милорад Петровић, БЕОГРАД

КОЛИКО ТО СРБА ИМА

Јесте да не ваља власт, али не ваља ни опозиција! Све се чешће чује још једна од генијалних превара српског народа. Ако питате онога који је изговорио, или написао, такву реченицу одкуда зна да је то тако када је ова власт већ пола века на власти а опозиција нити један једини дан — да одговори не зна. Али „зна“ да је то тако.

Е, па ако је то тако, а тако не мисли само оно мало Срба што је изашло на плато 9. марта — питам: колико то Срба има?

У суботу 28. марта била је свечаност на Тргу Николе Пашића, који је тога дана предстао да се зове Трг Маркса и Енгелса. Уопште овога момента није важно што је то сада Трг Николе Пашића, ни што је свечаност организовала Народна Радикална странка. Битно је да се скидају Маркс и Енгелс. По мојим скромним прорачунима бар пола Београда морало је у суботу у подне да буде на тргу. Да цео свет види како се радујемо том историјском моменту.

Било нас је 200 до 300.

Само месец дана пре овога датума одржан је помен ген. Милану Недићу на месту где је брутално убијен, Човек који је спасао бар милион Срба за време рата и који је себе разапео на крст да би то учинио. Било нас је 20 до 30.

Имбџили на међународном плану и у исто време генијалци на плану преваре и плјачке српског народа бележе фантастичне успехе. Од 600 хиљада опљачканих штедиша на митинг је дошло око хиљаду људи. Плјачкаши и даље угодно седе у својим фотељама и смеју нам се. Али „ни опозиција не ваља“!

Па какав је то народ који тако као што овда иде на губилиште верује и приклања се власти (читај мафиозима) која га води из не-

среће у провалију, из плјачке у погибију, из сиромаштва у гето, из срамоте у плување целог света по њему?

Зато расписујем конкурс међу свим државама чланицама Уједињених нација да приме нас који смо изашли на плато, а толико нас Срба укупно има. Пристали бисмо да живимо и радимо у било ком делу света, да примимо држављанство и националност, да променимо имена. Само молимо да нам се вера остави, јер када помремо желели бисмо да светла лика изађемо пред Саву и Немању.

А Србија нека постане и остане резерват у који би се доводиле ђачке и студентске екскурзије из целог света да виде пропалу земљу, да се уче на примеру како не треба радити и да виде народ који је гласао и изгласао петокраку звезду под којом је био једна од две (поред Гуса) највеће жртве большевизма на свету.

Милутин Живковић,
дипл. инж.

ОСЕЋАМ, ДОЛАЗИ ПРОЛЕЋЕ

После дуге, без снега, досадне зиме, нешто дужи, сунчани и топлији дани наговештавају скори долазак пролећа. Успавана природа се буди и као да ће сваког тренутка све да букне и расцвете се.

Беле се своска дворишта од младих јагањаца и јарића који по цео дан раздрагано скакућу. За пролећну сетву као да је већ све спремно. Сељаци су орни за рад. Недостају само још неке ситнице као што су нафта, вештачко ђубриво и новац сељацима да све то купе.

Ми деца са великим нестрпљењем и жељом очекујемо повратак ласта, јер се плашимо да ни оне у овакву Србију неће желети да дођу. Ту истинску стрепњу потврђује она парола деце на Теразијама која гласи „Пролеће је, а ја у Србији“. Знаш да би неки рекли „Па шта ако не дођу ласте? Имамо ли врानе, свраке, кукавице, копце и друге лојалне птице.“

Али, они ништа не схватају. Деца су потребне ласте.

Драги Вуче,

Ово је мој писани задатак из српског језика. Интересује ме коју оцену бисте ми Ви дали. Мој наставник Ратко Јовановић дао ми је четворку. На оцену не бих имао примедбу, али образложење његово ме збуњује. Рекао је да бих добио петицу, али сам помешао пролеће и 9. март. Не знам у чему је грешка. Можда је мој наставник 9. марта очекивао јесен. А ја 9. марта у задатку нисам ни споменио. Од наставника нисам тражио објашњење (само сам га питао да ли бих добио петицу да сам писао о Ушћу и Милошевићу), једноставно због тога што се последња реченица односи на њега и њему сличне.

М. Ч.

Ученик V^а разреда Бадовинци

Ц Е Н О В Н И К



ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

1. Оглас у колору

1. Задња страна корица формат 1/1 150.000,00 дин.
2. Друга и трећа страна корица формат 1/1 100.000,00 дин.
3. Четврта, пета, шеста и седма страница корица
формат 1/1 ... 90.000,00 дин.
4. Вињета на насловној страни — по договору 50.000,00 дин.

2. Црно-бели огласи

1. Унутрашња страна формат 1/ 90.000,00 дин.
2. Унутрашња страна формат 2/3 70.000,00 дин.
3. Унутрашња страна формат 1/2 40.000,00 дин.
4. Унутрашња страна формат 1/3 30.000,00 дин.
5. Унутрашња страна формат 1/4 25.000,00 дин.
6. Унутрашња страна формат 1/8 12.000,00 дин.
7. Унутрашња страна цм/стубац 1.500,00 дин.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЧИЧА“ ОГЛАШАВА ПРОДАЈУ КЊИГА

1. ДОКУМЕНТИ ХУВЕРОВОГ ИНСТИТУТА:
РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ ЂЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАЈ-
ЛОВИЋА, страна 500, ћирилица, цена 360,00 динара
2. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА,
страна 230, ћирилица, цена 280,00 динара
3. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
СЕЃАЊЕ ИЗ РАТА
страна 230, ћирилица, цена 280,00 динара
СВЕ ТРИ КЊИГЕ СУ ИЛУСТРОВАНЕ ФОТОГРАФИЈАМА ИЗ ДОБА
РАТА.

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Издавачко предузеће „ЧИЧА“ 11000 Београд
Сретена Младеновића 1/5 Тел. 011/620-891, 628-242
Поручујем књиге

под редним бројевима _____

за укупно динара _____

(презиме, име оца и име) _____ (занимање) _____

(број поште) _____ (седиште поште) _____

(улица) _____ (број) _____

НАПОМЕНА: књиге се могу поручити и преко напред датих бројева
телефона.

ИЗУЗЕТНО ВРЕДНЕ КЊИГЕ — ПОВОЉНЕ ЦЕНЕ

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања редакција „Српске
речи“ обавештава читаоце комплетом бројева.
Комплети или појединачни бројеви могу се
наручити уплатом на жиро рачун број
60801-603-27562 СДК Београд или девизни
60811-620-128-25731-7495633 Кредитна банка
Београд

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ од бр. 1. до бр. 38.
Напишите који број наручујете.

_____ (име и презиме)

_____ (улица и број)

_____ (место и поштански број)



**НОВО У СПО
КОМЕРЦУ!**

УСЛУГА РЕГИСТРАЦИЈЕ ПРИВАТНИХ ПРЕДУЗЕЋА — БРЗО И ВЕОМА ПОВОЉНО!
Чланови СПО-а, ако желите информације или савете у вези са регистрацијом приватног предузећа, у СПО Комерцу ћете их добити **БЕСПЛАТНО**, а ако се одлучите да оснујете и региструјете приватно предузеће у СПО Комерцу ћете уз чланску карту СПО добити попуст!
Зна све ближе информације тел: 559-588.

**СПО КОМЕРЦ,
Агенција за
маркетинг,**

**1. СВЕЧАНЕ ЗАСТАВЕ СРПСКОГ ПОКРЕТА
ОБНОВЕ**

димензије 80x50 цм по цени од 1200 дин.
— димензије 140x80 цм по цени од 1900 дин.
— димензије 300x150 цм по цени од 3500 дин.

**2. СРПСКЕ ЗАСТАВЕ, шивене од атлас
свиле и са грбом Немањића:**

— димензије 50x35 по цени од 800 дин.
— димензије 80x50 цм по цени од 1500 дин.
— димензија 140x70 цм по цени од 2800 дин.
— димензија 200x100 цм по цени од 3500 дин.

3. СРПСКИ ГРБ — КОКАРДА

— велика по цени од 300 дин.
— мала по цени од 200 дин

4. ПОЗЛАЂЕНИ СРПСКИ ГРБ — КОКАРДА

— велика по цени од 700 дин.
— мала по цени од 500 дин.

5. БЕРЕТКЕ ОД НЕПРОМОЧИВОГ ПЛАТНА

— свих величина за децу и одрасле по цени од 900 дин.

**СПО КОМЕРЦ —
Због векиког
интересовања
оглашава продају**

аудио касета:

1. ЧЕТНИЧКЕ ПЕСМЕ

— у извођењу Николе Урошевића — Геце. Цена 600 дин.
— Спремте се спремте, четници!
— Од Топопле па до Равне Горе
— Марширала Краља Петра Гарда
— На планини на Јелици
— Ђуришићу, млад најоре!
— Над Краљевом живаватра сева, и многе друге песме.

2. ОТАЦИНСКЕ ПЕСМЕ — Аудио касета са песама:

— СРПСКА ХИМНА „БОЖЕ ПРАВДЕ“
— Косово је српска земља
— Омладинци равногорци
— Планино мајко планино
— Химна Крајини
Цена 600 дин.

**СПО КОМЕРЦ —
ЕКСКЛУЗИВНО!**

ВИЈЕНАЦ СРПСТВА

— Певи пут аутентични текстови наших песама на аудио касети у извођењу народног гуслара Каеличић Миладина и вокалне групе „Србија“.

— На сред горе Романије четнички се барјак вије
— На Авали покрај Београда окупља се краља Петра гарда
— Равном Гором цветало цнијеће
— Олтар Равне Горе
— Пљсма краљу Перу Другом
— Песма Книнској Крајини

Трајање касете је 45 минута. Цена 600 дин.

Сви предмети се могу поручити поручбеницом на адресу:

СПО КОМЕРЦ, П.Ф. 132, 11030 Београд или на тел. 559-588 нон-стоп!



ПОРУЧБЕНИЦА

Неопозиво наручујем предмете:

Поручене предмете и трошкове поштарине платите поштару ПОУЗЕЋЕМ!

име и презиме _____

адреса _____

СПОМЕНИК ГЕНЕРАЛУ ДРАЖИ

Први споменик генералу Дражи Михаиловићу ускоро треба да буде завршен. Недостаје само изливање у бронзи. СПО види легендарног генерала како нас посматра са врха Равне Горе и Трга Маркса и Енгелса, будућег Равногорског трга.

Изливање у бронзи је скупо, поготову за споменик чија је висина са плинтом 215 центиметара.

„СРПСКА РЕЧ“ моли своје читаоце, симпатизере и чланове СПО, као и остале грађане који сматрају да споменик треба да буде завршен и изложен, за ПОМОЋ у прикупљању средстава којима би се овај велики подухват привео крају.

Знајући у каквој се тешкој економској и социјалној ситуацији налазе наши грађани, „Српска реч“ се унапред извињава онима који су на рубу егзистенције и од којих се било какве нове дажбине, па и добровољне — не могу очекивати.

Такође, „Српска реч“ се захваљује онима који имају могућности да помогну изградњу овог споменика, ПРВОГ СПОМЕНИКА ГЕНЕРАЛУ МИХАИЛОВИЋУ У СРБИЈИ И ЕВРОПИ.

Прилози се могу уплаћивати на рачун Српског покрета обнове, са напоменом „ЗА СПОМЕНИК ГЕНЕРАЛУ МИХАИЛОВИЋУ“ — 60812-678-91956 СДК БЕОГРАД. Девизне уплате могу се послати чеком, на одреку СПО, и Андре Николића 1—3, БЕОГРАД.



ŽIVOT SVAKODNEVNO POSTAVLJA MNOGOBROJNA PITANJA

SIGURNI LJUDI

ZNAJU PRAVE ODGOVORE



D. D. Z A O S I G U R A N J E
EVROPA INTERNACIONAL
O S I G U R A V A

11070 Novi Beograd; Palmira Toljatija 3; Tel: 011/606-542



НАГРАДНА ИГРА

Одлучили смо да награду у овом броју посветимо једном, у ствари, тужном догађају. Породица Раше Светисављевића морала је, попут многих из Србије, да у цвету младости напусти сигурност радног места, повелике и редовне приходе, будућност без неизвесности и топлину родног дома и оде у далеки свет, где свега тога нема ни у траговима. Пренеражени сазнањем да породица високих интелектуалаца, којој су у многим српским колективима нудили све, ама баш све, само да своје способности и знање ставе у службу српског бољег сутра — између сјајних перспектива овде и пропасти у свету бира управо пропаст, постављамо вам наградно питање (уз фотографију коју смо добили од несрећних и покајаних Станисављевића).

Заокружите тачан одговор и пошаљите заједно са купоном на адресу „Српске речи“, Бранкова 13-15 11000 Београд (за награду игру), најкасније до 16. априла 1992. Они који одговоре тачно конкуришу за награду од 10.000 динара и право на излазну дозволу од војних власти преко дебеле везе.

КУДА СУ ПОБЕГЛИ?

1. У Нову демократску Албанију
2. У фашистичку Немачку
3. У сецеснистичку Словенију
4. У империјалистичку Америку
5. У проушашку Данску
6. У расистичку Јужноафричку Републику
7. У ватиканску Италију
8. У обесправљену Канаду

НАГРАДА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

На питање из прошлог броја „Српске речи“ шта су деца на Теразијама хтела да кажу паролем „Слобо, не мењај шофера!“ сви су опет одговорили тачно, а награду је добио ДРАГАН МЛАДЕНОВИЋ, село Врбић, 15315 БЕЛА ЦРКВА. Честитамо!